AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Temmuz 1999 Sayı: 62 Fiyatı: 450.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

hayat bazen tatlıdır sevenler kanatlıdır

insan olan şiirine küftetmez

4. CİLT

ÖKÜZ

Sayı: 57-68 / Yıl: 1999

4. CİLT

ISSN 0-1301-0220-2
9 770130 102202
AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Ocak 1999 Sayı: 56 Fiyatı: 400.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

hayırlı noel-i şerifleriniz kutlu olsun efendim

AHMET HAMDİ TANPINAR ✳ FETHİ NACİ ✳ NİHAT GENÇ ✳ MEHMET KARTAL ✳ CAN DÜNDAR ✳ küçük İSKENDER ✳ SUMRU YAĞMURDERELİ ✳ ECE AYHAN ✳ AKİF KURTULUŞ ✳ MURATHAN MUNGAN ✳ GÖKHAN DABAK ✳ ORHAN PAMUK ✳ TURGUT YÜKSEL ✳ CAN YÜCEL ✳ ŞEBNEM İŞİGÜZEL ✳ SAMİ BAYDAR ✳ NİHAT ZİYALAN ✳ ÇETİN ALTAN ✳ AGAH ÖZGÜÇ ✳ SEVİM BURAK ✳ MİNE SÖĞÜT ✳ KARACA BORAR ✳ CÜNEYT ÖZDEMİR ✳ MEHMET ÇAĞÇAĞ ✳ ŞEREF ÖZSOY ✳ ENDER ÖZKAHRAMAN ✳ EMİN KARACA ✳ HATİCE MERYEM ✳ SELİM TEMO ✳ AKGÜN AKOVA ✳ CEZMİ ERSÖZ ✳ FİKRET TUNÇEL ✳ TEKİN GÖNENÇ ✳ AHMET KAYA ✳ OKTAY TAFTALI ✳ MEHMET H. DOĞAN ✳ ADNAN ÖZER ✳ FEYZA HEPÇİLİNGİRLER ✳ İHSAN OKTAY ANAR ✳ MUSA KART ✳ ORHAN ALKAYA ✳ HALİL İBRAHİM ÖZCAN ✳ ZÜHTÜ BAYAR ✳ METİN CELAL ✳ KUTLUKHAN PERKER ✳ HÜSEYİN ALEMDAR ✳ VEDAT GÜNYOL ✳ TUNCER ERDEM ✳ AYHAN BOZKURT ✳ RAMİZ BİLGİN ✳ EFLATUN NURİ ✳ SİNA AKYOL ✳ HÜSEYİN PEKER ✳ RAGIP DURAN ✳ ARKADAŞ Z. ÖZGER ✳ METİN ÜSTÜNDAĞ

Öküz Dumanaltı Genel Kültür Yarışması!

ne kadar yol gidiyoruz
başladığımız yere
gelmek için

Akşamsefası

Öküz

Geçen ay âni birşey oldu. Çok üzüldük. Biz Sevgili Erhan Abimizi, Öküz de en fanatik okurlarından birini kaybetti. Öküz de biz de üzgünüz...

Tragedyadan N'aber?

Dil eğitimli yazarımız Feyza Hepçilingirler, oturmuş da Türkçe yanlışları üzerine bir kitap toparlamış: "Türkçe-Off"... Türkçe yanlışlarını eleştireyim derken kendisini yanlışın Allahını yapan bir kişiye "hoşgeldin Halil İbrahim!" demeyeceğim de kime diyeceğim? Cümleye bakın... "...erkeklerimizin cübbeli sarıklı sokaklarda dolaştığını sanıyorlar" ('s. 20). Feyza Hanım, benim Türkçeyle ilgili dramımı bir yana koyun da, kitabınızı alıp aynanın karşısına geçin, tragedyayı görün. Sonra da cübbeli sarıklı sokaklarda dolaşıp can sıkıntınızı giderirsiniz. ("Türkçe-Off"un başka oflatıcılıklarından hiç söz etmeyeyim daha iyi. Ha, "Varlık" dergisini biriktiriyorsanız, Mart 1992 tarihli dergideki "İnandırıcılığını Yitirmiş Eleştirmen" başlıklı yazımı bir okuyuverin. dilin mantığı, dilin iç mantığı, sentaks, sözdizimi, syntaksis, düzenleyim gibi kavramlar konusunda bir şeyler öğrenebilirsiniz.)

HULKİ AKTUNÇ

kültür mantarı

Dario Fo'nun *Bir Anarşistin Kaza Sonucu Ölümü*, Devlet Tiyatrosu tarafından sahneleniyor. Oyun bir anarşistin polisler tarafından camdan atılması sonucu ölümünün bir delinin sorgulamasını anlatıyor ve devletin emniyet kurumu eleştiriliyor. Gel gelelim, Devlet Tiyatrosu bastırdığı el ilanında yine Devlet'liğini yapıyor ve oyunu şöyle tanıtıyor:

'Bir anarşist, tutuklu bulunduğu emniyet binasında camdan atlayarak intihar eder!'

Pes!

k. İskender

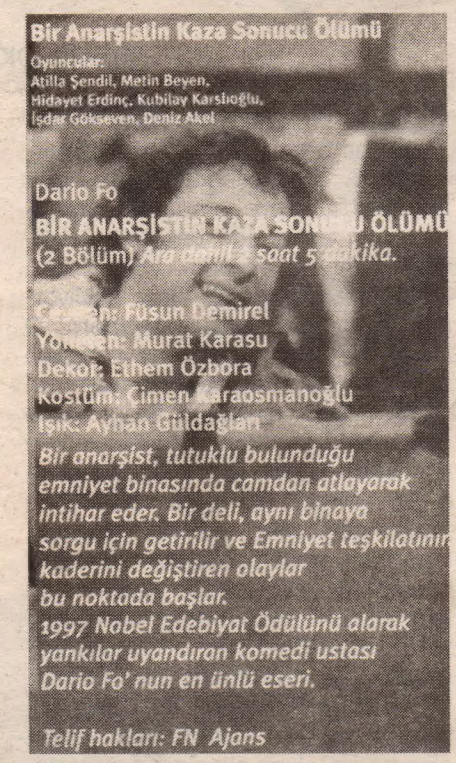

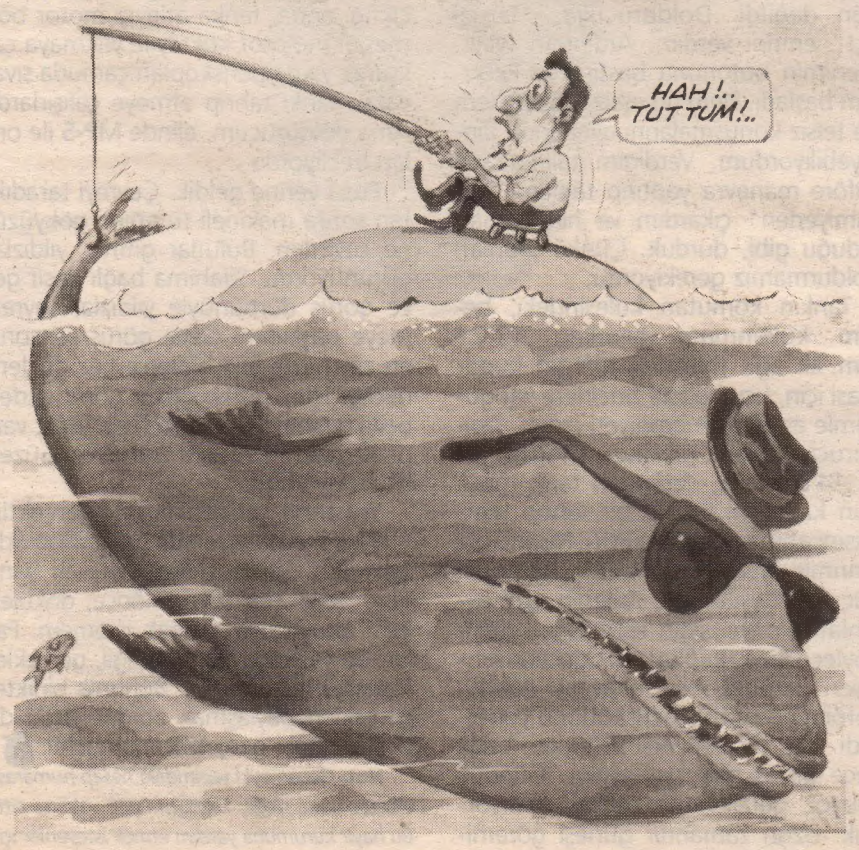

Akşamsefası ... MUSA KART

Sanat ve ahlak, popçuyla, tosuncuk arasında cehaletin önderliğinde, yerden yere çalınarak, yurdumun dibe vuruşu bir güzel hızlandırılıyor. Bu dibe vuruşun hızlanmasına büyük katkısı olan medyayı teşvik etmek gerektiğini sanıyorum. Çünkü herşey sıfır noktasına inmeden artık sağlıklı bir toplumsal restorasyonun olanağı kalmadı dersek yeridir.

Yurdum Ahlâkı Ve Güzel Hareketler

14 Aralık Pazartesi akşamı Star TV'de Hakan Aygün adlı "haberci dehası"nın programını izliyorum. "Dabaklanmamış deri" suratlı bir popçu bu klip erotikmiş ve Mehter Marşı-'na saygısızlık içeriyormuş. Öte yandan, beslenme bozukluğu geçiren bir tosuncuk bu işe çok bozulmuş ve "benim tarihim, vatanım, törem elden gidiyor" diye veryansın ediyormuş. Bir de tosuncuk sağduyusunu temsil eden, "sinir testeresi" sesli bir "tosun rock" üstadı duruma hâkem olarak katılıyor ve hoşgörünün önemini vb. yatıştırıcı söylemleri dile getiriyormuş.

Arkadaş "Boncuk"un çadır tiyatrosu halt etmiş. Hayatta dualarımın kabul olduğuna inandığım çok az sayıdaki anlardan birisini yaşıyorum. Bu programı izlemeye doyamıyor ve keşke biraz daha sürse diye dilek ve temennide bulunuyorum. "Yalaka popçu, tosuncuk'a karşı" İşte yılın sinema, sirk, atraksiyon ve "entertaînment" olayı. "Dabaklanmamış deri" suratlı popçu sanatın bir alanı olarak erotizmin gerekliliğinden söz ederken, tosuncuk, sanatın "herif" gibi yapılmasından, Mehter Marşı'nın "herif" gibi söylenmesi gerektiğinden dem vuruyor, dem vurmak ne kelime, höykürüyor tavuk.

Öte yandan tarih bilincine sahip olduğu izlenimini vermeye çalışan "tosun rock"çı, demokrat tosuncuk da Mehter Takımı'nın tarihçesi hakkında "aydınlatıcı" bilgiler verip, yalaka popçunun yüreğine su serpmeye çalışırken, yalaka popçu askerde 18 ay taş taşıdığından, dedelerinin 5 sene askerlik yaptığından söz ediyor. Ne diyeyim 12 Eylül, ellerin dert görmesin memleketi güzel alemlere çevirdin ki, o kadar olur. Bu arada Hakan Aygün'ün de hakkını teslim etmek ve bu yiğitlerin hepsini bağrımıza basmak boynumuzun borcudur diye düşünüyorum. Sanat ve ahlak, popçuyla, tosuncuk arasında cehaletin önderliğinde, yerden yere çalınarak, yurdumun dibe vuruşu bir güzel hızlandırılıyor. Bu dibe vuruşun hızlanmasına büyük katkısı olan medyayı teşvik etmek gerektiğini sanıyorum. Çünkü herşey sıfır noktasına inmeden artık sağlıklı bir toplumsal restorasyonun olanağı kalmadı dersek yeridir. Ancak güzel hareketler bununla bitmiyor tabiiki. Çürüme sürecinin iç dinamiğinden kaynaklanan bir refleks sayesinde, popçu, manken, futbolcu ne kadar yalaka televole unsuru varsa, hepsi bir bir asayiş şubesinin kapısında kuyruğa girer oldular. Bu da çok güzel bir hareket. Sibel Can ve futbolcu Sergen olayının noktayı koyduğu bu süreç, magazin özelliğinin ötesinde, sosyolojik bir hakikati bizlere gösteriyor. Eğitim ve pedagojinin boşalttığı alanları "zor hukuku" ya da "hukukun zor"u doldurur. Ama burada olan bitenin öznesi durumundaki "primitiv" yaratıklar birbirilerini gammazlarmış ya da Sibel Can aslında dansöz eskisi değil de "Rahibe Teresa" imiş, hiç önemi yok. Sen elli sene boyunca memlekette solcu avla, ne kadar ilim irfan adamı varsa as kes ve muhalefetsiz gül bahçesi gibi yurdum olsun var mı böyle birşey? Sosyoloji biliminin öğrettiği bir kurala göre: Toplumsal organizma, kendi organik yapısını var eden hiçbir unsurun boşluğuna olanak tanımaz. Toplumsal olağan evrimin meydana getirdiği sağlıklı unsurları tahrip ve tasviye edersen, bunların yerini bizzat senin de kendi varlığını tehdit edecek sağlıksız unsurlar alır. Aslan gibi vatan evlatlarını gaza getirip her anlamda telef edersen, gün gelir askerden kaçma bayrağını ilk önce yalakolar açar. Burada "tarihsel akıl"ın uğradığı zarar, "desertör" ideolojinin Tarkan gibiler tarafından yozlaştırılmasıdır. Ama diyelim ki "tarihsel akıl" senin umurunda değil, bu durumda senin gibi "görkemli" bir duruş, Tarkan'la cilveleşmek zorunda kalıyor. Anlıyormusun, kime diyorum aloo...

En beğendiğim hareketlerden birisi de Ajda'ya devlet sanatçılığı verilmesi. İyi güzel de Zambo'ya ne oldu, ona niye vermiyorsunuz? 25 seneden beri Donna Summer'den, Gloria Gaynor'dan arakladığı şarkılarla, üstelik bozuk Türkçe sözlü metinlerle, bizi ihtiyarlatan bu hanımefendi daha ne ödüllere layıktır Allah bilir. Neyseki birkaç namuslu sanatçı bu ödülü: kabul etmedi de sanat kavramı biraz nefes aldı. Ama bildiğim kadarıyla klasik müzik ve Opera sanatçıları arasında devlet sanatçılığın hiç kimse red etmedi. Demek oluyor ki klasik müzikçilerin de sanat anlayışlarını bir gözden geçirmek gerekiyor. Eskiden konservatuarlar, suya sabuna dokunmayan, neme lazımcı kuşaklar yetiştirirdi. Durum hâlâ böyle mi? Bilinmez ama klasik müzikçileri de sanatın ebedi bir muhalefet olduğu konusunda uyarmak gerekiyor. Sanatçı hangi dünya görüşüne sahip olursa olsun verili düzene ve iktidara muhalif olmak zorundadır. Burada şair, ressam, klasik müzikçi veya rock'çı fark etmez. Muhalif tavırını yitiren sanatçı ise, üreten, kompoze eden konumunu ister istemez yitirecektir. İcra etmek de bir sanattır ama bunun için mekanik yetenek yeterlidir. Üreten sanatçı üretim olanaklarını yalnızca muhalif bir ruh hâliyle yakalayabilir. İşte sanat tarihinin ve edebiyat tarihinin bize öğrettiği bu gerçek, klasik müzikçiler için de geçerlidir. Hayırlı ödüller.

(*) "Yurdum" söylemini Ahmet Yılmaz bey ve Kaan Ertem beylerden edindiğimi belirtiyorum. Bu söylemi gelişigüzel kaynak belirtmeden kullanan Star TV habercilerini protesto ediyorum.

OKTAY TAFTALI

En tehlikeli Bar Şıllıkları yazı yazma yeteneği olanlardır. Bunlar da ikiye ayrılır: Yazanlar ve yazmayanlar. Hiç fark etmez, sizi sömürecekleri büyülü ortam hazırdır.

Bar Şıllıkları

MIGUEL À. DE RUS

Dünyanın bu en eski mesleği bazı amatörlerin tehditi altında kalmıştır hep. Antik dönemin saygın kurumları arasında yer alan bu meslek kapitalist şehirlerde 'otoyol piliçleri'ne dek düşmüştür.

Madrid'te Gran Via'da, Viyana'da Gürtel kemer yolunda dolanan lamba bacaklılar bu mesleğin barlardaki dejenerasyonundan rahatsız olmalılar ki, kültür ve kurum dışı iş gören birtakım rezil amatörlere bu adı takmışlardır: Bar Şıllıkları. Şıllık, yaptığı işten çok yaygarası olan fahişeleri tarif ediyor. Ayrıca onların birer fahişe imitasyonu olduklarını da işaret ediyor. Halk arasında yaygın kullanıldığı şekilde, şu bildiğimiz 'kahpe'nin küçüğü. Burada kesinlikle bir dilsel tutarlılıktan söz edebiliriz: Hani yaygarasıyla canımızı sıkan bazı koskoca kadınlara bile, "kızım, sus bir dakika" deriz ya.

Umberto Eco bizi bağışlasın, önümüze açılan semantik zevklenmeden kendimizi mahrum edemeyeceğiz. Bar Şıllıkları da sonsuz bir kız sendromu yaşarlar, Hiçbir fiziksel temas onların kızlıklarını bozamaz, hiçbir ilişki onların kız olma durumlarına son veremez. Bu bir histeridir. İhtiras tramvayının sonsuza bilet kesmiş yolcularıdır onlar. Flört, aşk, erotik şiddet vb. gırla gider ama bizimki hâlâ kız oğlan kız kalır. Ne güzel iş, ne güzel fantezi.

Bar Şıllıkları'nın tarihsel kökeni ortaçağ hanlarına dayanır. Tabii o zamanlar kendilerini böylesine gizleme olanakları yoktu. Düpedüz fahişeydiler. Duygusal cambazlıklarını gezginci ozanlardan yararlanarak geliştirdiklerini söyleyebiliriz. Gezginci ozanlar; eski Britanya'da Wraglar, orta çağ Fransasında Trobadourlar, İberik Yarımadasında (İspanya ve Portekiz) Cantadorlar... Onlar yok mu, beleş yatma uğruna bu primitiv şıllıklara sözün, vecizenin, yaşam felsefesinin gücünü aşıladılar. Şimdi bu duygusal cambazlık 'bekâr barları'ya da 'buluşma barları' denilen mekânlarda sergileniyor. Carmenler, Madam Bovaryler, Lou Salomeler, George Sandlar cirit atıyorlar, Bu tiplere aktif Bar Şıllıkları diyebiliriz. Pasif Bar Şıllıkları ise erkeği ağına düşürme kurgusu zayıf olan, çabuk rengini belli eden gecelik fahişelerdir. Düzenli, vergisi sigortası belli bir işte çalışmayanlardan çekinmeli. Ne kadar yetenekli, istikrarlı, hırslı görünse de hareketli sektörlerde ve serbest işlerde çalışanlar aslında, ve emin olun hiçbir işte çalışmıyorlardır. Onlar gizli işsizlerdir. Ömür boyu ve miktarı belirsiz, sınırsız da diyebiliriz, işsizlik sigortasının peşindedirler.

Peki vizite nasıl tahsil edilir? Bir bakmışsınız tuhaf bir hastalığın tedavi masraraflarını üstlenmişsiniz. Ve nedense bu miktar hastanın kendisine verilir. Bir bakmışsınız sulu sepken bayat yaşam felsefesi içeren defterlerin kitaba dönüşmesi için gereken miktarı ödemişsiniz. Bu miktar da lüks baskı fiyatlarını aşar nedense! Bunun karşılığında ilk kitabı size imzalar. Artık o değerli (!) nesneyi nereye koyacağınızı bilemezsiniz.

Para sızdırmak, bizzat profesyonel fahişelerin, orospulukla adlandırdıkları iğrenç bir yöntemdir.

Kendisine pahalı içkiler ısmarlatıp erotik ifadelerle konuşanlardan fazla çekinmemeli. Sizi anında satabilir, evet bu tehlike var. Ama o koket şıllıklar sizi profiteröl bulamacı gibi iç bayıcı melankolik varoluş kaygılarının burgacında ezmez hiç olmazsa. Pahalılık ve koketlik neşeyi davet eder.

En tehlikeli Bar Şıllıkları yazı yazma yeteneği olanlardır. Bunlar da ikiye ayrılır: Yazanlar ve yazmayanlar. Hiç fark etmez, sizi sömürecekleri büyülü ortam hazırdır.

Akşamsefası

İspanyolca'dan çeviren: Adnan Özer

"Fatih-1! İleri!" emrini verdim. Nişancı, topu hedefe kilitleyen stabilizasyonu açınca kule sarsıldı. Artık tehlikeli araziye çıkmıştık. Çamura saplanmamak ve bir RPG-11 roketi yememek için hızla ilerliyorduk. Ölmeye ve öldürmeye hazırdık. Eğer o anda dinlediğim Requiem olmasaydı insanlıktan çıkabilirdim.

Hayatımda Bir Gün

İHSAN OKTAY ANAR

Yıl 1995. Aylardan Mart. Karanlık basmış, görev vakti gelmişti. Hava yağmurluydu, gök gürlüyordu. Cizre Jandarma Komutanlığının avlusunda bekleyen tankıma doğru yürüyordum. Mürettebat, M-60 tankının önünde hazır bekliyordu. "Yerlerinize!" diye bağırdım. O karanlıkta, şoför, doldurucu ve nişancı tanka tırmandı ve kapakları açıp içeri girdiler. Çeki kancasına basıp tanka çıktım ve komutan kulesindeki yerime yerleştim. Gece karanlığında Cizre'den çıkıp Cudi Dağı eteklerinde "pusu atacaktık." Şoföre, "Çalıştır" komutunu verdim. Göğüs cebimdeki walkmana, Motzart'ın Requiem'ini koymuştum. Walkmanin kulaklığını taktım ve üstüne "başlık takımını" geçirdim. Tank motorunun aşırı gürültüsü nedeniyle, pilotların da taktığı, iki kulaklık ve bir mikrofondan ibaret olan başlık takımı olmaksızın mürettebatın tank içinde haberleşmesi mümkün değildi. Doldurucuya, "Telsizi aç!" emrini verdim. Ardından walkmenimin butonuna bastım ve Requiem başladı. Hem bu eşsiz müziği hem de telsiz konuşmalarını aynı anda dinleyebiliyordum. Verdiğim talimatlarla şöföre manevra yaptırıp tankımı "nizamiyeden" çıkardım ve her zaman olduğu gibi, durduk. Çünkü silahları doldurmamız gerekiyordu.

Tankın komutan kulesindeki, benim kullanmam gereken 12.27 mm.'lik ağır makineli tüfeğin kurulması için, ucu halkalı zincirlere var gücümle asıldım ve emniyeti açtım. Doldurucu ise tank makineli tüfeğini, yani A4'ü kurdu. Ardından tank topunun kamasını indirip bir tahrip mermisini atım yatağına sürdü. Nişancı ise emrimle, kulenin dönmesini sağlayan güç düğmesini açtı. Kulenin içini aydınlatan mavi ışığın reostasını kıstım. Böylece tank, kapkaranlık gecede ilerleyen karanlık bir canavara döndü. Şoför, gece görüş periskobunu yerleştirdi. Ben de makineli tüfeğime bağlı gece görüş sistemini açtım. Gündüz uyuyor, geceleri ise pusuya gidiyorduk. Uzun zamandır güneşi göremiyorduk. Cizrenin arazisini şimdi bile, gece görüş sensorumdan gördüğüm gibi, yeşil olarak hatırlıyorum. Ama o gece, Motzart ve Requiem vardı, her ne kadar parazitli telsiz konuşmalarıyla karışıyor da olsa...

"Fatih-1! İleri!" emrini verdim. Nişancı, topu hedefe kilitleyen stabilizasyonu açınca kule sarsıldı. Artık tehlikeli araziye çıkmıştık. Çamura saplanmamak ve bir RPG-11 roketi yememek için hızla ilerliyorduk. Ölmeye ve öldürmeye hazırdık. Eğer o anda dinlediğim Requiem olmasaydı insanlıktan çıkabilirdim. Zaten bunun için, sadece bir adım atmam bile yeterdi.

Telsizle, "Fatih-2, burası Fatih-1. Durum bildir!" dedim. Fatih-2, bir tepede bizi ve güzergahımızı kontrol eden ikinci tankımdı. Yolumuzun açık olduğu mesajı geldi. Ama ben yine de, kritik arazideki muhtemel pusu yerlerine, darbeler halinde makineli tüfeğimle ateş etmek zorundaydım. Kurduğum savunma ve saldırı sistemi başarıyla işliyordu. "Tank avcılarına da" hazırdık. Bunlar, girdiği bir çukurdan çıktığı anda, tanka atlayıp motor bölmesini molotof kokteylle yakmaya çalışarak ya da periskopları çamurla sıvayarak tankı tahrip etmeye çalışırlardı. Ama doldurucum, elinde MP-5 ile onları bekliyordu.

Pusu yerine geldik. Çevreyi taradıktan sonra makineli tüfeğimi gökyüzüne çevirdim. Bulutlar gitmiş, yıldızlar görünüyordu. Silahıma bağlı pasif gece görüş dürbünüyle yıldızlar seyretmeye başladım. Gece görüş sensoru, en zayıf ışığı bile binlerce kez güçlendirdiği için, çıplak gözle görünenden belki binlerce kat daha fazla yıldız vardı. Requiem artık bitmişti. Evet, Güzellik buraya aitti.

Yukarıda anlattıklarım gerçektir: 1994-95 yılları arasında Güneydoğu'da askerdim. Savaşı estetize etmek bana göre değil. Her şeyden önce, dökülen kanı okuyucuya satmak istemem. Fakat bu yazımda düşleri değil, gerçekleri paylaşmak istedim. Bununla birlikte, gerçekleri paylaşmak zordur. Belki de düşler ortak, gerçekler muhteliftir.

Not: *Geçen ayki yazımdaki hesap numarası, elbette bana değil, DARÜLACEZE vakfına aitti. Bu hayır kurumuna yardım etmek isteyenler için hesap numarasını yine veriyorum:*

***Darülaceze Vakfı, Vakıflar Bankası, Şişli Şubesi:** 2000005*

Öğretmen tahtaya kalkıp, doğrusunu çizmemi istedi. Kalktım, çizdim. Sınıf katıla katıla gülüyordu. Öğretmen "Bak yine ters çiziyor" diye bağırdı.

Disleksil

CAN DÜNDAR

Her şey ben ilkokula yazıldıktan sonra başladı.

Bir akşam evde ders çalışırken annemin bana tuhaf tuhaf baktığını farkettim. Yazdıklarımı dikkatle inceledi, bir şeyler mırıldandı, az sonra da elinde düz beyaz bir kağıtla çıkageldi:

"-Bir ağaç çiz" dedi bana...

Çizdim: Önce köklerini, sonra aşağıdan yukarıya doğru gövdesini, daha sonra dallarını ve yapraklarını... Ben çizerken annem "Allah, Allah..." diye söyleniyordu. Sonra kendisi bir tane çizdi: Önce kalın bir gövde, sonra dallar ve yapraklar, en son kökler...

Ne fark ederdi ki..?

Sonra yazı yazdırdı; yazdım. Hemen yanına kendisi yazdı. Baktım B'leri, D'leri, N'leri benimkilere benzemiyor. Onunkiler ters...

Sabah ayakkabılarımı bağlarken (ben hâlâ bağlayamıyordum) "Öğretmenin bu yazdıklarına bir şey demiyor mu" diye sordu. Zaman zaman bana kızdığını söyledim. Tahtada yazılanları deftere geçirirken zorlandığımı, gecikince de "Tembel" diye fırça yediğimi anlattım. "Niye zorlanıyorsun?" diye sordu annem:

"-Çünkü tahtadaki yazılar da seninkiler gibi... "dedim... "ters yani..."

Öyleydi gerçekten de...Benim "ev" diye yazdığımı, sınıftakiler "ve" diye okuyorlardı. "N"leri, "P"leri, "K"leri ters yazıyorlardı. Herkesin sağ bildiği, benim solumdu. Tahtadakileri defterime geçirirken düzeltmeye çalışıyordum, o yüzden gecikiyordum.

***

O gün öğleden sonra annem okula geldi, öğretmenle bir şeyler konuştu. Ertesi gün de beni, kapısında "Davranış Bilimleri Enstitüsü" yazan bir yere götürdü. "Bak bu abla doktor. Seninle biraz konuşacak" dedi. Güler yüzlü bir abla adını söyleyip tokalaşmak için elini uzattı. Uzattığı eli tersti. Tokalaşamadık. Sonra O da bir şeyler yazıp, çizmemi istedi. Bunun çocuklarda çok sık rastlanan bir sorun olduğunu söyledi. O sözcüğü ilk kez orada duydum:

"Disleksi..."

Doktor dönüp arkasındaki dosyadan bir kağıt çıkardı. "Bu çizimler ve yanındaki notlar Leonardo da Vinci'ye ait" dedi. Yazılar bana çok tanıdık geldi. Benim gibi "düz" yazan birini bulmuştum işte. Sonra masanın üstündeki aynayı elindeki kağıda doğru tutup bize gösterdi. Annem hayretler içinde kaldı. Notlar, onların diline tercüme edilmişti sanki...

Ayna, bir şifre çözücü gibi "düzeltmişti" yazıları...

Doktor abla anneme bunun bir hastalık değil, bazı çocuklarda rastlanan türden bir bozukluk olduğunu anlattı uzun uzun... Disleksillerin bazı harfleri ve sayıları ters yazdıklarını, ancak bunun zekâ eksikliğinden kaynaklanmadığını, hatta tersine, disleksil çocukların çoğunda üstün zeka saptandığını söyledi. Edison'un, John Lennon'ın, Michelangelo'nun, Steven Spielberg'in, Prens Charles'ın, John F. Kennedy'nin disleksil olduklarından sözetti. Yine bir disleksil olan Einstein'in okumayı 9 yaşında söktüğünü, Winston Churchill'in okulda disleksi yüzünden başarılı olamayınca babası tarafından askeri okula yazdırıldığını anlattı.

"Bu saydığım isimlerin hepsi birer dahiydi. Bize göre ters yazmalarına itiraz edilmediği, tersine hoşgörüyle bakıldığı için dehalarını kanıtlayabildiler" dedi.

Çıktığımızda "hastalığımı" sevmeye başlamıştım.

Yanılmamıştım işte: Ben değildim ters yazan... onlardı...

Farklılığımdan utanmamaya başladım.

***

Ertesi gün okula, cebimde bir aynayla gittim. Ayna benim tercümanım olmuştu adeta... Yazdıklarımı onların diline çeviriyordu. Onların yazdıklarını da benim için "düzeltiyor"du.

Ancak o gün resim dersinde koptu kıyamet... Öğretmen hepimizden bayrak çizmemizi istemişti. Bir ay yıldız çizip, kırmızıya boyayacak ve sıramızın üzerine asacaktık.

Önce yıldızı çizip, yanına bir hilâl kondurdum. Az sonra öğretmen tepemde bitti:

"-Bu hilâl ters" dedi.

"-Hayır düz" dedim.

Kağıdı önümden çekip sınıfa gösterdi:

"-Sizce bu hilâl ters mi, düz mü" diye sordu.

Çocuklar her bir ağızdan;

"-Ters... ters..."diye bağrışmaya başladılar.

Öğretmen tahtaya kalkıp, doğrusunu çizmemi istedi. Kalktım, çizdim. Sınıf katıla katıla gülüyordu. Öğretmen "Bak yine ters çiziyor" diye bağırdı:

"-Sen bizimle alay mı ediyorsun. Bu ülkenin bayrağını ters çizemezsin, herkes gibi çizeceksin" diye gürledi.

Korkarak cebimden aynamı çıkardım. Tahtaya doğru tutup, bakmalarını istedim. Aynaya yansıyan görüntü, tam onların çizdiği gibiydi; "ters"ti.

Aldırmadılar... Hem alay ediyor, hem öfkeyle "Düz çiz... düz çiz" diye tempo tutuyorlardı.

Öğretmenin sinirle bana doğru yürüdüğünü gördüm. "Niye ters çizmekte ısrar ediyorsun" diyordu. Oysa inat eden onlardı. Hem önemli olan ay değil miydi, nereye baktığı kimi ilgilendirirdi?

Elime bir tokat atıp, aynama vurdu. Tercümanım yerde tuz buz oldu.

Artık kendimi anlatamazdım.

Öğretmen bir tebeşiri parmaklarımın arasına yerleştirip, elimi avucunun içine aldı ve tahtaya zorla sürterek bana ters bir hilâl çizdirdi.

Sınıfa dönüp, "Şimdi düz mü" diye sordu:

"-Evet... düz...düz..." diye haykırdılar.

"-Haydi şimdi yerine" dedi öğretmen...

İşte ben de terstim artık.

Sırama doğru yürürken, ensemde öğretmenin sinirli ses dalgalarını hissettim:

"-Sözümü dinlerseniz, yarın hepiniz birer Leonardo olabilirsiniz" diyordu.

Güldüm...

Oturduğumda ay, tahtadan ters ters bana bakıyordu.

Akşam Gazetesi

Yara Sözleri

✖ *İnsan yaralıdır. Hiç bir insan, yaralarına fazla yaklaşılmasını istemez.*

✳ *Yaralarımızı ileriye, geleceğe doğru iyileştirmeyi hiç öğrenmedik. Bu yüzden, gerideki çözülmüş labirentin bilgisine sahip olduğumuzu hep unuturuz.*

◆ *İnsan, yaralı olduğunu kabul etmek için, daima bir gerekçe arar. Bu da, bir başkasının yarasıyla yüzleşme anında, üstelik tuhaf bir sevinçle çıkar karşısına.*

✢ *Yaraların ihmal edildiği an, hayat önemli olmaktan çıkar. Kimbilir, insan mutluluğu başlar artık.*

❖ *Bir başkasını, yaralamadan, yarasıyla yüzleştirmenin yolu var mıdır? Kuşkusuz evet. Vakta ki, kendi yarasıyla yüzleşmiş bir insan kalkışsın bu işe.*

▼ *Yarasını önemseyen insan başkalarının yaralarını göremez ve bu bir gündüz körlüğüdür. Hep acıyan bir yanı kalır. Yarasını küçümseyen insan, bütün dikkatini bu olağanüstü çabaya yönlendirdiği için, başkalarının yaralarını göremez. Heyemola! Hangisi galebe çalacak?*

✗ *İnsan yaralarıyla yaşama alıştığında, süreğen prangası olan toplumla da yaşamaya alışmış demektir.*

▼ *Kendisiyle yüzleşen insan, hemen daima yüzleştiği "ben" in kavramlarını kullanır. Bu yüzden "yüzleşme"genellikle bir "normalleşme" operasyonudur.*

ORHAN ALKAYA

dOmEstiK ÖyKü

Ev, Halini Beyan Eder

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

İçinde yaşayanların dertleriyle ilgilenmemeyi, geçmişe bakmamayı ne zamandır âdet edinmişti; ama bu son olay, Çakır Gelin'in tekrar görünmesi ve yeni sahibesinin bebeğini düşürtmesi dönüp geriye bakmayı, en baştan yapıldığı günden bu yana yaşayanları gözden geçirmesini gerektirdi.

Çocukluk uçarılığı işte, kendisinin dışında çok başka şeylerle ilgileniyordu o zaman, içine kapanıp kendisini dinlemeyecek kadar küçüktü. Gelinin ölüp gittikten sonra da -ne amaçla olduğunu asla öğrenemedi- ortaya çıkacağını bilseydi daha bir kulak verirdi olup bitene. O tek el silahla gelinlikleri içinde can veren Çakır'ın, bazen uzun, bazen kısa aralarla o anda yaşamakta olanları ziyaret etmesi, en olmadık zamanlarda görünüp korkutması en çok ilk günlere dönme istediği yarattı onda.

O güzel günleri, içinde atılan genç kahkahaları, mutlu koşuşturmaları, yorgun; ama sağlam ayakların yemek odasına çıktığı, aceleci çocuk ayaklarının tıpır tıpır avluya indiği, pestillerin ezilip şıraların kaynatıldığı tasasız pazar günlerini, salamuraların yapılıp zeytinlerin tuzlanışını, yeni sıkılmış yağın kokusunu duvarlarına, taşlığa, avluya sinmiş, belli belirsiz bir buğuyu arar gibi bulmaya çalıştı.

İlk gidenler, onu yoktan var edenlerdi -kendi istekleriyle gitmemişlerdi, sürülmüşlerdi aslında-. İlklerin unutulmaması gerektiği, unutmamak için onları belleğine iyice yerleştirmesi yolunda bir uyarıyı kimse yapmamıştı. Çevrede yenilenmekte olan binalara, okulun bahçesine fıskiyeli bir havuz yapılmasına, kiliseye eklenen minareye -hele buna- Mesih tasvirlerinin kireçle badanalanmasına dikkat ediyor, kendisinde neler olup bitmekte olduğuna bakmayı aklına bile getirmiyordu. Kırmızı, kapişonlu paltosuyla o küçük kız, keçi derisinden botlarını açıkta bırakan golf pantolonuyla az daha irice bir oğul; onlar bile yardım niyetine her gün gelir, sıvanın samanını karıştırır -o zamanlar sıva, saman ve yumurtayla yapılırdı- çatma tahtalarına at niyetine biner, ortalığı toza toprağa bulayarak kovuluncaya kadar oynar, birbirlerinin ardından koşup dururlardı. Sonra bir gece, kurulu sofralarını öylece bırakıp çorbadan bir kaşık bile almadan, sürahiye masanın üstüne konan ev yapımı şaraptan bir kupa bile içmeden apar topar gittiler. Onları götürecek gemiler gelmiş, rıhtımda beklerken üç beş eşyayı toplamaktan başka yapacak şey yoktu. Bu an gelmeden önce, zeytinden, sabundan ve yağdan kazanılmış, çocukların eğitim ve evlenme harcamalarını karşılamak üzere biriktirilmiş altınlar, kapıyla kuyu arasındaki plakalar sayılarak tam ortasındakinin altına gömülmüştü. Bütün bunlar, kısa zamanda geri dönüleceğine duyulan güvenle yapılmıştı; ama gidenlerden hiçbirinin döndüğü görülmedi. Yaşadıkları yerden koparıldıkları için gözü yaşlı gidenlerin yerini, yaşadıkları yerden koparıldıkları için gözü yaşlı gelenler aldı. Kargaşa, herkesin bir yerlere koşması, kaçması, yatak denkleri, sepetler, çuvallar açılıp her şey yerli yerine konuncaya kadar sürdü.

Gelenler, gidenler oldu, uzun ya da kısa kalanlar; ama marangoza kadar kimseye pek dikkat etmedi ev. Amksi gibi, marangozu da ilk görüşte hiç sevmemişti. Bir aşk uğruna aklını verecek yiğit bir adam olduğunu anlaması zaman aldı biraz. Çakır gözlü komşu kızının ilgisinden sıkıldığı bir yaz akşamı, bu ilginin aslında marangoza yönetilmiş, belli edilmemek için sıkı bir çaba harcanan, hani örtük denilebilecek bir ilgi olduğunu anlayınca çok şaşırdı. Oysa baksaydı görülürdü; Marangozunki apaçık bir ilgiydi çünkü. Günün, hatta gecenin her saatinde bitişik eve, evin bahçesine, penceresine, ışığın evin içindeki hareketine kilitlenmiş, bunun dışında hiçbir şeyle ilgilenmeyen, inançlı, sabırlı bir ilgi.

Çok parası ve çok hayvanı var diye, ciğeri beş para etmez, ayyaş bir celeple evlendirmeye kalktılar Çakır'ı. Ev ise saçma sapan bir uğraş bulmuş, avlunun bir köşesind e to prağı delmeye çalışan bir filizle uğraşıyordu o sıra. Bütün dikkatiyle onu gözlüyor ve bunların nasıl da arsız olduklarını, her yer kendilerininmiş, yeryüzü hiçbir şeyle kesintiye uğramamış, toprak kimi duvarlarla bölünmemiş, bir evin kılınmamış, bahçe ya da avlu ya da oturma odası, mutfak yapılmamış, istediği yerden kafasını çıkarıp oraya kök salyabilinmiş gibi davranmasına sinirlenip duruyordu. O minicik yeşilin üstüne şöyle sağlam bir silkelenmeyi, onu oraya, delmeye çalıştığı toprağa gömmeyi düşünüyordu.

Asmaymış, üç katı aşıp taraçaya kadar tırmanacağı en uygun yeri bulduğunu bilerek hızla uzamaya başladı. Öyle yoğunluşmıştı ki filizin büyümesine, Çakır'ın, geceyarılarından sonra, aralık bırakılan kapıdan içeri süzülmesiyle, asmanın avluya getirdiği şenlikle ilgilendiği kadar bile ilgilenmedi.

Gelinliğiyle çıkıp geldiği gün de öyle oldu. Bağrını gıdıklayarak tırmanan asmaya yeşerttiği aşkı duydu yalnız, insanların büyük acısının farkına bile varmadı. Silah sesiyle irkildiğinde Çakır'ın bedeni tam oraya, alt kat kapısıyla kuyu arasında, ortadaki plakanın üstüne düştü. Kanı, altınlara kadar akıp küpün dibinde pıhtılaşmaya başladığında marangozun çığlıkları yeri göğü inletmekteydi. Gelip kıskıvrak yakaladılar; ama ne Çakır bildi celebin küçük ve büyük baş hayvanlarını, kendisini bile satın alabilecek bir servetin üstünde yattığını, ne başkaları. Marangozun tımarhaneye kapatılmasından sonra, ancak ondan sonra, asmanın sarılmasına karşılık vermeyi akıl edebildi, sımsıkı sarıldı ona.

Görsel Arkadaşlarım

Sobamız kahverengi ve gürül gürül. Plastik koltuklarımızın üzerinde kırmızı-beyaz zebra modelli yastıklar ve envai çeşit desenli battaniye ve yatak örtüleriyle renk bahçesine çevirmeye çalılışıyoruz yaklaşık 40 metrekarelik resmi ve mecburi ikametgahımızı.

RAGIP DURAN

Son mektubunda yaklaşık yedi aydır yaşadığım koğuşu anlatmamı istemişsin. Aslında koğuş, mahkumların mahremieti. Sen mesela evinin oturma odasını hatta yatak odasını başkalarına anlatır mısın? Yine de koğuşla, oturma ya da yatak odası arasında bir fark var. Sonra bizimkisi siyasilerin kaldığı koğuş olduğu için, ayrıca farklı. Trakya soğuğu bu aralar Saray yöresinde kendini, 7 olarak sunuyor. Bu nedenle de mecbur kalmadıkça, voleybol sahası büyüklüğündeki havalandırmaya pek çıkmıyoruz. Voltalar azaldı. Çiçeklerimiz dondu. Sabah yıkayıp havalandırmaya astığımız gömlekler de akşamüstüne kadar, korkuluk giysisi gibi kolları havada dimdik bir büst oluyor. Koğuşun dışında gittiğimiz iki yer, üst kattaki ping pong salonu ve kütüphane. Koğuşun mazgallı ve mavimsi gri demir kapısından çıkmak için saatin altından geçmek gerek. Solda zindan şehitlerinin fotoğrafları var. Sağda, benim yattığım ranzanın da tam karşısına gelen İHD'nin 1998 takviminde, "Düşünceler Dünyayı Özgürce Dolaşsın!" yazıyor. Olur... Takvimin asılı bulunduğu dolabın üstünde ise Arielmatik ve Özdanacı Sucukları markalı mukavva kutuları bulunuyor.

Havalandırmaya çıkmak için sol tarafta İsmail Beşikçi'nin o her zamanki sukûnet dolu gülümsemesinin ön plana çıktığı bir takvim yaprağındaki portresini görüyorum. İçeriye doğru açılan ikinci demir kapının üzerinde Nazım Hikmet'in Afro saç modelli siyah-beyaz fotogralist duruyor. 1930 model yakışıklı Sağda ise 96 Ölüm Oruçlarında şehit düşen 12 devrimcinin gururlu ve onurlu vesikalıkları. Bu insanların mücadelesi bugün başta siyasiler olmak üzere tüm mahkumların cezaevi koşullarının iyileştirilmesini sağladıkları için çok önemli. Pencerenin kenarındaki küçük kütüphanemiz koğuşun görsel ve fotografik olarak en zengin köşesi. Tam dokuz saksı çiçeğimiz var. En üstte Che sağına Marks'ı soluna Lenin'i almış, klasik eserlerin bulunduğu raftan bize bakıyor. Engels biraz arkalarda kalmış. Alt rafda Mahir, Hüseyin, Ulaş yanyana duruyor.

Sobanın sağ tarafına geliyorum. Garanti Bankası ve MKM'nin takvimlerinden sonra lüks lambası ve siyah asil kılıfı içinde duvara asılı saz... Bir takvim de mutfakta var. Ne çok değil mi? Bizim ranzanın hemen yanında Filiz Ali'nin getirdiği babasının imzalı portresi: "Başın öne eğilmesin!". Aramada jandarma subayı, portreye bakıp bizim koğuştan gözlüklü bir arkadaşa, "Bu sizin resminiz mi?" diye sormuştu.

- Hayır, Sabahattin Ali!

- Kusura bakmayın gözlüklerimi takmamışım da seçemedim...

Gözlüksüz toplumların kusuru.

Sabahattin Ali'nin altında başucu rafımda, bizim Kaplan'ın bir cemali de varki miyavlamıyor maalesef. Herhalde 30-40 yıllık bir cezaevi. Yerler taş duvarlar beyaz ve kalın üstelik de beton çivisi bile tutmuyor. Sobamız kahverengi ve gürül gürül. Plastik koltuklarımızın üzerinde kırmızı-beyaz zebra modelli yastıklar ve envai çeşit desenli battaniye ve yatak örtüleriyle renk bahçesine çevirmeye çalışıyoruz yaklaşık 40 metrekarelik resmi ve mecburi ikametgahımızı. Bu aralar dokuz kişiyiz. Gelecek ayın sonuna kadar beş kişi kalacak. İnsanın bilincini maddi çevresi belirlenmiş ya, bizim bilincimiz bu betimlediğim çevreden daha Özgür, dana renkli, daha büyük.. Bizim koğuşun sakinleri? Onlar görsel değil hakiki arkadaşlar. Belki bir başka sefere de onları... Gelecek ay, Ocak sonu 'Saray Mektupları sıfır'ı yazıp Bizans'a geleceğim. Çok mu büyük ve önemli bir değişiklik?

charles chaplin bir savaşta yitirdim sakalımı
çıkmazlığın grev sesi umutlarımı vururken
yendirdim bıyıklarımı papağan kuşlara
biraz elma şekeriyle kazıdım sakalımı
lohusa şerbetiyle kazıdım sakalımı
yanakların paprika lâhmacun ister misiniz
al işte sana böyle yüze böyle güz
demeyin deseniz de sakal yok ya ucunda
bu güz vermedi tarla seneye bıyık kerim
ben ettim siz etmeyin sakal veririm size
iğne iplik -elimde bıyık dikerim size
yanaklarım taşlıtarla kurabiye yer misiniz
sayın bayan dursanıza gözünüze kuş kaçmış
bu bıyık hiç gitmemiş sesinizin rengine
sakalınız uzamış inmiş ta belinize
at kuyruğu yapınız ya da örgüleyiniz
kedinizin bıyığını usturayla kesiniz
yanaklarım bileytaşı ispirto sever misiniz

(Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası'ndan)

Arkadaş Zekâi Özger

Nasıl Yitti, Nasıl Bulundu?

Kayseri'nin bir ilçesinde öğretmenlik, ek iş olarak da bir öğrenci yurdunun müdürlüğünü yapıyordum. 1973 yılı mayıs ayının ilk günleriydi. Ankara'da bulunan baldızım Şükran telefonla arayarak, günlerdir ağabeyi Zekâi'nin eve uğramadığını, bize gelip gelmediğini sordu. Zekâi bize gelmemişti. O sırada bizi ziyarete gelmiş olan Kayınvalidemle eşimi, -Zekâi'nin rahatsız olduğunu söyleyerek- Ankara'ya gönderdim. Bir kaç gün süren telefon görüşmeleri sonrasında hâlâ bir ize rastlanmadığını anlayınca, kalktım ben de Ankara'ya gittim. Nerelere baktıklarını sordum. Karakollara, polise sormuşlar, hastaneleri aramışlardı.

Eş- dost yardımıyla -dönem 1971 muhtırasını izleyen yıllar- güvenlik ve benzeri güçlerin elinde olmadığını anladım. Bu durumda işe yeniden hastanelerden başlamanın uygun olacağını düşündüm. Bir hastaneye başvurdum, olayı anlattım. Bu tür olayların öncelikle Ankara Numune Hastanesi'ne götürüldüğünü öğrendim.

O sırada, Ankara'da Kimya Mühendisliği öğrenimi gören sevgili öğrencim -Bu gün de çok değerli dostum ve kardeşim- Lütfi'yle buluştuk. Birlikte Numune Hastanesi'ne gittik. Numune'de başka bir sevgili öğrencimiz Ömer memur olarak çalışıyor, aynı zamanda yüksek öğrenimini sürdürüyordu. Ömer'i bulduk. Olayı anlattı n ve hastanede ölü-diri, şuuru açık-kapalı, kimliği belirli- belirsiz tüm ilgilenebileceklerimi görmek istediğimi söyledim. Ömer, kısa bir duraklamadan sonra, "Hocam morgda kimliği belirsiz bir ceset var, inşallah aradığınız o değildir" dedi. Hemen onu görmek istediğimi söyledim. Birlikte morgun kapısına gittik. Oraya kadar hep önde yürüdüğüm halde, morgun kapısında ayaklarım durdu: Yoksa, acı bir gerçek mi bekliyordu? Morgun imamı, kimliği belirsiz bir cesedi göstermek için içeri girerken Lütfi'ye, " Sen gir, nasıl olsa onu tanıyorsun, bak!" dedim. Arkasından Lütfi'yi izliyordum. Daha henüz 20 yaşlarında olan Lütfi, birden irkildi. Benim için iki değerlendirme söz konusuydu.

- Lütfi, ilk kez bir cesetle mi karşılaşıyordu ve bundan dolayı mı ürkmüştü?

- Lütfi, acı gerçeğe ilk tanık olan insan mıydı?

Seçenek hangisi olursa olsun, adı konması gereken bir gerçekle karşı karşıyaydık. Bir yandan Lütfi'nin durumunu irdeliyor, bir yandan da ilerliyordum. Gördüğüm manzarayı yaşamım boyunca unutamam. Zekâi ile karşı karşıyaydım. İçten söyleyeyim ki ben de bir cesedin ilk kez bu kadar yakınındaydım. İçten bir şey daha söyleyeyim ki, bir yığın ıstırabı yaşayan, bir yığın acıyı taşıyan o bedenin yüzünde değişmiş hiç bir şey yoktu. Bu yüzden, tanıyı koymak hiç de zor olmadı. Bu Zekâi'ydi ve artık karşımızda ceset olarak duruyordu.

Olan olmuştu. Artık sıra, nedenleri araştırmaya gelmişti. Lütfi'yle birlikte, kısa sürede uzun araştırmalar yaptık. O günlerde ülkemizde televizyon çok yeni. Zekâi'nin evinde televizyon yok. TRT'de çalışıyor ve kendisinin de katılımı olan bir yapıt o gece televizyonda yayınlanacak. Elbise değiştiriyor, Seyranbağları'ndaki evinden çıkıyor. Zafer Pasajı'nda bu yapıtı izleyecek. Sanki dostları ve sevenleri onu arasın ve de gidişi gizemli olsun diye üzerine kimlik almıyor. Gece eve dönerken, Meşrutiyet Caddesinde, bir kamu kuruluşunun misafirhanesinin önüne geldiğinde düşüyor. Yaya kaldırımın kenarında korkuluk yok. Düştüğü yerle yaya kaldırımı arasında üç metre yükseklik farkı var. Orada kaç saat kaldığı belli değil. Sabaha karşı misafirhane görevlisi O'nu görüyor. İlgili yerlere haber veriyor ve alıp Numune Hastanesi'ne kaldırıyorlar.

➜

Akşamsefası

Rastlantının Bu Kadarı

Zekâi'nin getirilmesiyle birlikte bir panik başlıyor. Görevlilerden biri, "Bu bizim Mehmet değil mi?" diyor. Mehmet kim? Mehmet, Numune Hastanesi'nin santralinde görevli bir memur. Soyadı da "Kamaral" Görevlilerin büyük bir bölümü Mehmet'in başına toplanıyor. Herkesin tanısı aynı. "Bu bizim Mehmet!" Mehmet, iş yerindeki arkadaşlarına aşırı borçlanmış. O yüzden evini ve iş yerini terk etmiş. Günlerdir ortalıkta yok. Mehmet'in ailesine haber veriliyor. Annesi, komadaki Mehmet'in günlerce terini siliyor. Bu arada soruyorlar: "Yanılmış olamaz mısınız?" diye. Anne, "Ben, şu kadar yıllık oğlumu tanımaz mıyım?" diyorlar. "Şurada bir ben'i, şurada şöyle bir ameliyat izi vardır." diyor. "Ben" aynı yerde, ameliyat izi de tutuyor. Hani, Zekâi'nin de o malum kemik hastalığından kaynaklanan ameliyat izi var ya! Derken ölüm vakti oluyor. Anne perişan, baba çaresiz. Kadere boyun eğiyorlar.

Baba, cenazeye çağırmak için Konya'da bulunan damadını telefonla arıyor. Karşıdan umulmadık bir cevap: "Baba sen ne diyorsun? Mehmet bizim yanımızda!" Adamcağız inanmayınca damat, Mehmet'i telefona veriyor ve sorular başlıyor: "Sülaleni say, evini tarif et..." gibi. Mehmet, her sorulana tutarlı cevap veriyor. Baba bunun üzerine "Enişteni ver." diyor. Damadına da "Derhal o eşşe.... al ve buraya getir," diyor. Kamaral ailesinin dramı burada mutlu sonla bitiyor ve bizim trajedimiz başlıyor.

Olayla ilgili olarak bir çok yerde bir yığın kayıt var. Hastanede, poliste, Adli Tıp'taki tüm kayıt ve tutanaklar "Mehmet Kamaral" adına düzenlenmiş. Bu kayıtları sildirip, Zekai Özger olarak düzeltiyoruz.

İnsan bir şeyi yitirir, önemserse arar, önemsemezse bırakır. Biz bir insan, bir değerli varlık, bir genç, bir sanatçı yitirmişiz. Araştırmaya devam. Adli tabipliğe gidiyoruz. İlgiliyi buluyoruz. Anlatmaya başlıyor: "Hani, karpuz kendi kendine içini yer ya, beyin öyle işte! Lıkır lıkır! Vücutta herhangi bir sadme (çarpışma, tokuşma, vurma), darp, darbe (vuruş, dövme) yok. Yani beyin kendi kendini yemiş!"

Gel de şimdi yurt baskınında yediği copları hatırlayıp düşünme! O coplar, her gün aynı yolu yürüyen delikanlının bir anda sendeleyip düşmesine -yıllarca sonra da olsa- neden olmuş olamaz mı? "Bizi müzikal dövdüler ağabey" demişti. "Bir- iki- üç" komutlarıyla. Bu müzikal dayak, O'nun şiirlerinden besteledikleri şarkılarla "Özgün Müzik!" sanatçıları tarafından -telif hakları hiçe sayılarak- hâlâ devam ettiriliyor.

Arkadaş, "Ankara Karşıyaka Mezarlığında Ada: H-9, Parsel: 12" de yatıyor. Mezar taşında " TRT Mensubu Genç Ozan A. Zekai Özger" yazar. Biz, fırsat buldukça mezarına gider, bir ibrik su döker, otları temizleriz. Sevenlerinden de bunu dileriz.

RAMİZ BİLGİN

Arkadaş Z. Özger'in Enişteşi
(Arkadaş Z. Özger'in "Sevdadır" kitabının 6. Baskısında da yer alacaktır..)

Arkadaş, benim tam tersime önce bireyci başlayıp sonra toplumcu şiire doğru şiirini ve her şeyden önce şiirini geliştirmiş biri. Ben tersine evrimleşirken onun kurban gitmesi Türkçe Edebiyat için büyük bir mozaik kaybı. Arkadaş, 21. yüzyılın eşiğinde bizlere, genç ölen şairler arasında Orhan Veli'den çok daha fazla lazımdı. Aynı şey Nilgün Marmara için de geçerli. Belkide politik ve sürreal şiirlerinin yanısıra beni etkileyen en büyük özelliği, o dönemin gerektirdiği şartlar ve ölümler arasında Türkçe Şiir'e düşürdüğü eşinsel imgeler olmuştur. Kendisi eşcinsel miydi bilemiyorum; ama cinsel kimliği bu yönde iseydi bugün onun yalnızca iyi bir şair, iyi bir sosyalist, iyi bir hayalci (ütopist) olarak kaybetmenin yanısıra sanırım cinsel azınlık için de yazacağı şiirleri okuyamamanın hüznünü taşıyorum. Kimbilir kimleri yalnız bıraktı?!

küçük İSKENDER

Zekai Adında Bir Arkadaş

O günlerde memlekette, gür sesli, eperkek şiirler revaçtaydı.
En iyisinden pek pek kötüsüne...
Çağlayanlar gibi çağlayan, çelik ve tunç -ki cumhuriyetin de madenidir bu tunç- imgelerle sarsıp sarsalayan kocaman şiirler arasına sıkışmış, kendi makamında usul ve hakikatli birkaç söz, gitti giderdi.
Sakalsız bir oğlanın tragedyasına sıra gelene kadar; ohhooo!
Hem "kaçıncı yeni"ydi çocuk, bu bile belli değildi.
Usta deyip göz kırpmayan, ortak hafızıyla pek serbest kırıştırıp, hem kendi odasına çekilen, büyük zamanı koluna takıp dolansa ortalıkta, ne yazar!
Solcu olması da görünür kılmaya yetmezdi çocuğu. Değil mi, birleşmiş ve kaynaşmış söylem kütlesine itibar etmiyor, çekin kuyruğunu gitsin...
Asyalı kollektiflerin bir çoğunda, etrafı korku ateşiyle çevrilip uzak tutulmaya çalışılan o kötü ruhtan, **zeka**dan da vazgeçmedi çocuk; ahlakı vardı müdanası yoktu besbelli.
Küt diye de öldü mü size!
Gel de yüksek sesle söyleme şimdi, Zeki Müren'i sevdiğini -o sıra, Ankara'da, İstanbul'da ve dört yanında memleketin, sıkıysa söyle yüksek sesle, Zeki Müren'i sevdiğini!
Buralardan mı başlasak Arkadaş'ı ve hakikatli arkadaşlıkların anlamını kavramaya?-!
O günlerde Dev-Genç'liler, kalabalık vakitler sonrası bir yerlerde soluklanırken, "Arkadaş'ı okudun mu?" diye sorarlardı birbirlerine. Elden ele dolaştırırlardı sarışın, bıyıklı, güzel kemikli çocuğun şiirleri. Ardından, gecelerde topluluklara karşı, gür sesli şiirler okunurdu.
"Hangi çocuklara devrimci gecelerde şiir okutulmaz"?
Kısacası hanımlar, beyler, gayler, "biz hepimiz önce küçük bir çocuktuk/ sonra büyüdük hepimiz çocuk olduk."
Kolayına gelmedik bu günlere.
Değil mi, "takvimler değiştirilirken, çok çocuk yitirilir."
Kıpkısa hatırlamaların sonrasında ise, açtığı yoldan yürüyecek zamanı kendisinden esirgemiş bir Arkadaş'ın hatıradan öteye geçen birikimi kalır.
Tıpkı, az yukarıda, üstüste iki mısrasına selâm çaktığım Ece Ayhan gibi, yürüdüğümüz yolları mümkün kılan birileri hep vardır
Ne çıkar kesilse de başlarımız birer birer. Arkadaş ölür arkadaşlıklar sürer.
Yadırgadınız uzun yıllara damgasını vurmuş bir temrinin parodisini, biliyorum.
İşte, Arkadaş Zekâi'de, tam böyle yadırgandıydı.
Bartınlı avukat Suat'ın ısrarlı takibiyle, şimdiden yüzyetmişaltı sayfaya varmış Arkadaş dünyasına "Sevdadır"a uğrarsanız eğer, bir kaç laf daha ederiz ey okur. Mekanı söz olan Arkadaş orada, usul ehil duruyor.

ORHAN ALKAYA

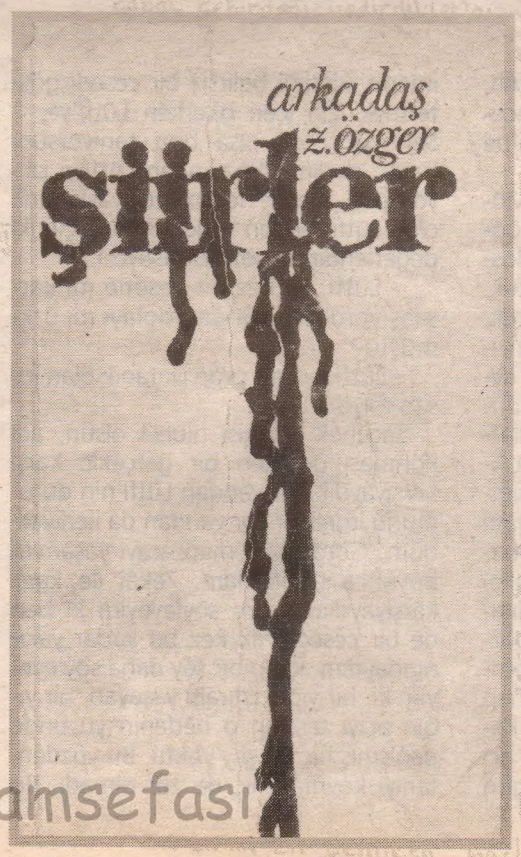

II. yeni diye adlandırılan 50'li yılların şiirinden bir dönemin 'Toplumcu Gerçekçi Şiiri"ne geçişte iyi bir köprübaşıdır Arkadaş'ın şiiri. Daha doğrusu köprü başlarından biri. 70'li yıllar Türkiye'de şiirin vasatıdır. Teşhir ettiğin sürece vitrinde kaldığın bu fakir on yıl boyunca, şiirine bu denli ilgisiz kalınmasında; erken ölümü değil, bu vasatın çok uzağında olması önem kazanmaktadır. Arkadaş'ında düşünsel olarak ciddiyet hissettiği bu ortam mahcubiyetle perdelense bile ince alayla uzlaşamayacak kadar çatık kaşlıydı. Nedense aklıma hemen Ergin Günçe geliyor. Aynı kan grubundan saydığım, Türkçe'de az sayıda "muzır"ından biri olan bu adamın da, benzer bir özensizlikle karşılanmış olması tesadüf sayılmamalı. Buna karşın son 30 yılın şiirinde Arkadaş, etkileyen bir odak olmasa bile bir rüzgâr olabilmiştir.
Hayır, geç ödenen bir vefa borcu değil bu. Belki de bizler Arkadaş'ın o düzgün imlâsı üzerindeki ipoteği kaldırabilecek kadar "tahsil, tahkim ve terbiye" gördük sanırım.

AKİF KURTULUŞ

Yaşasaydı bir kaç yıl sonra Türk Şiiri'nin kendisiyle övüneceği, göneneceği bir ad olacaktı. Etkilenme dönemini çabucak atlatmış, kendine özgü bir söyleyiş, bir deyiş yaratabilmişti. Şiir okurunu çarpıcı, sarsıcı bir duyarlılığı vardı. Şair Hasan Hüseyin, onun bu yeteneğini başta saptayanlardan biri olduğu için 1968 yılında "Forum" dergisinde şiirlerini yayımlamıştı.
... Gencecik, pırıl pırıl, yürekli bir çocuktu... Çocuktu diyorum, çünkü şiirlerinde çocuksu bir anlam, çocuksu bir coşku ve tavır vardı...

ZÜHTÜ BAYAR

Arkadaş'ın Dört Yapraklı Yoncası...
Arkadaş Zekai Özger'i herkesten önce ben tanımıştım. Diyebilirim ki, edebiyatçı olmak Arkadaş'ın içinde belirirken, karşısında ilk beni buldu. Bu yanlış bir talih midir, doğru mu olmuştur, orasını bilemem. Ama ilk kanına giren kişinin ben olduğunu biliyorum. Çünkü çok sessizdi. Nerden geldiyse, yanıma gelip oturmuştu, Çınaraltı'nda. Beyazıt Camisi'nin kirli-kara-sert-taş duvarına sırtını dayamış, otururken; o soluk benizli, yeşil gözlü, kansız, üfürükten gencin; hiç konuşmayan, susarak bir şeyler anlatan yüzünü hatırlıyorum ilk. Az konuşmasından sıkılmıştım. Yanımıza belki Hulki Aktunç, Seyfettin Özdemir, Necati Tosuner, Refik Durbaş da vardı aynı gün. Ben öğrenciydim İstanbul'da, içimde yaralar koşturuyordu...
Anlattığım yıllar,1967-68 olsa gerek. Çınaraltı: Mevsimlerden kış. Arkadaş Z. Özger'i gizlice Büyükada'ya götürmeye karar verdim. Nedenini tam kestiremiyorum. Vapurla, hem de dışarıda otururak. Yol boyunca konuştum durdum ona. Bu dünyada niçin varolduğumuzu, niçin üstün insan olmamız gerektiğini, ya da duyumlarımızı niçin üst perdeden geliştirmemiz gerektiğini, dünyalı olmayı nasıl aşmamızın olanak vereceğini anlattım durdum. Daha neler? Beni hep dinledi. Sustu durdu. Yüzü iyice beyazladı. Gözleri yeşilden, deniz koyuluğuna döndü. Büyükada'da şarap içtik, yeşil bir yamaçta. Ellerime sarıldı, bırakmadı. Öylece dakikalarca kaldık, birlikte:
"Hep seni arıyordum" dedi bana. Gözlerindeki billura benzeyen iki damla yaşın bana eziyet vermesini beklerken, onunla elele olmaktan tuhaf bir gurura kapıldığımı ekledim, yaşanmış duygularımın yanına...
"Hüzün Mevsimi" şiirini okuduğumda şiire ayak uydurmaya çalışan ve sık tekrarlanan şu iki dizedeki "hü" nün ben olup olmadığımı düşünmüşümdür hep:
"- hü'yü tanıdım size anlatmalıyım
bir gün size bir gün mutlaka hü'yü anlatmalıyım"
Daha sonra Arkadaş'ı Ankara'da gördüm. Okuyordu, kopmuştuk. Gönülden değil ama uzaklıktan ötürü. "Yordam Dergisi"nin toplantısında buluşabildik, yine eski heyecana benzer bir duyguyla. Bana iki cam arasında kıstırılmış bir "dört yapraklı yonca" verdi. Bunu Bolu'da bulduğunu söyledi, sanırım.
"Bunu iyi sakla, beni ve bunu unutma" dedi.
Ben ne denli değer vermiştim ki, bugüne getirdiklerime, ona vereyim. Onu İzmir'de bir şair arkadaşıma vermiştim. Sonra İzmir'e gelişinde Arkadaş Z. Özger, o dört yapraklı yoncayı arkadaşımın evinde ve elinde gördü. İlk sitemi büyük oldu bana:
"Benim için bittin artık" dedi.

HÜSEYİN PEKER

ben az konuşan çok yorulan biriyim
şarabı helvayla içmeyi severim
hiç namaz kılmadım şimdiye kadar
annemi ve allahı da çok severim
annem de allahı çok sever
biz bütün aile zaten biraz
allahı da kedileri çok severiz

hayat trajik bir homoseksüeldir
bence bütün homoseksüeller adonistir biraz
çünki bütün sarhoşluklar biraz
freüdün alkolsüz sayıklamalardır

siz inanmayın bir gün değişir elbet
güneşe ve penise tapan rüzgarın yönü
Çünki ben okumuştum muydu neydi
biryerlerde tanrılara kadın satıldığını

ah canım aristophones
barışı ve eşek arılarını hiç unutmuyorum
ölümü de bir giz gibi tutuyorum içimde
ölümü tanrıya saklıyorum

ve bir gün hiç anlamayacaksınız
güneşe ve erkekliğe büyüyen vücudum
düşüvericek ellerinizden ellerinizden ve
bir gün elbette
zeki müreni seviceksiniz

(zeki müreni seviniz)

Merhaba Canım

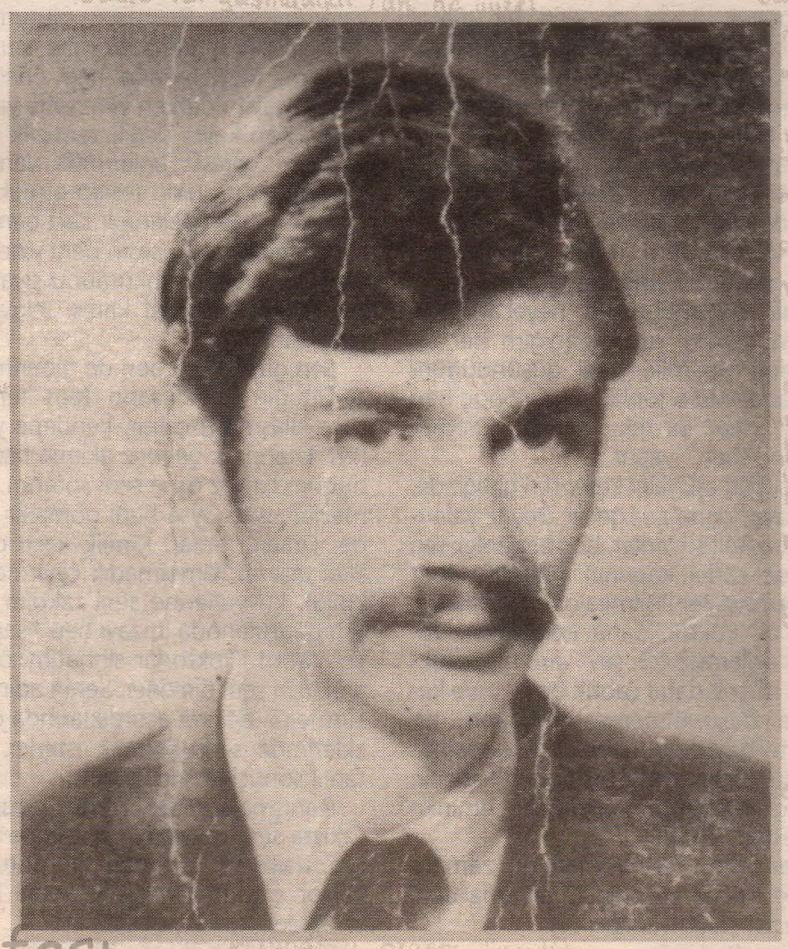

Haz: Ayhan Bozkurt

Akşamsefası

"Bir kitap bile yayımlayamadan ölen Arkadaş Z. Özger'i 25 yıl sonra şiir arenasına yeniden getiren şeyin ne trajik ölümü ne de dost arkadaş vefası olduğunu sanmıyorum. Onların ki olsa olsa yerinde bir anımsatmaydı. Arkadaş'ı bugüne taşıyan, daha 70'lerde, 80-90'lı yılların şiirini haber veren "Doğru Şiir Anlayışı" dır. Çoğu şiirinin günümüz dergilerinde bugün rahatça yayımlanabilir nitelikte olması, onun genç yaşta şiirin kaynağına ulaşmış olduğunu gösteriyor."

MEHMET H. DOĞAN

Gözüm; Arkadaş benim için çok önemli bir insandı. O'nun "Alnını Dağ Ateşiyle" diye başlayan şiiri benim bestelerimin en güzel olanıdır. Bu beste, aynı zamanda bu şiir benim için çok fazla değerlidir. Beni hep etkilemiştir. Erken yaşta kaybettik Arkadaş'ı.. Yaşasaydı daha nice güzel şiirler yazacaktı. Artık devrimci ruhunu onun gibi kimse yansıtmıyor. Devrimcilik sadece politik anlamda değil, hayatın bir çok noktalarındadır. İyi bir ozandı... O'nu özlüyoruz...

AHMET KAYA

Bu yıl, Arkadaş Z. Özger adına verilen ödülün töreninde, yenildi içildi de! Bir şiir okuyacaktım ondan, yakın gözlüğüm yanımda yoktu ve hata yapmayayım diye ikide bir okuyacağım şiire bakıyordum; yeter deyip bir kenara koydum kitabı. Kitabın arka kapağındaki çektiğim fotoğrafı bana bakıyordu. Yanımda rakı kadehim, karşımda Coşkun Yerli ve Mehmet H. Doğan oturuyordu.
(O gece Arkadaş'tan şiirler okundu. Aynı yıllarda, üstelik aynı dergilerde yazdığı; dahası bir yıl önce Arkadaş Z. Özger ödülünü almış olan Hüseyin Peker'de sırası geldiğinde kalktı ve şiir okudu. Ama Arkadaş'tan değil, kendisinden bir şiirdi okuduğu...)
Ona (Arkadaş'ın fotoğrafına) dedim ki; yaşasaydın 50 yaşında olurdun, saçların aklaşmış olurdu, sözgelimi erken giden bir şairin adına konmuş bir ödül töreninde... ve ne güzel "ikbal zamanımızda" rakı içiyor olurduk seninle! (Arkadaş'la paylaştığımız tek içki şaraptı.)
Bir süredir başka şeyler de söyleniyor. Bilirim ya da bilmem, zaten konu bu değil; yaşadığı dönem, pek çok konuda açık konuşmayı mümkün kılmıyordu. Hayatta olsaydı, sözgelimi Expres'te ya da Öküz'de neler yazardı, bilemem!
Arkadaş'la karşılıklı şiirler de okurduk elbet. Ama o, şair Arkadaş Z. Özger olmanın ötesinde, benim arkadaşımdı; buna daha çok önem veriyorum.

SİNA AKYOL

Gittiğin uzaklıkların tam tersinde sana ulaşmaya çalışır, kendime yenilirim. Utanmak gelmez aklıma her gördüğüm cansız ruha seni sorarım. Tanımazlar seni. Oysa beni görenler senin de varlığını anlar. Kimlik kartı olarak seni taşırım. Umulmadık çevirmelerde kolluk kuvvetlerine seni takdim eder, iş başvurularında imzayı hep "sen" diye atarım.

Gitme!!

CÜNEYT ÖZDEMİR

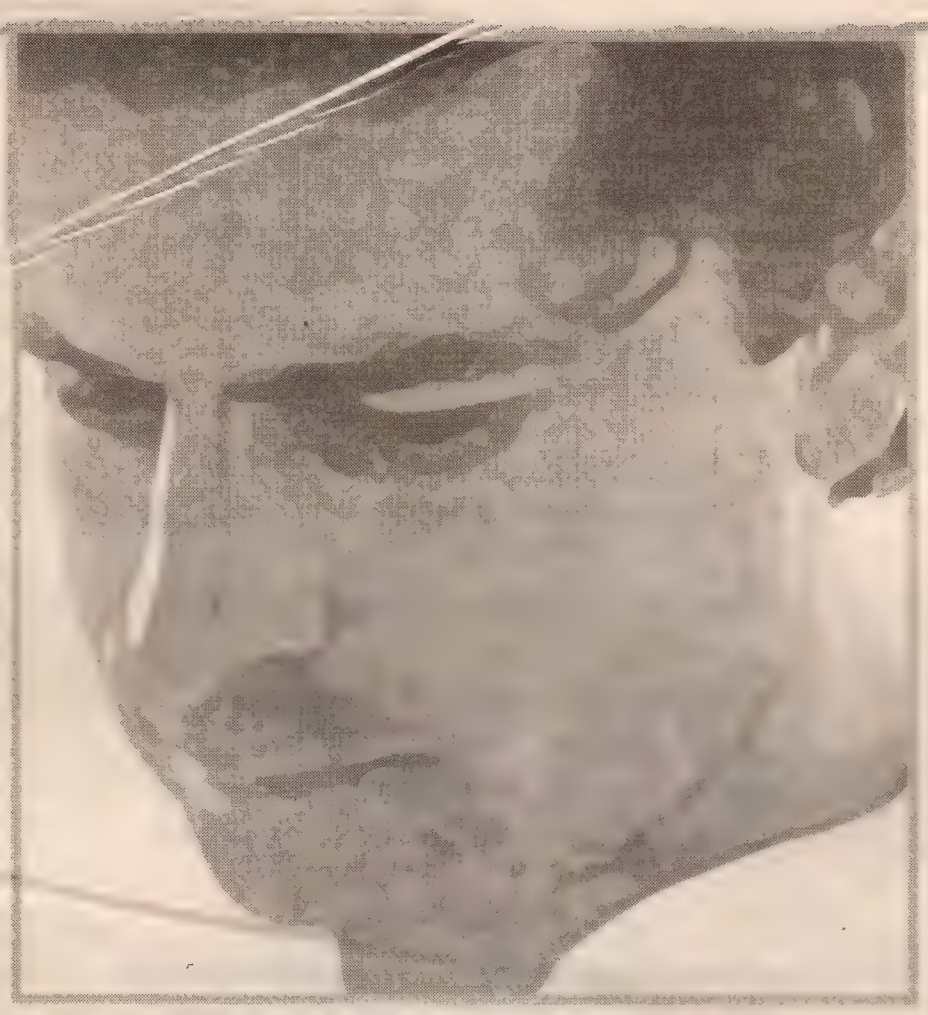

Sen gittiğinde,

...sonbahar tüm hüznü ile çöker omuzlarımın üstüne. Yapraklar sararır birden bire, dökülür hüzünlü omuzlarımdan kırık kalbimin derinliklerine. Yabancı dilde söylenen bir tangonun anlaşılır hisleri ele geçirir ruhumu, sessizce... Omuzlarıma doğru, uçurumlara kendimi feda ederim. Göz yaşlarımın umutsuz direnişinde, seninle birlikte sensiz, sonsuzluğa düşerim. Pencereler kapatır göz kapaklarımın önünü. Gözlerim duymaz olur. Sesin zaten görülmez... Oysa sen yankılanırsın uzaklardan kopup gelen yüzünün izinde.. Beni bana taşıyan bin bir türlü aşk tarifinde...

Bir koku hediye kalır sen gittiğinde...

Sensizlik kokusu kaplar evleri, sokakları, bu umutsuz, bu terkedilmiş, bu ürkek şehrin şu yalnızlık havasını. Yanımdan geçen her kadının kokusu sensizliği taşır bana. Sensizlik ağırdır, sensizlik uzundur, sensizlik zordur. Sokaklar boş, sözler boş, şehir boş, her şey boşalır... Bir sessizlik çöker artık ihtiyar adımlarıma. Gençlik ağır gelir sensizlik sınırlarında. Gemiler vardır sana doğru gelen, trenler, uçaklar, arabalar... Bir de "ah bir çalsa.." dediğim telefonlar. Sesinin o sarı hasreti. Uzaktan kopup gelmesini beklediğim o bir çift sözün hasreti. "seni seviyorum" dediğin o sessizliklerin hasreti... Ağzından çıkan her kelimenin pastel rengini özlerim, omuzlarının utangaç duruşunu, soğuk havalarda hoyratça ellerini tutuşumu.

...seni özlerim, sensiz sessizliğimde.

Sen gittiğinde, durur zaman.

Güneş, ay, bulutlar öylece durur. Dalgalar durur, rüzgârlar durur, insanlar durur. Ben durmam.

...ben seni özlerim. Durmadan, bıkmadan, usanmadan döneceğin günü beklerim. Bulutlara takılırım, güneşle şakalaşır, dolunayda gölgeni ararım. Dalgalar bir türlü yazıp sana atamadığım şişelerin hesabını sorar, rüzgarlar kolumdan tutup beni sana taşımaya kalkar, çok geçmeden insanlar ne olduğunu anlamaya başlar. Sen, acımasız zamanı da beraberinde götürürsün. Tüm saatler, dakikalar, saniyeler saygıyla geleceğin günü bekler.

Ben de beklerim.

...sensiz zamanı bensiz geçiririm.

Sen gittiğinde uçan bir halı ile düşlerine konuk olurum.

Kendi rüyalarımdan seninkilere bir masal prensi olarak patika bir yol bulurum.

Uykularımda sana koştuğum için sensizken hep seninle uyurum. Göz kapaklarım sana açılan mağaranın iki serserisi, iki bekçisi, 40 haramilerin son ikisidir... Geceleri içine düştüğüm karanlıklar senin açtığın, (sana açılan) aydınlıkların habercisidir. Sensiz tarih yazılı masallardan ibarettir. Sensizliğin en büyük dostu geceleri bir masal prensesini uçan bir halı prensine taşıyan saliselerdir.

Sen gittiğinde kırmızı bir mühür vurulur hayatı(mı)n üzerine.

Sen gelene kadar "tadilat nedeni ile kapalı'yız)dır" kalpler. Ruh dünyalarında yıllık sayımlar yapılır. Defterler açık verir ve tüm matematik işlemleri seni gösterir. Yediğim her şey seninle çarpılır, duyduğum her heyecan sana bölünür. Seni düşünmediğim her an benden çıkartılır, beni düşündüğüm her an seninle toplanır. Ve sonuç hep "sen" çıkar. Bir tek "sen"in sağlaması beni "ben" yapar.

Yolumu eşkiyalar keser sen gittiğinde.

Hayat daha zor geçer. Beyaz yalanlar, maskeli süvariler, boş bedenler sen gelene kadar kapımın dibinde nöbet bekler. İlişkiler ilişilmez olur. Dostluklar ağır bir yüktür. Sana anlatılacak anlamlı anlamsız çok şey vardır. Sözcüklerin içi çok daha çabuk boşalır. Ve kafama düşünülmemesi gereken, bir çöp torbası dolu fuzuli düşünce takılır. Suskunluklar daha bir anlam kazanır. Sen görmezsin, sen bilmezsin, eminim hissetmezsin (de)...

Sensizken beni taşımak her zamankinden daha zorlaşır. O anlarda beni yalnızca senin varlığın taşır.

Sen gittiğinde,

Gündüzleri sokak lambaları sanki hiç sönmüyor ve geceler zifiri karanlıkta geçiyor. Nefes alınmıyor, yalnızca veriliyor. Arabalar duruyor, yollar hareket ediyor. Güneş dünyanın etrafında dönüyor, dünya ayın çekim alanına giriyor. Kumlar denizleri kaplıyor, yunuslar toplu intiharlarla kendilerini kumsallara vuruyor. Karada yenilen vurgunlara derin düşüncelerde sıhhat bulunuyor. Sonbaharı yaz takip ediyor, yaz sonrası ilkbahar geliyor. Her kar yağdığında güneş açıyor ve güneşli havalarda beni en çok sensizlik donduruyor.

Bir yara açılır içimde, senin her gidişinde.

Çaresiz bir hayat mahkumu... Umutsuz bir yalan taciri belirir o derin yaranın içinde. Ruh avcısı olurum, beden simsarı... Sensizlik alıp sensizlik satarım. Başkalarında hep beni ararım. Kaçayım derken yine sana yakalanırım. Kan kaybı değil, sensizlik çektiğim. En çaresiz anlarımda yani sen kaybından ruhumu teslim etmek üzereyken senden gelen bir kart beni yine bana, telefondaki sesin beni yine sana taşır. Bir hayal mahkumunu siyah beyaz flu bir fotoğraf karesi tekrar hayatla tanıştırır.

Sen gittiğinde, ben de giderim.

Gittiğin uzaklıkların tam tersinde sana ulaşmaya çalışır, kendime yenilirim. Utanmak gelmez aklıma her gördüğüm cansız ruha seni sorarım. Tanımazlar seni. Oysa beni görenler senin de varlığını anlar. Kimlik kartı olarak seni taşırım. Umulmadık çevirmelerde kolluk kuvvetlerine seni takdim eder, iş başvurularında imzayı hep "sen" diye atarım. Doktorlar sihhatimi öğrenmek için seni dinlerler. Senin adına öksürmemi, ağzımı açtırdıklarında derinliklerimde seni görmek isterler. Tüm tahlil sonuçları sen çıkar.

Danışmalara seni rehin bırakırım. Çıkışta seni ceketimin iç cebine koyarım. Kalbimin üzerinde sen dursun. Biliyor musun benim varlığımı bana, en iyi sen kanıtlıyorsun.

Sen gittiğinde, söz de bitiyor.

...ve sensizlik, senin kadar ağır geliyor.

Aksaray Gazetesi

Rüya

SAMİ BAYDAR

Dünyalar
ve
rüyalar.

İhtiyar bir güneş var
yüzleri gibi
yıldızların.
Melek
ve rüyalardaki insan.

Ve insanlar için
rüyalar
yoktu:

Rüya
ve melektir
güneş.

Yalnızlığınız
ve düşünceler
rüya.

Zaman

FİKRET TUNÇEL

Sürgülü kapılardan girdiğim bahçe
çiçekleri gölgelerle sulanan
mermerin çıplak omuzlarıydı ateş
yalnızlıklarla ölçülürdü zaman.

Sırtımda delirmiş sözcüklerin gömleği
hangi güneşi yardıma çağırsam
kendini sokan bir akrep
zamanla ölürdü içimdeki zaman.

Yazgılar tuzağından uzak
sıradan yaşamak bütün intiharlar
kül rengine sığmaktı
ölümlere de yetişemiyor zaman.

Saklambaç

TEKİN GÖNENÇ

nerde yitirsem
hep sende buluyorum
başlangıçlarımı

sense
hiç bitmez gibi
bende oynuyorsun
tüm saklambaçlarını

O'nunla oturup türkü söylemeyi çok özledim. Müzik bilgisi çok iyidir. Ben Eşber Yağmurdereli'yi radyosuz düşünemiyorum. Sevdiği ve asla dinlemekten bıkmadığı o kadar çok şey var ki. Müzik O'nun için o kadar geniş bir yelpazedir ki, Dede Efendi'den Vivaldi'ye, oradan da özellikle Erzurum Türküleri'ne çok rahat geçebilir. Şimdi bu kadar şiddetten uzak bir insana yakıştırılan "terörist" imajının kasıtlı yaratılmaya çalışıldığını biliyoruz. Başkaları adına üzgünüm ama, bu imaj tutmadı. Uymadı. Eşber Yağmurdereli'ye denk düşmedi. Eşber Yağmurdereli gerek ülkemizde, gerekse uluslararası kamuoyunda geniş kabul gören biri oldu.

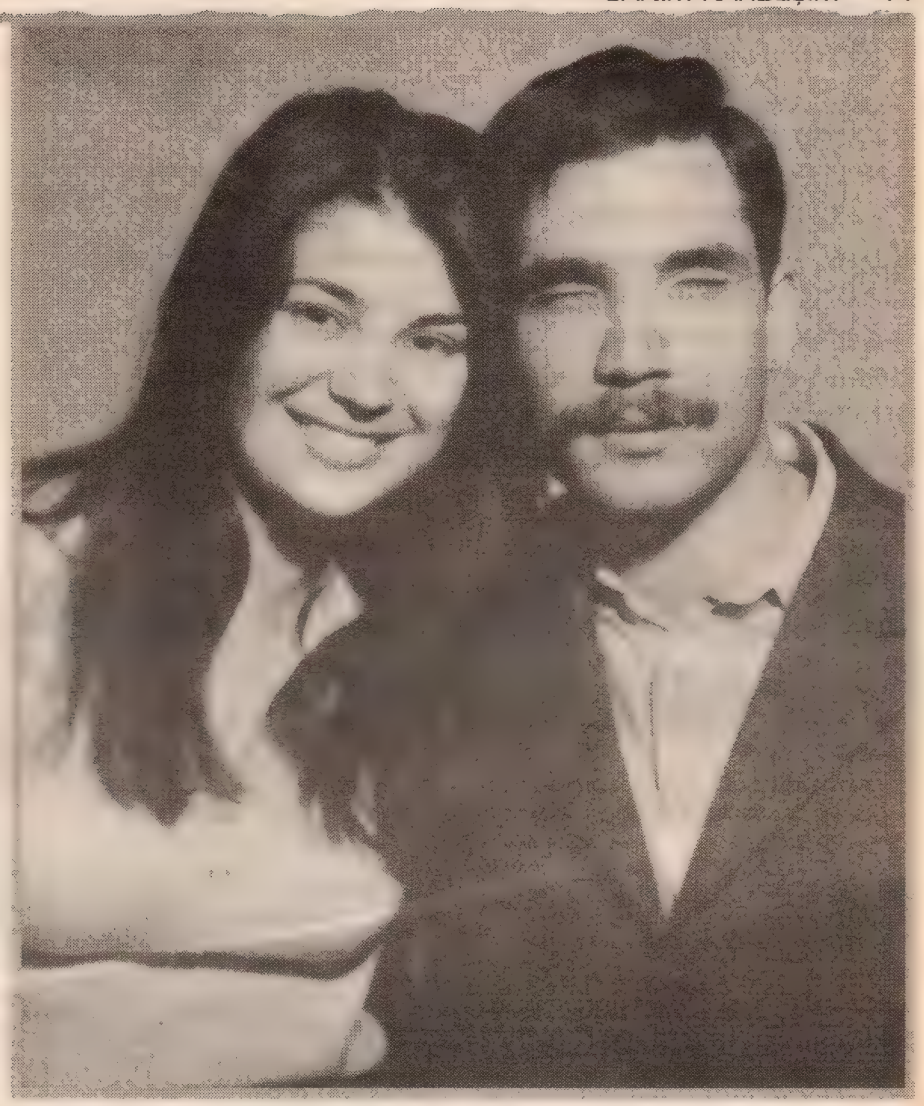

Ağabeyim Eşber Yağmurdereli

SUMRU M. YAĞMURDERELİ

1952 yılında Erzurum'un Tortum İlçesinde doğduğumda ağabeyim Eşber Yağmurdereli yedi yaşındaymış. Bir kızkardeşi olduğu için sevinip sevinmediğini elbette bilmiyorum. Bildiğim altı yaşıma kadar Tortum'da çok keyifli zamanlar geçirdiğimiz. En azından bu benim için böyle . Ne yazıkki çocukluğumu çok net anımsamıyorum. İkimizde yaramaz çocuklar değildik. Neler yapardık çocukluğumuzda? Evcilik oynardık örneğin. Yemek masasının üstü benim evim olurdu. Masanın altı da ağabeyimin bakkal dükkânı. Zamanımızın çoğunu evde geçirirdik. Çünkü annem çok fazla dışarda oyun oynamamıza izin vermezdi. Evin içinde futbol oynayıp, cam kırmamıza birşey demezdi ama zamanımızın çoğunu dışarda geçirmek mümkün değildi.

Benim ilkokula başladığım yılla, ağabeyimin ilk evden ayrılışı aynı döneme rastlar. (*Ankara Körler Ortaokulu*) Tatillerde birlikte olduğumuzda kavga ettiğimizi hatırlamıyorum. Belki birbirimizi özlediğimizden, belki de kavga etmeyi gerektirecek bir şey olmadığından. (*Kavga etmezdik ama zaman zaman sanıyorum ağabeyimi kıskandığım olmuştur.*) Küçük kırgınlıklarımız olmuştur ama ciddi anlamda bir şey yaşadığımızı sanmıyorum. Okuma yazmayı söktükten sonra kitaplar okumağa başladık. Birlikte olduğumuzda zamanımızın çoğu okumakla geçerdi.

Birgün "*okumayı ne zaman öğrendin*" diye sormuştum. "*Anımsamıyorum, ben herhalde okur yazar doğmuşum*" yanıtını vermişti. Herşeyi okurduk. Şiir, roman, öykü. Başucu kitaplarımız dediğimiz kitaplarımız olurdu. Zaman zaman yeniden okurduk onları. Bu bazen çok sevdiğimiz bir şiir, bazen de çok etkilendiğimiz bir öykü olurdu. Çocukluğumuzun bu alışkanlığının izi hâlâ vardır bende. Dönüp dönüp o kitapları yeniden okurum.

İlişkimiz bilinen nedenlerle sık sık kesilse de hep iyi olmuştur. (*Çocukluğumda ne zaman ateşim çıksa başucumda olurdu.*) Yaşımız ilerledikçe daha bir dostluğa, arkadaşlığa dönüştü ilişkimiz. Okuduğumuz bir kitaptan aynı hazzı almaya dönüştü. Aynı türküleri birlikte söylemeye, meyhanede karşılıklı oturup birer kadeh tokuşturmaya dönüştü. Aile olarak birbirimize çok düşkündük.

Biliyorsunuz Eşber Yağmurdereli geçmişte terör örgütü liderliği türünden suçlamalarla karşılaştı. Yani kimileri O'nu "*terörist*" olarak tanıtıyor. Oysa Eşber Yağmurdereli 53 yıllık yaşamında ciddi anlamda edebiyatla ilgilenmiş, 1963'de "AYDINLIĞA DOĞRU" ve 1967'de "YENİ EYLEM" adında iki edebiyat dergisinin sorumluluğunu üstlenmiş, Türkçe'den İngilizce'ye şiir çevirileri yapmış biridir. (*Bildiğiniz gibi, şiir hatayı bağışlamaz*) Öyküleri ve oyunları var. Bu yazılanlar elbette kâğıt üzerinde kalan şeyler değil, şiir çevirileri İngiltere'de yayımlandı. Oyun yazarlığı konusunda benim çok fazla birşeyler söylememe gerek yok diye düşünüyorum. Tiyatro eleştirmenleri bu konuda her şeyi söylediler ve yazdılar. AST'da geçen sezon oynanan "*AKREP*"den başka, İngiltere'de sahnelenmek üzere programa alınan ama yönetmenin ölümü ile ertelenen "*MOR MASA*" isimli bir oyunu daha var. Şu arada biri bitmiş, diğeri de bitmek üzere olan iki oyun çalışması var. Son derece yumuşak ve duygulu bir insandır. Müzik, yaşamının bir diğer parçasıdır. Keman ve ud çalar. Enstrümanları ile, besteleri ile müzikle iç içedir. Burada açık yüreklilikle söylemeliyim ki O'nunla oturup türkü söylemeyi çok özledim. Müzik bilgisi çok iyidir. Ben Eşber Yağmurdereli'yi radyosuz düşünemiyorum. Sevdiği ve asla dinlemekten bıkmadığı o kadar çok şey var ki. Müzik O'nun için o kadar geniş bir yelpazedir ki, Dede Efendi'den Vivaldi'ye, oradan da özellikle Erzurum Türküleri'ne çok rahat geçebilir. Şimdi bu kadar şiddetten uzak bir insana yakıştırılan "terörist" imajının kasıtlı yaratılmaya çalışıldığını biliyoruz. Başkaları adına üzgünüm ama, bu imaj tutmadı. Uymadı. Eşber Yağmurdereli'ye denk düşmedi. Eşber Yağmurdereli gerek ülkemizde, gerekse uluslararası kamuoyunda geniş kabul gören biri oldu. Eğer öyle olmasaydı bazılarının 1989 ve 1996 yıllarında özel afla dışarı çıkarmak gibi bir çabaları olmazdı. Buradaki çelişkiyi görmemek mümkün değil.

Eşber Yağmurdereli'nin kızkardeşi olmaktan elbette çok büyük bir mutluluk duyuyorum. İyiki var diyorum. Bu her zaman da böyle olmuştur. 1978 yılında ilk tutuklandığında bir yanımın eksildiğini hissetmiştim. O uzun cezaevi sürecinde yaşananlar elbetteki hiç kolay değildi. Bu yalnızca bize özgü bir durum da değildi. Beni acıtan, yüreğimi kanatan çok şey yaşandı. Yaşananlar ne olursa olsun, aynı mekânlarda birlikte olamasak da, ben kendi adıma kızkardeşi ve dostu olmaktan hiç vazgeçmeyeceğim.

"Varoluşçuluğu tanımlamak mı?.. Çok kolay bir iştir bu! Felsefe terimleriyle söylersek, her nesnenin bir özü, bir de varlığı vardır. Öz, sürekli nitelikler topluluğu demektir. Varlık-ya da varoluş- ise dünyada etkin olarak bulunuş demektir. Çoğu kimseler özün önce, varoluşun sonra geldiğine inanırlar. Örneğin, bezelyeler bir bezelye düşünüsüne göre biter, yuvarlaklaşırlar. Hıyarlar, ancak hıyarlık özüne uyarak hıyar olurlar: Bu düşünüş köklerini dinden alır."

Düşünüyorum ama Varoluşçuyum...

ENDER ÖZKAHRAMAN

Her yılın ocak ayının ilk haftası, sadece Fransa'nın değil dünyanın birçok ülkesinde gazeteler Albert Camus'den mutlaka bahseder. Çünkü o hafta Camus'nün öldüğü günün (4 Ocak) haftasıdır.

Çocukluğuna büyükannesi egemen olsa da yüreğinin, yaşamının mutlak egemeni annesiydi Camus'nün... Camus'nün dünyaya bakışında da annesi çok önemli bir rol oynamıştı. Annesi dünyaya öylesine ilgisiz, öylesine kayıtsızdı ki. Kimi durumlarda sorarlardı Camus'nün annesine; "Ne düşünüyorsun?" diye. "Hiç!.." diye karşılık verirdi. Doğruydu. Herşey ortadaydı, öyleyse hiç...

Camus'nün kendisinde de varolduğunu saptayacağı garip bir kayıtsızlıktı bu. Öylesine doğallıkla, hiç...

47 yaşında ölen Camus, Fransız edebiyatında iki temel temayı "başkaldırı"yı ve "saçma"yı(absürd) gündeme getirmiş, derin felsefi ve edebi tartışmalara yol açmıştı. Ona annesinden miras kalan "hiç"olgusunu, yaşamla olan uyumsuzluğunu, saçmayı "absürd" hiçliği şöyle açıyor "Sisyphos Söylencesi"nde Camus:

"Bütün büyük eylemlerin, bütün büyük düşüncelerin önemsiz bir başlangıcı vardır. Uyumsuzlukta da böyledir. Özellikle uyumsuz dünya, soyluluğunu bu zavallı doğuştan alır. Kimi zamanlarda neler düşündüğü konusunda bir soruya kişinin 'hiç' karşılığını vermesi yapmacık olabilir. Sevilen yaratıklar bunu iyi bilirler. Ama bu karşılık içtense, boşluğun çok şeyler anlattığı, günlük devinimler zincirinin koptuğu, yüreğin kendisini yeniden düğümleyecek halkayı arayıp da bir türlü bulamadığı şu garip tinsel durumu belirtiyorsa, o zaman uyumsuzluğun ilk belirtisidir."

İşgal Fransa'sında, Camus'nün "Yabancı" isimli romanı ilk yayınlandığında, birçokları bu romanı "sorumsuzluk ve iradesizlik edebiyatı" olarak yorumlar. Romanın kahramanı "Meursault" herşeye kayıtsız, uzlaşmayı reddeden bir adamdır ve bir tek şey söyler: "Tanrı yok, ben varım" Camus, Meursault'u şöyle tanımlıyordu:

"Yoksul ve çıplak, bütün gölgeleri silip götüren güneşe vurgun bir adam. Duyarsız olmak şöyle dursun, derinde yatan inatçı bir tutkunun, mutlak ve gerçek tutkusunun harekete geçirdiği bir adam o... Hala olumsuz sayılan bir gerçek bu; varolmanın ve hissetmenin gerçeği. Öyle bir gerçek ki, onsuz kişinin ne kendi kendine ne de dünyaya üstün gelmesi mümkündür."

Camus'den, Ahmet Hamdi'den etkilenen Oğuz Atay'ın tüm yazdıkları ve yine Oğuz Atay'la birlikte Kirkegaard'dan etkilenen Yusuf Atılgan'ın tiplemeleri bende oldukça yoğun, umutsuz, çaresiz ve güçsüz bir varoluşçu insantipinin oluşmasına neden olmuştu.

Camus'nün kitaplarında da yazdığı üzere insanlar, kendi düşünceleriyle barışık ya da kavgalı olarak yaşıyordu, ama her halukarda düşünceleriyle yaşıyordu.

"Varoluşçuluğun babası" Sartre ile direniş yılları sırasında tanışan Camus, bir süre onunla aynı çizgiyi izlese de kendisinin "varoluşçu" olduğu iddiasını sürekli reddetti. "Uzun sözün kısası..." diyordu,"Bu felsefenin vardığı sonucu yanlış sayıyorum."

Camus, uyumsuz bir duyarlıkla bakıyordu dünyaya...

Peki, neydi Camus'nün yanlış saydığı felsefe, yani; varoluşçuluk?

Veil'e göre varoluşçuluk bir bunalımdı... Mounier'e göre umutsuzluk, Hameline'e göre bunaltı, Banfi'ye göre kötümserlik, Wahl'a göre başkaldırıştı...

Marcel'e göre özgürlük, Lukacs'a göre düşünücülük(idealizm), Benda'ya göre usdışıcılık(irrasyonalizm), Foulquie'ye göre saçmalık felsefesiydi...

Acaba, Varoluşçuluğun bütün temel özelliklerini kucaklayan bir tanım yapılamaz mı? Jean Paul Sartre'a sorarsak, bundan kolay birşey yoktur:

"Varoluşçuluğu tanımlamak mı?.. Çok kolay bir iştir bu! Felsefe terimleriyle söylersek, her nesnenin bir özü, bir de varlığı vardır. Öz, sürekli nitelikler topluluğu demektir. Varlık-ya da varoluş- ise dünyada etkin olarak bulunuş demektir. Çoğu kimseler özün önce, varoluşun sonra geldiğine inanırlar. Örneğin, bezelyeler bir bezelye düşünüsüne göre biter, yuvarlaklaşırlar. Hıyarlar, ancak hıyarlık özüne uyarak hıyar olurlar: Bu düşünüş köklerini dinden alır. Bir ev kurmak isteyen kimsenin, ne biçim bir nesne yaratmak istediğini iyice bilmesi gerekir: Burada öz, varoluştan önce gelir. İnsanları tanrının yarattığına inanan kimseler ise şöyle düşünürler: Tanrı, insanları kendisindeki insan düşünüsüne göre var eder. Öte yandan, inançsız kimseler de şu geleneksel görüşe bağlanırlar: Nesne, ancak özüne uyduğu zaman var olur. Nitekim, 18. yüzyıl hep şuna inandı: Bütün insanlara özgü ortak bir öz vardır; bu değişmez özün adı 'insan tabiatı'dır.

Varoluşçuluk ise tam tersini öne sürer bunun: insanda-ama yalnız insanda- varoluş özden önce gelir. Bu demektir ki, insan önce vardır; sonra şöyle ya da böyle olur. Çünkü o, özünü kendi yaratır. Nasıl mı? Şöyle; Dünyaya atılarak, orada acı çekerek, savaşarak yavaş yavaş kendini tanımlayıp belirler. Bu belirlenme yolu her zaman açıktır..."

Görüldüğü gibi Sartre'da tam tanımını yapmıyor varoluşçuluğun. Peki, varoluşçuluk tanımlanamaz mı yoksa? Heinamann bu soruyu olumsuzca yanıtlıyor; Hayır!.. "Varoluşçuluğun gerçek bir tanımı yapılamaz. Çünkü varoluşçuluk sözcüğünü kucaklayan tek bir öz, tek ve değişmez bir felsefe yoktur. Bu sözcük, aralarında derin farklar ayrılıklar bulunan çeşitli felsefeleri, düşünceleri, kişilikleri gösterir..." Nitekim de Varoluşçu sayılan birçok düşünür, şair, yazar ve romancıların üzerinde anlaştıkları, hemfikir oldukları bir ilkeler topluluğu yoktur.

Dostoyevski'nin "Tanrı olmasaydı herşey mübah olurdu" sözü Sartre'a göre Varoluşçulugun çıkış noktasıdır. Gerçekten de Tanrı yok ise her şey yeğdir. Bu demektir ki insan birbaşına bırakılmıştır.

Yine, 20'li yaşlarımda şaşırarak ve çok etkilenerek okuduğum Camus'nün "Yabancı"sı, Orwell'in "1984"ü, Wittgenstein'den, Camus'den, Ahmet Hamdi'den etkilenen Oğuz Atay'ın tüm yazdıkları ve yine Oğuz Atay'la birlikte Kirkegaard'dan etkilenen Yusuf Atılgan'ın tiplemeleri bende oldukça yoğun, umutsuz, çaresiz ve güçsüz bir varoluşçu insan tipinin oluşmasına neden olmuştu. Zaten, Ritter'e göre de, Varoluşçuluk "Köklerinden kopmuş (...), temelini yitirmiş, geçmişe, tarihe güvenini yitirmiş (...), topluma yabancılaşmış, mutsuz, huzursuz insan varlığını dile getiren" bir felsefedir. Bu felsefe de daha çok "Toplum içinde yaşayan bireyin tehdit altında olduğu (...), günümüzle gelenek arasında ki bağlantının koptuğu, insanın manasız bir varlık haline geldiği (...), bu boşluk ve manasızlık içinde öz dünyasının eriyip gittiği, kendi kendisini yitirmek tehlikesinin baş gösterdiği yerde" ortaya çıkar.

İşte bu düşüncelerden ötürü, Varoluşçuların Sosyalistler tarafından niçin sevilmediği hakkında bir yargıya varabileceğimizi sanıyorum.

Orwell'in, son bir umut olarak gördüğü Sovyetler'de Stalin sonrası oluşan manzaralar, onun "Bu dünyada artık işim yok benim" deyip kendini öldürmesine neden olsa bile, Varoluşçuluk kimilerince hala bir 'çözümsüzlük', bir 'umutsuzluk' doktrini...

Evet...4 Ocak 1960'da bir pazartesi günü, Güney otoyolunda Pont-sur-Yonne ile Villeblevin arasında, dostu Michel Gallimard'ın sürdüğü arabanın kaza yapmasıyla Albert Camus yaşamını yitirir. Kafatası ve göğüs kemiklerinin kırılmasıyla ünlü yazar hemen ölür. Araba enkazının arasında jandarmalar yazarın bazı kişisel fotoğraflarını, pasaportunu, aralarında Othello'nun da bulunduğu birkaç kitap, yazarın güncesini ve henüz tamamlamadığı yapıtı 'İlk Adam'ın el yazmasını bulurlar. Onun küçücük elyazısıyla kaplı bu sayfaların sayısı yüzelliyi bulur. Yapıta yazdığı ithaf da bellidir: "Bu kitabı hiç okuyamayacak olan sana"(araştırmacılar bu ithafın anne Camus'ye yapıldığını belirtir). Yapıt iki bölüme ayrılmıştır: "Babayı Arayış" ve "Oğul ya da İlk Adam". "Babayı Arayış" adlı bölümde; Fransa'dan Cezayir'e gelen Jacques Cormery hiç karşılaşmadığı babasının mezarını görmeye gider. Doğum ve ölüm tarihlerine baktığında öncelikle babasının doğum tarihini bilmediğini farkeder, sonra bir hesap yapar, yirmidokuz yaşında ölmüştür babası. Birdenbire bir düşünceyle sarsılır: Kendisi kırk yaşındadır ve ölmüş babası ondan daha gençtir. O anda yaşadığımız dünyanın çılgın ve kargaşaya dayalı düzenini düşünür, oğulun babadan daha yaşlı olduğu, adına düzen denilen düzensizliği. O andan itibaren Cormery'nin düşünsel ve duygusal serüveni başlamıştır.

"Vesselam" diyerek yine Albert Camus'nün savaşa dair söylediği bir sözle bitiriyorum: "Savaş bir aldatmacadır ve şu an akan kan tarihi ileri sürüklüyorsa, bunun yönü yalnızca daha fazla barbarlığa ve yoksulluğa doğrudur."

Günce/Aralık'98

- *Balkona, varendaya uçmasını unutmuş bir kuş kondu. Hemen aklıma Cemal Süreya geldi. Rahmetli demişti ki, "İnsan eğer tek ayaklı olsaydı uçacaktı"*
- *Can Yücel'e çok kızıyorum, hayattan uzak olduğu için. Ama onu çok seviyorum. O, beni gömer.*
- *Aklıma hemen ayağa kalkan insanlar geldi. Kimler mi?*
  1. *Ragıp Duran: Tüm dergilerde yazıyor, görüyorum...*
  2. *Nihat Ziyalan: "Öküz" deki şiirlerini izliyorum...*
  3. *Ünsal Oskay: İletişimci...*
  4. *Yıldırım Türker*
  5. *Orhan Koçak*
  6. *İzzettin Önder: Makaleleri ilgimi çekti.*
  7. *Ali Bayramoğlu*
  8. *Burhan Oğuz: Tarihçi, Şeyh Bedrettin'i inceliyor.*
- *Ben tarihte biraz kalın kaburgalılara bakıyorum*
- *Bohtanlara bakıyorum.*
- *Derzor (Auschwitz- Hitlerin kurduğu kamp)*

ECE AYHAN

kıldan tüyden bir antoloji **bıyıklıyken** Haz: met üst

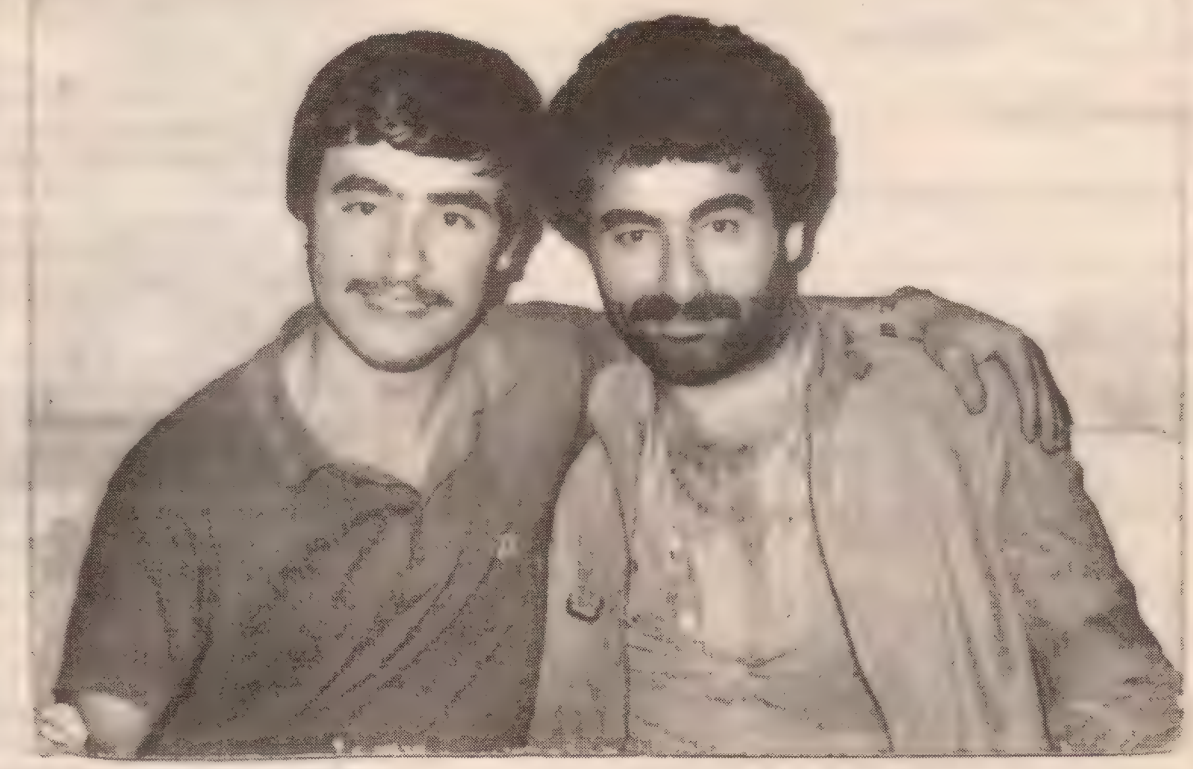

Mehmet Çağçağ

— Bıyıklarımla en fazla çıkma aşamasında uğraştığımı hatırlıyorum. Biraz erken çıkarmak için jilet, bıçak, cam gibi bilumum kesici aletlerle, her fırsatta kanatırcasına canhıraş bir şekilde kazıdım.

Daha sonra 1977'de öğrenci olarak Akademi Resim Bölümü'ne girdim. Bir yandan da ergenlikten, olgunluğa geçiş dönemim. Bu dönemde bıyığı, dönemin ruhu ile devrimci arzular ve de Anadolu kültürünün bir dayatması, delikanlılığa, erkekliğe geçiş olmak üzere çift koldan baskıya uğradığım için bıraktım. Fakat bıyık bıraktığımda hüsrana uğradım. Çünkü bıyıklarımı Nietszche tadında beklerken, Süheyl Eğriboz tadında, seyrek ve antikarizmatik bir şekilde çıktı. Ve ben de kesip kurtuldum. O dönemden kalma iki fotoğrafım var. Birini annem çok sevdiği için saklıyor. Öbürünü de ise İbrahim Tatlıses ile beraber olduğu için ben saklıyorum.

Bu fotoğraf 1980 - 82 arasında Gırgır Dergisi'nde çekilmişti. İbrahim Tatlıses o zamanlar henüz daha şöhret aşamasındaydı Gırgır'ı ziyaret etmişti. Kendisini yazıp çizmemizi rica etmiş ve biraz sohbetten sonra gitmişti. İbo şimdi Leman'a da Öküz'e de hiç gelmiyor. *(bakınız şekilde görüldüğü gibi İbrahim Tatlıses ve benim bıyıklarım)* Sonra ben bıyıklarımı kestim. Bir daha da bıyık bırakmadım. Bilakis, bıyık allerjisi başladı ve hâlen bu alerjim gitgide katlanarak fobiye dönüşme boyutlarında devam ediyor. Bu, hayatımızın içine edenlerin büyük bir bölümünün bıyıklı, bilhassa hilâl bıyıklı olması dolayısıyla olsa gerek.

Fakat atla, deve de değil. Mesela Hûlusi Kentmen'in, otel kapı görevlilerinin ve Albırt Aynştayn'ın bıyıklarına kurban olayım.

Sevgilim

MURATHAN MUNGAN

Sevgilim,

yetimim benim,

aylar nasıl geçiyor zaman hiç geçmezken

kapılar kapalı, dünya buzlu cam

uyuşmuş gözlerimin önünde

hayat akıp gidiyor hiç kımıldamadan

ikimizin yerine dinliyorum

sevdiğin şarkıları

siyah tişörtünü giyiyorum yatarken

gömleklerini, kazaklarını, kokunu

senin rüyalarını görüyorum ölür gibi uyurken

gün boyu elimde kahve fincanı

kapıyı açmıyorum

telefonlara çıkmıyorum

başını bekliyorum geleceği olmayan hatıralarının

Sevgilim,

yetimim benim,

nasıl da kayıtsız gülüyorsun hayata

öldüğünden haberi yok fotoğraflarının

Akşamsefası

Kasım '98

"Heidi Kötü Günlerin Geçeceğini Biliyordu"

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Madam size bu yazıları yazdığımdan haberdar. Öküz'ün büyük puntolu yazılarını okuyor, adına gülüyor.

"Bir fotoğrafın olsa..." diyorum Madam'a, "Senden söz ettiğim yazıların başında..."

"Benim fotoğraf çektirecek elbisem yok ki!" diyor Madam.

"Bu da bahane mi Madam? Üstündekiler elbise değil mi?"

"Ustumdakiler (Madam "ü"leri "u" olarak söyler) elbise ama dallı güllü, renk renk. Benim yaşımdaki Rum karısı böyle elbiselerle dolaşmaz. Yas elbisesi giyer."

"Senin de vardı madam"

"Vardı ama ben onu utulerken yaktım. Yenisini de almam. Çunku bundan sonra yas tutmak değil ölmek istiyorum. Zaten hayatta yasını tutacağım insan da kalmadı."

Madam, bebekliğinden beri baktığı Mike Bey'in yasını tutuyor. Mike Bey akciğer kanserine yakalanmıştı. Madam kötü hastalıklar için "ökse otu" der. Zavallı Mike'da, Madam Marikacığının gözünde ökse otuna tutulan bir kuştu. Ona bebekliğinden bu yana bakan Madam, Mike Bey'in toz duman bulutu arasında seçilmeyen akciğer filmlerini güneşe tutup tutup, "Anlamıyorum ki ciğerlerinde ne var!" deyip duruyordu. Mike Bey'in hastalığının ne olduğu konusunda kimseden bir çift laf işitemeyince elinde filmler soluğu doktorda almış, "Benim ciğer filmlerim doktor bey, neyim var?" diye sormuş. Doktor, Madam'ın tuzağına düşmeyip: "Teyzeciğim yanlışlıkla başkasına ait filmleri getirmişsiniz kusura bakmayın bir şey söyleyemem" deyivermiş.

Ardından yazın ben Tamar'a hamile iken madam ana karındaki bir bebeğin nasıl olup da televizyon ekranından görülebildiğini, kalbinin sesinin duyulabildiğini, parmaklarının sayılabildiğini merak edip benimle doktora gelmişti. Hayretler içinde, istavroz çıkararak ultrasonda Tamar'ın taklalarını, naniklerini izlemiş sonra da çantasından Mike beyin akciğer filmlerini çıkarıp jinekoloğumun önüne koymuştu. Elbette bıyık altından gülen jinekoloğum "Teyzeciğim ben ne anlarım akciğer filminden" demişti. "Of, of" diye söylenmişti madam Nişantaşı'nda ağır ağır yürürken, "O televizyon ekranındaki karaltıları seçen adam şu filmleri ne diye okuyamaz! Zaten sana şu başı, şu ayağı diye gösteriyor ya... Yemin ederim hiç bir şey görünmüyor siz gebelerin parasını çarpmak için böyle bir şey uydurmuşlar." Madam zehir gibi bir kadın, "O zaman sen neden ağzın açık şaşkınlıkla seyrettin?" dememe fırsat vermeden, "Ben de çıplak kralın" elbiseniz ne güzelmiş" diyen tebaası gibi davrandım." Madam filmleri, Papyon'da biyoloji okutan 3 numaraya bile gösterdi ama nafile... Mike Bey'in akciğer filmlerini kimse okumamıştı. Sonunda madam gözleri kamaşana kadar oğlu gibi sevdiği Mike Bey'in akciğer filmlerine bakmıştı. Bana demet demet karanfiller gördüğünü söylemişti. Ben de ona kahramanının ciğerlerinde nilüfer çiçeği açtıran Boris Vian'ı anlatmıştım.

Sonunda Mike Bey ciğerlerinde demet demet karanfillerle Atina'ya gitti. Madam "Ölümü beklemeye gitti" diye günlerce ağladı. Çok geçmeden Mike Bey'in ölüm haberi geldi, madam aylarca yas giysileriyle dolaştı.

"İşte o yas giysisi utulerken yandı. Bir paket siyah kumaş boyası alıp çiçekli empirmelerimi boyayayım dedim onlar da inadına boya tutmadı. Sonra bırak Marika dedim kendi kendime... Çiçekli empirmeleri yas elbisesi niyetine giy, önemli olan niyettir."

"O zaman" dedim madama "Çiçekli elbiselerle fotoğraf ver"

"Olmaz dedi madam, "O, Öküz bizim bakkalda da satılıyor. Ya muhtar görürse... Sonra benim için yazıyorsun madam madam diye, millet de süslü püslü bir madam bekliyor. Ben öyle değilim görüyorsun. Bırak beni başka türlü düşünsünler."

Madam ıhlamur bardağının dibinde kalan limon dilimini çay kaşığının ucuyla alıp ağzına attı, arabasında mışıl mışıl uyuyan Tamar'ın kulağına eğilip, "Önemli olan niyettir yavrum. Herşeyi içindeki iyi niyetle yap. O zaman çiçekli empirmeler yas elbisesi, katran karası esvaplar gelinlik olur." Sonra bana dönüp, "Bebeklerin kulaklarına iyi şeyler söylenirse onlar da iyi insanlar olurlar."

"A, çocuk bakım kitapları da böyle yazıyor madam"

"O kitaplara inanma. Onları hayatta çocuk yüzü görmemiş evde kalmış kadınlar yazıyor. Zaten öyle kadınlar ya ebe olur ya da çocuğunuzu kucağa alıştırmayın filan diye fasa fiso şeyler söylerler."Bak madam bana bir başka yazı konusu daha çıkardın; "Madam ile Çocuk Bakım Kitapları ve Söylenceleri Üzerine" "Çocuk kitaplarından Heidi'yi yaz" diyor Madam. Çünkü Madam yıllardır Heidi'yi okuyor. Madam yıllardır Heidi'yi tek bir cümle için okuyor. O cümlenin yerini eliyle koymuş gibi biliyor. Satırlar onu o cümleye yaklaştırdıkça mutlu oluyor, o cümle geçtikten sonra da o cümlenin verdiği mutlulukla kitabı bitiriyor: "Heidi kötü günlerin geçeceğini biliyordu."

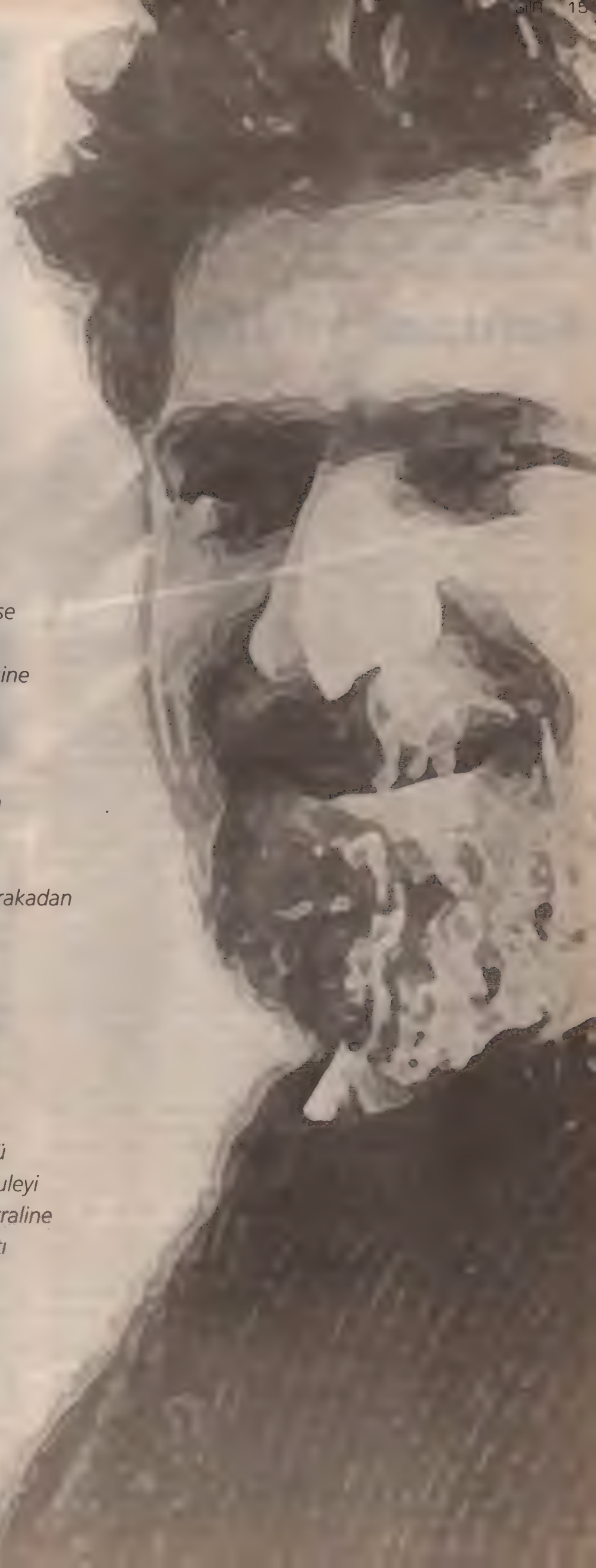

...

Nereydi gittiğim o
Nereydi geldiğim o
Atlardan anılar
Anılardan adalar
Sanlardan sanrılar
İzini sürerken bir yaban eşeğinin
Engebeler en gebeler aşasıya
Yüzerek bir lohusa şerbetini geçtim
Gümrükte çözüldü bohçaların mühürlü düğümleri
Atlar dallar sökün etti çeyiz sandığından
Dul karımın gelinliği
Biraz solmuş ama o kadar kadercik olsun
Güneş vuruyor nassıolusaossun kalesinden
Çifte kâğıt bir cigara püfürdetiyor rüzgâr
Çocuktan kalma bir uyku uyukluyor koynumda
Tüy ayaklarım havaî bir ceylâna emanet
Adıma düzülmüş bir koşmayı koşuyorum nefes nefese
Uyandım alnımda mersin dalından bir çelenk
Öğüreceğim ama dudaklarım bir cazıyla öpüşmüşçesine
Hep yara, kan pıhtıları kabuk bağlamış yer yer
Cerrah oldum koptu gül goncaları dikenler
Yeniden Türkçe konuşmanın Yaşasın*! hızıyla*
Fırlayıp ayağa keklikli ki bir düzova buldum karşımda
İki tazı dolayımda dört dönüyor güle oynaya
İlerdeki çamkoruya yediyorlar beni mahsus haa
Bir kuytuda leğenler kazanlar arasında naylon bir barakadan
Anasıyla kızı çıktı şamataya Gülnihalki onaltısında
Saçının topuzuna yanar-döner bir fırıldak takmış
Kadimden bağlarla kaplı dereden tepeden söz ettik
Sundukları çayın güneşini avucumun içine kondurup
Yürüdüm anasının o masmavi kuzusu Koya doğru
Bütün cesetlerce anadandoğma bir gözyaşı
Şıp diye düştüm o iysaatlerdeolsun sulara
Nefes almağa başımı çıkardıkta görmez miyim ölümü
Gökova'nın karşı Balam tepelerine kondurulmuş o kuleyi
Dante'nin Cehenneminden alıntı o Ören Termik Santraline
Ödüm ayıptır sölemesi boncukladığım bokuma karıştı
Geçen yıl kül olmuş coğrafyada can vere vere
Kendimi 9 Eylül'deki döşeğime zor attım
Nereydi gittiğim o
Nereydi geldiğim o
Neydi adı o yerin
Şimdi aklıma geldi
ALAVARA

CAN YÜCEL

Ülkemiz dışındaki güçlerin hep durmadan bizler için kötülük yaptığını tasarladıklarını öğrenmek ilköğrenimdir Türkiye'de. Böylelikle bayrağımıza, padişahımıza, cumhurbaşkanımıza, dinimize sıkı sıkı sarılmak gerekir. İlköğretimde yabancılardan, değişik olanlardan, herşeyden korkmak öğretilir. Korka korka iyi vatandaş, sıkı milliyetçi olmayı öğrenirler. Bayrak yakanlar, linç heveslisi kahramanlar bu iyi öğrenciler arasından çıkar.

Kumpas ve Renkler

ORHAN PAMUK

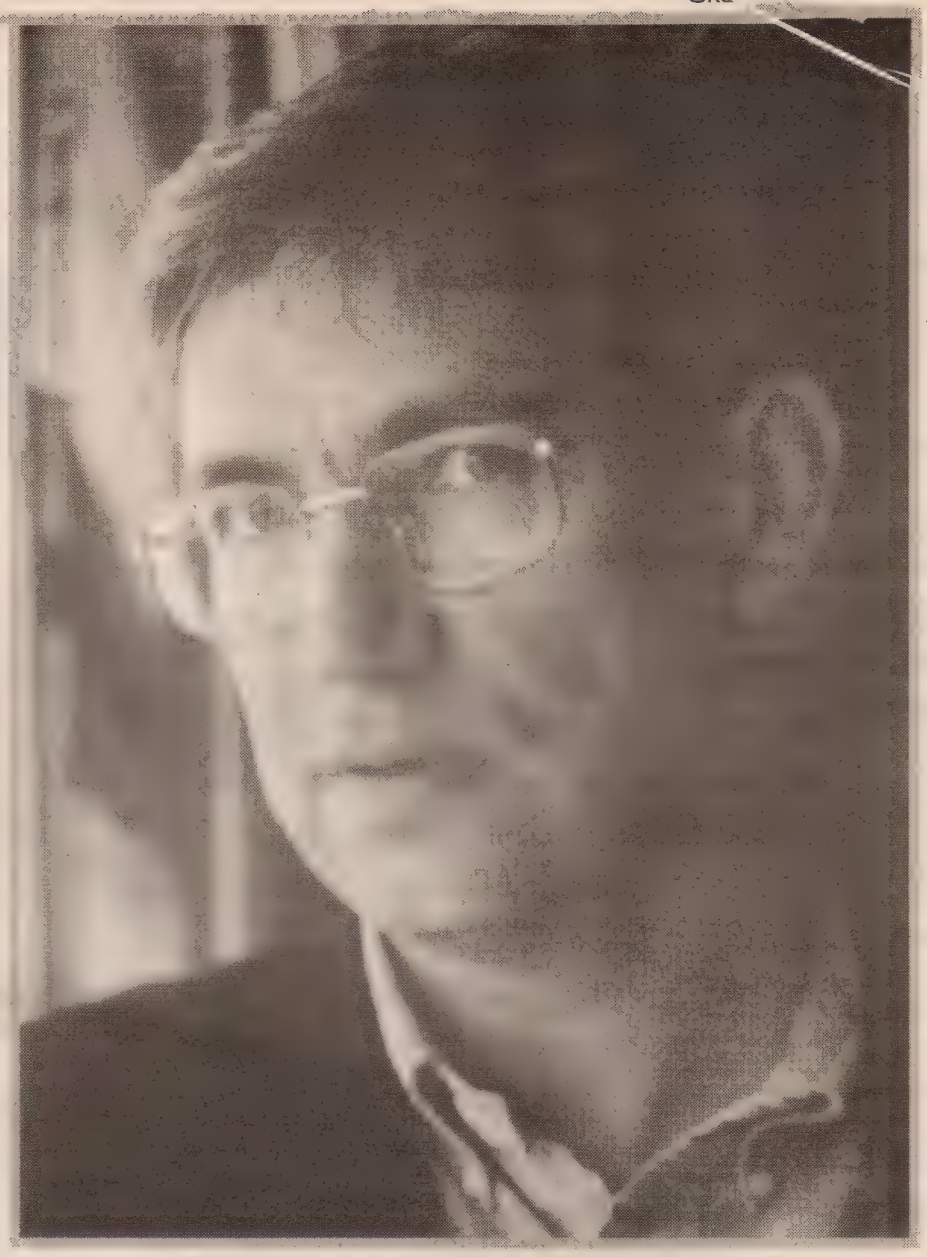

Tıpkı doğu batı sorununun benim ruhumun çift kimlikli olmasına uyması gibi, kumpas sorunu da hem bütün ülkemizin içine battığı bir ruh halidir hem de benim bireysel olarak sanki tek başıma, bir tek kendimin yaşadığını saflıkla sandığım bir kuvvetli duygudur. Önce kendimden başlayayım ve şüphelerimi, korkularımı, evhamlarımı, hakiki evhamlarımı dile getireyim. Belki de hayatı böyle yaşıyor olduğum için, ben yirmidört yıldır bazı eleştirmenlerimin de göstermekten zevk aldığı gibi bir anlamda hayattan kopuk, tek başıma bu gördüğünüz yazıhane benzeri yerlerde günde sekiz on saat yaşayarak çalışıyorum. İnsanlarla örgütlü bir şekilde bir yerde çalışmıyorum. Hayat, hep benim için uzakta insanların yaptığı bir şey. Belki de böyle yaşadığım için, zaman zaman bu insanların aralarında birleşerek gizlice bana karşı birşeyler yapmakta olduğunu hissetmeye başlıyorum. **Truman Show** filmini çok sevdim, yazar olmama rağmen kendimi **Truman**'ın dünyasını tasarlayan tasarımcı değil, **Jim Carrey** gibi hissetmişimdir. Açık söyleyeyim bazen zeki olduğum yanılsaması da bende uyanır ve bence paranoya ile zeka çok yakından kardeştirler. Akıllı adam sürekli kumpaslar hayal ettiğini bilir, paranoyak adam ise düşüncesinin paranoyakça olduğunu farketmez. Bence akılla dengelenmiş yaratıcı hakiki zeka, yüksek dozda paranoya kaldırabilir. Sorun, paranoyanın denetimsiz olması ve paranoya olduğunu bilmemesidir. Bu bakımdan kendi durumuma çok uygun düştüğü için şu söze bayılırım: "Paranoyak olmam takip edilmediğim anlamına gelmez". Bunu sürekli söylerim kendime. Öte yandan dünya görüşüm ve âleme bakışımla kumpas düşkünü birinin tam tersi bir tutum içindeyimdir. Toplumumuzda çok yaygın olan saf, ilkel, görgüsüz ve kültürsüz paranoyayı ise zekice bulmayıp küçümserim. Nasıl mı? İşte kitaplarımda, **Sessiz Ev**'de de yazdım, **Yeni Hayat**'ta da bunun gibi insanlar vardı. **Kara Kitap**'taki eski solcu da böyledir. Yani "**Clinton** ile **Yeltsin** anlaştılar, **Papa** ve **İtalyan Başbakanı** ile birlikte **Türkiye**'yi bölecekler" paranoyası...Bunları eskiden kitaplarımda ben alay olsun diye söylerdim, şimdi köşe yazarlarımız ciddi diye yazıyorlar. Nitekim **Apo**'da **Papa** ile görüşmek istedi. **Sessiz Ev**'de benzerini ben alay olsun diye yazmıştım. Ülkemizde paranoya kültürü olağanüstü zengindir ama zeki paranoya değil görgüsüz, kültürsüz, iptidai bir paranoya çeşididir bu. **Sevr** konusu bunun en popüler şeklidir ve bu tür mantık dengeli ve akılcı düşünceye engeldir.

Kendi hayat deneyimim kişisel paranoyalarımın haklı olduğunu bana kanıtlamıştır. Yani gerçekten tahmin ettiğim gibi o insanlar aralarında konuşmuşlardır. Gerçekten raslantı mı, acaba ben mi paranoyağım dediğim zamanlarda raslantı olmadığı ortaya çıkmıştır. Çıkmadığı zamanlarda da benim sezgilerim bazen o kadar utandırıcıdır ki insanlar bunu örtbas ediyorlar, saklıyorlar gibi gelir. Benim aleyhime bir şeyler yapıyorlar telaş, endişe ve korkusu, aynı zamanda, lisede iken hep hissettiğim türden kravatım acaba gene merkezden sağa mı kaydı, sola mı kaydı, pantolonomun düğmesinin kopuk olduğunu şu anda herkes görüyor mu gibi kendine güvensizlik endişeleri ile ilişkilidir. Yani kumpas korkusunun bir yanı, kolayca ilişkilendirilmeyecek şeyleri yaratıcı bir şekilde ilişkilendirilebilmek sanatı ise, diğer yanı da kendini sağlam olarak görememekten kaynaklanır. O zaman sürekli bir açığınız vardır ve elbette herkeste bununla meşguldür. Bu durum toplumsal ve siyasi paranoyanın sebeplerinden biridir de aynı zamanda. **Türkiye**'nin sürekli açığı vardır zaten. **Türkiye** bu sürekli açığı, enflasyonundan işkenceye, kitap yasaklamaktan **Avrupa Birliği**'ne girememeye kadar pek çok açığı olduğu için sürekli pantolonumun düğmesi eksik, herkes benden mi bahsediyor, gene benimle alay edip küçümsüyorlar mı telaşlarına kapılır bir liseli öğrenci gibi. Hep başkalarının kendisi hakkında dediklerine takar da pantolonunun düğmesini dikmez, kravatını düzeltmez. Ama ben ya da benim gibiler kişisel paranoyamız derinleştiği vakit kabadayılık edemeyiz. Yani "Ne bakıyorsun ulan! Pantolonumun düğmesi mi eksik, eksikse eksik!" asla diyemeyiz ve bu konularda eziklik hissederiz. Ama toplumumuzdaki **Sevr** paranoyası ya da toplumsal paranoya güçlü bir şekilde kabadayılaşır. Benim hiçbir zaman yapamadığım "Nasıl yapıyorlar, aşkolsun ne kadar kuvvetli insanlar" diye hayranlık duyduğum bir kabadayılık sonunda "Çakarım haaa!" erkeklenmesine doğru evrilebilir. Tabii batılılara asla çakamaz. İçindeki gariban muhaliflere çakar bu korkak paranoyaklar. Paranoyak oldukları için onları anlarım ama aptal oldukları için de korkarım. Aptal paranoyak en korkutucu yaratıktır ve ülkemizde çoktur. Bu çokluğun sebebinin ise şu olduğunu düşünüyorum: Karşılıklı aynı paranoyaya kapılan kişiler birbirlerinin paranoyalarından destek alarak zenginleşiyorlar. Hatta karşılıklı paranoyaları sayesinde bir cemaat oluşturarak paranoyalarından kurtuluyorlar. Çünkü o zaman "Hah, diyorlar aynı şeyleri düşünüyoruz paranoyak da olsak!" böylelikle o paranoya onları birleştiriyor ve birbirlerinin dostu olduklarını anlıyorlar. Ben ise, özellikle paranoyalarımın yoğun olduğu ilk gençlik yıllarımda, yirmili yaşlarda iyi arkadaşlıklar kurup paranoyamı başkalarıyla paylaşamadım. Paranoyalarımı bugün başkalarıyla paylaşma yolum, yöntemim elbette roman yazmaktır. Roman yazıp bu tür sezgilerimi, sarkık yanlarımı, salaklıklarımı ya da daha geometrik, toplumsal paranoyalarımı ortaya dökmektir. **Benim Adım Kırmızı**'nın başında "O zaman sizi şimdiden uyarıyorum. Ölümümün arkasında dinimize, geleneklerimize, âlemi görüş şeklimize karşı iğrenç bir kumpas var" cümlesi var. Aslında kitaptaki cinayetleri ateşleyen, harekete geçiren ve sonunda doğrulanmayan yanlış bir görüş! Paranoyalarımız bize anlamlı ya da anlamsız bir kuram verir ve çoğu zaman da gereksiz şiddet, gereksiz tedbir ve bir tahtanın duyarsızlığına sevkeder. Bence bugün **Türkiye**'deki demokrasi eksikliği de, dincilerle radikal modernleşmeciler arasındaki olağanüstü güvensizlikten kaynaklanmaktadır. İki tarafta paranoyak olduğu için, birbirlerine karşı radikal hayallerinden vazgeçmedikleri gibi, hakim durumda olan modernleşmeciler korkuları yüzünden demokrasiyi zedeliyorlar. Ama korkularında benim de katıldığım çok şey de var.

Kendi kumpas teorilerimin bu çeşit toplumsal vakalarda olduğu gibi, ülkemizde olduğu gibi beni tahrip eder hale gelmesine ben nasıl mani oluyorum? Mizaha başvurarak ve bir çeşit kendine güvenle ve kültürle ve okuyarak. Bence kumpas kuramının (ki bence zeki düşünme için gereklidir) panzehiri kendine güvenmek, bastığın toprağı tanımak ve başkalarını da tanımaktır. Başkalarının ne düşündükleri hakkında fikrimiz olduğu için değil, olmadığı için kumpas kuramları kurmaya başlarız. Ama bilgi, genel olarak kültür insanı paranoyadan uzaklaştırır. Aslında bütün batı felsefesi, sistematik felsefe paranoyanın kavramlarla ifade ediliş şeklidir. Sistematik felsefe bizi en sonunda herşeyin tek bir nedeni olduğunu, herşeyin birbirine bağlı olduğunu, âlemin bir akış içerisinde açıklanabilir şekilde bağlı olduğunu söyler ki bu çok zeki bir paranoyanağın geliştirebileceği bir şeydir ancak. Sistematik felsefeyi inanmadan ama ilgiyle okurdum eskiden.

Ben herşeyi açıklayan ve bir tek sebebe indirgeyen kuramlara inanmam. Benim dünyaya bakışım son derece pragmatiktir. Pek çok şey oluyor, ucundan tutabildiğim kadarıyla kuramla anlamaya çalışırım. Tuttuğum kuram ve işleyişi, bana anlamlı şekilde hizmet ettiği kadar vardır. Ama eğer **Yeni Hayat**'ın kahramanının ve benim de gençliğimde bazen kanar gibi yaptığım gibi tek büyük fikir, tek büyük ütopya ile bütün alemin anahtarının ele geçirileceğine inanabilirseniz, aynı zamanda paranoyaya da yatkın olduğunuz söylenebilir. Çünkü âlemin mantığının basit ve birbiriyle ilişkili şeyler olduğunu kabul ettiğiniz anlamına gelir. Ben gençliğimdeki bu yanılgılardan gene kitap okuyarak kurtuldum ve bu beni **Yeni Hayat**'taki kahramandan ayırır. **Benim Adım Kırmızı**'daki kumpas ise gene benim burada yoğun bir şekilde hissettiğim gibi, bugüne göre kapalı, ama kapalılığı bugünkü hayatımızla da kıyaslanabilecek kapalı bir toplumun korkularıdır. "Biz birazcık yasak sanat yapıyoruz, acaba bize ne diyecekler?" Bu korku ve endişe olduğu için de bişey densin diye, birazcık şeytani bir şey yapmak içinde, bu endişe yüzünden de yasak sanat yapmak... **Benim Adım Kırmızı**'daki kumpas bununla ilgili. Geleneğin değişmesi ile ilgili: Değişim de, modernleşme de hep bir kumpas hissi verir. "**Atatürk**'ü batılılar getirdi başımıza bunların hafızasını yoketsin, mahvetsin ve geleneğinden koparsın diye... Harf devrimi bizi geçmişimizden kopar-

www.kitaplik.com

mak için yapılmış bir batı kumpasıdır" cinsinden paranoyalar. Tersi paranoyalar da vardır. Ülkenin aslında kendi kültüründen çıkan dini, siyasi eğilimleri sanki **CIA** veya başkaları besliyor gibi paranoyalar da vardır. Bunlar zaman zaman doğru da olmuşlardır belki ama genel düşünme kalıbı olarak bu bütün toplumlarda vardır. Unutmayalım üstünde yaşadığımız topraktan çıkmıyor bu, **Bizans**'ta da spor takımları yüzünden, kıyafetleri yüzünden insanlar birbirlerine giriyorlardı. Her dönemde, her zaman insanoğlunda paranoyakça bir şey vardı. Ama bugün gelişmiş batı demokrasisinde, paranoyakça düşünce bizimkilere benzer toplumlara kıyasla daha az rağbet görüyor. Rağbet görse bile öyle bir toplumsal örgütlenme şekli var ki etkili olamıyor. Batıda da elbette paranoya var, en rezilinden, en sefilinden paranoyakça kuramlardan tuhaf tarikatlara kadar. Ama bu saçmalıklar ciddi fikir olarak, ülkenin en saygın ya da en etkili gazetesinin baş yazarının en son düşünceleri olarak yayımlanmıyor. Bizim dışımızdaki herkes bize düşman ve **Türkiye** ile **Amerika, İtalya**'yı parçalamak için anlaştılar da bizi mahvedecekler gibi zırvalar toplumun ciddi, resmi ve saygın köşelerinde yer bulamıyor. Ülkemiz dışındaki güçlerin hep durmadan bizler için kötülük yaptığını tasarladıklarını öğrenmek ilköğrenimdir **Türkiye**'de.

Böylelikle bayrağımıza, padişahımıza, cumhurbaşkanımıza, dinimize sıkı sıkı sarılmak gerekir. İlköğretimde yabancılardan, değişik olanlardan, herşeyden korkmak öğretilir. Korka korka iyi vatandaş, sıkı milliyetçi olmayı öğrenirler. Bayrak yakanlar, linç heveslisi kahramanlar bu iyi öğrenciler arasından çıkar.

Kapalı toplum idik eskiden daha çok, ne turizm vardı ne yabancı vardı. O zaman bence yabancı hakkındaki paranoyalar vardı ama **Türkiye**'nin büyük uluslararası sorunları yoktu. Bence özellikle uluslararası kumpas teorileri **Türkiye**'nin uluslararası planda itibarının düşmesi ile artıyor ve milliyetçilikle de birlikte. Bir örnek vereyim. Saygı duyduğum **Milorad Paviç, Sırp** yazar, **Türkçe**'de kitabı çıktı. Yahudiler, Ortodokslar ve Müslümanların rüyaları ve paranoyaları ile ilgili yaratıcı bir roman. Sonra **Yugoslavya** bölününce **Paviç** kendisi bir ortodoks paranoyak oldu ve **Sırplar'ın** Boşnakları temizlemesinin teorisyenleri arasına katıldı. Romanında, benim alaycılık olarak okuduğum şeyi, kendisi şimdi ciddiye almıştı. Mesela, yüzyıllardan beri Katoliklerle (yani **Venedik**) ile Müslümanlar (yani **İstanbul**) bir olup biz Ortodoksları kesmiştir -ki bunda gerçeklik payı vardır- demeye başladı. Kitabında alaycılıkla yaptığı ve bütün dünyanın hoş bir şaka, zarif bir edebi oyun sandığı şeyi **Paviç** kitabı yayımlandıktan altı yedi yıl sonra **Yugoslavya** bölünüp **Bosna** savaşı çıkınca ciddiye alıp **Sırp** milliyetçisi oldu. Bunu şunun için söylüyorum: Ben kumpasla beslendiğimi ama içimden gelen bir akılcılıkla da dengelediğimi bildiğim için, içimde kumpas eğilimleri bulmaktan mahçup değilim. Bunun beni zenginleştiren bir şey olduğunu düşünüyorum. Öte yandan şunun da farkındayım: Ülkemde de çok kumpas teorisi var. Ama eleştirdiğim şey, kumpas kuramlarının son derece ilkel biçimde **Türkiye**'nin kendi zaaflarını örtmeye yaraması. "Benim kusurum nedir, niçin ekonomimi düzeltemiyorum, niçin insan hakları derdimi çözemiyorum ya da **Kürt** sorununu çözemiyorum" demiyor **Türkiye**. Bunları batılılar yapıyor bizi bölmek için diyor. Hep dış mihraklar, hep bir kötülük için kötülük yapan ve birleşmiş şeyler.

Ama öte yandan şunu da biliyorum ki bu çeşit kumpas düşüncelerinin zaman zaman ben de parçası olabiliyorum. Mesela kitaplarımın ya da fikirlerimin dış mihrakların **Türkiye**'ye yaydığı bir şey olduğu fikrini zaman zaman duyuyorum ya da dış mihrakların etkisiyle, onlar beni sevşinler diye **Türkiye** içinde büyüyüp yetiştiğim kültürü değiştirdiğim fikrini işitiyorum. Bunlar da gerçek anlamıyla paranoyakça ve hatta yakışırsa delice kuramlar. Cami avlularında hocaların ellerini öpen eski solcular, **Sırp** milliyetçilerini aratmaz faşistlere dönüştüler. Bunlarla didişmeyi, bunlarla birlikte yaşamayı çok iyi öğrendim, tanıyorum bu sesleri. Aşırı paranoya ve akılsız kumpas kuramının en kuvvetli yanı karşı çıkılmaz oluşudur. Kanıtlamazsınız ve dersiniz ki Ahmet böyle diyor. Mesela "Şuradan sigara alan adam var ya, aslında sigara almıyor tütüncüye bir askeri sır fısıldıyor, tütüncü de aslında gazoz açmıyor sırrı şişeye üflüyor" deyince bunu kanıtlamaya gerek yoktur, bunu söylersiniz ve bu görüntüye kısa bir şekilde uyar. Sizi ve tatminsizliklerinizi izah etmeye yarar. Şu dönemimiz ise devlet çaresiz kaldıkça paranoya ve kumpas kuramlarını resmi radyodan televizyondan yayınlıyor, ne yazık ki halkımız da buna inanıyor. Sonra iğrenç bir linç heyecanı içinde sokaklara dökülüp adam öldürmeye, bayrak yakmaya kadar da vardırıyorlar işi. Bundan korkuyorum çünkü bu bakımdan **Sırbistan**'a benziyoruz. **Sırbistan** önce bütün dünyadan soyutlandı, bütün dünyanın kendisine düşman olduğunu düşünmeye başladı. Bu aynı zamanda kendini eleştirme, kendi içinde yaptığı haksızlığı görmemeye de yarıyor. Bizde de aynen bu oluyor. Sonra ikinci aşama da "Bütün dünya zaten bize düşman, Müslümanlar ile Katolikler anlaştı, **Balkanlar**'daki biz Ortodoksları yoketmek için, hadi arkadaşlar" deyip insanları kesmeye öldürmeye başladılar ve millet olarak da vicdanları sızlamıyordu. Çünkü korku ve telaş içerisinde haklı olduklarını, kendilerine karşı bir kötülük olduğunu düşünüyorlardı. Biz de buna yaklaşıyoruz. Bunun korkunçluğunun işleyebilmesi için medeni dünyanın akılcı eleştirisinden uzak olmak gerekir ama, bugün bizim **Türkiye**'de en çok işittiğimiz şey de "Meğer medeni dünya yokmuş! Meğer uluslararası hukuk yokmuş! Meğer onlar bu kadar kötüymüş!" "Eh! Bizde kötü olalım o zaman!"...

Gene burada üzülerek söyleyelim iyi insan iyi insandır. Kötülük etmez, devlet ve devletin yanındaki merkezdeki medyamız onları dolduruşa getirirse de iyi insan bir yerde durur.

Renkler

Beyaz Kale diye bir romanım vardı, **Kara Kitap** diye bir romanım vardı. Renk sembolizmi ile ilgilenirim. **Yeni Hayat**'taki renk sembolizmini ise **Yıldız Ecevit, Orhan Pamuk'u Okumak** kitabında benim niyet ettiğimden daha da fazlasını görerek bunu yazdı. Memnun etti beni. Ve insanlar yıllardır bana sorarlar "Eee, bu kitabın hangi renk olacak? Hah ha ha!". Bu da bende bir çeşit tepki yaratmıştır. Bu kitabın adı **Benim Adım Kırmızı** oldu, çünkü: 1) Kitabın yapısını anlatabiliyor, çünkü kitapta herkes "ben, ben" diye kendini anlatıyor, 2) Gerçekten renkler hakkında bir kitap çünkü resim hakkında bir kitap, 3) Bu kitabın adı ne renk olacak diyenlere sanki benim bir çeşit öfkeli tepkim, ama daha çok severek gösterdiğim tepkim.

Benim renklerle olan ilişkime gelince çok okudum özellikle tasavvufta renklerin anlamları konusunda. Oralardan edebi olarak beslenirim ama renkler konusunda kendi kişisel seçimlerim vardır. Benim sevdiğim renk hafif toprağımsı yeşil ve mavidir. Kırmızıdan korkarım ve uzak dururum, kırmızı pervasız, büyük bir genişlik. Kitabımda kırmızıyı konuşturdum. Karadan kaçarım. Beyaz, **Beyaz Kale**'de olduğu gibi esrarengiz bir yanı vardır. Başka yazarlara göre nesnelerin, ağaçların, âlemin renklerini hikayenin ortasında görmekten hoşlanırım. Renk bana bir hikayenin kendi akışı içerisinde bir an durup yüreğin ya da ruhun o sırada koşmakta olduğu yere doğru değil, gözün görmekte olduğu şeyin zevklerine dalabilme rahatlığı verir. Bu kitaptaki iyimserlikte renklerden, görme zevklerinden gelir. Büyük bir istek ya da korkuyla neyin peşinden koşup ya da kaçıyorsak, bir an durup bir rengi görebilme. Şu özlem yani, küçüklüğümüzde filmlerde bayıldığımız kovalamaca sahneleri vardır. Sevmediğim, aptal ama yakışıklı bir kahraman koşar koşar merdivenlerden, önümüzden geçer gider. Bir de şöyle bir kahraman vardır: Koşar koşar merdivenlerden, tam önümüzden geçerken oradaki bir çiçeğin rengine işaret eder, bu onun hızını yavaşlatmaz ama aklının her zaman bir başka yere sıçrayabildiğini gösterir ki edebiyatta yapmak istediğim, en değer verdiğim şey budur. Renkler bizi okurun beklentisi dışına, hikayeyi okurun tahminlerinin dışına çıkartabilir.

Renklerin duyumsal karşılıkları var. **Rimbaud**'un harflerin rengini söylediği gibi. Sarının bana ateşi, kahverenginin sıkıntı ve ilgisizlik çağrıştırdığını söyleyebilirim. Ama bu romanı yazdığım sırada, kahve o sıralarda yerleştiği için acaba kahverengiden önce hangi kelimenin kullanıldığı gibi, bu romanda karşılaştığım bir başka zihinsel zorluk "kahvaltı"dan evvel ne diyorlardı? Acaba o kelime o zaman var mıydı? Frenk etkisi altında hiç bir kelime, o zaman yok ise girmedim. Çok sık kullandığım Ermeni kökenli kepenk kelimesinin Anadolu'da kullanıldığını gördüm. İlginç bir örnek: Bugün kullandığımız anlamda, portakal yerine tatlı turunç kullanılmışz kaynaklarda, bir turunç var bir de tatlı turunç . Tatlı turuncun portakal olduğunu zannediyorum. Anlaşılan bir gün bugünkü anlamıyla portakal, **Portekiz'**den gelen bir gemiden çıkmış ve öyle yerleşmiş. Tarihi roman yazarken bu çeşit ayrıntılarla çok eğlenirim. Bunları bulunca bir mutluluk sarar içimi. Roman yazmak bu mutluluğu, bir sırrı açar gibi okuyucuya açmaktır.

Türkiye'nin sürekli açığı vardır zaten Türkiye bu sürekli açığı, enflasyonundan işkenceye, kitap yasaklamaktan Avrupa Birliği'ne girememeye kadar pek çok açığı olduğu için sürekli pantolonumun düğmesi eksik, herkes benden mi bahsediyor, gene benimle alay edip küçümsüyorlar mı telaşlarına kapılır bir liseli öğrenci gibi. Hep başkalarının kendisi hakkında dediklerine takar da pantolonunun düğmesini dikmez, kravatını düzeltmez.

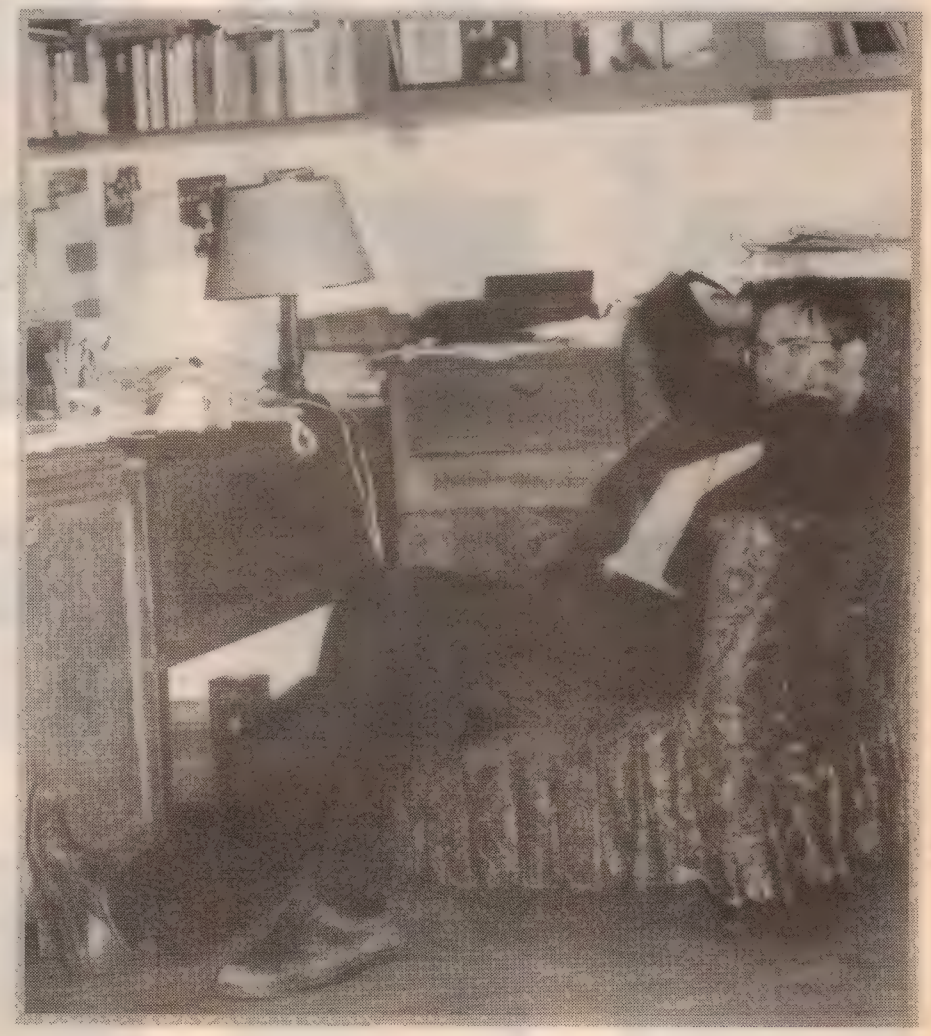

Öküz Dumanaltı Genel Kültür Yarışması

Aşağıda çeşitli sanat dallarında ürün veren ya da vermiş ve ille de sigara içen 75 sanatçının fotoğrafı yer alıyor.
Eğer bu sanatçılardan en az ellisinin isim ve soyisimlerini doğru bilip posta, e-mail ve faks yoluyla 25 Ocak 1999'a kadar bize ulaştırırsanız, biz de doğru bilenler arasında yapacağımız çekiliş sonucu 25 şanslı Öküz okurumuza sürpriz armağanlar vereceğiz...
Haydin ne bekliyonuz, pamuk eller kaleme, kağıda, faksa, Internet'e... Allah zihin açıklığı versin.
Adres: *Öküz Dumanaltı Genel Kültür Yarışması*, İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No: 20 80800 Beyoğlu / İstanbul,
Fax: (0212)2453806, **E-mail:** kulturfizik@hotmail.com

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20
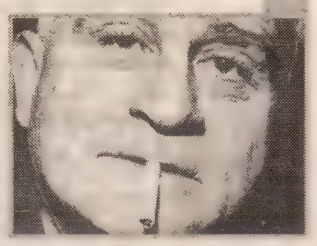
21

22

23

24

25

26
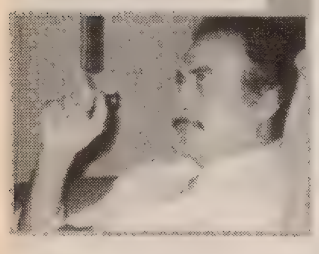
27

28

29

30

31

32

33

34
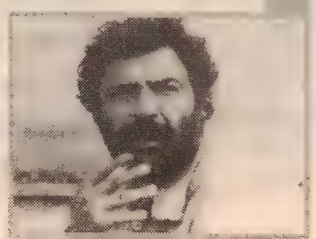
35

36

37

38

39

40

41

42

43

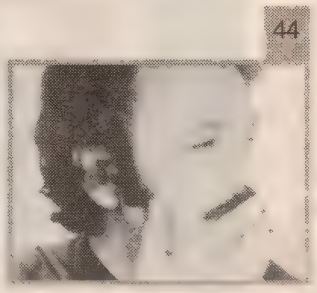
44

45

46

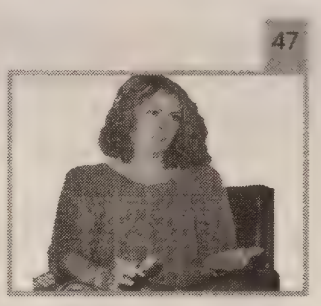
47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

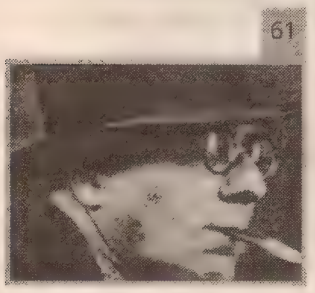
61

62

63

64

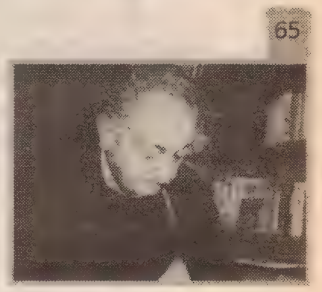
65

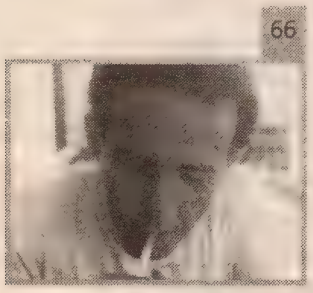
66

67

68

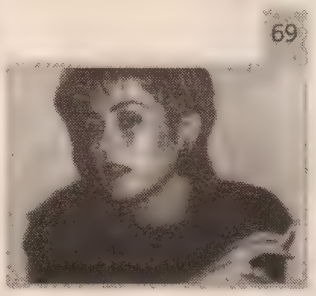
69

70

71

72

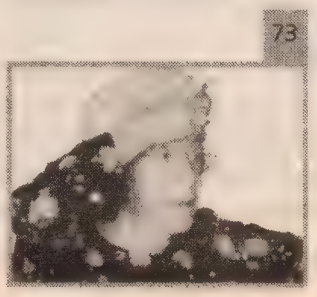
73

74

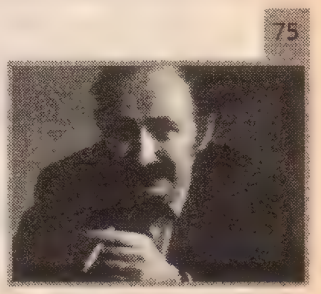
75

Haz: Hatice Meryem

1901 - 1962, şiir, öykü, roman, deneme, edebiyat tarihi gibi değişik alanlarda çalışmalar yapmıştır. Güzel Sanatlar Akademisi'inde estetik ve sanat tarihi dersleri vermiş, daha sonra İstanbul Edebiyat Fakültesi'inde Yeni Türk Edebiyatı Profösörü olmuştur. Yahya Kemal gibi büyük bir ustanın yanında bulunmuştur. Saf sanat anlayışını benimsemiştir. MustafaŞekip (Tunç), Adalet Cimcoz gibi şair ve düşünce adamlarıyla da beraber olmuştur. Huzur, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Sahnenin Dışındakiler, Mahur Beste, Aydaki Kadın, Beş Şehir, Yahya Kemal, Edebiyat Üzerine Makaleler, Yaşadığım Gibi, Abdullah Efendi'nin Rüyaları, Yaz Yağmuru, Mektuplar ve Şiirler eserleridir.

AHMET HAMDİ TANPINAR

"Yahya Kemal'in yakınında bulunmuştur. Tanpınar, sentez bir adamdır. Fransız Şiiri ve Neoklasiklerden etkilenmiştir. Örneğin Türkiye sentezi için, Nazım Ekolünden haberdar değildir. Bireysel dünyaların adamıdır o. Dünyadan bakmak gerekir sanata. O zamanlar; Aragon'lar, Lorca'lar vardı. O, Osmanlıdan sonra değişiklikten çok biraz daha bir gönül dünyasının adamı olmak istedi. Doğu- Batı sentezi yapmak istedi. Kırtipil Hamdi derlerdi ona. Farklı farklı ilişkiler içine girerdi; solcuyla solcu gibi... Edebiyat çevresinin içindeydi. Şu sıralar "Huzur" romanı sahneleniyor. Tiyatroyu konuşmak gerekir bu anlamda. Tiyatro, romandan ayrılır, Dramuturg ayrı bir şeydir. Herşeyi sahneye koyamazsınız. Ama sinema olabilir bu ölçüde (dış mekanlar), tiyatroda bu çok farklıdır."Huzur" da aksiyon zayıftı örneğin.

ÇETİN ALTAN

"Bir romanda bir mesele konulmak isteniyorsa, bu meselenin doğru konması bile başlı başına önemli bir şeydir; çözüm yanlış olabilir, o baka mesele. Ama Tanpınar, meseleleri çözmek bir yana, doğru da koyamıyor. Bunun için o sayfalar dolu tartışmalardan biz de kalan tek şey şu oluyor: Cumhuriyet aydınlarının Cumhuriyet Döneminin başarısızlıkları karşısında soyut düşünce düzeyinde kalan tedirginlikleri, tepkileri, arayışları, 'huzur'suzlukları. Ama bu tedirginliklerin, bu arayışların bir kaçışla içiçe olduğu açık: tarihe kaçış, musikiye kaçış, İstanbul'un güzelliklerine kaçış.
"Huzur"Türkçe'de okuduğum en güzel aşk romanı. Üstelik sadece tek aşkın, bir erkeğin bir kadına olan aşkının romanı da değil, iç içe ilkin aşkın romanı, birbirini beleyen, geliştiren iki aşkın: Mümtaz Nuran'a olduğu kadar İstanbul'a da aşıktır. "Huzur" da İstanbul sadece bir güzel şehir, roman kişilerinin içinde yaşadığı bir evre değildir; başlı başına bir roman kişisidir, bir sevgilidir."

FETHİ NACİ

"Tanpınar'ın 'Huzur' adlı romanını ben, 1972/73 yıllarında radyo oyunu haline getirdim. Bunu Turan Oflazoğlu verdi bana. Orada 'Mahur Beste" çalınır. 'Mahur Beste', Tanpınar'ın çok önemli bir yapıtıdır. Burada O'nun çok büyük bir adam olduğunu söylemek istiyorum. Dili eski olabilir ama sağlam. Örneğin; 'Saatleri Ayarlama Enstitüsü' anlatım yönünden en güzel Türkçe'yle yazılmıştır. Ben bu kitabı 1954 yılında Yeni İstanbul Caddesi'inde okumuştum. Olağanüstü, benzersiz bir yapıttır. Sanat çevresiyle çok yakın ilişkiler içine girmiştir. Hatta arkadaşları O'na 'Kırtipil Hamdi' derlerdi. Nurullah Ataç ona çok kızıyordu...

ECE AYHAN

Abdamsefası

"Ahmet Hamdi Tanpınar ile Sabahattin Eyüboğlu kanalıyla tanıştım. Çünkü ikisi de aynı üniversitede hocalık yapıyordu. Sabahattin Eyüboğlu'nun yanına arada bir geliyordu, böylelikle kendisiyle tanışma olanağı bulmuştum. Bu tanışıklık dostluğa dönüştü. Kendisi Yahya Kemal hayranıydı ve bu çizgide şiirler yazdı. Çok önemli şiirleri vardır. Fakat ben onu tanıdıktan sonra beş şiirine hayran oldum. "Huzur" adlı kitabı beni çok etkilemiştir. Biraz sıkıcı bir roman olmakla birlikte beni çok sardı. Yahya Kemal, Taksim'de Park Oteli'nde konuk olarak ağırlanırdı. Bir oda tahsis edilmişti, haftanın belirli günlerinde oraya giderdi. Ben de oraya giderdim. Tabi o zamanlar Yahya Kemal Türk Şiiri'ne büyük bir hava getirmişti. Her ne kadar eski Türkçe ağır basıyorsa da şiirinde yenilik vardı. Divan Edebiyatı etkisi olmakla beraber çok daha özgün bir şiir dili yaratmıştı. Onu otelde ziyarete gidenler oluyordu, görmek isteyenler oluyordu. İşte Yahya Kemal'e hayran olan Ahmet Hamdi Tanpınar da onun yanına gelenlerden birisiydi. Sonra üniversite çevresinde buluşuyorduk. Orhan Veli'yle sıkı bir ahbaplığı vardı. O kadar ki, Orhan Veli bir yere düşüp kafasını vurduktan sonra bir kriz geçirdi ve yanlışlıkla onu bir hamama götürdüler. O vakit Ahmet Hamdi Tanpınar büyük bir insanlıkla ve onun başında kaldı ve yanından hiç ayrılmadı. Böyle insani davranışları olan ince bir adamdı. Tanpınar'a "Kırtipil" derlerdi. Yani üstüne başına bakmayan bir adam ama yüreği tertemizdi. Sonra "Narmanlı Han" vardı. Orada Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun atölyesi bulunuyordu. Bedri Rahmi oradan çıktıktan sonra, Tanpınar oraya yerleşti. Orada romanlarını yazdığını biliyorum. Hatta Adalet Cimcoz'un yönettiği "Maya Galerisi" vardı. İşte oraya da giderdik. Çok tanınmış yazarlar uğrardı. Mesela başta Sait Faik olmak üzere. Benim Ahmet Hamdi Tanpınar'a bağlılığım onun yapıtlarıyla şimdi dostluk anılarımı taptaze tutuyor içimde."

VEDAT GÜNYOL

Aziz Nesin, 12 Eylül'ün tek güzel şey yaptığını, onun da taksilere taksimetre takmak olduğunu, ancak, bir taksimetre takmak için de ihtilal yapılmayacağını söyler. 12 Eylül'ün diğer güzel hareketi, Türk Okuyucu, Türk Edebiyatının iki büyük ismiyle, 12 Eylül'den sonra karşılaştı, Biri Oğuz Atay, diğeri Ahmet Hamdi Tanpınar. Tanpınar 12 Eylül'e kadar geçen 35-40 yıllık dilim içinde biriki baskı yapabilmişken, (şimdi de yeterince yapıyor sayılmaz), ancak, büyük bir yazar olarak değerlendirilmeye başlandı. Tanpınar büyük bir yazardır. 1980'li yıllarda 22-23 yaşlarında, Tanpınar'ın ünlü romanı Huzur'un kahramanı Mümtaz üzerine bir yazı yazıp, hayranlığıma son verdim. Mümtaz'la hesaplaşmam 1983 yılıydı ve içinde yaşadığım ideolojinin hastalıklarıyla artık yaşayamayacağımı anlayıp, sağcı- muhafazakar ideolojinin eleştirisine doğru kendimi yetiştirmek zorunda kaldım, çünkü bu marazi ruh halinden kurtulmalıydım. Sırf, Mümtaz olmaktan kurtulmak için onu da, Tanpınarı da hasta eden, çürüten İstanbul'a yerleşmek istemedim.Yanan bir ormandan kaçan tilkiler, kirpiler gibi dışarı attım kendimi. Kısa bir açıklamayla bu uzun birikimimi değerlendirmeme imkan yok. Tanpınar'ı 15 yıldır, saf bir aşkın, saf bir edebiyatın, kanayan bir yaranın yazarı olarak görmüyorum. Çok ciddi ve çok güçlü yazar olarak görüyorum ve utanç verici 'aydın' geleneğinin oluşmasında, doğuyu, yaşadıkları ülkeyi 'casus' gözlerle romanlarına aktardıklarını düşünüyorum. Ancak onların çıktıkları estetik düzeyi, bu gün Fethi Naci gibi öküz yazarları gördükçe, bu büyük yazarlardan dönüp özür dilemek istiyorum. Bana göre Yahya Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Peyami Safa bir düşünce zindanıdır. Süleymaniye'nin süsleri ve minarelerinin seyrinde, tüm dünyayı unutmuş, kendilerini 'hayaliyyün'ün içinde yoketmişlerdir. Bugün ülkesini ve kendini yitirmiş koyu ve pervasız hasta ruhlar yetiştirdiklerini, bu hastaların sağ iktidarların köpeği olduklarını görüyor, evet, olacağı buydu, herşey bitti, deyip, bu asalak ruhların geçmişlerinde hep bu isimleri buluyorum. Teknik olarak mükemmel metinler inşa etmiş bu kuşağın içinden bir Ahmet Haşim'i, bir de Mehmet Akif'i bu çürümüşlüğün içinden çıkartıp alıyorum. Dışardan gelmiş şark hayranı Piyerre Loti'ye bile saygıyla bakıyorum. Tanpınar'ı çok kısa, olmaz ama, şöyle anlatabilirim. Cumhuriyet yıllarımızın büyük ud virtiözü Şerif Muhiddin Targan'dır. Batı kültürü ve batı müziğinin tekniğiyle büyümüş, bugünkü ud metodu derslerinin kurucusu olmuştur. Yüzyılımızın en büyük udisi olmuştur. (56 yaşından, 29 yaşındaki Safiye Ayla ile evlenmiş, 17 yıl evli kalmıştır.) Ünlü müzik bilgini Sadettin Arel'in ölümüyle Arel'in tahtına oturmuş, gelmiş geçmiş tüm eleştirmenler ve batılılar tarafından deha olarak karşılanmıştır. Ancak ben Targan'ı, Tanburi Cemil kadar sevmem. Çünkü Tanburi Cemil, tanburunu ruhuyla çalardı, o da geleneği alt üstü etti, o da tanburunu çok usta bir tarzda çaldı, ama lazladan, kendini tanburuna verdi, ince hastalığı, bitmeyen hüznü, derin melonkolisinin sebebi tanburuydu. Genç yaşından beri hayatını anlatmaya çalıştığı tanburu, onu yendi ve 46 yaşında öldü. Targan ise, çok zeki bir Kazanova gibiydi, tekniği duygusallığını aştı...

Tanpınar'ın duygusallığı, trajedisi, tekniğinin arkasında kaybolmuştur. Tanpınar, bir deri bir kemik kalmış, yoksulluktan, sefaletten çürümüş gelenek denilen sütçü beygirine muhteşem bir arap atına İngiliz bir centilmen tarzıyla binmeye kalkmıştır. Bu yüzden bu hastalıklı nostaljinin 'duygu şiddetinden' çok, 'komikliği' sırıtır olmuştur. Ve bu marazi ruh hali büyük bir muhafazakar neslin ruh haritasında tahripkar olmuştur. Velhasıl Tanpınar, sarhoş bir adam değildi. Acılarının kılıfı için kurduğu süslü cümleler bugün bana hiçbirşey anlatmıyor. Yokolan geçmişin kasırga gibi korkusunu devasa paniğini yürekten duymuş olsalardı, dış dünyanın sefaletine kör, bu kadar kapalı ve 'uzun sabır isteyen' metinler inşa edemezdi... Tanpınar'da zahmetsiz tek bir cümle yoktur, ve yine dış dünyayla sihirli, buhurdanlı cümleleri arasındaki uçurumunu haklı gösterecek, yüreğimizi sıkıştıracak tek bir cümlesi yoktur! Edebiyatı körelmiş gözlerine kara gözlük gibi kullanmışlardır.

NİHAT GENÇ

Haz: Ayhan Bozkurt

"Ne içindeyim zamanın Ne de büsbütün dışında Yekpare, geniş bir anın Parçalanmaz akışında"

Akşamsefası

BİR küçük İskender ROMANI:

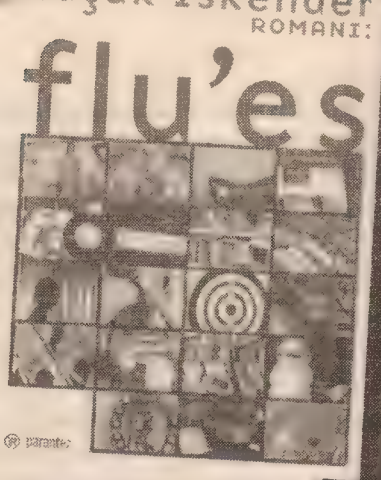

küçük İskender'le romanı Flu'es, bulmaca, dil, şiddet, kayısı çekirdeği, uzaylılar, galaxy, kan dolaşımı, sinir uçları, pi sayısı, hüzün, tükürük bezleri, keyif üzerine akrostiş bir muhabbet yaptık...

Flu İçinde Kaosu Barındırır

H.M.A.B.

Flu'es'un açılımını yaparsak -ki aslında bulmaca olduğu için tüyo vermek istemiyorum- binlerce net olmama durumları var ve bunlar birbirini bir sırayla takip ediyor. Hepsinin arasında bir es var, bir boşluk var. Tıpkı kare bulmacada olduğu gibi, bir kavram siyah bir kare, bir kavram siyah bir kare... Flu ve bir es, flu ve bir es ama aynı zamanda bütün olarak Flu'es yuvarlaması blues'a varıyor. Yani net olmamanın hüzünlü durumlarını periyodik olarak izlerken yaşadığımız hüzünlü müzik. Her flu'yu bir nota olarak değerlendirmek de mümkün. Flu'es'da günümüzü ne kadar net algıladığımızı ya da algılayamadığımızı, objektiflerimizi nereye çevirdiğimizi, karşılaştıklarımızın bizi ne kadar tatmin ettiğinin, edebildiğinin sorgusu var. Çünkü hepimiz bir bulmaca ya da tekerleme içinde bir sözcük, bir harf gibi yuvarlanıp gidiyoruz. Birtakım anlamlar, insanlar, sistemler bizleri dillerine pelesenk etmiş söyleyip duruyorlar. Ama ilk defa cümlesi içinde kendi kimliğini iddia eden ve içinde bulunduğu cümleye isyan eden bir kelime gibi görüyorum ben Flu'es'u. Bize verilmiş başı sonu belli, noktayla biten bir cümle içinde her kelime gibi her insan da özne mi, zamir mi, edat mı, yüklem mi kendi kimliğini bilerek isyan etmesi gerekiyor. Flu'es herşeyden önce büyük bir bulmaca bana göre. Eğer yeryüzünde yazılan ilk romanı ben yazmış olsaydım ve Flu'es tarzında yazsaydım, bugün klasik roman anlayışı olarak Flu'es iddia edilecekti. Bu tarzın dışında yazanlara da klasik roman anlayışına aykırı şeyler yazıyor denilecekti. Yani hiçbir sanat dalında şablon yok elimizde. Roman şöyle yazılır, müzik böyle bestelenir, heykel şöyle yapılır diye bir şeyi kabul etmiyorum ben.

Lüzumsuz şeylerden sözetmedim ben. Gerekli olan ve hayatı bir anlamda kotaran, şu anda hepimizin içinde bulunduğu, beynimizle algıladığımız yere doğru kaymaya çalıştım. Yani bir kayısı varsa bunun bir çekirdeği var. Ama çekirdeğinin kabuğunun da bir dokusu var. Biraz içerden dışarıya gitmek istedim. Çekirdekten dışarıya doğru çıkmak... Bana göre çekirdek bir metin, meyvanın etli kısmını roket gibi deler geçer. Yani uzaydan buraya gelecek bir canlı değil buradan uzaya gidecek canlı nasıl atmosferi delip geçecekse Flu'es'da da bir takım espriler, şiddetler, cinnetler hayatın içerisinden çıkıp gelsin. Biz dışarıdan bakıp şiddet nedir demeyelim şiddeti yaşayalım, hüznü, keyifi yaşayalım ki onun ne olduğunu tanımlayalım. İşte bu noktada belki biraz pragmatist bir roman. Ama postmodernizmi pragmatizmle nasıl birleştirebiliriz... belki ikisi de ' π ' ile başlıyor. Bana göre yer ve zaman önemli değil. Hani hayvanlar sokakta çiftleşir güler geçer, ama iki insan sokakta birbirine çok da erotik yaklaştığı zaman yeri mi zamanı mı dersiniz. Herşeyin yeri ve zamanı vardır bu da belirsizliğidir bana göre. Flu'es'unda adının flu olması bu yüzdendir. İkibinli yıllara girerken şu anda yazılması gereken bir romanı yazdığıma inanıyorum.

Usturuplu bir dil kullanmak gerekmiyordu. Çünkü bir insan bedeni, hayat gibi canlı bir mekanizma. İnsan kendi içinde olup bitenlerin pek farkına varmaz, kan dolaşımının farkında değildir, sinirlerdeki bir takım hormonlarının, tükürük bezlerinin farkında değildir yani aslında kendi bedeninde olup bitenlerden bihaberdir. Biz de bir coğrafyada yaşıyoruz ve bir anlamda o uzuvlar gibi, o dokular gibi kendi varlığımızı sürdürüyoruz ama o coğrafya bizim ne yapıp ne ettiğimizden habersiz, o kendi varlığını sürdürdüğünü tahmin ediyor yani, bu Türkiye olabilir, Japonya ya da Belçika olabilir... Bir ülke kendi uzuvlarından habersiz sanki mutlu ya da hüzünlü yaşıyor. Bunu da çevresindeki ülkelere yayıyor ama kendi uzuvlarını oluşturan, toplum denilen, birey denilen yapılardan habersiz. Mikro anlamda insan bedenini, o anatomiyi ülkeye oturtmaktı benim derdim. Ya da bir kare bulmacanın bütün yapısını -bizimki dikdörtgen oluyor ama- dikdörtgen bir bulmacaydı Türkiye, buradaki kavramlar birbiriyle nasıl çakışıyor, nereye göndermeler yapabiliriz... Az önce Sezen Aksu'nun bir şarkısını dinledim, sadece matematiksel terimlerle yazdığı bir şarkı var. Bu yabancılaşma, bu dildeki deformasyon bana göre İlhan Berk'in dediği gibi saçma değildir, saçma bir sözcüğün ikinci anlamıdır, bir sözcük onlarca anlama gelebiliyorsa, bir hayat ya da bir yaşama biçiminin onlarca türevi alınabilir, bir romanın binlerce türevi alınabilir. Bir roman konusu düşünün bütün yazarlar binbir çeşit yazabilir. Bu bir küçük İskender romanı idi, İskender Türkiye'deki genç neslin ne yapmaya çalıştığını biraz abartılı bir dille mikroskop altında değerlendirdi. Ama o gençlere de teleskopla bakmadı açıkçası, onların yanında olmaya çalıştı.

(Gitmedim. Gitmiyorum. Yine oradayım. Kalbi oyuyorum. Senin müebbet yattığın hapishaneye bakışlarıma gizlediğim eğeyi sokuyorum.)

Eeee, karşılaşmaktan hoşlanmadığınız ya da yaşamak istemediğiniz bir olay karşısında bir tutumunuz vardır. Bu tutum sizin dışınızda otomatikman gelişir. Küçükken başımdan geçen bir olay anlatayım: Babamın çok antik bir yazıhanesi ve orada çok dandik erotik dergiler vardı. Bir gün evde yalnız kaldığım zaman gidip orayı açmaya çalıştım ve anahtar kırıldı. Evde yalnızdım, on yaşlarında bir çocuktum. Az önce kullandığım cümledeki bir çok ögeyi düşünün. Yalnızdım, karanlıktı, çok korkuyordum... Şimdi bu bir insanın olaydaki tavrı ya da yorumlayışı, siz bunların hangisini ön plana çıkarırsanız roman o kanalda gidebilir ama yine cümleye sadıksınızdır, o cümlenin gölgesinin peşindesinizdir, onu takip edersiniz sadık bir köpek gibi. Bulmacanın kurulu olmasının nedeninin bir anlamı da şu: Günlük gazetelerde, dergilerde kare bulmacalar vardır ve binlerce işinizin arasında oturur elinize bir kalem alır ve o bulmacayı çözmeye çalışırsınız. Oysa zaten bildiğiniz sözcükleri bulup oraya koymaktır, yani size soru olarak gelmez onlar, kavram olarak gelir. Tıpkı herhangi bir başka olay karşısında ne yapacağımı bilemiyorum tavrı gibi, hatta onun da ötesinde ne yapacağınızı bildiğiniz halde o olayla niçin karşılaştığınızın, bu raslantısallığın niçin sizi yakaladığının peşinde gidersiniz. Bulmacada da vardır bu. Zaten biliyorsunuzdur, çünkü bin kere bulmaca çözmüşsünüzdür, atıyorum "dört tarafı suyla çevrili kara parçası"... bunu bilmeyeniniz yoktur, ama onu oraya yazmak sizin için büyük keyiftir. Çünkü bildiğinizi bir kere daha tekrar ediyorsunuzdur, yeni bir şey öğrenmek değildir yaptığınız. Oysa bu net şeylerin arasında bulmacayı çözemeyip boş bıraktığınız kareler vardır. Bu da sizin canınızı sıkar, çünkü artık orası flu'dur, sinirlenirsiniz. İşte günlük hayatın içerisinde ya da tarihsel hayat içerisinde içinde bulunduğunuz o bulmaca içinde bildiğiniz sözcüklerle yukarıdan aşağıdaki diğer sözcükle sizin bildiğiniz soldan sağadır ama yukarıdaki sözcüğü bulamazsınız yine de kesiştiğiniz binlerce şeyin adını çıkartamazsınız. Adını koyamazsınız işte bu sizi huzursuz eder. Bu huzursuzluğumuzu da ben roman yapmaya çalıştım.

Son olarak şunu söylemek istiyorum. Flu olma durumu hepimizde birey olarak, toplum olarak, dünya olarak var. Galakside dünya da flu bir pozisyonda. O yüzden bu roman bitti deyip çıkıp gitmek mümkün değil. Mutlaka bunun bir devamı olacak, ama bunu ben yazarım bir başkası yazar, adı Flu'es olmaz da Yeşil Biberlerin Kahkaha Sesleri adında bir roman olabilir. Flu olma durumu mutlaka benden sonra gelecek insanlarla somutlaşacaktır. Fluluğu saptarken de hiç bir zaman durumu netleştirmeyelim. Çünkü flu içinde kaosu barındırır. Çizgi romanlara bakın dövüş sahnelerinde bir toz dumanı çizilir, ondan yıldızlar, kollar, bacaklar çıkar. Kimse o dumanın dağılmasını istemez çünkü dağıldığı zaman kimin yenildiği kimin kazandığı ortaya çıkacaktır. Biz biraz daha dövüşmeyi sürdürmekten yanayız. Kavga bitmesin daha çünkü sanırım ki şu anda kavgayı kazanacak gücümüz yok. En azından dumanın içinde olanlardan, dumanın içinde dövüşenlerden biri olduğum için bunu hissediyorum diyebilirim.

Orhan Veli tarafından 1949 - 1950 yılları arasında 27 sayı yayımlanmıştır.

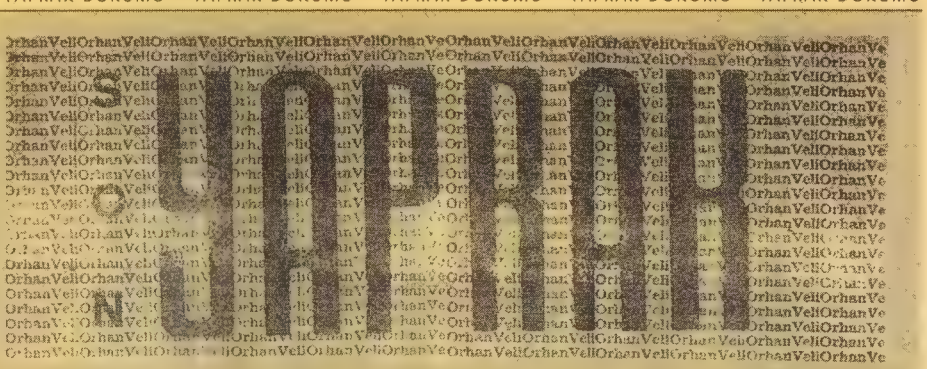

Orhan Veli'nin ölümünden sonra1 Şubat 1951 tarihinde arkadaşları tarafından yayımlanmıştır.

Yaprak
Bütün yaprakların açarsa
Kork
Çünkü yalnızlığım ben
Çünkü yoksulluğum ben
Tepeden tırnağa
Oktay Rifat

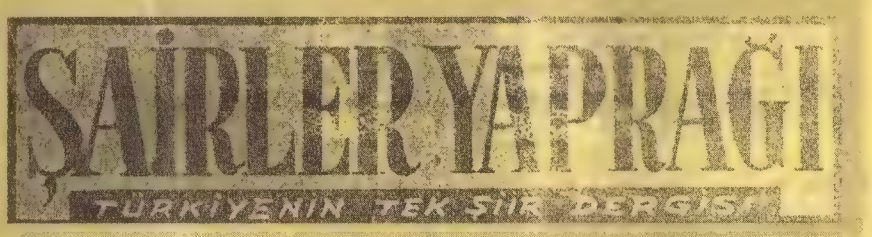

Nedret Gürcan tarafından, Dinar'da, 1954 yılında yayımlanmaya başlanmış, 34 sayı yaşamıştır.

Stuttgart Türk Öğrenci Birliği'nin yayın organı olarak 1960 yılından 1968'e kadar 18 sayı yayımlanmıştır.

Yaprak Dökümü

elli bin şiir roman filan okudum yaprak dökümünü anlatır.
elli bin filim seyrettim yaprakların dökümünü gösterir
elli bin kere gördüm yaprak dökümünü
...
ama yaprak dökümüne rastlamak yine de burar içimi
6 Eylül 1961 / Nâzım Hikmet

1962 - 1963 yılları arasında, Mesut Yaşar Tunçsiper tarafından, İzmir'de yayımlanmıştır.

Çeşme, Küçük Kız, Ozan ve Öbürleri
Üstümde üçbin yarak yüzbin ipek böceği
Dinle toprağa batık bir ören söylüyor
-Üstümde üçbin yaprak yüzbin ipekböceği
Cemal Süreya

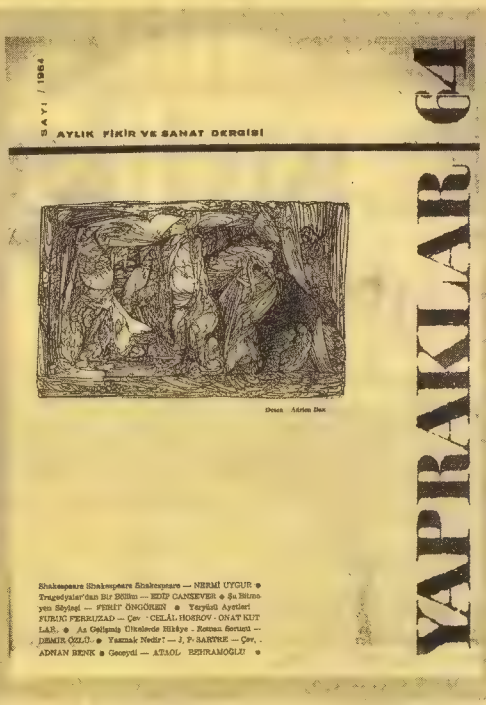

Orhan Tercan'ın İstanbul'da 9 sayı yayımlayabildiği Yapraklar Dergisi

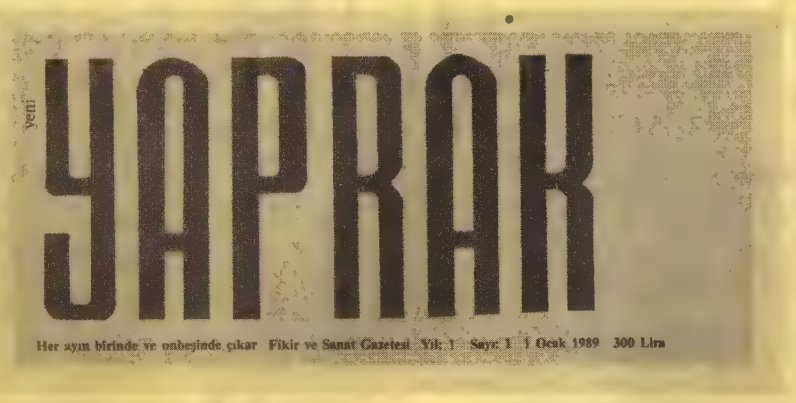

Yaprak Dergisi'nin 40. yılında, Sunay Akın, Akgün Akova ve Ramazan Üren tarafından yayımlanır, ömrü 16 sayıdır.

Gönlümün İntiharı
Yaprak kokularında akşamı duyuyorum
ki beni yokluk denen yere yaklaştıracak.
Yaprak kokularında akşamı duyuyorum
ki alnımda sulardan şarkılardan bir şafak.
F. Hüsnü Dağlarca

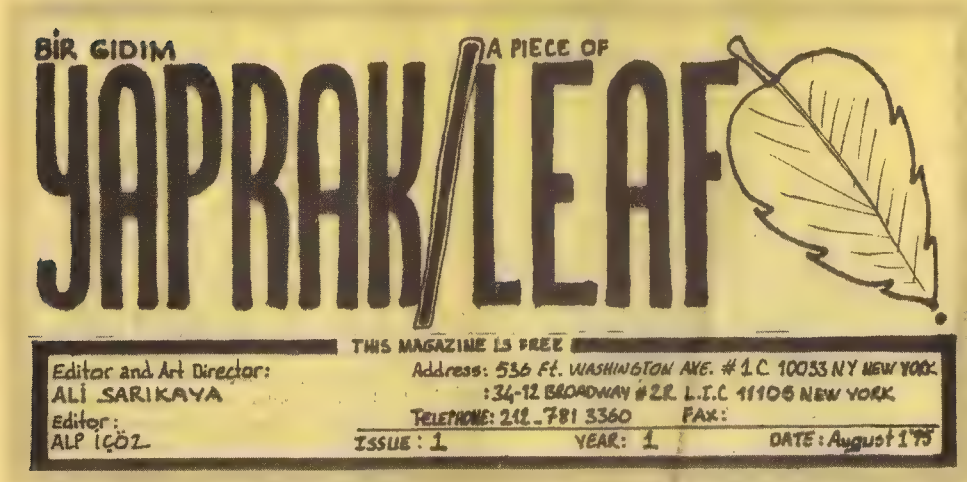

Ağustos 1995 - Ocak 1997 tarihleri arasında Ali Sarıkaya, New York'ta 19 sayı yayımlamıştır.

Cazz - Cızz
Ayaklarım kırkayak
Dudaklarım yaprak yaprak
Ve tenim çırılçıplak,
Gözüme giren sokak lambasını
Tek kurşunla iptal ediyorum.
Can Yücel

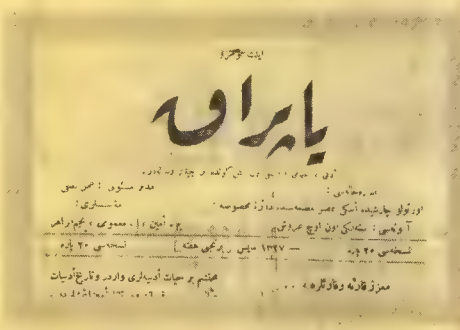

Ömer Lütfü 1911 yılında İstanbul'da 3 sayı yayımlayabilmiştir.

Abvesidora
Evimizde
Yaprak döşeli döşeğimizde
Her şey bir başka güzeldir
Depremlerle yıkılmayız
Güneşler yakar da aldırmayız
Radoslav Zlatanoviç

ÇİZGİLİK ***KÂMİL MASARACI***

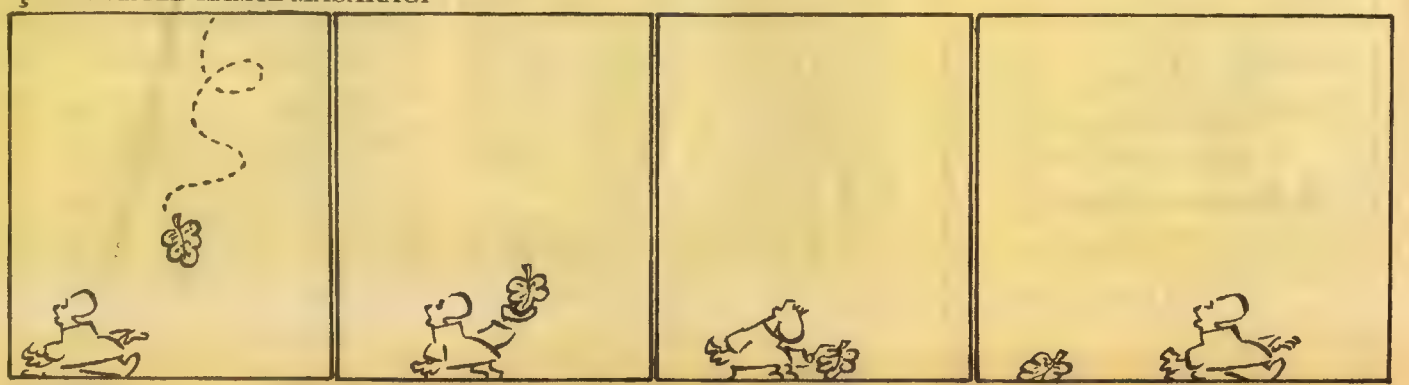

Haz: M. ŞEREF·ÖZSOY

düzenSİZ

YAPRAK

düzenSİZ zamanlarda çıkar Fikir ve Sanat gazetesi 1 Ocak 1999 Yıl: 50 Sayı: 1 ücretSİZ

YAPRAK DERGİSİ'NİN 50. YAŞI ŞEREFİNE ÖKÜZ'ÜN HEDİYESİDİR.

YAPRAK'tan korkan ormanda gezintiye çıkmamalıdır.
Marquis de Sade (Aşkın Suçları)

Şiir kesinlikle bir elmas değildir. Elmasın kıratı arttıkça değeri artar; şiirin ise kelimeleri azaldıkça...
düzenSİZ YAPRAK

YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK • YAPRAK

ALIŞ VERİŞ

Gül verir yonca alırız
Bülbül verir serçe alırız
Edebiyat verir yalınsöz alırız
Şarkı verir türkü alırız
Tekses verir çok ses alırız
Halı verir kilim alırız
Kara tahta verir hayat alırız
Diploma verir değer alırız
Lisan verir dil alırız
Tesbih verir pergel alırız
Hacıyağı verir zeytinyağı alırız
Meta verir fizik alırız
Turan verir memleket alırız
Hemşeri verir yurddaş alırız
Salon verir sokak alırız
Hazırlop verir alınteri alırız
Canan verir dost alırız
Gözyaşı verir ümit alırız

Yaprak

düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK • düzenSİZ YAPRAK

ALIŞ VERİŞ

Düzen verir yaşam alırız
Teşekkür verir bişey diğil alırız
Defter verir sayfa alırız
İsim verir nefes alırız
Titanik verir kağıt gemi alırız
Kürk manto verir fok balığı alırız
Hafta sonu tatili verir Cumartesi Annesi alırız
Mermi verir 0.5 uç alırız
Bal verir arı alırız
Karanlık verir ışık alırız
Toprak verir deniz alırız
Çanta verir file alırız
Duvar verir pencere alırız
Bin verir bir alırız
Ekmek verir kar alırız
Korsanını verir aslının azını alırız
Bizi verir sizi alırız
Gönülden verir gönüldense alırız

düzenSİZ Yaprak

Eski İstanbul Kişisi

M. ŞEREF ÖZSOY

"Orhan Veli'nin kızkardeşiyim ben ve hayatımın en önemli gurur kaynaklarından biridir bu benim için." diyor ve Orhan Veli'nin adını her dile getirişinde, gözleri avuç avuç yaşarıyor.

Füruzan Yolyapan'ı bulmak hiç kolay olmadı, çünkü sağlık sorunları nedeniyle yılın büyük bölümünü Cumra'da geçiriyor. Halbuki konuşma sırasında tekrar tekrar vurguluyor: "İstanbul'u çok severim. Hatta en kalabalık, en civcivli yerinde yaşamayı isterdim. Elimden gelse Taksim'in göbeğinde otururdum."

Taksim'i aratmayacak kadar kalabalık bir semtte, Şişli'de oturuyor Füruzan Hanım ve hergün o kalabalık caddeye çıkıp yürüdüğünü, bundan çok zevk aldığını söylüyor

Yağmurlu bir günde, caddeye bakan pencerenin önünde otururken soruyorum: "Hava biraz daha güzel olsaydı, nerelere gitmek isterdiniz? Deniz kenarı, örneğin Beykoz."

"Denizi elbette çok seviyorum. Hatta Boğaz'da yaşadığımız yıllarda, ben altı yaşlarındaydım o zamanlar, annem beni evin önündeki iskeleye bağlı olan kayığa bindirirdi ve ben tek başıma o kadar çok balık tutardım ki komşularımıza bile dağıtılırdı o balıklar. Ama şimdi; yok istemiyorum... Bu boğazı görmek istemiyorum. Eski Beykoz'un denizini getirin, deniz kenarına da gideriz, kayığa da bineriz."

"Babanız Mehmet Veli, Cumhurbaşkanlığı Bando Heyeti Şefliği yapmış; iki ağabeyinizden biri şair, diğeri mizah yazarı idi. Buna rağmen siz, edebiyata veya sanata hiç bulaşmadınız. Niye?"

"Orhan Veli, bana «önümüzdeki yılların en geçerli mesleği iktisat olacaktır» demişti. Ben de O'nun bu önerisine uyarak iktisat eğitimi aldım ve bankacı oldum. 27 yıl aynı bankada çalışıp emekli oldum. Bankanın pek çok bölümünde çalıştım. Yöneticilerim her zaman resmi yazışmalarda, kendime özgü bir dil kullandığımı söylerlerdi ama, ben hiç bir zaman yazar olacak kadar yeterli görmedim kendimi. Hatta okurken bile romanlardan çok günlükleri tercih ediyorum. Pek çok gazeteyi, en ince detayına kadar okuyorum."

Füruzan Hanım bunları anlatırken, ne kadar yanıldığımın farkına varıyorum. Çünkü oturduğumuz salon öyle incelikte döşenmiş ki... Salonda ilk göze çarpan şeyler; bir köşedeki Orhan Veli'nin büstü ve yemek masasının arasındaki iki duvara yapılmış resim. Bu resmin hikayesini şöyle anlatıyor: "Bir gün Metin Eloğlu'nun misafiriydik. Salonunun duvarında çok güzel bir resim vardı. Ben «birgün benim evime de böyle bir resim yapar mısın?» diye sordum. Birkaç gün sonra, elinde boyalarla geldi. Daha sonra da kimi zaman akşamları uğrayıp resmi tamamladı ama, keşke tuale yapsaydı. Yıllardır bu resmi korumaya çalışıyorum. Ev, badana yapılacağı zaman çok zor oluyor." Ardından salondaki herşeyin hikayesini anlatmaya başlıyor. Bir resmin önüne gelince: "Metin Eloğlu, bu resmi Orhan Veli'nin yaptığını söylemişti. Orhan resim yapardı, çok güzel kara kalem resim yapardı ama, bu resim için «ben yaptım» dememiştir hiçbir zaman. Orhan Veli'nin elleri o kadar becerikliydi ki herşeyi çok iyi yapabilirdi. Mesela, çok güzel uçurtmalar yapardı. Beykoz'da tepelere çıkardık O'nunla..."

Ben Füruzan Yolyapan'ı tanımaya çalışırken, O, her konuda lafı döndürüp dolaştırıp Orhan Veli'ye getiriyordu. Sonunda "Ben, tam anlamıyla bir eski İstanbul hanımefendisi olarak gördüğüm sizi tanımak istiyorum" dediğinde ise "Böyle gördüğünüz için teşekkür ederim ama, ben bu tanımlamadan hiç hoşlanmıyorum. Onun yerine Eski İstanbul Kişisi diyelim. İkincilikle beni tanıyıp ne yapacaksınız? Ben size Orhan Veli'yi anlatayım yine..." Ve bana konuşma fırsatı bırakmadan, büyük bir sevgiyle anlatmaya başlıyor:

"Eskiden bir çocuk doğduğu zaman, aile içerisinden biri çocuğun doğumu üstüne bir tarih kıtası söylerdi. Üçümüz için de böyle dörtlükler vardı. Adnan ile ben kendimizinkileri kaybetmişiz ama, Orhan Veli'nin kıtasını saklıyorum ben. Hatta Türkçesini bir kağıda yazıp, vasiyetimin içinde oğluma bıraktım. Sizde de bir belge olarak dursun:

Bir Veli pâk-ı nihade lütfedip Rab-bı Celil;
Verdi bir mahdum-u mergub kim misal-i afitab;
Nur-u Ahmed pertevinden halk olan Orhan'ın Hak;
Ömrün-Efzun eylesin, hem kendin ali cenap."

" Orhan Veli bana çok iyi bir ağabeylik yaptı. Bir baba gibi etkilemişti beni, aramızda çok büyük yaş farkı olmamasına rağmen. «Ben hayatta hiç birşeyden pişman olmadım. Sen de olma. Ama pişman olmamak için de pişman olacak iş yapma.» demişti.

Ortaokulu Ankara Kız Lisesi'nde okuyordum. Bir gün en iyi arkadaşımla kavga ettim. Eve geldim ve O'nunla herşeyimizin bittiğini söyledim.. Dışarıdaki hayatımızı evde pek anlatmazdık halbuki, Orhan da ben de... «Bak şimdi, sana birşey söyleyeceğim, dedi. Bugünkü bu tartışmanız olmasaydı, sen bu arkadaşınla bir daha konuşmayacak mıydın?» « Aaa, dedim. Konuşacaktım tabii» «O zaman, bir günlük tartışma için birşey değişmez. Bunu almamış sayarsın ve arkadaşlığına devam edersin» Öyle yaptım ben de. Herhangi bir hareketin birşeye son vermesi için yetmeyeceğini ondan öğrendim.."

"Orhan Veli'nin ölümünden sonra bir teyp kasedi bulduk. Üzerinde üç tane deliği bulunan bir kaset. Adnan Veli bu kasetin ancak Radyo Evi'nde çalınabileceğini söyleyerek, kaseti götürdü. Fakat kaset kayboldu. Birgün radyo dinlerken, Tarık Gürcan'ın, programında; kasetten bahsettiğini ve O'nun sesinden şiirlerin okunduğunu duydum. Hemen radyoya gidip bir kopyasını istedim. Orhan Veli bu kasette hem şiirlerini okuyor hem de Karagöz oynatıyordu."

"Orhan Veli'nin sigarasını da içkisini de babam bilirdi ama, Orhan babamın yanında hiçbir zaman içmezdi. Örneğin; ölümünden birkaç hafta önce, Şişli'de oturduğumuz evde, bir ara Orhan Veli ortalıktan kayboldu. O'nun sigara içmek için balkona çıkacağını tahmin ettim. Gerçekten de balkondaydı «Bu soğuk havada niye burada içiyorsun? Nasıl olsa babam biliyor. Gir içeriye de rahat rahat iç» dedim. «Şu üç günlük dünyada, bir sigara için babamı kırmaya değer mi? Hadi sen gir içeriye, ben de biraz sonra geliyorum» dedi. Gerçekten üç günlük dünya. Birkaç gün sonra Orhan Veli öldü...

Özel Bir İstek

Bu soğuk havalarda
Kolye olmak geliyor içimden
Güzel bir kızın boynundaki,
Göğüslerinin arasına dek uzanan
Zincirin ucunda...

Mehmet Selim

İdieteri Mia Thelisi

Safto to krio
Ta ithela nama kulyedaki
Kremazmeno sto stithos
Mias kupelias

(Yunanca'ya çev:Alican Sekmeç)

A Speial Desire

When it is cold outside;
I wish I would be a necklace
in a very pretty girl's neck.
Wondering at the
very end of the long chain
touching between those
wonderful couple inside.

(İngilizce'ye Çeviren: Aylin Çevik)

Ein Besonderer Wunsch

Bei diefem kalten wetter
Würde ich gerne ein Halfkette Fei
Um den Hals eines
fchönen Mäbchen hängen
Bis rwich en ihre brüste langen

(Almanca'ya Çeviren : Yasemin)

JAPON EFENDİSİNİN GAYESİ

Evimde bir akvaryum var, içinde balıklarım...

Türk, Kürt, Laz, Çerkez... Hepsine bir isim taktım. Her akşam onlara renkli yemler atıyorum. Bazı akşamlarda ya atmayı unutuyorum ya da boş veriyorum. Hiç kızmıyorlar, ertesi günü, balık balık bekliyorlar. Vermesem yine kızmayacaklar. Ölmesinler, belki bir gün lazım olurlar diye yaşatıyorum. Hiçbir beklentileri yok benden. Çünkü düşünemiyorlar. Özellikle balık aldım, düşünmesinler diye. Köpek alsam, hırlıyor, isyan falan çıkarıyor. Bazen terliğimi getirmeme boykotu bile yapıyorlar. Hayır, bir köpek, akvaryumda pek şık görünmez. Arada bir misafir geliyor odamıza, o zaman habitat hazırlıklarına başlıyoruz. İki gün önceden akvaryumu temizliyorum, süslüyorum; güzel görünsün diye... Başka zaman pek ilgilenmiyorum onlarla, kendi başlarının çaresine bakıyorlar. Büyüğü küçüğünü mü yer, küçüğünü filtre mi yutar? Beni pek alakadar etmiyor. Benim daha önemli işlerim var.

Yan komşum otuz milyona iki balık almış. Benden yardım istedi. Bu aralar o akvaryumla uğraşıyorum. Benim iki yüz elli binliklere o özeni göstersem pek adil olmaz herhalde. Hatta çok önem veririm adil davranmaya. Doğanın düzeni de adil düzendir zaten... Mesela şimdi komşunun otuz milyonlukları acıkacak, benim iki yüz elli binliklerden üç-beş tane atıvericem. Komşuluk ne güzel... Bir günde benim tekir acıkır, o balıklarını verir elbet. Balık bu, ne onlar yaşamdan. "Yaşam nedir?" diye sorsan bile susar. Sonra yaşasalar bile ne olacak ki? Tek gayeleri karınlarını doyurmak. Bence yaşaması gereken daha önemli varlıklar var. Mesela insanlar, mesela ben!

Hayata karşı büyük gayelerim var. Öncelikle akvaryumcular zinciri kurucam. 8-9 tane pet-shop'um olacak. Alıcam, satıcam. Biraz da vergi kaçırdık mı 4-5 aya kalmaz köşeyi dönerim. Köşeyi dönünce Ankara'da kime sorsan gösterir. Siyasete atıldık mı kimse dokunamaz bana. Ben Amerika'da paralar İsviçre'de...

Gaye dediğim de bu. Yok hayvan haklarıymış, yok koruma derneğiymiş... Parayı verdin mi onları da satın alırım, balıkları da evelallah.

Bak sinirlendim şimdi. Japonlara bu gün de yem yok. Ohh!...

A. YEŞİM GÜL

68 Üzerine Garip Bir Fabl

MİNE SÖĞÜT

Bir peri, zamanın içinden sıyrılıp geldi ve o sihirli kapısını bir an için aralayıp gidiverdi.

Kapıdan süzülen *Merak*'la *Özlem* kolkola girip, *Düşkırıklığı*'lığıyla *Coşku*'nun peşine düştü.

Kapının ardındaki dünyada, bu zamanda yaşayanların, o zamanki suretleri başlarına geleceklerden habersiz gülümsemekteydi...

Özlem, Merak'a dönüp dedi ki:

"Geçmiş çok önemli; çünkü zaman hep geçiyor."

Arkalarından koşup yetişen *Gaflet*, soluk soluğa söze girdi:

"Dönüp geriye bakmak da öyle. Çünkü herşey siz farkına varamadan tekrarlanıp duruyor. Kısırdöngünün kıskacı, aptal kafaları gafil avlamaya görsün, bir ısırışta keyifle kopartıp atıyor..."

Merak, gözlerini kısıp etrafı seyretmeye başladı. Gördüğü bakışlarda anlamlardan anlamlara akan bir öykü vardı.

"Baksanıza, değerler atlara binmiş dört nala zamanın içinde koştururken, kimi akıllar kılıç kuşanıp yarınlara saldırırken, kim bilebilirdi ki utanç bir gün nasırlaşacak; umut toprağı besleyeceğine, kuraklaştıracak."

Merak, Özlem ve *Gaflet* o sihirli yılın ortasında durup birbirlerine baktılar.

"Keşke" dediler *"keşke peri bu kapıyı bize değil de onlara aralasaydı.*

Bize geçmişin büyülü rengini gösterip, kaybetmiş olmanın burukluğunu tattırmak yerine, onlara geleceğin kasvetini çıtlatıp, birgün kaybedilebileceklerini hisettirseydi..."

Bu söz üzerine gökten üç elma düştü. Peri, zamanlar arasındaki tahtından atlayıp elmaların üçünü de, daha yere düşmeden havada yakaladı...

Gece Bitti

HALİL İBRAHİM ÖZCAN

seyrine daldığım alemde sessiz
göçemem senden dilsiz reyhanlar
mavi kalırsın bulutlardan
uzak değirmen sularında
hasretinde eriyen güneşin ekmeği
unutmaz benzi sarı oğlanları
geçit ele vermez geceyi
hiçbir zaman
pınarbaşı'dır

aynı bardaktaki su kısalıyor

ört üstümü kırgın gecelerin annesi
küçük kızaklar çekmesin diyedir
eski çıngıraklarımı
ses olur takılır
kalbimin en gizlisindeki keskin ışıklara

boğucu karanlıkların kurtuluşudur
asrı öğrenmek
gümüş sesiyle silkelendiğim uzak aynada
çarşaf ve boşluğun şehzadesi

dinlemek sesin suyudur
huzuru da konuşmaksa ne gam

Komşu

SELİM TEMO

I

geç kalmış oldu. şimdi kim
gelse. burda bir ev yok artık
miyop bir anne de. eşindi su

mutsuz ve tıknaz bir sefih. hep
dost çaylarında içti kendini. kim
daha temizdi lağımında. soru bu:

kim kaç sözlükle akacak
yeraltı ırmağına. giden ve kurt-
ulan. ne hazinmişim sesmişim samiymişim

anladım; nerde sevseniz orada
kurudu çöl. ben ve kimse-
siz bir emekli. oysa ikimiz

mevsim lokantasında her akşam
ateşine kaldık yan masaların
-komşu komşu hu hu

II
sağımda görev aşkıyla öpülmüş
omuz uçları; ıslak. sokaklar gerindi
bak. artık git o yüksek ayaklarla

biz bir iki değildik. sıktım hem
sevmiştim sevilmedim; özet bu:
herkes biraz taşraydı gövdesine

sonra aşk bir kötülüktür. hep
komşu evlerine gönderilen çocuksan
nasıl erir ki bu kapısız aralık

ben ve kimsesiz bir emekli
mevsim lokantasında her akşam

başkaları adına utandık

eylül '98

Adı: Metin Akban
Doğum: 1944 - İstanbul
Meslek: Gece Adamı

Lakabı: Konsolos

OKTAY GÜZELOĞLU

Konsolos, biz seninle kaç senedir tanışıyoruz?

– Tabi altı yedi yıl oldu baba.

Konsolos senin asıl adın ne? Kaç yaşındasın? Nerelisin? Okula gittin mi

– İstanbul çocuğuyum, Unkapanı çocuğuyum, 1944 doğumluyum. Adım Metin Akban, ilkokulu pekiyi ile bitirdim.

Peki sana niye Konsolos diyorlar?

– Doğru, kimse bilmez benim adımı.. Beyoğlu'nda herkes Konsolos der. 20 senedir.

İşte, niye Konsolos diyorlar?

– Konsoloslukta çalışıyorum ya.. Konsolosluğunda; forum dolduruyorum ya...

Sen lisan biliyor musun?

– Yazacak kadar, vıdı vıdı bilmem baba, yazacak kadar bilirim, çok güzel de iş bitiriyorum.

Nasıl bitiriyorsun?

– Yirmi senemi verdim baba.

Yirmi senedir ordasın ha Allah Allah.

– Allah Allah hergün orda beş altı milyon yolum var. Laf dinle baba oooh babama bak.

Yani şimdi sen yirmi yıldır mı ordasın ha.

– Tabi annem, sorabilirsin herkese, yirmi yıldır 79 dan beri.

Ne yapıyorsun Konsolos orda?

– Forum yazıyorum baba, Allahuekber, göstermedim mi sana (*cebinden Konsolosluk forumlarını çıkardı gösterdi iki forum kağıdı= Biri işçi çalışma formu - Diğeri davetli gitme formu, üzerinde ücretsiz damgası var*)

Ne yazıyor bunda ver bakim.

– Bunlar işte işçi ailesi, devamlı gidiyorsun dimi, işçi ailesi için, bu da turistik. Yani üç aylık davetiye, bakımlı yani baba

Haa... bu ücretsizdir damgası ne demek?

– Ücretsizi bırak, kapıda veriyorlar.. Yani sana bir davetiye geldi, üç aylık bakımlı gidicen, ticari olarak gidicen, turist olarak gidicen, bunlar doluyor.

Kaç para alıyorsun bunlardan

– Yav kafama göre, beşyüz alıyorum, bir milyon alıyorum.

Sabah kaçta gidiyorsun işe?

– Sabah dörtte geliyorlar,

Yani dörtte işe gidiyorsun?

– Evet, dolduruyorum, evet hepsi memnun.

Günde kaç tane dolduruyorsun.

– 5 tane, 10 tane.

Peki senden başka var mı yapan?

– Büro var orda.. Milleti dolandırıyo.

Nasıl?

– Bir buçuğa yazıyo, ben beşyüze yazıyorum.

Sana bir şey demiyorlar mı?

– Ben oranın şeyiyim...

Neyisin?

– Eskisiyim işte güzelim, lütfen bana traş eden olamaz.

Büro açmış adam..

– Açmış ama annem, benden sonra gelme.

Yani sana bir şey diyemiyorlar öyle mi?

– Lütfen!..

Seni kimse koruyor mu?

– Lütfen, lütfen, kendi kendimi koruyorum ben.

Nasıl yani, yazamazsın deseler yazamazsın?

– Lütfen, lütfen, öyle bir şey olamaz.

Allah Allah, kimse bir şey diyemiyor yani ?

– Taabi.. Lütfen kimse, bir şey yapamaz, oooo bir kişi vardı, traş ediyodu vıdı vıdı...

Ne yapıyordu? Büro sahibi mi?

– Yok annem ayakçı, ona yazdırmayın da, büromuz var, gelin diyor oraya yazdırın, tekim ya ben, pis herif bana iş koyuyor. Sallamıyorum ki, müşteri bana geliyor babacığım, ucuz yazıyorum.

Konsolos, ucuz yazıyorsun diye dövmüyorlar mı?

– Yok yaa.. sakın ha.. şşşşt.. yok yaa babaa polisler de kolluyor beni ara sıra..

Bir şeyler kopuyor musun?

– Yalan yok, 2-3 kere çay götürüyorum, 50 şer binden, 200-300 bin lira olur yaa annem onlar da bu çocuğa dokunmayın diyorlar..

Dokunmayın dediler mi, sen de dümenini götürüyorsun?

– Ama yirmi senedir be aabi.. Lütfen.

Konsolos sen şimdi dörtte işe gidiyorum diyorsun, ben seni hergün görüyorum, sarhoş üstün başın paspal, niye?

– Ben kötü adamım.

Ne gibi kötü adamsın?

– Elim açık, yaa sen gel, o da gelsin, bu da gel, ne yani...

Onun bunun kötülükle ne ilgisi var?

– İyilik esasında.

Niye kötüyüm diyorsun?

– Ben öyle kabul ediyorum, kendime bakmıyorum.

Doğru, hiç kendine bakmıyorsun?

– Ne güzel bir otele git, rahat yat di mi?

Tabi üstünü başını düzgünce giy, böyle paspal geziyorsun, sana müşteriler güveniyorlar mı Konsolos?

– Taabii taabii, lütfen!

Nasıl güveniyorlar?

– Zati, Bursadan, geliyor, Kocaeli'den geliyor. Trabzondan geliyor, bilmem nereden geliyor. Forum yazacak mısınız diyorum, yazıcağız diyorlar. Ben de kravat takmışım ya dümenden hadi yaz diyorlar, ne kadar, 500 yüz... Ona güveniyorlar işte bana güvenmiyorlar.

Traş mıraş olsan, aslan gibi?

– Ah be baba, orda olsan beni döversin, diyorum sana inanmıyorsun

Konsolos senin bir derdin mi var.. Böyle kendini bırakmışsın?

– Yok annem, hiç bir şeyim yok da.. Ne derdim olucak,

Konsolos, çoluk çocuk yok mu? Evlenmedin mi ?

– Yok be Abicim, nişan bile yapmadım.

Ne sıkıntın var, kendini boşlamışsın.. Bu kadar boşlamanın bir sebebi mi var?

– Tembellik galiba.. Hadi bismillah dörtte işe kalkıyorum, kaça kadar baba biliyor musun? Sabah dokuza kadar, halbuki 12 ye kadar iş var da (*parmaklarıyla 5 6 7 8 9 diye saydı*) 5 saat çalışıyorum işte. 12 ye kadar çalışsam, 8-10 milyon havada baba kazanırım.

Yau Konsolos, yıllardır seni görüyorum dağınıksın. Sokakta, oturup içiyorsun, bazen senin cebinden metezori paranı da alıyorlar?

– Eveet tabii, herkes alıyor.. Ee işte ne biliim, ben şaka zannediyorum iyi mi, Haa ciddi alıyorlar. Aaa ulan ben sana yedirdim, içirdim şimdi, yedik, içtik ya, bir büyük rakı, üç kişiyiz, bir tavuk aldım sana, gel bir de cebime dal, bakıyorum cebimde 9-10 bin lira var. Almışlar.

Sen bir şey demiyorsun, bir iki kere değil sürekli alıyorlar öyle değil mi?

– Susuyorum yaa.. Devamlı olmuyor canım.

Niye susuyorsun sebep ne?

– İhtiyacı vardır diyorum belki, tamam mı? Ne bilim işte, biraz hatalıyım, niye susuyorsun eşşek, eşşek misin sen, di mi? İstesem iki tane takarım ama, hayatta kimseye vurmadım baba...

Yapmazsın sen, ben seni iyi tanırım. Çok kibarsındır. Biraz fazla kibarsın ama, öyle mi?

– Lütfen, ben işte hep bayanlarla muhatabım, Konsoluslukta çalışıyorum, lütfen, onlar çalışabilir mi? Lütfen, ayı oğlu ayılar, Hıyarlar, Hıyar bunlar yaa.. Ancak cepten para çalarlar.

Konsolos, kaç yıldır ya otel köşelerindesin, ya sokaklardasın, nolucak bu yolun sonu?

– Napiim Annem, kader böyle, abi, benim kardeşlerimle Unkapanı'nda bir arsam var. Püüü. Top sahası. Annanemden kalma... 5 kardeşiz ama ben gitmem onlara, görüşmem. Sülalemle, "*merhaba merhaba*," bazen kardeşim gelir, amaan boşver baba... Kader

Konsolos, sen her şeye eyvallah diyorsun, paranı çalıyorlar, sinyalle yaşıyorsun, bazen nara atıyorsun, ben senin iç sıkıntını anlalayamadım, ne var senin içinde?

– Sakın Ha... Sıkıntım yok, parasız kalmam ben sinyal yaparım, ama arasıra..

Allahverdi de senin gibiydi, peki Konsolos sen Allahverdiyi sever miydin?

– Güzel Delikanlıydı, Aslan gibi, kendi halinde çalışkandı.

Ne çalışkanı, bir iş yapmazdı ki?

– Sinyalde çalışırdı.. Sinyalde çalışkandı yani.. Ne bilim kendi halinde biriydi, nur içinde yatsın, ne bilim bir kötülüğünü görmedim, lütfen, kimse kötülüğünü görmedi. Tek hatası fazla ısrar ederdi sinyalde çalışırken.

Boşver şimdi Konsolos, hiç evlenmedin? İlkokuldan sonra okumadın; bu yaşa kadar ne yaptın? Çocukluğun nasıl geçti?

- Çocukluğum, babama 10 bin lira ver dedim, babam manavdı, çok güzel manavdı... Baba dedim 10 bin lira istiyorlar dedim. Kuleliye gidicem dedim, ne parası, söylesene baba yaa, okumasan para yanıyor ya.

Kayıt parası..

– Ha ondan, bir düşüniim dedi. Haa ne düşünicen şimdi, kocaman subay olmuştum. Tabi yaa hâlâ düşünüyor, ulan senin çocuğun ilkokulu bitirmiş pekiyi ile hâlâ düşünüyor acaba okur muyum diye, sen düşünür müsün? Düşünmezsin yav, 20 bin lira verirsin yaa.

Yazık o.. ş, neyse başka nasıl geçti.

– Berberlik yaptım, Uzay Traktör fabrikasında çalıştım, Cibali fabrikasında çalıştım. Hep çalışarak geçti. Başka başka, işte bu Konsolusluğa takıldım. 78 de bir abi çağırdı; beni, adam lazım dedi bana, gittim oraya, bana boyuna pasaport getirtti içeri, güzel para veriyordu, paranın para zamanı sıra yazıyorum sabahleyin paramı veriyor. Yazıyı kimler öğretti bana biliyor musun? Şimdi sekreter var iki tane bayan tamam mı, ben onlara çay taşıyorum, yemek taşıyorum, bana öğretin yaa dedim. Tamam mı. Sonra kendi başıma öğrendim çalışmaya başladım.

Konsolos, ne kadar zamandır çalışmıyorsun?

– Nereden baksan 2 ay oldu baba. Paltom yok, bir şeyim yok, param yok, kazağım yok, sende var mı? Bana verirmisin.

Eveet tabii, herkes alıyor.. Ee işte ne biliim, ben şaka zannediyorum iyi mi, Haa ciddi alıyorlar. Aaa ulan ben sana yedirdim, içirdim şimdi, yedik, içtik ya, bir büyük rakı, üç kişiyiz, bir tavuk aldım sana, gel bir de cebime dal, bakıyorum cebimde 9-10 binlira var. Almışlar.

Olur... Konsolos üçkağıt dönüyor mu orada?

– Nasıl kandırıyorlar biliyor musun; senin vize işlerini yaparım, bürosu var ya, pasaportları bırakın bana, bırak mani, baba parayı da aldı tabi, bir ay sonra çağırıyor onları, alın diyor pasaportları kendiniz yatırın diyor, buyur bakalım nasıl olucak bu iş.

Yapmıyorlar yani?

– Yok be annem üçkağıt, yetkisi yokki baba, hani içeri girsin de, şu işini bitirsin,

Senin yetkin var mı?

– Yok tabi.

Anlatır mısın yetkin yoksa işi nasıl bitireceksin.

– Doğru bitiremem. Kimsenin haberi yok ki.

Nasıl yok?

– Yok tabi. Cumhuriyetin haberi yok.

Yani nasıl kimsenin haberi yok. Kimse şikayet etmiyor mu?

– Eee yok. Herkes pasaportunu kurtarmaya bakıyor

Şikayet eden olmuyor mu?

– Eee bir kişi olsa var ya çarşı karışacak ama yok. Herkes pasaportunu kurtarmaya bakıyor. Paradan bıkmış. Aman parayı boşver. Ver pasaportu diyor.

Ha pasaportu almaya uğraşıyo.

– Gir içeri diyor. Seni bekliyor diyor herif giriyor içeri, gene 1 ay bekliyor. Vay bee.

Üç kağıt yapıyorlar yani?

– Herkes.

Onun için para kazanıyorlar di mi?

– 2 Daire aldı. Mersedes aldı. Baba dinlemiyorsun sen beni, iki tane karavan aldı.

Dinliyorum Konsolos

– 2 Daire aldı. Evlendi. Şimdi. İki tane karavan almak ne demek be. Karavan ne demek sen bilmiyor musun.

Tabi pahalı şey.

– Mersedes nedir?

Tabi pahalı ya

– Üüff benim ayağımda ayakkabı yok

Peki Konsolos

– He baba

Bu üçkağıtları polislerde biliyor di mi biliyor?

– Çoğu da bilmiyor. Boşver

Bilen de var bilmeyen de öyle mi?

– Bilmiyo, boşver, çoğu da bilmiyo

Bilenler İndiriyor parayı tabi?

– Aman baba lütfen yaa...

Peki Konsolos neden çok eziksin?

– Kafamdan

Sebep?

– Boşver Elleme! Bu kafa işte

Neden eziksin?

– Ne bilim annem. Bak dün akşam nerde yattım söylim de inanır mısın? Bak kuran çarpsın, yağmur yağıyordu, ister inan, ister inanma

İnanırım niye inanmim.

Bir yer buldum, kum var kumun içine girdim yağmur yağıyordu. Nasıl dondum baba biliyormusun? Böyle yattım. Üstümde bişey yok. Altımda karton yok. Nasıl titredim biliyor musun baba, nasıl titredim biliyor musun?..

Anladım.

– Dıdı dıdı dıdı, Ahh. Baba Ah. (*Konuşurken titriyordu*)

Sen hangi otelde kalıyordun?..

– Otel motel yok...

Hayır bir ara kalıyordun?

– Haa Emek'te kalıyordum

Peki konsolos ya şimdi sen kaç yıldır bekârsın?

– Hiç evlenmedim ki

Hiç kadın ilişkin yok mu senin?

– Vallahi yok

Hiç olmadı mı?

– Bırak.. yok canım bi dostluk hayatım oldu.

Nasıl oldu dostluk hayatın?

– Boşver, sana ayıp olur

Niye ayıp olsun ki Allah'ını seversen anlat?

– Baba sana.. Baba ayıp olur

Hayır. Ayıp olmaz

– Eee, ne diyordum Emlakçıya gittim. Tamam mı?

Ne zaman?

– On sene evvel, emlakçıya gittim. Kardeş dedim, bana bi oda var mı? O da var bakarız derken filan baktım orda bi bayan oturuyo, bayanında iki çocuğu var, Allah Allah, sonra beyi geldi bende de para vardı... (*sustu*)

Sonra

– Sonra da bayana el koydum baba haliyle

Nasıl dost yaşadın.

– Eeh Hikaye işte. Ailece plaja gittik, cebimden paramı çaldılar hep 500'lük, nah böyle 500'lük (*eliyle çok işareti yaptı*)

Karı-koca mı çaldılar.

– He ya. Baba çok ayıkladılar beni, çok ayıkladılar da boşver, olsun canları sağolsun.

Hayatında başka bir kadın olmadı mı hiç? Ee nasıl olacak böyle peki hayatında kadın yok bir şey yok, hı?

– Boşver kadınları sevmiyorum

Senin cinsel hayatın nasıl Konsolos?

– Ne gibi baba?

Yani hiç cinsellik ihtiyacı hisset miyor musun? Eşcinsellerle aran nasıl, buralarda dolu geziyorlar, bazı arkadaşların para alıyor, onlardan ne diyorsun sen bu işlere?

– ıh ıh.. Baba ben o işlere giremem, oğlan moğlan anlamam ben, lütfen!

Soruyorum sadece..

– Lütfen lütfen, sakın ha lütfen, valla öyle bir oğlan görsem, gırtlağını keserim!..

Sevmiyor musun o işleri?

– Lütfen, lütfen, yok baba, lütfen!..

Peki bunu geçelim, sen para falan kazanıyorsun, efendi adamsın, hiç kadın falan ihtiyacı hissetmiyor musun?

– Lütfen, yok Abi, harbi konuşuyorum etmiyorum, ben yalnız içki içerim, lütfen lütfen, ihtiyaç hissetmiyorum.

Allah Allah, genç adamsın, eli ayağı düzgün adamsın,

– Ne genci bee lütfen, ne eli ne ayağı baba, yok bir şey bende lütfen!..

Ömrünü hep böyle, sokaklarda, içki içerek mi yaşayacaksın?

– Nerde yaşıyacağım, tabi sokaklarda yaşıyacam, nerde yaşıyacağım, boşver..

Geceleri sokaklarda nelerle karşılaşıyorsun?

– Hep kötülüklerle karşılaşıyorum

Ne gibi kötülük?

– Önüne gelen beni Si....e kalkıyor.

Nasıl?

– İçki ısmarlar mısın diyor, tamam kardeşim, beşyüzüm var helal olsun, başka ne yapim, hep kazıklıyorlar, başka yok.

Nasıl başka yok hepsi bu mu, bir şey ısmarlamak, vermek, kötülük mü, devam et, anlat, rahatlarsın Konsolos..

– Eeh baba madem soruyorsun, anlatim.. Tabi ya Peki Peki baba, madem iyi aklıma getirdin. Baba kuran çarpsın beni demirle dövdüler iyi mi (*pantolonunu sıyırdı demir izlerini gösterdi derindi.*) Aha izleri burda.

Nasıl oldu? Kim yaptı?

– Aha şurda bir evde yatıyordum, Şakir'in yanında, çingene puşt, ne yapıyorlardı biliyor musun, Konsolos.. Evde şu yok Konsolos Evde tüp yok, bilmem ne yok, esir aldılar beni, Evde yemek yok, Ah ulan Ah Allahverdiye de böyle yaptılar, o da yattı orda onu da çok dövdüler, rahmetli öldü de kurtuldu. Ah be abi, neler geçti hayatımızdan, (*dedi, sustu*)

Niye durdun devam etsene, demirle nasıl dövdüler?

– Yalnız beni mi Ahmeti de dövdüler, Allahverdiyi de Hasanı da.. Yok karısına saldırmışız, yavşağa bak senin karın kim lan pis herif, Ahmet'in kollarını kırdı valla, ne demiri levyeyle, levyeyle dövdüler, ben işe gitmiyormuşum, sana ne lan, ben işe giderim gitmem, yavşak, (yine sustu)

Anlatsana Konsolos niye sustun, onlardan mı korkuyorsun?

– (*Ağlıyordu, burnunu sildi, ağlayan sesiyle*) niye korkim baba, merhamet benimki, bi kere sekiz milyon lazım eve dedi. Verdim, kuran çarpsın sermaye lazım dedi, baktım ibneye, aaa esrar almış, rakı almış, sekiz milyon gitmiş; orda yatıp kalkıyoruz ya bir oda verdiler, Allahverdi, Ahmet, Hasan, hep beraber bir yatakta yatıyoruz, neler yetiştiriyoruz eve biliyor musun? Yemekler, rakılar, pezevenkin esrar parası, kendisi tabi niye çalışsın, beleş var ya, bir şey götürmedik mi dayak yiyorduk, eeyy önce karısı vuruyordu, karıya böyle yapıyor (ayağa kalktı gösterdi) sen vurmasını bilmiyorsun, lan ver demiri diyordu, baba levye, baba levye, sen vurmasını bilmiyorsun, bak böyle vurulur diyordu, orosbu çocuğu, Allah belanı versin. Artık takılmıyorum takılırsam kuran çarpsın, sakın ha baba... Ulan bir ev tutamadık be allahuekber, ne hayat be..

Konsolos esrar içiyor musun?

– İçtim, töbe ettim, 69 da beş sene yattım. Valla iki kere yakalandım, artık töbe, kuran çarpsın bıraktım. İnfazıyla beraber beş sene üüüf..

Geçmiş olsun, şimdi gelecek için ne düşünüyorsun?

– Ah bir odam olsa, çok soğuk be, üç gündür nerde yattım biliyor musun, ister inan ister inanma. Kuran çarpsın. Taşta yattım baba, Taşta yattım, nasıl dondum biliyor musun neyse, senin moralini bozmiiim.

Korkma bozulmaz. Şimdi ne düşünüyorsun?

– Neler geldi neler geçti değil mi abi Topal İsmailler, Allahverdiler, Saitler bunlar ölücek adam mıydı abi, mustafa öldü ecel işte, şimdi sıra bende (*konuşurken gecenin sessizliğinde uzaktan bir şarkı laflarin arasına giriyordu*) Sıramı bekliyorum, Herşey sırayla bak gözlerim doldu, hep gözlerim doluyor, baba gözlerim doluyor, baba bana bir kıyak yap, traş falan olim, gözlüklerimi kaybettim. Gözlerim görmüyor. Ah baba Ah (*konuşmaların arasına "vefasız o yar o yar duymasın" şarkısı girmeye devam ediyordu*). Ne güzel şarkı di mi abi.. *(Hala ağlıyordu*) Arkadaşlarım aklıma geliyor Abi, hay allah hepsi koç gibiydi tanırsın Abi, ağlasam nolucak, gerimi gelecekler, ama gözlerim doluyor abi, ulan bana bir şey olmuyor, nasıl oluyor peki, olmaz mı be baba olmaz diye bir şey mi var, sıramı bekliyorum. Taşta yatıyorum baba, taşta.

Konsolos bu kışı nasıl çıkaracaksın?

– Vurucam bir adam, karakola gidicem adam vurdum beni atın içeri diycem.

Peki Konsolos vurucağın adama yazık değilmi?

– Yazık değil, kafamda biri var zaten, Allah belasını vermiş, gözleri, patlak patlak puştun biri..

Boşver Konsolos bunları, bul birisini evlen işte.

– Sakın ha ooo... O işi konuşma baba

Niye?

– Çabuk geberirim, istemem karı marı

Sana bakar işte

– Lütfen, aman aman kendine baksın, abi hayatımı neye borçluyum ben biliyor musun?

Neye?

– Bekarlığa borçluyum öyle, baba, lütfen, laf mı.. Evli olsam çürür giderim, abi laf mı, karı beni çürütür. Çürütür işte, sabah bana on tane delik gösterir. Lütfen baba lütfen, bir odam olsun, sen beni traş ettir baba boşver karıyı marıyı..

Konsolos, sen sabahlara, kadar sokaklardasın ne gibi dümenler dönüyor?

– Ne dümen dönmüyor ki, kumar var, hırsızlık var. Geçenlerde birini gördüm, eroin satıyor gençlere, zulasını da Araba lastiği'nin arkasına koymuş, beyaz saçlı, yaşlı biri.

Tanıyor musun?

– Tanımıyorum baba, ben içki içiyordum, hep gördüm orosbu çocuğu, öldürüyor gençleri...

Neyse Konsolos, sen bu ülkenin politikası hakkında ne düşünüyorsun?

– Öyle bir soru sordun ki (sustu). Bilmem ki baba, bu işleri bilmiyorum, bilmiyorum ki, bu işleri bilmiyorum.

Yau niye bilmiyorsun, hükümetleri beğeniyormusun? Size seçimlerde para verdiler mi?

– Bilmiyorum ki,

Belediye, hakkında ne düşünüyorsun?

– Düşünürüm de annem, bana yararı olursa.

Konsolos bu yaşa gelene kadar hiç oy kullanmadı mı?

– Lütfen, zaten kayıbım ben, yok, vermedim, lütfen

Peki hiç sevdiğin Politikacı yok mu?

– (Bir an sustu sonra) Hay allah kızmıcan ama

Niye kızim Konsolos

– Ecevit'i beğenirim, lütfen, dürüst adam, ne gibi terbiyesizliği var ki, lütfen baba, lütfen.

Peki Konsolos, gelecekte hayatından ne bekliyorsun?

– Hayatımdan, bir oda bekliyorum, başka bir şey daha söylersem kızarsın?

Yav Konsolos niye kız'im

– Sayısal loto'dan altı çıksın

Çıksa nolucak? mesela çok para çıktı?

– Garibanlara dağıtırım, harbi. Garibanlara dağıtırım, üüüf. Allah Allah garibanlara dağıtırım. (*Bunları kendi kendine söyledi*)

Son söyliyeceğin bir şey var mı?

– Ne söyliim ya babacığım bu gece ben gene taşta yatıcam, baba, boşver be Annem, boş ver

Konsolos saat 03.00 Hadi sana da bana da iyi geceler.

Yemekler, rakılar, pezevenkin esrar parası, kendisi tabi niye çalışsın, beleş var ya, bir şey götürmedik mi dayak yiyorduk, eeyy önce karısı vuruyordu, karıya böyle yapıyor, sen vurmasını bilmiyorsun, lan ver demiri diyordu, baba levye, baba levye, sen vurmasını bilmiyorsun, bak böyle vurulur diyordu, orosbu çocuğu..

Aksamsetasi

Yokedici

T. YÜKSEL

İlk başta şunu söylemek istiyorum... Aslında Türk Sineması öldü diye ağlamaya falan hiç gerek yok. Çünkü ABD hariç bütün dünyada bu böyle. Bakın İngiliz sinemasına kısa bir zaman öncesine kadar Amerikan film sektörünün katkılarıyla ayakta duruyordu... Ama son dönem filmleriyle bunu biraz olsun kırmayı başardılar...

Zaten bu kalıplara herkes uyabilir. Bu bir özellik katmaz bunu yapan insana.. Önemli olan bu kalıpları kırabilmektir. Bakın Picasso'ya, Dali'ye.. Bunlar klasik kalıptan gelip daha sonra onları kıran insanlardır. Diğer sanat dallarında da buna benzer örnekler vardır. İşte bunlar diğerlerinden sıyrılıp kendi tarzlarını ortaya koyanlardır.

- **Neredesin bu saate kadar**
- *Konuşmaya dalmıştım*
- **Ben sana gösteririm konuşmaya dalmayı.**
- KÜÜÜT Ahhhh..
- **AL.. AL.. seni kaltak**
- *Vurma.. Lütfen..*

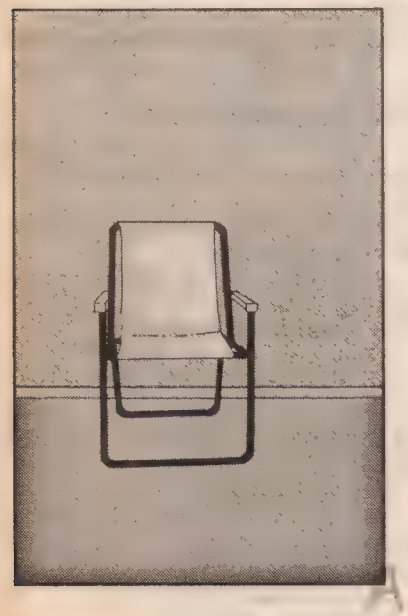

Bukowski'ye bakınca onun Steinbeck'in biraz daha yeraltına inmişini biraz daha kültleşmişini görüyorum... Sardalya Sokağı'nı okuyun ne dediğimi daha iyi anlayacaksınız... Buna Paul Aster'i de katabilirim...

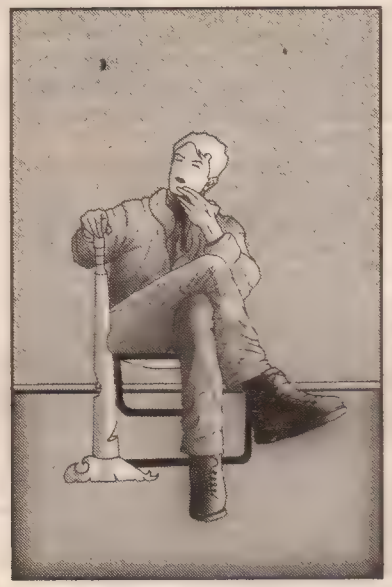

Yönetim sistemlerinin de kalıpları vardır. Hepsi önceden yazılmış kurallardan, tanımlardan oluşur. Burada da kalıpları kırdığımızda yani herşeyi ters çevirdiğimizde karşımıza ütopya çıkar.. Hoş onun da bir kalıbı vardır.

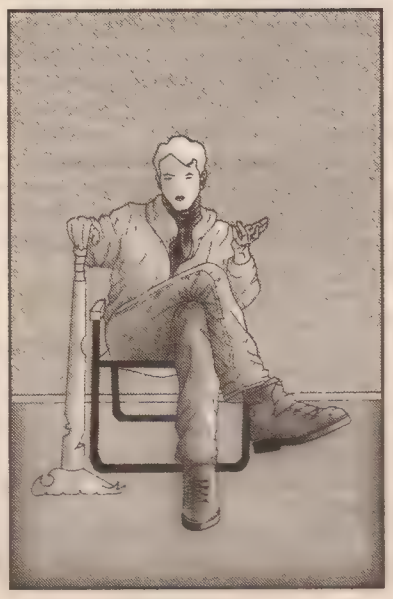

- **Ben sana altıbuçuğu geçirmeyeceksin demedim mi?**
- Küüüt.. Ahhh..
- **..mına koduğumunun .rospusu**
- Aall.. KÜÜÜT.. KÜÜÜT..
- *Lütfen bir daha olmayacak..Lütfen*
- KÜÜÜT..

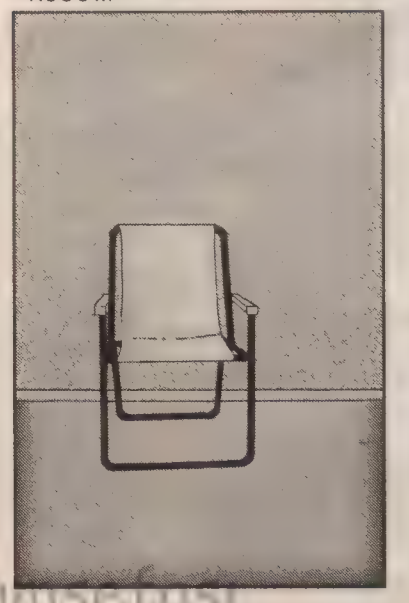

19. yy İngiliz Edebiyatı'nda verilen ürünler aslında tarz olarak birer arabesktir... Düşman aileler.. Asla aşılamayan gururlar vs.vs... Zaten o dönemde belirlenmiş olan roman şablonuna kim daha iyi uyarsa o daha iyi yazar oluyordu.. Bizdeki divan edebiyatı gibi. Var olan yazım kalıplarına kim daha iyi cümleleri uydurursa o iyi şairdi.

- ZIRRNNR
- **Bir dakika lütfen.. Kapıyı açıp geliyorum..**

- ..rospu seni.. Dün yediğin dayak az geldi galiba.. Hala akıllanmadın.. Hadi bakalım bir daha geç gel de dayak neymiş o zaman gör..

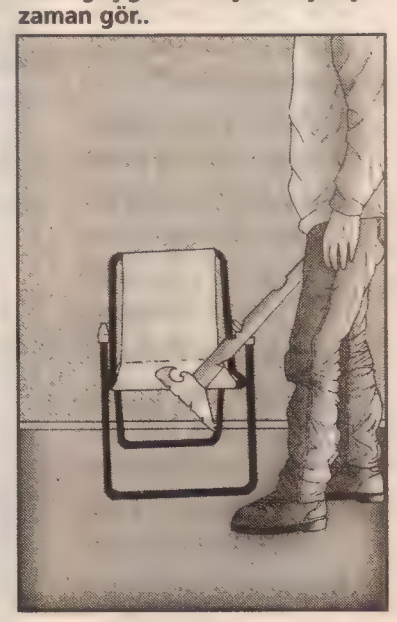

Tabii kalıplar hemen hemen her sanat dalında var. Sinemayı düşünün romantik, gerilim, macera, korku, komedi gibi tarzların da birer kalıpları, trükleri vardır.

- ZIRNN.. ZIRNNN
- **Geldim.. Geldim..**

Evet nerede kalmıştım.. Tabii 19 y.y. İngiliz edebiyatında Janę Eyre'yi ayrı tutmak gerek.. Çünkü feminizmin ilk adımları o romanda atılmıştır.. Charlotte Bronte bu romanda yarattığı kadın kahramanla...

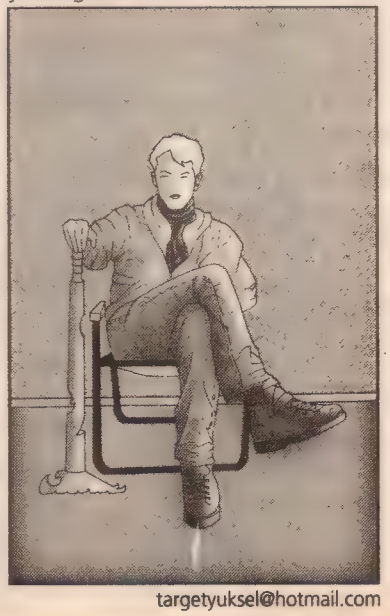

targetyuksel@hotmail.com

Akşamsefası

Korku Filmi Titremesiyle

NİHAT ZİYALAN

sırtımda kardeşim Mehmet
onun hastalığı
çıkarırım sokağa sekiz yaşımı

gölge yürür güneş açar bakışımız
yetsin bu seferberlik
dönsün Sağır İsmet'in askeri babam
tozutsun yolu öksürüğüyle

boyum uzamıyor kıtlıktan
günden güne hafifliyor kardeşim
sık sık dinlerim var mı soluğu
korkuyorum karartma gecelerinden

karnımız acıktıkça öpüp annem
başına koyar ekmek karnesini
aklınca Mustafa Kemal cephede
yalnız komuyor kocasını
sayelerinde
çürük basmıyoruz toprağa

sırtımın siperine yatmış kardeşim
babam gelsin artık nöbetindeyiz
parke taşlara kurşun sıkarcasına bir atlı
durdurdu bakışımızı
bıyığı sakalına karışmış sözler
verdi kalpağını kardeşimin başına
parıldadı gümüş ay yıldız
dile geldi
seferberlik suskunu kardeşim
anama göre ermişti o atlı

izine geldiğinde kokladığım
babamın ter kokusu esince havada
öne çıktık ailece
yürüyüşünün koluna girdik
postalı gitmiş kabarası kalmış asker

hiç söz açmadı cepheden babam
ölümünde sayıkladı yalnız
bir korku filmi titremesiyle
unutmamak gerek o günleri
unutmamak gerek o günleri

Sydney 1998

Dermanın varken, 'Dişi Kısrak'lara hızlı 'Jokey' ol. Dermansız kalınca, bana 'jokeylik günah' ayağı çek.

Aha Size Tam Kavanoz Karışık Turşu Story...

MEHMET KARTAL

Yıl: 1985. Bir akşam üstü meyhane faslındayım. Namus abiye takılır olmuşum ya, 'Tersolar Limanı'ndayım. Öylesine uğrayıp bir şişe sodayı kar sayan rancerler, iyi vatandaş olmam konusunda telkin verirler. Lakin, bir ikramda bulunmazlar. Kuru telkin hayırlı iş oluyor ya, sigaramdan yakarlar. Zaten, gelen geçen telkin vermekte. Kahvede Softa görürüm, 'Telkin verecem' der. 'Niye?' derim. 'Sevaba girecem' der. Yine, 'niye?' derim. 'Benim günahım çok' der. Lan senin günahlarının balını, kaymağını, yağını, yoğurdunu ortak mı yuttuk da, cezasını ben çekeyim, haa..? Dermanın varken, 'Dişi Kısrak'lara hızlı 'Jokey' ol. Dermansız kalınca, bana 'jokeylik günah' ayağı çek. Herkes telkin verir. Lakin, uçup giden 'Soluk Hayat' meyhanesinin faturalarına imza çakan yok. Doğru yol, namus abinin arkasındaymış. Zaten herkes düz, bir ben yamuğum. Neyleyim lan ben böyle namus abiyi. Ufaktan dalga motor çorbayı kapmaktayım. Namus abiye takıldık diye, tatil nedir unutmuşum. Gazete dikizlemekteyim. Bulmacasına kadar incelerim. Sonra ilan sayfalarını dikize başlarım. Hani, gazeteye arpa vermişim ya, gazeteciler arpayı haketsin hesabı diyorum. 'Lan hayatımın ilanı beee...' der kalırım. 'Satılık Dedektör. Vade olur. Kimlik ve ruhsat verilir' yazmakta. Demek memlekette hala akıllı adam kalmış. Bir telefon çakarım. Ben deniz, efendi kerize karşı, macera tutkunu bir işadamıyımdır. Muhasebecim olacak anüsü patlak deyyus, bir torba yulafımı götürmüştür ve nakit sıkıntım vardır. Zaten, gelene geçene 'al sana bir çuval Yulaf' diyenlerdenim ya. Ertesi güne randevu bağlarız.

Mekana destur eylerim. Mamülü deneriz ve acik memnun kalırım. Lakin, istenen evraklar arasında en önemlisi 'sabıka kaydı' dalgasıydı. 'Lan benim gibi bir adama sabıkalı muamelesi yapmaya utanmaz mısın?' desem, vade işi sakata gelebilir. Neyse ki, ben vasıflı elemanımdır ve işi tiz elden bitiririm.

Zaman abi bir inceden turalar. Kalın kısmına gelince, ruhsat ve kimlik hazır olur. Kimlikteki vasfım: 'Teknik Uzman'. Lan bu millet haybeye yirmi sene ne okur durur yaa..? Ben haftasında 'en yetkili servis' olup çıkmışım. T.C.'nin her yerinde arama yapar mışım. Kaçak kazı yapanlara atlar mışım. Malı bulanı yakalarsam, aynen hoplar mışım. Lakin, kazı yapamaz mışım... Niye lan, ben 'Kerizler Şahı' mıyım? Görürsek söylerik. Kimlik sayesinde her müzeye beleşino girer mişim. Lakin, müzeden müzeye nakil yapamadıktan sonra, neye yarar be.

Yemedik tezek bırakmak olmaz. Hani, yakışmaz diyorum. Her tezek konusunda işi bilmek, her zaman ayrıcalık olmuştur. Vasıflarıma, 'Define Tezekçiliği' işini de katmış olmalıydım. Yettim gari, dağlar taşlar. Düz ve yamuk ovalar. Yetim gari.

Tanıdık esnaf biraderlerden köy isimleri toplarım. Akrabalarına viski, bol çikolata, pastırma ve yabancı sigara nakletmemi rica edenler sağolsun. Topkapı da nane likörü ucuz. Çikolata yerine, çokomel ucuz. Pastırma yerine yine çokomel ucuz. Yabancı sigaralar yerine, yine çokomel ucuz. Kuru selam yerine, yine çokomel... olmaz yaa, artıkın pahalı olur. Eee, artık bende akrabadan sayılırım. Hani, gönlüme göre alma hesabı, takas diyorum.

Köylerde akraba likörlerini ikram eyleyip, kendim viski çekiyorum. Hani, koskoca Teknik Uzman bu, dandikten likörü çeker mi lan?

O köy, bu köy hesabı dolu çantayla doğu turundayım. Ardahan garajında minibüs beklemekteyim. Poladik, Cicor, Çakıldere (eski namı: Orekse), Yiğitkonağı (eski namı: Türkeşen) ve başka köylere Teknik Uzman seferim var. Minibüs gelir. Lakin bir yamukluk vardır. Kasketliler üst bagaja. Çuvallar koltuklara. Lan bu nasıl bir 'Love Story' ayağıdır derim. Neyse, yola çıkarız. Misafirik ya, ön koltukta sallanmaktayım. Ayrıca teknik uzmanlığım da var. Acik sonra, yolda bir dayı biner de, nereye bindiği belli değil. Tip olarak, yakinen 'İri gövde, dolu işkembe, lakin boş kelle' heyetinden olduğu alenice tescillidir. Çok yemenin günah olduğu bölükten olduğu için, takriben yüz yirmi kiloyu geçememiş garip. Bir budu benim üstümde, bir budu koltuk ve kapı arasında üçgen hal. 'Guark.. issprüsss..' şekil heyet selamını da verir. Lan leş gibi de sarmısak kokar. Malı sen yut. Ekolu geeermesini biz dinleyek. 'Guark.. issprüsss...' heyet selamını yine duyarık. Neyse ki, 'Guark'çı dayı' tiz yaylanır. Şöför ile bir ufaktan muhabbete dalarız. 'Yahu bu çuvallar ne ayak' hesabı çekerim. Çuvallar Ağa çuvalıymış. 'Yukardakiler ne ayak' derim. Onlar köylülermiş. 'Lan, biz nesil görmemiş kıt bulunur krem rengi turşu patlıcanı değilik hemşo' hesabı çekerim. Sonra mevzuatı kusar. Şimdi, şöför biraderin Ağa'ya minibüs hesabından epeyi bir domalacağı varmış. 'Bacaklar omza' pozisyonuna burnumu sokuzlamam. Zaten burnumun girdiği yerler kafiydi. Çuvalları yukarı koyarsa ve düşürürse, Ağa' da ona koyarmış. Ayrıca, koduktan sonra, çuvalın aynından istermiş. Emme, yukardaki köylü kısmısı düşer ise, 'mukadderat, kader işte, ecel işte. Rahmet ola' dalgası olurmuş. Hani, Ağa'nın çuvalı düşüp patlarsa, Ağa aynını ister. Lakin, köylü düşüp mefta olursa, kimse aynından istemezmiş. Ben de başlarım çuvalları okşamaya, öpmeye. 'Ciciiikk, yaa...' derim. Şöför bana bakıp bir adet hafif tebessüm eyler: 'Loo, İstanbullii, soğuk oldiii, sen üşüttiii...' hesabı çeker. 'Loo, camı kapat, sen sıcakta kal, üşütmeyesin. Ağa çuvalıdır bu. Neyime gerek. Ben peşinen okşayayım da, sonra bir sakata gelmeyek' derim. 'Sen acaip adamsın loo' der ve macera yolunda ilerleriz. Koca dağlar, köyler, viran kiliseler diyarı Teknik Uzman beklemelerdedir.

Aradan yıllar geçer. Ben, geç anlayanlar sektöründen olduğum için, işi geç çözerim. Kurslarına takıldığım bilgisayar programlarından birinin adı ilgimi çeker. 'Lan ben bu programın adını bir yerlerde... ama nerelerde duyaklamıştım'. Geç anlar vatandaşım dedim ya, ama geç de olsa işi uyanırım. Define peşinde gezdiğim sıralar, Ağa çuvalı dolu minibüse binen 'boş kelle heyeti' yakini dayı gelir aklıma. Arabaya bindiğinde ilk sarmısak esanslı heyet selamını verdiydi: 'Guark.. issprüsss..' Lan cemaat ilim ve de bilim geeeeriyor da, bizim aveller uyanamıyor. Gavurun biri dayı model heyet selamını duyar ve işi kaptığı gibi anında memleketine uçar. Gece gündüz uğraşır. Sonunda, dayıdan esinlenerek yepyeni bir bilgisayar programı icad eder. Dayıya telif hakkı vermemek için de, harflerde oynama yapar gavur. Hani, 'Guark.. issprüsss...' vardı ya, gavur telif işinden kefeni yırtızlamak için, dayının 'Guark'ını yapar 'Quark', yaa. Sonra oturup olmayan kellesini yine yorar. Telif işinden tam yırtızlayacak ya, dayının 'issprüsss'ünü de yapar 'XPress'. Ve, Hatice bacının Netice abisi hesabı, 'Guark.. İsprüsss...' olur, 'QuarkXPress', yaa. Adama haybeye 'ilimci, bilimci, filimci' baba denmez herhalde. Bir de adam beğenmezsiniz. Cemaate renkli cahil kaşesi vurursunuz. Cemaat Ay'a, siz hala yaya.

Neyse, gaflet uykusundaki Macintosh'cu biraderler. Uyanın looo, benim gibi kıyak adam bulamazsınız. Dayıyı bulup dinleme zahmetinden kurtarayım sizi. Dayı'dan çıkacak son ses: 'Zooaartt.. trübübüsüsss...' Yaa, işi verdim. Hadi iş başına. Yetişin looo Mac'ciler, Mac elden gidiyor.

Akşamsefası

Hep aynı aldanışa düşüyoruz. Dışarının muazzam tekniğe, bebek kadına, muhteşem palavraya, dekora, baygın gözlü jön prömiyeye dayanan ve sahte haşmetiyle göz kamaştıran filmlerini taklide kalkıyoruz.

Nâzım Hikmet, Amerikan Sineması ve Ağalık Sistemi...

AGÂH ÖZGÜÇ

Nâzım Hikmet'in senaryosunu yazdığı Barbaros Hayrettin Paşa filmi çekilirken. Nedim Otyam, Nâzım Hikmet, İhsan İpekçi, Baha Gelenbevi, 1951 İpek Stüdyosu

Siz, sinemayla ilgili açık oturumlara, söyleşilere, panellere gider misiniz? Sizi bilmem, ama ben mecbur kalmayınca pek gitmem. Ve gitmeyi de sevmem. Tabiî sohbet toplantılarını, çözümler üretmek yerine kişisel kinlerin kusulduğu o kavgalı dövüşlü açık oturumlarla karıştırmayın. Sinemacılar nedense hep kavga ederler. Birbirlerini yerler. Kimi ahkâm keser, kimi insanı bayıltan nutuklar atar. Genel tavır hep yargılayıcıdır. Bu nedenle tartışmaların hiçbir yararı olmaz. Ne Türk sinemasına, ne de dinleyici olarak katılanlara...

Birde en çok konuşulan, karşı çıkılan Türkiye'deki Amerikan sinemasıdır. Neden Amerikan sineması?.. Onlara göre, yerli filmlere kendi ülkesinde sinema salonu yoktur. Amerikan filmleri Türkiye'deki tüm sinemaları kuşatmıştır.

Bu konuda kim haklı, kim haksız, şimdi ona bakalım.

1970'li yıllara dönersek, tüm yurt genelinde yerli film işletmeciliğinin Amerikan şirketlerinde değil de, Türk sinemacılarının elinde olduğunu görürüz. Bu doğrudur. O dönemde yerli filmlerin tüm ülke sinemalarına dağılımı açısından belli başlı üç konbin egemendi. Yani, o günlerde "sinema ayağı" denilen işletme konbinleriyle bağlantılı çeşitli sayıda sinema salonları vardı. En çok sinema sayısı olan konbin de büyük sermaye sahiplerinin, yani ensesi kalın yerli film prodüktörlerinin egemenliğindeydi. Ve sayısal açıdan en fazla ve de en iyi sinema salonlarına sahip yapımcı grubu ise, "birinci ayak" adıyla tanımlanan konbinde toplanıyordu. **Türkân Şoray** ve **Ayhan Işık** gibi yıldız-oyuncu ağırlıklı filmlerin yapımcılarını oluşturan ve de işletmesini üstlenen bu konbine küçük bir şirket filminin, ne kadar iddialı olsa da girebilmesi mümkün değildi. Gruplaşmanın ve tekelleşmenin dışındaki küçük sermayeli filmlere kesinlikle hayat yoktu. A, B, ya da C sınıfının dışındaki filmlerin kaderi, bu üç konbinle bağlantısı olmayan, kıyıda ve köşede kalmış sinema salonlarında oynamaktı. Demek ki "ağalık sistemi"nin en geçerli olduğu dönem 1970'li yıllardı.

Bu dönemde "birinci ayak" grubunu içeren konbindi bir yerli film, vizyona girdiğinde kaç sinemada birden oynuyordu? En fazla 15 sinema salonunda. Gösterime girme açısından bugünkü durum nedir? Evet, Amerikan şirketlerinin Türk sinema salonlarını kuşatma altına aldığı iddialarının yoğunlaştığı bu dönemde bir yerli film, rahatlıkla 30, hatta daha fazla sinema salonunda gösterime girebiliyor.

O halde?

Demek ki ülkemizde, bir Türk filmi için yeterli sayıda sinema salonu var. Peki olmayan nedir? Geniş kitlelere ulaşabilecek özellikleri içeren, eli ayağı düzgün filmler. Ve son beş yılın gösterime giren yerli film sayılarına baktığınızda 10 ile 14 arası bir sayıyı saptayabiliyorsunuz. Kaldı ki, yine son beş yılda yerli film üretim sayısının giderek 35'lerden 17'lere dek düştüğünü söylersek? Elbette her çekilen düzeysiz, özellikle de televizyon kanallarına tezgâhlamak için çekilen uyduruk Türk filmleri, teknik donanımlı sinema salonlarında oynayacak değil. Eğer sorun bir tekelleşme, bir "ağalık sistemi" ise, o zaman bu "kusuru" herkes kendi içinde aramalıdır diyorum.

İşte **Nâzım Hikmet** de yıllar önce ülkemizde egemenlik kuran Amerikan sinemasına karşıydı. Ama bu konudaki eleştirisini dile getirirken, kusurları da kendoi içimizde aramayı ihmal etmiyordu. Örneğin 1946 yılında Bursa Cezaevinden sevgili dostları Vâ-Nû'lara (Müzehher-Vala Nurettin) yazdığı bir mektubunda bakın ne diyor?

"Bizde filmcilik ilerlemiyorsa, sosyal sebebler bir yana, sebep ne teknik noksanında, ne aktör noksanında, ne rejisör, ne sermaye noksanındadır. Bütün mesele film çevirmek isteyen sermayedarın kafasında ve çeviren insanın zihniyetinde Amerikan, İngiliz, Fransız filmlerinin örnek tutulmasındadır. Halbuki biz, eldeki teknikle, personelle, parayla hakikaten güzel filmler çevirebilirdik. Yeter ki "Türk janrı" filmin mevcut imkânlarla nasıl olması gerektiği işi üzerinde düşünsün. Biz, tabiat manzaralı bol, enteriyörü az, realist, sanat tarafına önem verilen profesyonel aktörü az, bizzat mahallinde seçilmiş insanları çok ve cidden edebi değeri olan senaryoları işleyen filmler çevirseydik ve seyirciye böyle çıksaydık, hem film iş yapardı, hem de memlekette film çevirmek işi ilerlerdi. Hal ne ise. Hep aynı aldanışa düşüyoruz. Dışarının muazzam tekniğe, bebek kadına, muhteşem palavraya, dekora, baygın gözlü jön prömiyeye dayanan ve sahte haşmetiyle göz kamaştıran filmlerini taklide kalkıyoruz, fakat bizde o imkanlar olmadığı için iş kepazelik oluyor. Halk bunu bir tutuyor, iki tutuyor, sonra artık yutmaz oluyor. Amerikan filmini halka yutturan imkân bizde olmadığına göre, yutturmaktan vazgeçip, samimiyetle, ustalıkla iş yapsak eninde sonunda Amerikan filminin kepazeliğinden bile bir miktar soğutabilirdik ve bizimkileri şimdiye kadar görmediği eserler gibi seyre gelirdi. Bu bahis uzundur. Burada keselim..."

Nâzım Hikmet'in bu ilginç mektubu burada bitmiyor."...şimdiye kadar bana yazdırdıkları senaryoların hiç birinin altına bir milyon verseler imzamı koymam ve hatta bunları yazdığımı bile inkâra hazırım" diyebilecek kadar da kendini eliştirme yürekliliğini gösteren **Nâzım Hikmet'**in, bugün hâlâ tazeliğini koruyan 52 yıllık mektubu, bizim "üstad-ı azam"lara sunulur.

Deniz Gezmiş'lerin İdamı ve Bir Başka Tanık...

1972'de idam edilen **Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan** ve **Hüseyin İnan'**ın idam öyküsünü içeren **"Hoşçakal Yarın",** enine boyuna tartışılan bir film. Gündemdeki tazeliğini yitirse de gösterimde kaldığı sürece tartışmaları sürecek. Tartışmalar bir yana yönetmen **Reis Çelik'**in keyfi yerinde. Nasıl keyfi yerinde olmasın ki? Filmi iş yapıyor. Şimdilik seyirci toplamı 200 binin üzerinde. Yeşilçam paparazzilerine göre **Reis Çelik** sevincinden "purolu yönetmenler" arasına terfi etmiş... İyi de etmiş. Acaba ne içiyor? Havana tipi puro mu? Havana purosu **Deniz Gezmiş** filmi çekenlere yakışır elbette...

"Hoşçakal Yarın"la ilgili o kadar çok şey yazıldı ki bugüne dek. **Berhan Şimşek** dostumuzun doğulu yüzüyle **Deniz Gezmiş** tiplemesine uyup uymadığı konusunda ve de kasıntı bir oyun sergilediği görüşüne yeni bir yorum getirmek değil amacımız. Herşey söylendi ve yazıldı dedik ya. Biz sadece bu kez idamlarla ilgili bir tanıktan ve konuyla ilgili görüşlerinden sözedeceğiz.

Bu tanık, **Ahmet Hoşsöyler.** O yıllarda Ankara Mamak'da askerlik görevini yapıyormuş. Yedek subay olarak... Şimdi yönetmen. Sinema filmleri ve belgeseller çekiyor yıllardan beri. **Hoşsöyler'**le birlikte **"Hoşçakal Yarın"**ı izledikten sonra şöyle diyor:

"İdam sahneleri filmde izlediğimiz gibi değil. Sinemasal bir mantık çerçevesi içinde çekmişler son sahneleri. O günleri anımsıyorum... Deniz Gezmiş ve arkadaşlarına bir manga asker eşliğinde mahkemeye götürüp getiriyorduk. İdam kararını da o gün öğrendik. Bizim için bu bir sürpriz oldu. Hafızam beni yanıltmıyorsa, idama götürülürken hiçbirinin ayağında pranga yoktu. Prangaları filmde gördük. İkincisi, idamlar kesinlikle barakada yapılmadı. İnfaz yeri 28. tümene ait bir dereydi. Evet derede idam edilmişlerdi. İdamdan önce doktor bir asteğmen tarafından iğne yapılmıştı. Sanıyorum infaz sırasında fazla acı duymasınlar diye. İdam edilmişlerdi. İdamdan önce doktor bir asteğmen tarafından iğne yapılmıştı. Sanıyorum infaz sırasında fazla acı duymasınlar diye. İdam edilirken de hepsinin gözleri bağlıydı. Filmde ise tersini gördük. Ve de idam sehpasında, infazdan önce filmde izlediğimiz gibi uzun nutuklar atmamışlardı... Yanılmıyorsam, idam sahsiyle ilgili gördüklerim birer fantezi bence."

Bütün bunlardan sonra yanılıp yanılmama, idam günün tanığı **Ahmet Hoşsöyler'**e ait. Yorumu ise sizlere...

Hanımefendi Sokak, Beyfendi Apartmanı Ya da Sermet Serdengeçti

Geçtiğimiz günlerden birinde **Met Üst** telefon açtı. TV kanallarının birinde **Sermet Serdengeçti'**li bir filme rastlamış. Jenerikten okuduğuna göre yönetmen de **Cevat Okçugil'**miş... Biz de kumandanın tuşuna basıp filmi izlemeye başladık. Bu kez karşımıza **Serdengeçti** yerine **Ali Poyrazoğlu** çıktı. **Poyrazoğlu** ile **Sermet Serdengeçti** ne zaman ve hangi filmde birlikte oynadılar? Biz mi atladık, hatırlıyamıyorum doğrusu. Kaldı ki yönetmen **Cevat Okçugil'**in de **"Aptal Aşıklar"** adını taşıyan bir filmi yok. **Okçugil, Serdengeçti** ve **Poyrazoğlu** ile ne zaman film çekti, ne zaman bu iki ismi biraraya getirdi? Belli değil... Toplama filmlerden biri olmalı. Yani, çeşitli film parçaları kurgu tekniğiyle biraraya getirilen, bu tür uyduruk isimli korsan filmlerden... Bazı uyanıklar tarafından yutturularak TV kanallarına satılan bu toplama filmlerle her an karşılaşabilirsiniz. Bizden uyarması...

Ve **Sermet Serdengeçti** deyince geçmişi hatırlamamak mümkün mü? 1970'li yılların başları. O dönemde ünlü İtalyan komedyeni **Lando Buzzanca, "Erkek Dediğin Ne Çalar"** türünden sıra işi seks komedileriyle bir rüzgar estiriyor ülkemiz sinemalarında. **Buzzanca** yaman bir zampara, kadınlar birbirinden güzel, hepsi de muz gibi soyunuyor. Bizimkiler durur mu? Hemen bir taklidini buluyorlar. İsmi fazla duyulmayan, kıyıda köşede kalmış bir tiyatro oyuncusu **Sermet Serdengeçti.** Proje de hazır. Adı **"5 Tavuk Bir Horoz"**... Filmin horozu **Serdengeçti,** tavukları da **Nebahat Çehre, Fatma Belgen, Seyyal Taner, Mine Mutlu** ve **Senar Seven.**

Bizim yerli **Lando Buzzanca** ne çalıyor? Her telden çalıyor. Ve film tutuluyor mu? Artık arkası çorap söküğü gibi geliyor birbiri ardına... Böylece Türk sinemasında yeni bir dönem başlıyor.

Bir "seks komedileri dönemi"... **Serdengeçti** artık bu türün yıldızı. Ardından **Ali Poyrazoğlu, Aydemir Akbaş, İlhan Daner, Hadi Çaman, Mete Yükselen, Yüksel Gözen, Bülent Kayabaş, Alev Sezer** ve **Demircan Türkdoğan.** Dikkat ederseniz tümü de tiyatro ağırlıklı oyuncu.

Evet, tiyatro oyuncularının sinemada "altın çağ" yaşadıkları dönemde **Sermet Serdengeçti,** Şişli'de mütevazi bir evde oturuyor. Ev mütevazi ama, sokak ismiyle apartmanın ismi çok ilginç. Hanımefendi sokak, Beyefendi Apartmanı... Milyar verseniz böyle uyumlu bir mekân bulamazsınız. **Serdengeçti'**nin şansı bu. Ne var ki bu şans 1976 yılında beklenmedik bir şanssızlığa dönüşüyor. Sonucu ölümle biten bir trafik kazasına...

Yeşilçam, **Serdengeçti'**nin ölümüyle sarsılırken, bu acının yankıları edebiyat dünyasına da sıçrıyor. Zeytinburnu yöresindeki sahilde denize uçan arabada edebiyat eleştirmeni **Fethi Naci'**nin bir süre önce ayrıldığı eşi **Emel'**le çok sevdiği 20 yaşlarındaki kızı **Deniz Kalpakçıoğlu'**da var çünkü... Gerçekten tarifi imkansız büyük bir acı yaşanıyor 21 yıl önce.

Şöhretinin gönlünce tadını çıkaramıyan bir **Sermet Serdengeçti** ve gençliğini yaşıyamıyan bir **Deniz Kalpakçıoğlu...**

Şişli'de Hanımefendi Sokak Beyfendi Apartmanı yerli yerinde duruyor. Ama **Serdengeçti** yok. Neye yarar ki?..

SineMahrem

HÜSEYİN ALEMDAR

Biz aslında hep kendimiz gibi dururduk
Meral Oğuz

aynadayım Yüzümde hüseynî bir aşk boşluğu
mahçup bir sardunya üşümesi alt dudağımda
*yanağımda **Cemal** abinin **Kars** şiirinin karı epeyce*
kuğudan kar taneleri içimde sinemaeskisi
kırılıp kalmışım öyle o masum beyazda

Bun bun rollerimi ölmekteyim aynada
kalbimin kanayan en ince yeriyle kırıla incele
aslında mağdur bir canân öldüklerim

:hayat ki incitilmiş bir fanustur, kırılır!

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

1923 devrimine bağlı kalan Mustafa İnan, stajını Malatya Çetinkaya Demiryolu inşaatında yapmıştır. Staj sırasında da tünellerin içinde yürürken oldukça zorlanır. Arkadaşları da okuldan kaçarken, korktuğu için, bahçe duvarından sürtünerek inmek zorunda kaldığını anlatırlar.

Prof. Dr. Mustafa İnan ile Jale İnan

Komşunun Çarmıhı

LUKİLLİUS

Diofon'u çarmıha geriyorlardı.
Bir de baktı başkasını,
Daha yüksek bir çarmıha geriyorlar,
Hasedinden öldü.

İki Tünel Arasında

Ava meraklı olan Mısır Hıdivi Abbas Paşa, Dalaman'da bir av köşkü sahibi olmaya karar verir. Köşkün yapım işini üstlenen Fransız inşaat firması, aynı günlerde, Mısır'da bir istasyon binası siparişi de alır. Fransızlar, Abbas Paşa'nın binasını zamanında tamamlayıp teslim ederler. Ama ne var ki, projeler yanlış yerlere gönderildiğinden, tren yolunun geçmediği Dalaman'da, Abbas Paşa, av köşkü yerine bir istasyon binasının sahibi oluverir!..

Adana tren istasyonunun bekleme salonunda uykuya dalan çocuk, geç saatlerde duyulan tren sesiyle doğrulur yattığı yerden. Trenin son vagonundan inen seyyar posta memuru Hüseyin Avni Bey, yanına gelen çocuğu "Genem mi uykusuz kaldın? Sen adam olmayacaksın." sözleriyle payladıktan sonra oğluyla dertleşerek evinin yolunu tutar. 1911 yılının 24 Ağustos günü, küçük Mustafa'nın doğum haberini alınca da sevinememiştir Hüseyin Avni Bey. Ne de olsa, on üç yıllık eşi Rabia Hanım'ın daha önce doğurduğu altı erkek çocuktan hiç biri yaşamamıştır!..

Nasıl olsa ölecek gözüyle bakılan bebek için yapılan hiç bir hazırlık yoktur. Mustafa, komşuların getirdiği armağanlar ile kundaklanır. Azraili kandırmak düşüncesiyle de, okula gidinceye kadar küpe takılır kulağına. Mustafa dört yaşındayken yararı görülür küpenin. Adana'da, yazın bunaltıcı sıcaklar yaşandığından, fakirler evlerin düz damlarında yatarlar. Böyle bir gecede, Mustafa'nın ağrıyan gözü bir kocakarı ilacı sürüldükten sonra bağlanır. Ertesi sabah, anne Rabia Hanım, erkenden kalkıp kirli çamaşırları toparlarken, çocuğunun düştüğünü görür pencereden. Baygın yatan Mustafa'nın başına toplananlar, onun da yaşamayacağını düşünürler ama azrail atlatılır bu sefer!...

Soyadı kanununuyla "İnan" soyadını alan ailenin oğlu olan Mustafa, defter tutmaz okul yıllarında. Babası da "Düştüğü günden beri düzelemedi bu oğlan" diye söylenerek çocuğunun adam olmayacağına inanır. Akşamları erken uyumasından da şikayetçidir. Hele ki, Mustafa'nın sinema merakı tuzu biberi olur işin. Sonunda patlar Hüseyin Avni Bey: "Sinemaya durmadan giden insan sonunda ne olur? Sonunda sinemada gozozcu olur, başka bir şey olmaz."... Ama, okul yıllarında tahtaya kalktığı sırada, bulutların ardındaki bü-

neş, Einstein'ın üstlerine oturup dünyanın oradan nasıl göründüğünü merak ettiği ışınlarıyla ortalığı aydınlatınca, dersin hocası şunları söyler: "İşte, Mustafa da ilerde bir güneş gibi parlayacak"

Mustafa İnan, İstanbul'da, Mühendis Mektebi'nde okurken, bir çok arkadaşı gibi liselilere ders verir. Matematik çalıştırdığı öğrenciler arasında Müzeler Müdürü Aziz Ogan'ın güzel kızı Jale'de vardır: "En çok ellerini beğenirdim Mustafa'nın. Uzun ve güzel parmakları vardır. Yazarken, kalem kendi yürüyormuş gibi olurdu. Kaleme böyle bakardım hayran hayran, kalemin arkasından giderdim. İnsan böylece, farkına varmadan en zor problemleri kavrıyordu."

Sevgili, seninle ben pergel gibiyiz:
İki başımız var, bir tek bedenimiz.
Ne kadar dönersem döneyim çevrende:
Er geç baş başa verecek değil miyiz?

Ömer Hayyam'a hayrandı Mustafa İnan... Ve tabi ki, Jale Ogan'a! Birbirlerine ve bilime aşık iki güzel insanın, Hayyam'ın şiirindeki gibi başbaşa vermesinin ardından, Haydarpaşa Numune Hastanesi'nin koridorlarında görürüz Mustafa İnan'ı. Doğumhanenin kapısını açan görevli bir oğlu olduğunu söyleyince önce sevinir, sonra telaşlanır. Eşi Jale İnan ile en büyük korkuları çocuklarının hastanede karışmasıdır. Tanıdık bir doktor, bu konuda sorun çıkmayacağına inandırır anne ve babayı. Genç Doçent, hastaneden kayınpederinin Erenköy'deki evine kadar yürürken düşünür: Cebinde yol parası yokken, karısını hastaneden nasıl çıkaracaktır!?

Profesör Salih Murat Uzdilek'e açar sorununu. Ondan aldığı "otuz beş lira" tutarındaki borç parayla da doğum masraflarını karşılar. Zamanında eniştesinin teklifini kabul edip, müteahhit olsaydı, bu durumlara düşmezdi elbette. İTÜ'de uygulamalı mekanik kürsüsünü kuran Mustafa İnan, eniştesinin teklifi üzerine ne düşündüğünü soran eşine şu yanıtı vermiştir: "Ben, piyasada mühendislik yapamam; daha doğrusu zorlukla yaparım. Ben öğretmenlik için yaratılmışım. Devlet beni daha iyi yetişmem için Avrupa'lara göndermiş. Gerçi eniştem tazminatı ödeyecek devlete; ama bu arada benim yetişmem için devletin beklediği yıllar ne olacak? Bu zaman içinde başkasına bu parayı harcarlardı, şimdi de bu adam ellerinin altında olurdu. Ben bu davranışı bir ahanet gibi görüyorum doğrusu."

İlgi duymadığı konu yoktur bilimadamının. Engin bilgisi ve olaylar arasında kurduğu köprülerle kendisine herkesi hayran bırakır. 1958 yılının sonuna doğru bir inceleme gezisi yapmak amacıyla gittiği Amerika'da görürüz Mustafa İnan'ı. Duyarlığını kovboy filmlerinden tanıdığı Kızılderililerden de esirgemez: "Nedense, hakkı yenmiş, elinden memleketi alınmış ve yokedilmiş bir kitle olarak Kızılderililer bende daha büyük bir acıma duygusu uyandırdı. Haksızlık bunlara verilen isimde başlıyordu: Biz Kızılderili diyorduk, halbuki derileri sarı-siyah renkteydi. Amerikalılar da İndian (Hintli) diyorlardı. Bu da yanlıştı, Kristof Kolomb'un hatasıydı."

Karlı bir İstanbul gününde, eşinin ısrarlarını kulak arkası eden Mustafa İnan, okula gider. Dönüşte bir taksi bulamadığından, yürümek zorunda kalır, eve kadar. Doktorlar üşüttüğünü söylerler önce. Ama, bir türlü düşmez ateşi. Giderek ilerleyen hastalık karşısında doktorların tahlil istekleri de artar. O, ev, okul ve hastane arasında gidip gelmektedir artık. Bir akşamüstü, kendisini kapıda karşılayan eşine "Bak Jale, bugün gene kan aldılar" diyerek leke içindeki gömleğini gösterir. Endişelenen Jale İnan, soluğu hastanede alır ve sorar: "Yoksa lösemi mi?"

1967 yılının 5 Ağustos'unda, tedavi olmak amacıyla gönderildiği Almanya'nın Freiburg kentindeki hastanenin odalarından birinde kalan hasta "Uyku ilacımı verin artık, hemen uyuyacağım, çok halsizim" dedikten sonra gözlerini kapar. Sabah, faturalar tutuşturulur, yanında frefakatçı olarak kalan eşinin eline. Mustafa İnan'ın, bir zamanlar babasını beklerken, Adana istasyonunun tahta kanepelerine kıvrılan bedenini yıkama işi bir hoca bulunamadığından, oğlu Hüseyin'e kalır. Bilimadamının su ve oğlunun gözyaşıyla yıkanan bedeni faturalar ödenene kadar üç gün bekletilir hastanenin morgunda. O ne de olsa bilimadamı olmayı "piyasa"ya tercih etmiş bir profesördür!

1998 yılında, Cumhuriyet'in 75. Yılı kutlanırken, onuncu yıl için bestelenen marştaki şu söz düşmez dillerden: "Demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan"... 1933 yılında gösterilen hedef "komünist işi" denilerek dışlanır. Böylelikle, Mısır Hıdivi Abbas Paşa'nın isteği üzerine av köşkü yerine yapılan tren istasyonu, yanlışlığın düzeltilmesi için önüne ray döşenmesini boşuna bekler. Oysa, 1923 devrimine bağlı kalan Mustafa İnan, stajını Malatya Çetinkaya demiryolu inşaatında yapmıştır. Staj sırasında da tünellerin içinde yürürken oldukça zorlanır. Arkadaşları da okuldan kaçarken, korktuğu için, bahçe duvarından sürtünerek inmek zorunda kaldığını anlatırlar.

Karayoluyla İstanbul'dan Ankara'ya gitmek için "paralı yol"u tercih edenler, Kocaeli'ni geçtikten sonra Korutepe Tüneli ile karşılaşırlar. Bu tünelin geçilmesinin hemen ardından Gültepe Tüneli başlar. İki tünel arasında ise 400 metre uzunluğunda bir viyadük vardır. Şu işe bakın ki, demiryolu taşımacılığının politik olarak dışlandığı Türkiye'de, otomobil pazarının isteği doğrultusunda açılan otoban üstündeki bu viyadüğe "Prof. Dr. Mustafa İnan" adı verilir!..

Akşam Ofset

Cemal Süreya'nın
Beklenen Kitabı

üvercinka

ÇIKTI

100 KURUŞ

Eski Aşklarınla...

Cemal Süraya'nın ölümü ardından yayınlanan en güzel şiir Can Yücel'in imzasını taşır. Can Yücel'in yolu bir gün, Ankara'da "Cemal Süreya" adı verilen parka düşer. Şiirimizin can alıcı şairi parkta oturur ve bir şiir yazar arkadaşına. Şiir, İkibin'e Doğru dergisinin 8 Aralık 1991 tarihli sayısında yayınlanmış olsa da, Can Yücel tarafından unutulur ve hiç bir kitabına alınmaz. Şiirle birlikte, dergide, Can Yücel'in "Cemal Süreya Parkı" için söylediklerini de anımsayalım:" Şiir iyi de parkın bir eksiği var. Kötü bir levha dışında Cemal'i hatırlatan hiçbir şey yok. Buna, Cemal'in anısı için iyice hizmeti dokunmuş olan derginizin bir çare düşüneceğini umarım. Büstten bıktık. Belki de Cemal'in şiirlerinin hakedildiği mermer plaketler dikilebilir oraya. Sözün kısası Cemal'i hatırlatacak bir şeylar yapılabilir."

Cemal Süreya Parkı'nda

Bir Kasım güneşlisinde
Meclisin o askeri duvarının
Dibinden geçip
Geldim oturdum karşına senin...
Hiç bu kadar mülk sahibi olmamıştın
Darphane müdürlüğünde bile
Epiy bir yüzölçümün var
Bir basket sahan
Çocuk bahçen
Havuzun
İki kutu gibi helan
Akasyaların var
Sunay Akın'ın dediği gibi
Gülcemallerin solmuş
Biz de gelecek yazı bekleriz
Tek tük de çimen yeşili var serpili
Çocuklar okulda şimdi
Ama okuldan kaçmış liseliler var
Kırıştırıyorlar
Arabalar da vızır vızır etrafında
Olsun
Sen geceleri çıkarsın zaten ortalığa
Bankların üstünde eski aşklarınla
Al takke ver külâh
Parkın sana kutlu olsun

bir çift kanat bir altın madeninden daha değerlidir.

Kanatlar ve Sözcükler

AKGÜN AKOVA

Elimi Tut Yeter

Çocukların soruları, kuşlara benzerler. Onlar, aklı havalandırma hareketleridir. Bu sorular, kimi zaman öylesine yükseklerden uçarlar ki, beynimizin dağları, ovaları ve kıvrımları bile çok aşağılarda kalır. Bu tür soruları boşluğa bırakanlardan biri de, benim uykusu bulutlu oğlum Fırat'tır.

Fırat, 23 aylıkken inşaatlara, "kırık ev!", daha doğrusu "kıyık ev!" demeye başladı. İnşaatlarda çalışan dozerlerin de adı değişti, "aldök" oldu! Ben de onun bu sözlerinden sonra, sorduğu soruları ve birlikte yaptığımız bazı konuşmaları not etmeye başladım. Çınar Yayınları'ndan çıkan son "deneme/yanılma - yanılma/deneme" kitabım "Elimi Tut Yeter", işte bu ikilinin sözcüklerinden oluştu. Sanırım onların bir bölümünü buraya almalıyım:

38 Aylık

Oturduğumuz apartmanın girişine, dairelerde oturan çocuklar bisikletlerini yığmışlar. İrili ufaklı, iki tekerlekli üç tekerlekli bir sürü bisiklet, düzensizce yere bırakılmış. Bir gece konukluğundan dönerken onlara bakıp sinirli sinirli söyleniyorum:

"Şunları düzgün bir biçimde, birbirine bitişik dizseler ya şuraya!"

Fırat bana bakarak soruyor:

"Geceleri uyurken üşümesinler diye di mi baba?"

41 aylık

Camdan sokağa bakıyor Fırat. Birkaç günden beri esen sert rüzgar ve yağan yağmur yolun iki yanındaki ağaçların yapraklarını dökmüş.

"Bak baba, yeni ağaç almışlar!" diyor.

Eh, saçları dökülmüş kel ağaçları nasıl tanısın çocuk!

43 aylık

- Baba, kargalar neden kara biliyo'musun?
- Bilmiyorum oğlum. Neden?
- Çünkü... çünkü onlar yuvalarını bacaların içine yapıyo'lar. Dumandan kara oluyo'lar!

Fırat da, doğanın kaçınılmaz sonucu olarak bir gün büyüyecek. O zaman, onu sırtıma alıp sokaklarda gezdiremeyeceğim. Belki de, şimdi yaptığı gibi, elini başına koyup, *"Baba, beni sırtına alsana!"* demeyi bir gün kendiliğinden bırakacak. Onun çocukluğunun bittiğini belki o zaman anlayacağım. Yıllar sonra, sanki gizli bir kentten söz eder gibi, "Ben nasıl bir çocuktum baba, anlatsana!" diye soracak. Ben de, o zaman kendime *"Şimdi ben o çocuğu nerde bulabilirim?"* diye sormamak için, Fırat'ın dünyayı yeniden kuran sözlerini ve anlamı yerinden oynatan sorularını yazmaya başladım ve sonuçta "Elimi Tut Yeter" çıktı.

"Elimi Tut Yeter'in yazılışı bittiğinde, beş yaşını zamanın sıçrama tahtasından süt içtiği bardağa yuvarlayan Fırat soru sormayı sürdürüyordu: *"Baba, insanlar eskir mi?", "Anne baba ayrılınca önce hangisi evden gider?", "Fillerin neden gagası yok baba?"*...

Sanıyorum, içinde çocuk olan her evde, bu kitabın benzerleri yazılıyor. Büyüklere rağmen!!

Kısa Kısa Öykü - 1

Orkestra Şefi

Viyolonseller, kemanlar, obualar, klarnetler ve diğer müzik aletleri, salonu dolduran izleyicilerle birlikte bekliyorlardı. Konserin başlama saati geçtiği halde, ne orkestra şefi, ne de müzisyenler sahne almıştı. Neden sonra, başkemancı üzerinde tonlarca yük taşıdığını belli eden bir yürüyüşle perdenin arkasından çıktı ve izleyicilere şöyle dedi:

"Bu gece çalamayacağımızı sizlere bildirmek durumunda olduğum için çok üzgünüm. Tüm arkadaşlarım adına sizlerden özür diliyorum. Ama ne yazık ki, orkestra şefimizin birkaç saat önce karısını bıçaklayarak öldürdüğünü ve tutuklandığını öğrenmiş bulunuyoruz."

Sevdiğim Kadın Adları Gibi - 6

Jülide

AKGÜN AKOVA

Şehir Hataları vapuruna binmedik Jülide
Marmara'yı bir dikişte içmedik, üstümüze dökmedik
böbrektaşlarını yıldız yıldız düşürürken gece
birbirimizi bekledik sabahın kanatlarında
o kadar ilerlemişti ki uygarlık
o kadar ilerlemişti ki
bilgisayar ekranlarında batıp çıkan bir
gemiye dönmüştü dünya
sana göre aşk
bir gece daha kalmaktı
yıkılmış bir evde deprem sonrası
basamakları kırıldıkça
daha yukarı
tırmanmaya çalıştığımız
ahşap bir merdivendi
duyguları saklama okulları açılıyordu dört bir yanda
sevmemenin bin bir yolu kursları
nefret tohumu ekme çalışmaları her köşede
yine de
yok sandığın bir duygu takip ediyordu seni gizlice
sana göre aşk
örtüsü alev almış
bir masanın üzerinde duran
bir bardak suydu Jülide
bana göre
bir bardak suya dökülen okyanus
papatya tarlasına düşen yorgun kargaydı sence
bence kargaya takılan yepyeni bir kanat
kimse inandıramadı seni aşkın var olduğuna
beyaz kanatlarla uçan
bir karga gördüğün ana kadar

Jülide
işte bu yüzden arkadaş kalmayı beceremiyoruz seninle

Akşamsefası

Ölümünün onbeşinci yıldönümünde öykücü, oyun yazarı, romancı Sevim Burak'ın oğlu Karaca Borar onu anlatıyor...

"O Kale Direklerinin Çekiminden Kendini Bir Türlü Kurtaramadı"

CEZMİ ERSÖZ

Sevim Burak'ın oğlu olmak nasıl bir duygu?

- Onun oğlu olmanın önemi benim için zaman geçtikçe daha da artıyor ve ilginçleşiyor. **Sevim Burak**'ın benim hayatımda olan etkisini, gücünü tam anlamı ile **Amerika**'dan **Türkiye**'ye döndüğümde (1990) ve onun ölümünden bir kaç sene sonra bilinçli olarak farketmeye ve hissetmeye başladım.

Yukarıda bahsettiğim süreç içinde öncelikle lise yıllarında, yirmili yaşlarımda benim farkına varmadığım Sevim Burak yaptırımları vardı. Bu ona özel diğer alışılmış anne kalıpları dışında adeta muamma dolu davranışlardı. Bir örnek: Benim çok zengin bir sanayici kızı ile nişanlanma serüvenimdir. '70'li yıllarda başından beri karşı olduğu bu ilişkiye hiç bir zaman itici, ısrarcı ve şiddetli bir tepkisi olmadı. Ama anlamlı protestolaryaptı. Sonunda nişanlandım. Tipik bir **Sait Halim Paşa** yalısı, altı katlı pasta nişanı ile (nişanı kız tarafı yapıyordu!) **Sevim Burak** o '70'li yılların abartılı tualetleriyle gelindiği nişan törenine çok çarpıcı bir **Afrika** kıyafeti ile geldi. Büyük bir şaşkınlığa yol açtı o gece. Bu onun aynı zamanda benimle bir dayanışmasıydı. (Nişan altı ay sonra bozuldu!)

Bunun dışında bazılarının kişilik yapmalarına karşın ben: **Sevim Burak**'ın oğlu olarak anılmaktan gurur duyuyorum. Onun yapıtlarındaki zaman ötesi sihir, bugün de çeşitli oyun ve romanlarla yaşanıyor. Böylesi günlerde Sevim Burak'ı çok daha yanıbaşımda hissediyorum.

Kısaca toparlarsam: Benim kişiliğim, kültürüm ve zevklerimin kazanılmasında, biçimlendirilmesinde özellikle onların kalıcılığının garantilenmesi sorumluluğu **Sevim Burak**'ın yapmış olduğu bir iştir.

Sevim Burak nasıl keşfedildi?

- Nasıl keşfedildi sorusunu ben "**Nasıl başladı?**" olarak değiştiriyorum. **Sevim Burak**'ın yazmaya başlaması ve keşfedilmesi paralel giden şeyler olmuştur.

Onu yazmaya destekleyen ve ona aşık olan **Peyami Safa**'dır. Önceleri **Beyoğlu Tokatlıyan Oteli** altındaki pastanede buluşulup edebiyat konuşulur, bu arada annem yazılarını **Peyami Safa**'ya gösterir o da öneri ve gerekirse düzeltmeleri yaparmış. Daha sonraları **Peyami Safa**'nın **Sevim Burak**'a olan aşkı onu **Kuzguncuk**'a, aile evi ziyaretlerine ve o sıralar **Alman Lisesi**'nde okuyan, arada kitabevlerinde tezgahtarlık yapan **Sevim Burak**'ı bir tür kanatlarının altına almasına yolaçar.

Sevim Burak'ın oyunlarını ve öykülerini yazdığı sayfaları birbirine iğnelerle ekleyerek çalıştığını biliyorum. Bu bana çok ilginç gelir. Biraz anlatır mısın?

- Sevim Burak'a ait özgü bir çalışma metodudur bu. Başkaları böyle çalışabilir mi bilemem. **Sevim Burak** çalışırken yazmak istedikleri çoğu zaman yazma kabiliyetini aşar, daktilo ile yazıyorsa sayfa sonuna gelince şaryoyu çekmeyi bekleyemez, yanındaki bir kağıda hızla bu düşünce şelalesinin kalan damlalarını bitene dek geçirir sonra tekrar daktiloyu başa alarak sakin sakin devam eder.

Yazdıklarını sayfalar olarak birbirine iğneyle tutturur, evdeki perdelerde yer kalmayınca da lambalara ve bulabildiği her yere uzun uzun asardı. Bu birbirine tutturulmuş sayfalar sonradan tekrar kesilip başka yerlere eklenir hatta cümle cümle kesilip diğer taraflara ve birbirlerine monte edilirdi.

Son yayınlanmamış romanı **Mach 1**'ın gecikme nedenlerinden başlıcası, bu binlerce kesik parça ile uğraşmış olmasıdır.

Sevim Burak'ın çılgın ve sıradışı bir yapıya sahip olduğunu biliyoruz. Onu bu yönünü anlatabilir misin?

- Çılgınlık ve sıradışılık onu en iyi anlatan tanımlardan. **Mach 1**'a çalışırken **Bağdat Caddesi'**ndeki **Amerikan** arabaları ile bir aşk yaşardı. Paramız olmadığı halde evdeki halıları da satarak, borçlanarak gidip elden düşme bir **Amerikan** arabası aldık. O parayla daha başka iyi bir şey alabilecekken **Amerikan** arabası olması gerekiyordu. Ve o bu arabayı bir türlü kullanamazdı. Delice severdi, içinde çocuklar gibi olurdu fakat, bir türlü kullanamazdı. Eski İstanbul tenhalığında **Göztepe**'deki top sahasında anneme arabayı santra yuvarlağı üzerinde verirdim ve o gider kale direklerine çarpardı. Defalarca denedik; ama o yinede kendisini kale direklerinin çekiminden bir türlü kurtaramadı. Kendisi de çok gülerdi bu duruma.

Kuledibi'ndeki **Doğan Apartmanı'**nda otururken okul dönüşü kapımızı iri yarı, kıvırcık saçlı, traşsız fakat beyaz önlük ve etek giyen bir adam açtı. Annem bana adını söyledi ve artık onun evişlerinde yardımcı olacağını belirtti. **Karaköy**'de bir pastane önünde tacize uğrayan bu travestiye acıyıp, sonra da ona eve hizmetçi olarak almıştı.

Sevim Burak'ın dönüş parası olmaksızın aniden Afrika'ya gittiğini anlatmıştın, bundan biraz bahseder misin?

- Sevim Burak tutkuları sahici idi ve aşırı olan duygusal bir insandı. **Afrika**'nın **Lagos** kentine aniden gitmesinin tek nedeni vardı: Kendisini başka bir kadınla aldatan o zaman kocası olan **Ömer Uluç**'u basmaktı. Cürmümeşhut yapmaktı kıtalararası.

Sevim Burak'ın anlaşılmaz ve kadınsı tutku ile sevdiği bu adam onu her fırsatta değişik kadınlarla aldatmış, her sofrada, evde, hastanede, ölüm döşeğinde kavga edip, onu sanatsal anlamda sömürmüş ve kıskanmış bir adamdır. Dillere destan olan cimriliği ve egoistliği ile **Sevim Burak**'ın yaşantısını en inanılmaz davranışlarla zorlaştırıp, dolayısıyle ölümünün çabuklaşmasına yol açmıştır. Tüm bu gerçek olayların şahitleri vardır ancak bazı şeylerin kesinlikle unutulmaması için **Sevim Burak**'a yaşatılan acılar ona yapılan haksızlıklar onun son sekiz yılında yanından ayrılmayan ablası, teyzem **Nezahat Çelik** tarafından kasete kaydedilmiştir.

Lagos Şehrine inen **Sevim Burak** doğal yapısı doğrultusunda gümrük yetkililerine neden orada olduğunu (kocasını basmak) anlatır. **Türkiye Başkonsolosluğu'**na haber verilir. O günlerin **Başkonsolosluk** çalışanları ve az sayıda olan **Lagos**'lu **Türk**'ler birbirlerini çok iyi tanıdıklarından evde sevgilisiyle beraber olan **Ömer Uluç**'a haber verilir. Nikah cüzdanını göstermesine rağmen **Sevim Burak Türk Başkonsolosluğu'**nda alıkonulur. Sonunda eve gönderildiğinde yaptığı ilk iş detaylı bir arama olan Sevim Burak kısa zamanda ihanet delillerini bulur.

Yaklaşık bir sene kaldığı **Afrika**'da tropik sıcak, rutubet ve **Ömer Uluç** onun sıhhatini kemirmeye devam eder.

Sevim Burak'ın bir antika takıntısı olduğunu biliyoruz, sen de anneni mi oynuyorsun?

- Sevim Burak'ın "antika takıntısı" yerine eski takıntısı demek gerekir. Burada kesinlikle annemi oynadığım doğru (Elde olmadan-içgüdüsel, genetik-ortaya kendiliğinden çıkmış bir şey).

Sevim Burak'ın topladığı şeyler-ki bunları obsesyon derecesinde toplardı- onun kendi dünyasında yer alan eskilerdi. Acıklılıkları, sevimlilikleri, komiklikleri ve mutlaka ve mutlaka birer hikayeleri olurdu.

Onun bu toplama tutkusu yer ve zaman tanımazdı. **Afrika** dönüşü bir konteyner dolusu heykel, batik ve obje ile gelmişti örneğin. Bunun diğer örneği ise: **Londra**'da kalp kapakçığı ameliyatından taburcu olduğu saat otobüse binerek bit pazarına alışverişe gitmesidir.

Ayrıca ona **Amerika**'dan yolladığım paralar ile **Aslanlı Yalı**'nın bir dairesi tutulmuştu, deniz havası sağlığı için iyidir gelir diye. Burada rahat edebilmesi ve hastabakıcı tutması için ona para yolluyordum. Kendisine bir hastabakıcı, yardımcı tutması için. Telefonla sürdürdüğümüz diyaloglarımızda "**ne kadar hoş, ne kadar güzel bir sandık, bir koltuk vb. vb. vb.**" gibi sözlerle uzun uzun anlatır ve bu bakıcının alınmasını diğer parayı yollamama dek erteletirdi.

Bugün hala **Kadıköy** çarşısında dükkanı olan **Cilacı Halil Usta, Sevim Burak**'ın oturduğu her eve, o evden biri gibi girip çıkan, gerektiğinde

banyo alan ve evin içinde bornozla dolaşacak kadar yakınlaşmış biri idi.

Annemin bu davranışlarının aynılarını bende de param olmaya başladığı günden beri kendini göstermeye başladı. **Londra**'da okurken, **Amerika**'dayken aynı şekilde benim de eşya ve obje birikimlerim oldu. **New York**'tan 11 büyük koli ile döndüm.

Burada da dört senedir sahibi olduğum "**The Works**" adlı eskicide kural olarak sadece sevdiğim şeyleri alıp satarım.

Sevim Burak'ın annesi yahudiydi. Yahudilik günlük hayatı nasıl etkiliyordu? Kimi oyun ve öykülerinde azınlıklara yönelik baskıları konu alıyordu. Kendisi bu baskıyı nasıl hissediyordu?

- **Sevim Burak**'ın annesinin adı **Anne-Marie Mandil**'dir. Bir **Bulgar** yahudisi olup, **İstanbul**'da kılavuz kaptan olan **Mehmet Seyfullah Burak** ile evlenebilmek için dinini değiştirip **Kudret Aysel** adını almıştır.

Sevim Burak'ın çocukluğu ve gençliği otuzlu yıllarda öncelikle **Kuzguncuk**'ta **Deli Koç** sokakta, sonrada **Beyoğlu**'nda geçmiştir. Burada o dönemin **Kuzguncuk**'unu ve ahalisini düşünmek gerekir. Çoğunluğu **Rum** ve **Ermeni** ahalisi, bir **Osmanlı** uzantısı olan günlük yaşam ve alışkanlıklarını sürdürmekteydiler. Ben bile bunu çok ucundan da olsa, altmışlı yıllarda yakaladım. **Sevim Burak**'ın **Yanık Saraylar** kitabındaki öyküler bu düzeni onun ağzından anlatır. Çoğunlukla yahudi komşular ve arkadaşlarla o dönemin yaşantısı ve problemleri ile içiçe büyürken -genetik olarak da- belli bir şüphecilik, kararsızlık ve hüzünlü karamsarlığı **Kuzguncuk** ve ahalisinin hayatında görmüş ve etkilenmiştir. Kültürlü ve yalnız, sıkıntılarına rağmen yaşamın çok küçük de olsa neşeli anlarını kaçırmayan -dinlerine rağmen- kaderci olan bu insanlar onda çok büyük iz bırakmışlardır.

Sevim Burak müslümanlığı, onun nasip, kısmet ve kaderciliğini kabullenmemiştir. Oyunlarında öykülerinde görünen kader ve kadercilik ögeleri; bahtsızlığın, şanssızlığın ve şartlar sonucu kabullenmenin kelimelerle dile getirilmesi ve yaşanmasıdır. Hırçın ve mutsuz hayatında bu oyunu -**Kuzguncuklu'**lar gibi- oynamak zorunda bırakılmıştır.

Sevim Burak'ın **Zembul Allahanati**'si, **Madam Nuvart**'ı, **Şadiye Bagana**'sı bir anlamda **Salah Birsel**'in ilk çalışmalarındaki unutulmaz **Güzin**'ler, **Aysel**'ler, **Kamber Hanım'**lar gibi birer simge ve sembol olarak kabul edilebilir.

Yazdıklarında hep bir paranoya duygusu var. Yahudiliği ile ilgisi var mı bu paranoyanın?

- Bir önceki soruda da değindiğim gibi **Kuzguncuk** ahalisinin günlük yoğun komşuluk, arkadaşlık ve duygusal alışverişlerinin izleri vardır **Sevim Burak**'ta. Bu çok özel bir izdir, **Kuzguncuk**'a ve onun dokusuna ait. Örneğin **Süleymaniye**'de yaşamakla bulamazdınız bu dokuyu.

Annemin yahudi olmasının onun eserlerine yansıyan paranoya ve ölüm teması ile yukarıda sözünü ettiğim bağlam da dahil olmak üzere bence kesin etkisi vardır. **Sevim Burak**'ın devamlı ve tekrar tekrar okuduğu birkaç kitap ve yazar vardı. Bunlar **Tevrat, William Faulkner'ın Döşeğimde Ölürken** adlı kitabı, **Beckett** ve **J.P. Sartre** gibi yazarlardı. Burada da görüldüğü gibi zorlu ve ağır referanslar kullanmıştır.

'70'li yılların sonunda ayrıca belirgin olarak kendi sıhhati, kalbinin teklemesi ve hastane hastane dolaşması, muayene, röntgen, katater gibi sevimsiz durumlara mecbur kalmış olması, onda şiddetli bir ölüm korkusu ve paranoya yaratmıştır. Kocası **Ömer Uluç** tarafından diğer çocuğu ile terkedilen, para sıkıntısına boğulan **Sevim Burak**'taki bu dehşet onun bana yazdığı mektuplarda (**Logos Yayınevi, 1991- Mach 1'dan Mektuplar**) ve son yapıtlarında açıkça görülür.

Zaman zaman rüyalarını kurgulayıp yazdığını düşünüyorum, sizinle rüyalarını paylaşır mıydı?

- **Sevim Burak**'ın yapıtlarında görüldüğü gibi gerçek hayalle, ölüm yaşamla içiçe girer karışır. Onun yaşantısını da yarı rüya, rüyalarını da yarı yaşam olarak kabul ediyorum.

Yadsınmaz bir gerçek ise onun rüyalara verdiği önemdi. En aptalcasına komik yazılmış rüya tabirlerinden **Freud**'un yapıtlarına kadar rüyalar ile ilgili kitapları olduğunu hatırlarım. Ve tabii ki yetmişlerde ve erken seksenlerde çıkan bu tabir kitapları ve diğer komik abartılı kaderci kitapların (Örneğin el falı kitapları, mektup örnekleri kitapları) onun süzgecinden geçmiş şekliyle eserlerinde yeralmıştır, görebilenler için.

Benimle de sıkça paylaşırdı rüyalarını, telefonda uluslararası konuşuyor olsak bile. Ayrılığımızda bunlar benim annem olarak gördüğü, benle ilgili şeylerdi. Özellikle son yıllarında. Ancak kesinlikle anımsadığım bana benimle ilgili mutlu rüyalarını anlatıyor olmasıydı -ki kötülerini de görüyor olmalıydı- bunu da onun o güzel insanlığına klasik normlarda başaramadığı, beceremediği, ama dünya güzeli anneliğine ve fedakarlığına bağlıyorum.

Bildiğim kadarı ile yazar ortamlarında pek bulunmuyordu. Farklı bir dünyası vardı. Tezgahtar, terzi, modelist, mankenlik yaptı. Dahası halktan kişiler ile içiçe idi, mutlu muydu? Özlediği hayatlar, ortamlar var mıydı?

- **Sevim Burak**'ın "yazar ortamlarında pek bulunmuyordu" düşüncesi doğru değil. Yazar ortamlarında sıkça bulunurdu. Bu süreç onun ilk kocası, babam viyolonist **Orhan Borar**'dan ayrılıp, **Ömer Uluç**'la beraber olması ile başlar. Bu dönemde ben kültürümün çoğunu ve **İstanbul**'un bir çok yerini tanıdım, bunlar masa hizasından da olsa. Sanatçı dostlarla yenilen yemeklere ve toplantılara -o zamanki düşüncemle- sürüklendim. **Koço, Todori, Sanatseverler Derneği, Eski Kulis, Papirüs, Bebek'te Ziya** anımsadıklarımdan bazıları. **Sevim Burak,** kalp ameliyatı sonrasında hayatının son altı-yedi senesi yazar ortamlarından kaçınmış, bulunmamıştır.

Yaşamının erken dönemlerinde çok genç yaşta yaptığı babam **Orhan Borar** ile evliliği **Sevim Burak** için her anlamda başarısız olmuştur. Farklı dünyaları yaşayıp kısa sürede ayrılmışlardır. **Sevim Burak** bu dönemlere kadar olan sürede kitabevi tezgahtarlığı, modaevi sahipliği, mankenlik yapmış, yaratıcı kişiliğini öne çıkaramamıştır. **Sevim Burak** özellikle 68 dönemi öğrencilerini sever ve onlara üzülürdü. **Deniz Gezmiş, Mahir Çayan** onun "**genç aslanlar**" olarak isimlendirdiği gençlerdendi. Halktan insanların kendi doğallıkları, içindeki çaresizlikleri onu üzer, komiklikleri onu güldürürdü.

Burada **Sevim Burak**'ın **İstanbul**'un dokusunu oluşturan, onun çok değer verdiği diğer bir gruptan bahsetmem gerekir: Sokak köpekleri. Büyük bir hayvansever olan annemin sokak köpeklerine bambaşka bir bağlılığı ve sevgisi vardı. Onlarla gerçekten konuşmaya, onların ne dediklerini anlamaya çaba göstermiş ender insanlardandır.

"Özlediği hayat ve ortamlar varmıydı?" sorusunun tek yanıtı ise: Hayır. Kendi hayatı, sanatı ve kişiliği ile çok barışıktı. Ancak çok daha mutlu olabilirdi, olmalıydı...

*Sevim Burak 1931 Kuzguncuk doğumludur. İlk öykü kitabı **Yanık Saraylar** 1965 yılında yayınlanmıştır. Daha sonra **Sahibinin Sesi** (Oyun), **Everest My Lord (**Öykü), **Afrika Dansı**(Öykü), **İşte Baş İşte Gövde İşte Kanatlar**(Oyun) adlı kitapları yazmıştır. Yayınlanmamış romanı **Mach 1** basıma hazırlanmaktadır. **Sevim Burak** aramızdan 1983 yılında ayrılmıştır.*

Kitap Kapağı Açmadan

METİN CELÂL

DEVLET VE ANARŞİ
BAKUNİN (Çev. Murat Uyurkulak, Öteki yay.)

"...yıkan ve yok eden ölümsüz ruha güvenelim. Çünkü yalnız o, hayatın anlaşılamaz ve sonsuzca yaratıcı kaynağıdır. Yıkma tutkusu aynı zamanda yaratıcı bir tutkudur." diyen bir düşünür **Bakunin**. Devletin dibine dinamit koymanın yollarını arayan bir anarşist. Daha doğrusu anarşistlerin ilk ve en önemli düşünürlerinden biri, belki de birincisi. Üstelik **Bakunin** sırf teoride de kalmamış, düşüncelerini hayata geçirmeye çalışmış, eylemler yapmış, eylemlere katılmış. Bu yüzden tutuklanmış, yargılanmış. **Devlet ve Anarşi** en önemli ve bütünlüklü eseri sayılıyor. **Bakunin** bu kitapta hem kendi anarşizm teorisinin temellerini atıyor, hem de marksizmin radikal ve de ayrıntılı bir eleştirisini yapıyor. Öteki Yayınları, kitabı uzunca bir sunu ile birlikte yayınlamış. Bu sunu'da **Bakunin**'in hayat öyküsü de ayrıntılı olarak anlatılıyor.

İMDAT ÇIKARIN BENİ BURADAN!
KATHRYN LAMB
(Çev. Ahu Latifoğlu, Scala yay.)

İlk bakışta matrak bir kitap gibi. Kapağındaki ve iç sayfalardaki karikatürler, "Okul stresiyle başetme yöntemleri" alt başlığı hep bu matraklık duygusunu destekliyor. İlk sayfalarda da bakalım gırgır ne zaman başlayacak diye merak ediyorsunuz. Ama okudukça espirili anlatımın altında gerçekten de okul stresiyle, okulun can sıkıcılığıyla başa çıkmanın yollarının anlatıldığını görüyorsunuz. Okula gitmek için hazırlanmaktan, arkadaşlarla ilişkilere, ödevler, sınavlar, inek havası vermeden çalışkan olmak, hasta numarası yapmak, okulda faal bir insan gibi görünmek, karne alınca bunalıma girmemeyi başarmak gibi bir çok konuda tüyolar veriyor yazar. Yani tüm öğrenciler için faydalı bir eser.

NEÇAYEV DÖNÜYOR
JORGE SEMPRUN
(Çev. Mustafa Balel, Ayrıntı yay.)

"Devrimci kayıp bir adamdır. Özel çıkarları yoktur onun. Kişisel davası, kişisel duyguları, alışkanlıkları, mülkü de yoktur. Adı bile yoktur. Ondaki her şey tek ve ödünsüz bir çıkar tarafından, tek bir düşünce, tek bir tutku tarafından soğurulmuştur; Devrim" (Neçayev) Kitap Ayrıntı'nın polisiye romanlar dizisinden çıkmış, dizinin diğer kitapları gibi kara kapaklı. Öyle olduğu için bir polisiye romanla karşı karşıya olduğunuzu sanıyorsunuz. İlk başlarda yazarın anlatımı da bu kanıyı destekler gibi. Ama okudukça bu kanınız değişiyor. Önemli bir roman bu. Ne de olsa **Semprun** yüzyılın en önemli yazarlarından biri. Türkçe'de de yayınlanan **Büyük Yolculuk** kitabını okuyanlar onun ne denli önemli bir yazar olduğunu biliyorlar. **Semprun,** 68'lerden söz ederek işe girişiyor. Gizli bir devrimci örgütün, onun üyelerinin ilişkilerini anlatıyor. Zaman geçmiş, hepsi toplum içinde tanınan sevilen kişiler haline gelmişlerdir. Örgüt sadece bir hatıradır artık... Ama bir gün hatıra tüm gerçekliğiyle karşılarına çıkar. Öldü sandıkları bir örgüt üyesi, kod adı Neçayev olan arkadaşları dönmüştür. Bundan sonra hesaplaşmalar başlar. Herkes hayatının muhasebesini yapmak ve bu dönüm noktasında bir karar vermek durumunda hisseder kendini....

RACHEL DOSYASI
MARTIN AMIS (Çev. Koray Atak, Gendaş)

Martin Amis, dünya çapında, çok önemsenen bir yazar. Biz de onu zaman zaman gazetelerde çıkan haberlerinden, röportajlarından tanıyorduk. Eserlerinden önce ünü Türkiye'ye ulaşmıştı. **Rachel Dosyası** ile onun nasıl bir yazar olduğunu anlama, onu tanıma fırsatı doğdu. **Martin Amis**, **Rachel Dosyası**'nda, 19 yaşında, liseyi yeni bitirmiş, Oxford'a girmek için hazırlanan bir gencin öyküsünü anlatıyor. Oxford onun için bir dönüm noktası demek. Oxford'a girerse çocukluktan çıkmış artık büyümüş olacak. Ama o cinsel açıdan da büyümek istiyor. Bunun yolu da gerçek aşkı yaşamak. Planını yapar, hedefini seçer ve işe koyulur. Rachel'i sevgilisinden ayrılmaya, kendisiyle birlikte yaşamaya ikna eder. Oxford sınavına girerken bir anlamda cinsel bir sınava da girmiş olur. Cinsellikle, aşka dolu günler yaşar... **Martin Amis**, anlatımıyla, bakışıyla çok farklı bir yazar. Dili kullanımı da ilginç. 295 sayfalık romanı bir solukta okuyor ve yazarın bu denli önemsenmesinin boşuna olmadığını düşünüyorsunuz.

DOSTLARININ KALEMİNDEN CEMAL SÜREYA'NIN PORTRESİ
ZUHAL TEKKANAT (Yön yay.)

Cemal Süreya'yı kaybedeli sekiz yıl olmuş. Türk şiirinin bu büyük ismi doğal olarak öncelikle şiirleriyle yaşıyor. Ama hoş olan bir şey daha var; şair hakkında çıkan anı, biyografi, inceleme kitapları... Her geçen yıl bunların sayısı artıyor. **Dostlarının Kaleminden Cemal Süreya'nın Portresi**'de bunların en yenisi. Kitap şairin eşi, oğlu Memo'nun annesi **Zuhal Tekkanat**'ın uzun bir yazısı ile başlıyor. **Zuhal Tekkanat, Cemal Süreya**'lı 25 yılını, şairin ölümüne dek geçen zamanı kendi bakış açısından anlatıyor. Ayrıntılara pek girmek istemediği hissedilse de bir çok yeni bilgi, anı ve gözlem var yazdıklarında. Kitapta ayrıca **Asım Bezirci, Tevfik Akdağ, İsmet Kemal Karadayı** gibi **Cemal Süreya**'yı uzaktan yakından tanıyan bir çok kişinin, sanatçının uzunlu kısalı anıları, izlenimleri de yer alıyor. Bu gözlemler de **Cemal Süreya**'nın biyografisini daha da zenginleştirip, ayrıntıların da görülmesini sağlıyor kuşkusuz.

EDITH'İN GÜNCESİ
PATRICIA HIGHSMITH
(çev. Püren Özgören, Can yay.)

Bir ev kadınıdır Edith. Yaşlı ve yatalak George amca, hiçbir şey yapmamayı yaşam biçimi olarak seçmiş oğlu Cliffie ve ilgisiz kocası ile birlikte yaşamaktadır. Bir gün her şey değişir. Kocasının bir sevgilisi olduğunu ve onunla evlenmek istediğini öğrenir. Koca evi terk eder, gider. Hayat iyice zorlaşmıştır. Edith iyice içinden çıkılmaz bir durumdadır artık ve çıkış noktası yoktur. O kendince bir çıkış yolu bulur, güncesine sığınır. Orada kendine bambaşka bir dünya yaratır ve güncesinde yazdıklarıyla kendini avutmaya başlar. Hayatının çözümsüzlüğünü böyle aşmaya çalışırken yavaş yavaş bu günlük onun ikinci benliği olmaya başlar. Günlüğe yazdıklarının gerçek olduğuna inanmaya başlar.... Usta polisiye yazarı **Patricia Highsmith** bu kez günlük hayatın akışı içindeki gerilimi anlatıyor. Siz kendinizi şartlamış olarak cinayeti beklerken o size Edith'in böylesi bir hayatı yaşamasının bir cinayet olduğunu anlatıyor. Sonuçta siz de birisinin öldürülmesi gerektiğini, tek çıkışın, Edith'in tek kurtuluşunun bu olduğunu düşünmeye başlıyorsunuz.

Bir Kitaptan Bir Şiir

Akşam ve Sen ve Ben

ikimizdik, sen ve ben, bir çiçekle
onun tomurcuğu arasında bir yerde;
öylece durur muyduk, ikimiz gibi?
dâimâ birlikte olurduk hüzünlerde...

anımsar mısın, yaz günü bir bahçeyle
gizledikti kendimizi birbirimizden;
sen ve bahçe, ben ve bahçe, sen ve ben;
akşamlar derlerdik her ikimizden...

üşürüz, çünkü uzağız şimdi o yazdan;
ey, birazdan bir yazdan geçer olan, ey!
kimbilir ne anlama geliyor artık,
şu eskiden 'hüzün' dediğimiz şey ?

Hilmi Yavuz *(Akşam Şiirleri'nden, Yapı Kredi yay.)*

Bir Kitaptan Bir Bölüm

Kendi hiç baktı mı yaşamına bilmem,
ama ben bir göz atacağım;
Cemal Süreya Maliye Müfettişi.
Cemal Süreya Naşir (Yayıncı).
Cemal Süreya Çevirmen.
Cemal Süreya Genel Müdür.
Cemal Süreya Eleştirmen.
Cemal Süreya Yazar.
Cemas Süreya Sanat Yönetmeni.
Bütün bu uğraşlar boyunca Cemal Süreya Şair.
Canı sıkılınca şiir yazar, başı sıkışınca şiir yazar,
boş zaman bulursa yalın şiir yazar.
Cemal Süreya Şair.
Kendini öyle tanıtmak istediği için değil.
Gerçek şair

Nazif Kocayusufpaşaoğlu
(Dostlarının Kaleminden Cemal Süreya'nın Portresi'nden, Yön yay.)

İLAHİ KOMEDYA
DANTE (Çev. Rekin Teksoy, Oğlak yay.)

Dünya edebiyatının başyapıtlarından biri **İlahi Komedya**. Öteki dünyada, Cehennem, Cennet ve Araf'da yapılan düşsel bir geziyi anlatırken bir yandan da ölümsüz bir aşkı dizelere döküyor **Dante**. Yarattığı olağanüstü görüntülerle sinemasal boyutlara ulaşmış şair. Düş gücünün sınırsızlığı ile okuyucusunu çarpmış. Yüzlerce kişiden oluşan karakterleri, birbirlerinden çarpıcı olayları, kutsal metinlere, mitolojiye yaptığı göndermelerle gerçek bir klasik eser İlahi Komedya. Edebiyat meraklılarının yanında, özellikle tarihî ve fantastik roman sevenlere de önerilebilecek nitelikte. 14233 dizelik bu klasik aynı zamanda dünya şiirinin en uzun soluklu ürünü olma özelliğini de taşıyor. Daha önce Türkçe baskıları düzyazı şeklindeydi. **Rekin Teksoy**, çok duru bir Türkçeyle ve de gerçek biçimiyle şiir olarak çevirmiş kitabı.

ÜÇ SİLAHŞÖRLER
ALEXANDRE DUMAS
(Çev. İsmail Yerguz, Oğlak yay.)

Tarihi romanların gerçek klasiklerinden biridir **Üç Silahşörler**. Oğlak Yayınları Klasikler Dizisine **Dumas**'nın bu başyapıtı ile başlamayı uygun görmüş. XIII. Louis döneminde dört gözüpek şövalyenin yaşadıklarının, maceralarının anlatıldığı bir roman **Üç Silahşörler**. Bir çok kez de sinema filmi ya da televizyon dizisi olarak izlemek olanağını bulduğumuz bir yapıt. Ama, *"Cesaret, sadakat, onur"* sloganıyla savaşan bu silahşörlerin kılıçlarını nasıl konuşturduğunun öyküsünü gerçek kaynağından okumak ayrı bir zevk. Oğlak Yayınları, **Üç Silahşörler**'in eski çevirilerinden birini yayınlamak yerine yeni bir çeviriyle yayınlamak yolunu seçmiş. Bu da çok olumlu bir gelişme. Anlaşılmayan tek şey, **Üç Silahşörler**'in kapağında tek bir silahşörün resminin kullanılmış olması. İnsan, acaba yayınevi bu resmi kullanarak ne demek istedi diye düşünmeden edemiyor.

... KISACA... KISACA... KISACA... KISACA...

ÖRÜMCEĞİN KİTABI
NAZLI ERAY (Can yay.)

Kendine has anlatımıyla, değişik, fantastik konularıyla okuyucularını belleğine yerleşmiş bir yazar **Nazlı Eray**. Son romanı **Örümceğin Kitabı**'nda yine aynı izleklerin izini sürüyor. Bir New York öyküsü anlatıyor. Metroda, Çin Mahallesi'nde, Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde, Lindy'nin Kahvesi'nde yaşanan bir öykü.

SEÇME ŞİİRLER
ABDÜLKADİR BUDAK (İnsan Şiir Defteri)

İnsan Şiir Defteri yeni bir seçme şiirler dizisi yayınlamaya başladı. Bu dizide daha çok yetmişli - seksenli yılların şairlerinin kitaplarından yapılan seçmeler den oluşan kitapçıklar olacak anlaşılan... Dizinin

ilk kitaplarından biri de **Abdülkadir Budak**'ın seçme şiirlerini içeriyor. *"Al benden de o kadar / Onca yıl çiğdem gibi / İlkyazı tanıdım yalnız / Ne buzkesen soğuklarda / Çatılarda kar bürüdüm / Buğday başağı örneği / Ne de yandım sıcaklarda"*

DÜŞÜNCELERİYLE YAŞAYAN ATATÜRK
İSMET ZEKİ EYÜBOĞLU (Say yay.)

"Çalışmanın amacı, Atatürk'ü kendi sözleriyle, kendi düşünceleriyle, kendi diliyle anlatmak, başkalarının kişisel yorumlarına, değerlendirmelerine başvurmadan tanımak ve tanıtmaktır." (Arka kapaktan)

AŞKIN KIRKBİR HALİ
ENGİN TURGUT (Hera yay.)

Şair **Engin Turgut**, aynı günlerde iki kitap birden yayınladı. İkisi de aşk üzerine şiirlerden oluşuyor. Biri **Aşk Canım Benim**. Diğeri de **Aşkın Kırkbir Hali**. Kitap düz yazı şiirlerden oluşuyor. **"...Gözüm aşktan başka hiçbir şey görmedi! Bir filmi müzik gibi dinledim, bir müziğe film gibi baktım! Çocukların ruhunda taşıdığı o muhteşem özgürlük duygusuna hep imrendim! Canım nereye gitmek istiyorsa oraya gidiyorum. Hem eskiye, hem yeniye, kısacası: kendime!..."**

STALİNİZMİN DOĞUŞU
MICHAEL REIMAN
(Çev. Bülent Tanatar, Metis yay.)

Stalinizmin Doğuşu'nda **Michael Reiman** daha önce kimse tarafından kullanılmamış belgelere dayanarak Stalin'in muhaliflerini altetmesini, yenilgiye uğrattığı sol muhalefetin hızlı sanayileşme politikasını kendine mal edip uygulamasını ve devlet gücünün bir aracı olarak sistemli teröre başvurmasını anlatıyor. (Arka kapaktan)

YAŞAMAŞK
ZEYNEP UZUNBAY (Hera yay.)

Yaşamaşk, Zeynep Uzunbay'ın ikinci şiir kitabı. Şair bu kitabıyla 1998 Orhan Murat Arıburnu Şiir Ödülü'nü kazanmış. *"yüreğim sürçmüyor / yaşamaşk diyor dalıyorum içine / sesinin sevmeşk sularında / soyunup dokunuyorum şarkımı / korkunmasız sakınmasız güzelliğim/ ayırırsa bir "ve" ayırır bizi"*

OTURAKLI BAŞKAN
MUZAFFER İZGÜ

Muzaffer İzgü'nün yeni öykü kitabı. "Başkanlar zaten oturaklı olurlar. Ense kulak yerindedir. Göbek çift katlıdır. Koltuk tatlı mı tatlıdır. Onun için bunlar oturağa oturuncaya dek koltuğu bırakmak istemezler. Oturağa oturduktan sonra da adları 'Oturaklı Başkan' olur. 'Ölse de kurtulsak!' da kar etmez. Oturaktan devleti yönetirler."

SAHİBİNDEN AZ KULLANILMIŞ YÜREK
ALİ ERDOĞAN (Ada Müzik yay.)

Mizah yazılarından ve televizyon dizilerinden tanıdığımız **Ali Erdoğan**'ın komik ve de ironik şiirlerinden oluşan yeni kitabı. *"Ömür denen yolculukta / şansla bir kere / geldim burun buruna / Bastı küfürü / çekti gitti/ bakmadı bile yüzüme/ Meğer / aynı koltuğu satmışlar / ikimize"*

POSTMODERN MÜDAHALE
VE BAŞKALDIRI İMKANI
TEMEL DEMİRER (Öteki yay.)

Temel Demirer, Özgür Üniversite Kitaplığı dizisinden çıkan kitabında postmodern kültür, yeni dünya düzeni gibi güncel kavramları devrimci bakış açısıyla ele alıp eleştirirken bu bakış açıların getirdiği olanakları da inceliyor. "Brecht Bitti, Futbol Verelim" üst başlığını taşıyan kitap bir çok güncel konuyu da ele alıyor.

EDEBİYATÇI AYDIN DEĞİLDİR
RAMİS DARA (Öteki yay.)

Edebiyat eleştirmeni, deneme ve günlük yazarı, dergi yayıncısı çok yönlü bir yazar **Ramis Dara**. Ama kendisini bir edebiyat aşığı olarak görüyor. Zaten öyle de yaşıyor. Uzun yıllar aradan sonra çıkan yeni kitabında denemelerini biraraya getirmiş. Edebiyat sevgisi ile dolu, bu sevgiyi aşılamaya çalışan denemeler...

En Çok Güldürenler

1. **Lombak**, Bahadır Baruter - Fatih Solmaz (Lemanyak yay.)
2. **Karikatürler 2**, Selçuk Erdem (Parantez yay.)
3. **Üç Yanlış Bir Doğruyu Getirir**, Gani Müjde (Parantez yay.)
4. **Robinson Crouze ve Cuma**, Gürcan Yurt (Lemanyak yay.)
5. **Size Amca Diyebilir miyim Baba**, İsmet Çelik (4M)
6. **Yine mi Yazılı Var**, A. Gülüm - K. Gönen (İletişim yay.)
7. **Kötü Kedi Şerafettin**, Bülent Üstün (Lemanyak yay.)
8. **Falınızda Rönesans Var**, Ferhan Şensoy (Ortaoyuncuları yay.)
9. **Teks, Madende Pusu**, (Doğan Egmond)
10. **Oturaklı Başkan**, Muzaffer İzgü (Bilgi yay)

Bu liste Beyoğlu Komikçi Dükkanı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır.

ZENGİNLER SOFRASI
MICHEL DEON (Çev. Aysel Bora, Can yay.)

Michel Deon, tanınmış, ödüller almış bir Fransız yazarı. **Zenginler Sofrası** sanırım Türkçe'de yayınlanmış ilk romanı. Romanda Fransa'dan Amerika'ya giden bir gencin öyküsü anlatılıyor. Onun önce öğretim, sonra iş yaşamındaki ve onlarla aynı sırada duygusal yaşamındaki mücadeleleri satırlara yansıyor.

GÖRMECE
MEHMET ERGÜVEN (Metis yay.)

Görsel sanatlar ve tiyatro, opera üzerine yazdığı birbirinden ilginç denemeleri, eleştiri yazılarıyla tanınmış bir yazar **Mehmet Ergüven**. **Görmece**'de plastik sanatlardan yola çıkan, ondan kaynaklanan denemeleri biraraya getirilmiş. Sanatın hayatla ilişkisini kavramak açısından ilginç bir yapıt.

DENİZ KIYISINDA BİR HAFTA SONU
GENEVİEVE BRISAC (Çev. İ. Kaplan Gül, Can yay)

Kendini oğlunu yetiştirmeye adamış otuz yaşlarında bir kadının öyküsünü anlatıyor **Brisac.** Annelik, kadınlık, özgürlük tutkusu gibi duygular arasında gidip gelen, her şeye rağmen yaşamaya, ayakta durmaya çalışan bir kadın. Günümüz çalışan kadınlarının yaşadıklarının bir aynası sanki...

... DERGİLER... DERGİLER... DERGİLER...

GÜLDİKEN

Güldiken, dünyanın belki de ilk ve tek mizah kültürü dergisi. Mizahın diğer sanat dalları gibi incelenip, araştırılıp eleştirilebileceği görüşüyle yayınlanıyor. Bununla da kalınmıyor, görselliğe de önem vererek karikatür sanatının ilginç ve önemli örneklerinden seçmeler sunuluyor. Güz 98 tarihli sayısının konusu "Sanatçının Soytarı Olarak Portresi". Bu konudaki yazıların yanı sıra Brecht'le de ilgili çalışmalar var dergide. Yazışma adresi; Halitağa cad. Vahapbey sok. Orkide ap. 10/16 Kadıköy - İstanbul.

NİSYAN

Nisyan'ın ikinci sayısı "geç kasım 98" tarihiyle uzun bir aradan sonra zuhur etti. Derginin bu sayısında özyönetim dosyası ve de yol teması ağırlığı oluşturuyor. Ayrıca, 1973 yılında Genel Kurmay Başkanlığı'nca yayınlanan "Komünistler İşçilerimizi Nasıl Aldatıyorlar?" adlı broşür de derginin ilavesi olarak hediye ediliyor. Nisyan, dolu dolu bir dergi. Lovecraft'tan, nükleer enerjiye, anti militarizme bir çok konuya ilişkin yazılar var. Yazışma adresi; Muradiye mah. Deryadil sok. 22/10 Teşvikiye - İstanbul. İnternet bağlantısı olanlar Nisyan'ı beleşe okuyabilirler. Adresi; members.xoom.com/nisyan/sanal.htm

EDEBİYAT VE ELEŞTİRİ

Derginin 39 ve 40. sayıları birarada yayınlanmış. Kapakta geçenlerde kaybettiğimiz Veysel Öngören ve Ted Hughes'in fotoğrafları var. İçeride de bu iki önemli edebiyat adamı hakkında yazılar ve anılar... **Edebiyat ve Eleştiri**'de ayrıca Taner Ay'ın Simülasyon Yoluyla Cinayet, Ahmet Sarı'nın Estetik İntihar, Veysel Çolak'ın Şiir Toplumbilimi yazıları ilgiye değer. Adresi; GMK Bulvarı, Revzi Çakmak sok. 36/12 Kızılay - Ankara.

** Bana yazmak ya da dergi, kitap yollamak isteyenler için adresim; İstiklâl cad. 212, Alt kat no.8, Beyoğlu - istanbul.*

Mevzu
Sibel Can

Kadın, cinnet geçirmek üzere. Küçük kızını ve onun bakıcısını rehin almış. Onları öldüreceğini söylüyor. Sonunda kocası müdahale ediyor. Kadını ikna ediyor. Kadın polise teslim oluyor. Evden çıkarken kendine gelmiş olmalı ki, artık olayın utancını yaşıyor. Başını paltosu ile örtmüş, polis arabasına doğru yürüyor.

Ve taciz!..

Haberciler kadının başındaki paltoyu çekiştirip yüzünü görüntülemeye çalışıyorlar. Onlar için tek önemli olan görüntü... Kadının içinde bulunduğu durum da, kişilik hakları da artık geçersiz. Tek önemli şey var medya ve onun haber ihtiyacı.

Bir meydan. Göstericiler toplanmış. Protesto ettikleri medya. Sloganlar atarak yürüyorlar. O sırada kameraları, habercileri görüyorlar. Ve öfkeyle onlara doğru koşuyorlar. Medya bekliyor. Çünkü haber gerekli. Polis olayı izliyor. Gazeteciler dayak yiyor, kameralar kırılıyor... Medyayı oraya çağıran da, döven de göstericiler... Çünkü medyanın habere ihtiyacı olduğunu, gazetecileri döverlerse haberin daha çok önem kazanacağını biliyorlar.

Yer Miami sahilleri. Genç kadın, kocası ve çocukları ile birlikte tatil yapıyor. Denize giriyor, güneşleniyor. Ve biz onların yaşadığı her dakikayı televizyondan izliyoruz. Çünkü tatile giderken yanında iki kameraman götürmüş. Her iki Televole'de de haber oluyor. Kadın da memnun, medya da.

Yer, Emniyet Müdürlüğü çıkışı. Yine aynı genç kadın ve yanında kocası. İki günlük gözaltından sonra salıverilmişler. Medya bilgi istiyor. Aldığı karşılık itilip kakılmak.

Yer, basın toplantısı. Yine aynı genç kadın ve kocası. Kadın nihayet konuşuyor. Başlarına gelenin suçlusu olarak medyayı gösteriyor. Bu demeç tüm haber bültenlerinde birinci haber oluyor. Medya sormuyor, "bizim suçumuz nerede?" diye.

Kadın medyaya küstü artık, kendini her gün gazetelere, Televole'lere haber yaptırmaz diye düşünüyorsunuz.

Zaten, medya da kendine hakaret eden, gereksiz yere suçlayan bu kadını haber yapmaz. Onu kara listeye alır diye düşünüyorsunuz.

Ertesi gün iki büyük gazeteye baktığınızda ne kadar saf olduğunuzu anlıyorsunuz. Kadın her iki gazeteye de özel röportaj vermiş. Birinci sayfadan duyuruluyor "yalnızca bizde!" diyerek. Ve kadının niçin medyaya küstüğünü okuyorsunuz uzun uzun gazete sayfalarında....

Yer Avusturya. Adam, verdiği demeçlerden dolayı yargılanmış, milletvekilliği düşmüş. Hapise girmemek için sahte pasaportla yurtdışına çıkmış. Avusturya sınırında yakalanmış. Medya merak ediyor "Acaba Türkiye'ye dönecek mi?" diye. Adam cevap veriyor; "Medya bana kötü davrandığı için Türkiye'ye dönmeyeceğim!..." Sanırsınız hapise düşme korkusuyla değil de, medyanın tavrı nedeniyle yurtdışına kaçmış.

Bir başka adam suç işlemiş, polise yakalanmış. Ne film yıldızı, ne siyasi, ne de medyanın sevdiği başka bir özelliği var. Tabii habercilerimiz ilgi göstermemişler. O da bakmış olmuyor, demeci patlatmış; "Suç işlememin nedeni medya!"

Garip bir durum yaşanıyor çoktandır. Her şey medyaya, onun ilgisine endeksli. Medyada durumun farkında. İktidarda olduğunu biliyor, bunu iyi değerlendirmek istiyor. Saldırganlaşmayı hakkı olarak görüyor. Haber olmak istemeyeni de haber yapıyor. Her şey haber için.

Can çekişen birini görse, onu hastaneye götürmeyi değil, iyi bir röportaj yapmayı, hatta o ölürken tek görüntüleyen olmayı tercih ediyor. Çünkü herkes gibi onun da bir ahlaki değeri kalmamış. Ucuzlamış. Onuru da yok. Mesleki herhangi bir kıstası da. Tek hedefi var daha çok okunmak, izlenmek. O nedenle de sansasyonun peşinde. Polisin sanık olarak gösterdiğini yargılayan, mahkemeden önce medya oluyor. Bir anda katil, soyguncu ya da dolandırıcı oluveriyorsunuz. Medya, ne araştırıyor, ne soruşturuyor. Yargılayıp suçlu ilan ettiği kişinin daha sonra adalet önünde beraat etmesine, ilk celsede salıverilmesine ise hiç aldırmıyor. Suçsuzluğun ortaya çıkması haber değeri taşımıyor. Üstelik o zaman medyanın yanıldığını, adamı durduk yerde suçlu ilan ettiğini itiraf etmesi gerek.

Tüm toplum gibi medyanın da silkinip kendine gelmesi gerek. İtilip kakılmak istemiyorsa... Kameramanların dayak yemesinin normal karşılanmasını istemiyorsa... Gazeteci olarak toplum içinde bir değeri olmasını istiyorsa...

Bu mümkün mü?

Sanmıyorum!..

M.Ç.

Arşiv Sitesi

Bir gün Eflatun, Tahir Alangu, Ben, aynen böyle nevalelerle sandala atladık; denize açıldık. Oltaları daha yeni denize atmıştık ki lodos patlamaz mı! Dalgalarla boğuşmaya başladık; kendimizi karaya zor attık. Ertesi gün koskoca sanat tarihcisi, değerli yazar ağbimiz, O gün korkudan donuna işediğini bize gülerek anlattı. Birden gözüm sahile takıldı, ahır kapı fenerini gördüm kibrit çöpü kadardı, insanlar da karınca gibi görünüyordu.

Sandal Sefası

EFLATUN NURİ

Zeki Beyner, Aziz Nesin ve Tonguç Yaşar birarada

Yıl: 1962, Tonguç Yaşar'la Zeki Beyner beni Akbaba Mizah Dergisi'nde bekliyorlardı. İstavrit akını başlamıştı. O gün balık tutmağa karar vermiştik. Balığa çıktığımızda yeni oltalar alırdık. Çünkü bir evvelki oltalar birbirine dolaşır, kördüğüm olurdu. Karaköy'den çapariler, değişik oltalar alıp çocuklarla buluştum. Çatladıkapı'ya indik. Tonguç evden "Barakuda"nın kürekleri getirdi. "Barakuda" Tonguç'un sandalının adıydı. Tonguç,"Nuri, Zeki'yle ben "Güzel Marmara" şarabı alacağız, sen ne içersin?" dedi."Güzel!" dedim.

Yiyeceklerimizi, içeceklerimizi aldık, "Çatladıkapı"dan denize açıldık. Bir taraftan şarabımızı yudumlarken, bir taraftan da oltalarımızı yokluyorduk. Tonguç bu işi iyi bildiğinden çapariyi her çekişinde oltasına üzüm salkımı gibi bir sürü istavrit takılıyordu. Neredeyse yarım gaz tenekesi kadar balık tutmuştuk. Ben, tutulan balıkların küçüklerini denize atıyordum. Zeki,"Yahu Tonguç baksana, Eflatun tuttuğun balıkları denize atıyor!" dedi.Tonguç gülerek, "O balıkların dişilerini denize atıyor, dişiler tatsız oluyor da" deyince, Zeki, "Eflatun, nereden anlıyorsun balıkların dişi olduğunu?" demez mi, ben de"Görmüyor musun Zeki'ciğim dansöz gibi, kıpır-kıpır avucumun içinde oynuyor" dedim.

Şişeleri yarılamıştık. Tonguç bu ara Zeki'ye, "Zeki, Tahir Alangu'yu tanırsın, hani "Vatan" Gazetesi'nde sanat tarihçisi, çok sevdiğimiz, saydığımız bir ağbimiz. Eflatun'la beraber balığa çıktığımızı ona anlatmıştım. "Yahu Tonguç hayatımda ne sandala bindim, ne de balık tuttum" demişti. Bir gün Eflatun, Tahir Alangu, ben, aynen böyle nevalelerle sandala atladık, denize açıldık. Oltaları daha yeni denize atmıştık ki lodos patlamaz mı! Dalgalarla boğuşmaya başladık, kendimizi karaya zor attık. Ertesi gün Tahir Alangu, koskoca sanat tarihçisi, o gün korkudan donuna işediğini Eflatun'la bana gülerek anlatmıştı. Birden gözüm sahile takıldı, Ahırkapı Feneri'ni gördüm, kibrit çöpü büyüklüğünde, insanlar da karınca kadar görünüyordu. "Tonguç sahilden çok uzaklaşmadık mı?" deyince, Tonguç, " Eyvah!.. Hapı yuttuk çapa taramış akıntı bizi açığa atmış" dedi. Acele oltaları topladık, Tonguç küreklere asıldı, sahile doğru sandalın burnunu çevirdi. Acele acele kürekleri çekiyordu. Fakat aynı yerde sayıyorduk. Tonguç iyice yorulmuştu, neredeyse bir saattir çabalıyordu. Kıç üstünden ona doğru yalpalayarak gittim,"Sen biraz dinlen, bırak kürekleri bana" dedim. Tonguç'la yer değiştirdik. Deniz iyice dalgalanmıştı. Tonguç "Nuri küreklere dikkat et, uçlarını sakın sudan ters çıkartma" dedi. Dedi ama "Küüüt!" diye bir ses işittik.

Tonguç," Eyvah!... Şimdi boku yedik!"dedi. "Ben sana demiştim Eflatun, gördün mü başımıza gelenleri.." diye söylenmeye başladı. Zaten çürük olan küreklerden biri, tam orta yerinden kırılmıştı. Tonguç hemen kırılan küreği sandala aldı ve bana,"Nuri, acele gaz tenekesinin telini sök" dedi. Balık koyduğumuz tenekenin yanlarından delip kalın bir telle kulp yapmıştık. Telin uçlarını açtım. Tonguç, küreğin kırılmış yerini iki eliyle bastırdı; ben de teli, sıkı sıkı sardım. Bayağı sağlam oldu. Tonguç küreği yerine taktı; taktı ama, geçen bu kısa süre içinde, artık sahil görünmüyordu. Tonguç'un kürekleri umutsuzca çektiği yüzünden belliydi. Telle bağladığımız küreğin kurtulacağından kuşkuluydu, bu ara Zeki, iyice paniğe kapılmıştı, zırlamaya başladı."Niye beni çağırdınız, benim zaten bu akşam çok işim vardı, Akbaba'nın karikatürlerini yetiştirmem gerekiyordu. Ben şimdi Yusuf Ziya Ortaç'a ne diyeceğim?" Tonguç da, "Acelen varsa kardeşim müsait bir yerde seni indirelim!" dedi. Gerçekten işin şakası yoktu biliyorduk ama işimiz makaraydı. Sandalımız bir çöp gibi, koyu yeşil dalgaların içinde sürükleniyordu. Tonguç'un çektiği kürekler boşunaydı. Aynı yerde bile kalmamızı sağlayamıyordu. Akıntıya kapılmıştık. Tonguç'a, "Akıntıya kürek çekiyorsun" dedim. Zeki, "Hah!.. Hah!.. Hay!.. Aman ne komik!" dedi. Tonguç da " Kürekleri boşa çektiğimi biliyorum ama, kürekleri bırakırsam akıntı bizi daha ötelere atar"dedi.

Hava kararmak üzereydi, Ahırkapı Feneri soluk bir yıldız gibi bize göz kırpıyor, üzerimizden çığlık çığlığa martılar geçiyordu. Oltalar ayaklarımıza dolaşmıştı. Gaz tenekesinin içinde çırpınan istavritlere acıdım! Bizim de durumumuz onlarınkinden farklı değildi. Zeki'ye baktım, elinde şişesiyle şarap tanrısı "Diyonizos" gibi duruyordu. Alacakaranlık da şişenin üzerindeki "Güzel Marmara" yazısını seçebiliyordum.Zeki korku içindeydi, titrek bir sesle "Eflâtun neredeyiz?" dedi. "Güzel Marmara'ya takıldık" dedim. Uzandım "Barakuda"nın kıç altından şişemi kaptım, mantarını açtım, şişemi onun şişesine vurdum. "Boş ver Zeki'ciğim iç, en kötü günümüz böyle olsun" dedim. Zeki ayağa kalktı, elindeki şarap şişesini Marmara'nın simsiyah sularına fırlattı ve "Bundan daha kötü bir gün düşünemiyorum Eflatun" diye bağırdı ona, "Kendini bırakma, düşünmeye çalış, beterin beteri var Zeki. Atlas okyanusunda değiliz, avuç içi kadar bir denizdeyiz, kurtuluruz"dedim. "Sen öyle avunabilirsin, ikiniz de yüzme biliyorsunuz, oysa ben boğulup gedeceğim" dedi.

Tonguç da "Bırakın yahu çene çalmayı, sandal su alıyor farkında değil misiniz? Nuri, kıç altında konserve kutuları olacak, kayığın tahtalarını kaldırıp yanlarına dayayın. Çok acele sandaldaki suyu boşaltın"dedi. Bastığımız yerdeki tahtaları kaldırınca o zaman durumu gördük. Sandalın içinde su bir karış yükselmişti. Zeki iyice telaşlandı. O da bir konserve tenekesi kaptı. Sandalın içindeki suyu boşaltmaya başladık. Bu sırada Tonguç , "Susun!. Duyuyor musunuz? Bir motor sesi!.."diye bağırdı.

Tonguç yanılmamıştı, gecenin karanlığı içinde bir motor sesi duyuluyordu, umutlanmıştık ama o telaş içindeydi, bana "Nuri altınızdaki dergileri kese kağıtlarını, gazeteleri acele boru gibi sar, ucunu yak, meşale gibi salla. Bizi görsünler". Tonguç'un dediğini yaptım. Kağıtların ucunu yakarak sallamaya başladım. Tonguç avazı çıktığı kadar bağırıyordu. "Bizi kurtarın!.. Bizi kurtarın!.. Akıntıya kapıldık, akıntıya kapıldık." Fakat Tonguç'un sesi ince çıkıyordu. Zeki'nin sinirleri iyice bozulmuştu,"Olmuyor, olmuyor, hiç bağırma daha iyi... Bu böyle olmaz hep beraber bağırırsak belki sesimizi duyarlar" dedi. Sonra "Neden adam gibi imdat diye bağır mıyorsun, hayret bir şey" Zeki ağlar gibi "İmdaaat!.. İmdaaat!.." diye bağırmaya başladı. Tonguç'la ben, herşeye rağmen, gülmemek için kendimizi zor tutuyorduk. Biraz sonra motorun ışığını farkettik. Işık yaklaştı, yaklaştı... Artık motoru gecenin karanlığı içinde seçebiliyorduk. Tonguç da iki kolunu havaya kaldırmış sallıyordu bize, "Bir balıkçı motoru bizim açığımızdan geçiyor, kağıt yok mu Nuri yaksana bizi farketmezlerse ayvayı yeriz. Bu ara Zeki elindeki çakmağı çakıyor, "Çıt!" "Çıt!" diye sesler çıkarıyor. Tonguç da önündeki gaz tenekesine eline geçirdiği kalın bir tahta ile "Tam!" "Tam!" "Tam!" diye vuruyordu. Sonra tenekeye vurmayı bırakıyor. O zaman hep beraber koro halinde "İmdaaat!" "İmdaaat!" diye bağırıyorduk... Daha sonra Tonguç tekrar tenekeyi çalıyordu.

Bu ara Tonguç, "Bizi gördüler, dümen kırdılar kurtulduk" dedi. Zeki sevinçle yerinden fırladı, ellerini havaya kaldırdı, dengesini kaybetti, kıç üstü sandalın su dolu zeminine "corfff.." diye oturdu. Motor bize sokuldu. Tonguç sandalın ipini motora attı. Motordakiler ipi bağladı. Bizi motora, sandalı yedeğe aldılar. Motor da üç kişi vardı. Bize "geçmiş olsun" dediler. Onlar da Burgaz Adası'ndan dönüyorlarmış. İri yarı olanı gülerek, "Yarım saat daha sürüklenseydiniz adalara gelirdiniz" dedi. Bizi Kumkapı Sahili'ne bıraktılar ayrılırken birisi "Çocuklar tekrar buluşmak üzere" diye bağırmaz mı?

Çok üşümüş iyice ıslanmıştık ayrılırken Tonguç bana "Gerçekten bir sanatçı için bu da bir şans bence, böylesine ölümle burun buruna gelmesi korkunç ama, bunları yaşamadan da iyi bir şey ortaya çıkmıyor!"dedi. "Tonguç güzel konuşuyorsun ama, ya o motor bize rastlamasaydı, o zaman da iyi birşey ortaya çıkmazdı" dedim.

***

Daha ertesi sabah, sandalla adaya kadar sürüklendiğimiz Bab-ı ali'ye yayılmıştı.

Birkaç gün sonra, Aziz Nesin bana telefon etti, acele gelmemi istiyordu. Nuruosmaniye, Sinanpaşa sokaktaki yerine gittim. O günler de "Zübük" adında siyasi bir Mizah dergisi çıkarıyordu. Çalışma odasına girdiğimde, oda da, Aziz Nesin, Mim Uykusuz, Tonguç Yaşar, Zeki Beyner çay içiyorlardı. Uzun uzun dergi hakkında konuşulduktan sonra söz döndü dolaştı bizim maceraya geldi. Aziz Ağbi, Mim Uykusuz'a "Sana söyledim mi? On beş gün oldu, bir arkadaşın Burgaz Adasındaki evinde oturuyorum. Bunlar nereden kokuyu almışlar bilmiyorum, gecenin bir saatinde akıllarına esmiş adaya gelmişler. Bereket o gün ada da değildim. Ulan hangi rüzgar attı oraya sizi" dedi.

Tonguç da "Akıntı attı Aziz Ağbi"deyince, "Demek adalara kadar sürüklendeniz ha!.. Yahu insan haberli gelir!" demez mi?

"Olur Aziz ağbi, yolu öğrendik nasılsa, balığa çıktıkça geliriz" dedim.

Aksunsefasi

Yollarda

TUNCER ERDEM

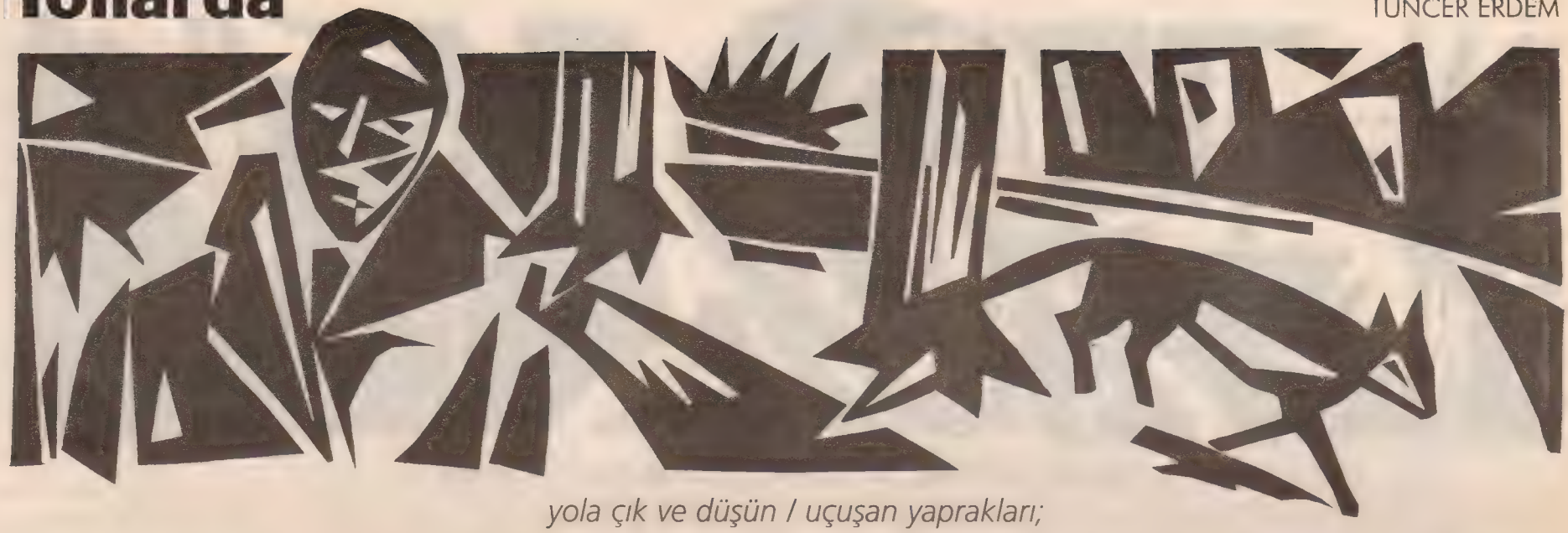

yola çık ve düşün / uçuşan yaprakları;

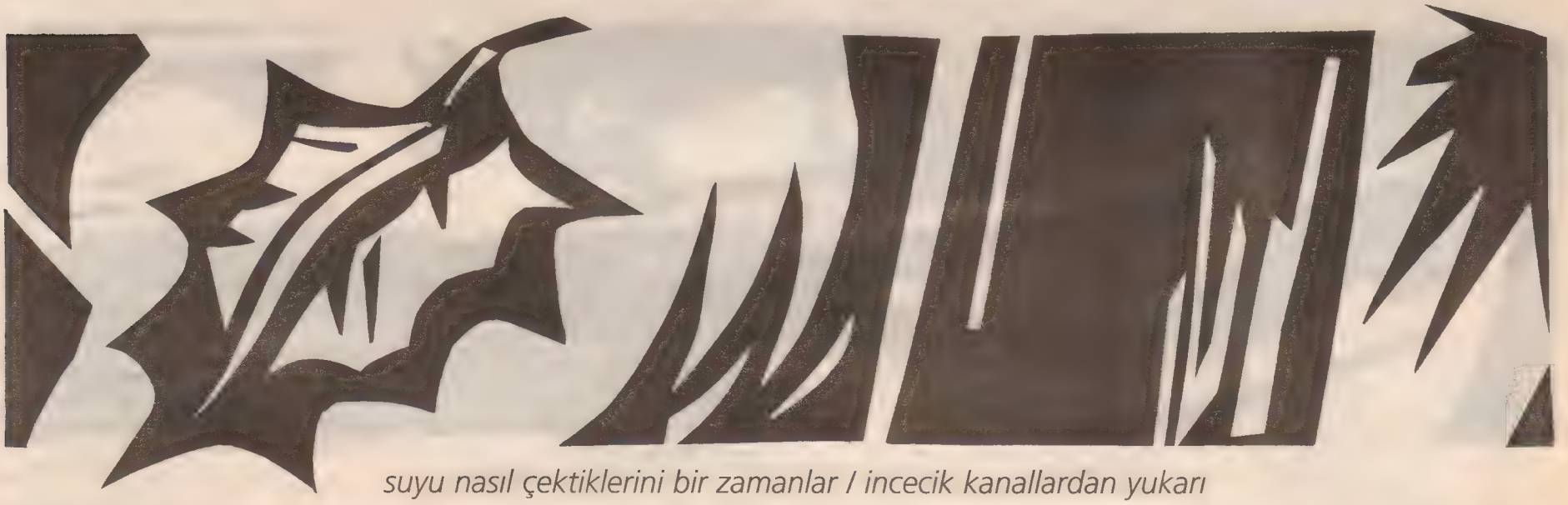

suyu nasıl çektiklerini bir zamanlar / incecik kanallardan yukarı

yola çık ve yürü / ağaçları izleyerek,

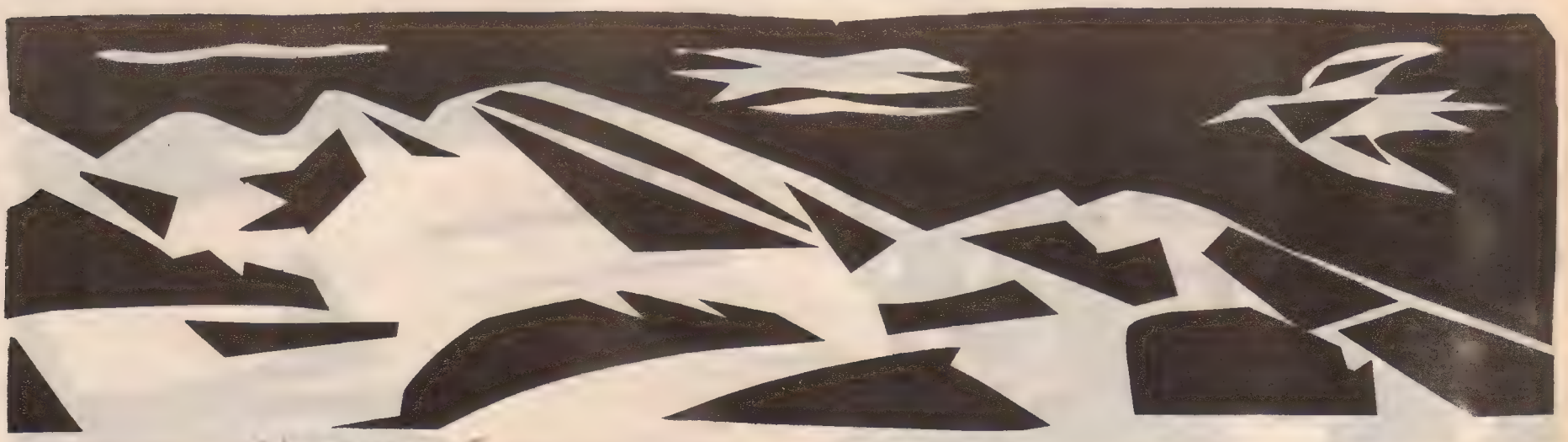

Akşamsefası

eski kentleri saklayan / tepelerin yanından geç

➜

önceki yolcunun son sözleri / yola çıkmak için yeterli

unutma ki geceleri yollarda / suretin çıkar karşına

birlikte yol alır / ve birlikte dalarsınız uykuya

bir camın / iki ayrı yanında

Hasan Pulur "44 Yılda 11 Patron" yazısında meslek yaşamı boyunca tanıdığı patronların niteliklerini sıralıyordu. Doğan Heper, Yalçın Doğan ve Zeynep Oral da benzeri yazılar yazıyorlardı... On gün sonra ise işler tersine dönüyor...

Bir Zamanlar Babıâli

EMİN KARACA

Gazete Sahibi Profili Nasıl Değişti?

Eskiden gazeteleri gazeteciler çıkarırdı. 70'lere, 80'lere dek; gazete ve gazeteci donanımı akla hemen **"sahip ve başyazarı"** esprini gelir, hepsi de çekirdekten yetişme birer gazeteci olan adlar sıralanı verirdi. Örneğin **"Tanin"** denilince Hüseyin Cahid Yalçın, **"Vatan"** denilince Ahmed Emin Yalman, **"Tan"** denilince Mehmed Zekeriye-Sabiha Sertel, **"Akşam"** denilince Necmettin Saduk, **"Vakit"** denilince Hakkı Tarık Us, **"Cumhuriyet"** denilince Yunus Nadi-Nadir Nadi, **"Hürriyet"** denilince Sedat Simavi, **"Milliyet"** denilince Ali Naci Karacan isimleri ekleniverirdi yanına...

O yıllarda, bu geleneğin bazı istisnaları olmuştu. Cemalettin Saraçoğlu'nun ünlü **"Yeni Sabah"** gazetesini 40'lı yılların sonunda, sektör dışından gelen ve gazetecilikle hiçbir ilgisi olmayan Safa Kılıçlıoğlu satın almış; Almanya'yla sürdürdüğü tütün ticaretinden büyük paralar kazanıp milyoner olan Habib Edip Törehan, 1949'da hem de Babıâli mekanının dışında, Tünel'de **"Yeni İstanbul"**u çıkarmıştı. 1918'den beri yayımlanmakta olan köklü ve kıdemli bir Babıâli gazetesi olan **"Akşam"**ı en son sahibi Kazım Şinasi Dersan'dan, 1957'de birada amatörlük yapmakta olan Malik Yolaç satın almıştı. Sektöre dışarıdan gelen bu üç basın patronu genel olarak Babıâlinin gazetecilik taamülüne uymuşlar; hele bunlardan Malik Yolaç, öteki bütün işlerini tasfiye edip **"gazetecilik"**i tek meslek haline getirince de 1965'de iflas etmişti.

Babıâlide gazete sahibi profilinin nitelik ve nicelikçe olağanüstü değişime uğradığı 70'lerin sonuna gidip **"Milliyet"** gazetesi örneğinden yola çıkarak, yeni patron örnekleri vermek istiyoruz.

Milliyet Nasıl Satıldı?

Babıâlinin usta ve kıdemli gazetecilerinden Ali Naci Karacan sürekli çıkarıp batırdığı 8'incisi ve sonuncu denemesi olan **"Milliyet"**i 3 Mayıs 1950 günü yayın yaşamına sokmuştu. Bu kez doğrudan doğru Demokrat Parti yandaşlığına soyunan Ali Naci Bey; ilk dört yıl gazetesini belli bir tıraja oturtup, geliri-gideri denk bir kurum haline getiremedi ama, iktidarın örtülü ödeneğinden aldığı paralarla hem ayakta durabildi hem de yeni bina ve yeni baskı marimesiyle 1954'de atılıma geçebildi.

"Milliyet" yeni biçim ve içeriğiyle 1 Ekim 1954'de **"Sahibi ve başmuharriri: Ali Naci Karacan"** ve **"yazı işlerini fiilen idare eden"** Abdilpekçi'nin yönetiminde adeta yeniden doğdu. 1 Ekim 1954 Cuma günkü **Milliyet** gotik harfli logosunu değiştirmişti, 12 sayfa olarak renkli ilaveliydi, fiyatı da 10 kuruştu. Başlığın hemen altında **"Halk gazetesi"** ibaresi vardı. 120 bin dolayında basılmıştı. Ertesi yıl, 7 Temmuz 1955'de Milliyet'in tarihinde Ali Naci Karacan dönemi kapanmış,**"Abdi İpekçi Devri"** başlamıştı. Artık bundan sonra Abdi İpekçi, Ercüment Karacan'ın da desteğini alarak Milliyet'i başarıdan başarıya götürecekti...

Ülkenin 12 Mart 1971 Askeri Darbe döneminden çıkışının hemen başlarında, minyatür ve kaotik içsavaşın tırmandırılışı sırasında Abdi İpekçi de 1 Şubat 1979 günü öldürüldü. İpekçi'nin öldürülmesinden bir iki yıl önce de **Milliyet**'in bazı işadamlarına satılacağı söylentisi duyulmaya başladı.

Ercüment Karacan Nasıl Bir Patrondu?

Uzun yıllar **Milliyet**'te yazı işleri yönetiminde ve yazar kardosunda bulunmuş önemli isimlere, 1995'de gazetenin monografisini yazarken, Ercüment Karacan'ı da anlattırmıştım. Bunlardan Refik Erduran şunları söylemişti: **"Ercüment Karacan uygar bir patrondu, ama nihayet bir patrondu. Tam patron çizgisindeydi. Türkiye'ye biraz uzaktan ve biraz da tepeden bakardı. Türkleri pek doğru ve parlak bulmazdı. 'Hiçbir şey olmuyor bu ülkede' karamsarlığı içindeydi. Bu konumuyla da ilişkili olarak emekçi kesimini kendi kafasında çok küçümserdi. Onları ayak takımı Sayma eğilimindeydi. Medya çevresinde birisine kızdığı zaman hatta Abdi İpekçi için bile 'ocir' derdi."**

Halen **'Milliyet**'te köşe yazarlığı yapmakta olan Hasan Bulur ise gazetenin satılışı öncesindeki söylentileri şöyle anlatacaktı: **"80'lere yaklaşırken gazetenin Ercüment Bey tarafından satılacağına dair söylentiler çıkmaya başladı. Hepsi kulağımıza geliyordu. Önce Kadir Has alacak dendi, Selahattin Beyazıt alacak dendi, daha bir sürü isimler atıldı ortaya. Biz bunların hepsini Babıâli dedikoducu olarak alıyorduk. Hatta o günlerde ben köşemde, 'Evet Milliyet satılıyor, her gün 1 liraya' şeklinde bir yazı da yazmıştım, Ercüment Bey'in de hoşuna gitmişti. Ancak Ercüment Karacan'ın gazete dışında bazı işlere girmeye çalıştığı görülüyordu. Meselâ, turizm alanında bir girişim olan Mil-Tur olayı böyledir. Bir ara Kemal Derinkök'ün de Milliyet'i satın almak istediğinden sözedildi."**

Pulur, **"Milliyet"**in Abdi İpekçi'nin öldürülmesinden sonra satılabilmesini ise şöyle yorumlayacaktı: **"Milliyet'in satılmasına Abdi kesinlikle karşıydı. Abdi sağ olsaydı, Ercüment Karaçan satamazdı gazeteyi. Hadi satamazdı demeyelim de, rahat satamazdı.(...) Ercüment Bey'in isteği yüksek tiraja dayanan frapan bir gazetecilikti. Milliyet'in fikir gazetesi kimliğinden sıyrılmasını istiyordu. Zaman zaman tartışırdık: Ben, Abdi İpekçi, Turhan Aytul ve Ercüment Karaçan biraraya gelerek. Bu tartışmalarda genellikle Turhan Aytul Ercüment Bey'den yana olurdu. Ama biz Abdi'yle birlikte karşı çıkar, direnirdik. Abdi öldürülünce mani zail oldu. Ercüment Bey'in önünde bir engel kalmadı."**

Aydın Doğan "Milliyet'i Satın Aldı

Abdi İpekçi'nin öldürülüşünün üzerinden 8 ay geçmişti. Yıllar önce Abdi İpekçi'nin başlattığı, her pazartesi yayımlanan **"Milliyet'ten Mektup"** köşesinin 8 Ekim 1979 tarihlisinde şöyle bir bilgi verildi: **"Başkanlığını Milliyet Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ercüment Karacan'ın yapacağı yeni yönetim kuruluna, gazete yazı işlerinden ve idari kesimden bir grupla Milliyet'in her hamlesinde daima yanında olan ve bu hamlelere kendi uzmanlık dalları içinde yararlı katkıları bulunan kimseler katılmıştır.**

Milliyet Gazetesi yeni yönetim kurulu şu üyelerden oluşmuştur: Turhan Aytul (gazetci), Bülent Çarapçı (iş adamı), Nurettin Demirkol (gazeteci) AYDIN DOĞAN (SANAYİCİ), Tarhan Erden (Milletvekili) Ali Cevgilili (Gazeteci), Osman Karaca (Yayımcı), Filiz Otluoğlu (İşletmeci), Yekta Okur (Gazeteci), Haydar Öz (Gazeteci), Orhan Tokatlı (Gazeteci)"

Bir yıl sonra, 6 Ekim 1980 pazartesi günkü gazetenin **"Milliyet'ten Mektup"** köşesinde Aydın Doğan'ın Milliyet'in tek sabi olduğu duyuruldu: **"Şimdiye kadar gazetenin sahii olan ve 30 yıllık bir tecrübesi bulunan Ercüment Karacan, MİLLİYET'in künyesinde yönetim kurulu başkanı olarak geçmektedir. Bir yıldan beri Milliyet Gazetecilik A.Ş.'nin büyük hissedarı olan, başarılı işadamı Aydın Doğan da, aynı künye'de, şirket adına gazetemizin sahibi olarak yer almaktadır."**

Aydın Doğan'ın kendisini ise Milliyet'i nasıl ve hangi koşullarda satın aldığını şöyle anlatmıştı: **"Selahattin Beyazıt 1996 yılında bana geldi. 'Ben Milliyet gazetesini almak istiyorum. Gel bunu beraber belalım' dedi. Ben de 'Tamam, memnuniyetle' cevabını verdim. Benden büyük olduğu için Selahattin Beyazıt'a hep 'Ağabey' diye hitap ederim. Bir keresinde kendisine gidip: 'Ağabey, ben hazırım' dedim. O da ana, 'Canım biz bu Babıâliye giremeyiz. Ben bu işten vazgeçtim. Çünkü Sedat Simavi'nin oğullarıyla, Acem Naci'nin çocuklarıyla biz başedemeyiz." derdi. Hep böyle söylerdi Selahattin Beyazıt. 1976'daki bu teşebbüsünden sonra da vazgeçti. (...) Milliyet gazetesini 1979 yılında satın aldı Ercüment Bey'le Abdullah Efendi Lokantası'na gittik, birlikte yemek yedik. Üç dört görüşme sonra da anlaştık. (...) Ayrıntılarını hatırlamıyorum, ama 120 milyon liralık bir arayla almıştım, ne kadarını peşin verdim, kalanını ne kadar zamana yaydık, tam olarak bilemeyeceğim. Aslında alış veriş bir etapta bitti. Önce yüzde 75'ini satın aldım, gazetenin. Bir kaç hissesi de dağınık olmak üzere yüzde 25'i Ercüment Bey'de kaldı. Bir şart konulmuştu mukaveleye yanılmıyorsam; peşin kadar, geri kalanı 1 ay sonra mı 2 ay sonra mı ödenecek diye. Bu yüzden önce yüzde 25'ini satın aldığım şeklinde duyuruldu. Bu formül de çok iyi oldu. Çünkü Babıâliye dışarıdan birisinin girmesi ilk başta ne duygusu uyandırıyordu. Benim Milliyet gazetesini etap etap satın almış gibi görünmem bu nedendendir.**

"Aydın Doğan" damgasının vurulmasından sonra, Milliyet logosunun hemen altındaki **"Halk Gazetesi"** ibaresi yerini **"Basında Güven"** bıraktı, uzun yıllar duran **"Kurucusu: Ali Naci Karacan"** lecandı ise tümüyle yokoldu. Gazete; Babıâli'de Nuruosmaniye Caddesindeki binasından 1993 gününde Bağcılar'daki Doğan Medya Center'a taşındı. Aydın Doğan, 1994'de Hürriyet gazetesini de satın aldı. Bugün Güneşli'de Hürriyet'in bulunduğu Medya Towers ve Bağcılar'daki Doğan Medya Center bünyesinde Doğan Holding'in pek çok değişik şirketi adına pek çok gazete ve dergi yayınlanıyor.

Bu yılın yaz sonunda basın dünyası ve kulisleri, yine o yada bu gazetenin falanca ya da filanca **"iş adamı"**na satıldığı söylentileriyle çalkalanmaya başladı. Bir gün **"Radikal"**in bir gün **"Yeni Yüzyıl"**ın bir başka gün **"Milliyet"**in satıldığı söyleniyordu.

Bu kez **"Korkmaz Yiğit"** adında bir **"iş adamı"** çıkmıştı ortaya. Bankalar, radyolar, televizyon kanalları ve gazeteler satın alıyordu birbiri ardını... Nihayet geçtiğimiz Ekim ayının başlarında Korkmaz Yiğit'in **Milliyet**'i satın aldığı resmen açıklandı. Aydın Doğan, Doğan Medya Center'da düzenlediği bir törenle gazetenin yeni sahibi Korkmaz Yiğit'i yöneticiler ve yazarlarla tanıştırıyordu. 11 Ekim 1998 Pazar günkü **Milliyet**'te yazarlar Aydın Doğan'a güle güle, Korkmaz Yiğit'e hoşgeldin yazıları yazmışlardı.

Başyazar konumundaki Güneri Civaoğlu, 1961'de gazeteciliğe stajyer olarak başladığı gazetenin patronu Kasım Gülek'ten en sonuncusuna dek hepsini sıralayarak Korkmaz Yiğit için **"Amiral gemisi MİLLİYET'teki bu nöbet değişimi hayırlı olsun"** diyordu.

Hasan Pulur **"44 Yılda 11 Patron"** yazısında meslek yaşamı boyunca tanıdığı patronların niteliklerini sıralıyordu.

Doğan Heper, Yalçın Doğan ve Zeynep Oral da benzeri yazılar yazıyorlardı...

On gün sonra ise işler tersine dönüyor, ülkede başlayan kaset satışlarının Korkmaz Yiğit cephesindeki gedik yüzünden alışveriş sözleşmesi iptal edilerek **Milliyet** tekrar Aydın Doğan'a geriye dönüyordu. Şimdi Korkmaz Yiğit Trakya'da bir cezaevinde yatıyor **Milliyet** ise **"Basında Güven"** sloganıyla yayımına devam edip gidiyor.

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

Biz Daha Küçükken
Abilerimize Kızardık.

Üniversite yıllarıydı... Bir demlik çay yapar sabaha kadar tartışırdık. Memleket sorunları, mesleki meseleler, yokluklar, kitaplar, kasetler, sevgililer, ihanetler, vefasızlıklar, sevinçler, hüzünler, geçmiş, gelecek.... Sabah çabucak olurdu. Sonra Üniversite bitiverdi. Üniversite yıllarında hızla çoğalırken, üniversite bitince hızla azaldık.

Eskiden, yani üniversite yıllarında:

Hep abilerimize kızardık. Karşısındaki dostundan ses bekliyor, kaprisli diye. Sonra bizim defterlerimizde de iş ve çıkar telefonları kaldı sadece,. Ne de olsa "öküz ölür ortaklık biterdi"

Abilerimize, bizi yetiştiren profesörlere kızardık bir şey üretemiyorlar diye. Bizde ağlamanın, şikayetlerin, ikiyüzlülüklerin, tüketmelerin ötesinde bir şey üretemedik.

Abilerimize kızardık kendi yapısına ne kadar aykırı hatunla evlenmiş diye. Biz de aynısını yaptık. Yalnızlık ve yaşlılık korkusu yüzünden karşımıza ilk çıkan varlıkla yıldırım hızı evleniverdik. İkiyüzlü bir birliktelik erdemli bir yanlızlıktan kolaydı, ne de olsa.

Çocuk sahibi olmayacaktık. Sokaklar çocuk doluydu. Onlardan birini büyütürdük. Yanlızlık, yaşlılık korkusu. Yarım kalan hayallerimizi tamamlama tutkusu, bir sürü çocuğumuz oldu.

Şiir, öykü okur, şarap içer, sıradışı sandığımız dergileri hiç kaçırmazdık. Artık okuyamıyorum diyen abilerimize kızardık. Ama artık bizde okuyamıyoruz. Göstermelik bir kitaplığımız olsada belki içten içten okuyan ve yazanlara gülüyoruz.

Yüzümüz doğal olsun, makyaja hayır diyorduk. Şimdi 42 renk rujumuz oldu, 41 kere maşallah.

Devlet memuru abilerimiz torpil yaptırıyordu, torpil çok kötüydü. Vatanın ucube, yoksul, aç, eğitimsiz, geri kalmış köşelerini görünce hüngür hüngür ağlar, oralara gitmeyenlere kahreder, lanet okurduk. Hatta üzüntümüzden sokaktaki sümüklü çocukların burnunu bile silerdik. Sonra sıra bize gelince, sen - oraya git dediklerinde bir partiye girip "sayın başkanım" diyerek işi ucuz yırttık. Bir kerecikten ne olurdu. Oysa annemizin ilk adet döneminde anlattığına göre bir kere verdin mi kızlık elden giderdi. Üstelik bir kere; bu ülkedeki insanların birer kere verdiklerini düşünürsek milyon rakamına ulaşılabilirdi. Örneğin 40 milyon tane biri yan yana toplarsak kırk milyon rakamı ortaya çıkardı.

Önce entel abilerimizin masalarına takılırdık, ama entel abilerimizin ağzı laf yaparken gözü bacakaramızdaydı. Çok ikiyüzlüydü bu entel abilerimiz. Ayı abilerimiz ohş anam desede hiç yoktan iki yüzlü değillerdi. Bu nedenle kendimizi ayı abilerimizin kucağına attık. Çünkü bir ağaç gibi, bir ormanda tek ve hür yaşamak (Ahh yüce şair keşke bu dizelerin birkaç dostunda kalsaydı, bir sürü büzzük ağızlının dilinde imaj çerezi olmasaydı.) Çok mu çok zordu.

Abilerimize çok kızardık, günlük hayatta demokrat olmadıkları için. Bizde karımıza kül tablası ve çorap yıkatmakla, çocuğumuza babalığın faziletlerini anlatmakla, muhabbet kuşumuzu "en büyük fener" dediği için dövmekle işe başladık.

Bu sırada herşeyin çürüdüğünü, kirlendiğini söylemekten de geri durmadık. Sahi herkes değer kaybından, kirlenmeden, çürümeden kimliksizleşmekten söz ettiğine göre kirlenenler kimdi ya da kirlenmeyenler söz ettiğine göre kirlenenler kimdi ya da kirlenmeyenler neredeydi? Yoksa gerçekten bir şey söyleyen üreten insanlar tarihe mi karışmışlardı? Ya da onların çok azı mı geriye kalmıştı?

Önce toplumduk, topluluk olduk. Topluluktan bireye, bireyden bireyci'ye dönüştük, büyüdükçe. Ne de olsa "deve dikeni insan .ikeni severdi"

Daha üniversiteye ilk geldiğimizde, bir ülkenin aydınlanması için aydın insanlara gerek olduğunu sık sık söylerdik. Ne kadar daha ben aydın değilim dese de saç traşımızla, pipomuzla; aydın olduğumuzu anlatmaya çalışırdık. Doğruydu bir ülkenin aydınlanması için aydın insanlar gerekirdi. Hatta bu aydınların çok büyük bedeller ödemesi bile gerekebilirdi. Aydın olmayı tartışırken şunları unuttuk *"Aydının girdiği yoldan dönme gibi lüksü olamazdı, aydının yazısı kurşunkalemle yazılamazdı, aydın cebinde silgi taşımazdı, boya taşımazdı, aydın sözünü taşa yazardı"*

Aslında farkına varamadığımız çok basit bir şey vardı: Nüfus cüzdanımızdaki bilgileri babamıza dayanarak nüfusçu amcalar doldurmuştu. Üstelik bu cüzdanlar kağıttı ve bir yıkamada üzerindeki tüm bilgiler yok olabilirdi... Kimbilir belki de kimliğimiz hiç olmadı.

C. Bayar - Muğla

Alkolün Etkisi

Pasifik Okyanusu'nun
Ötesine gidelim
Bir palmiyenin gölgesinde
Yeşil köpüklü dalgaları izleyelim
Sonra hindistan cevizi olalım
Uyuyakalalım
Martıların çığlıklarıyla uyanalım
Hayâl bu ya...
Albatrosları da görürüz belki
Sesimiz maviyi bastırsın
Mavide kaybolalım
Sen özgürlük heykeli'ne aşık ol
Ben sana...
İçelim güzelleşelim...

Bahar - Giresun

Hoşçakal Yarın...
Ya da Hoşçakal Dün!

Onların yarınları yoktu ve bunun bilincindeydiler... Yarına *'hoşçakal'* diyebildiler... Amaçları bir *'dün'* bırakabilmekti geride... Uğruna yarınların feda edildiği o *'dün'*, Reis Çelik'in *'Hoşçakal Yarın'* adlı filminde pek çok şeyini birden yitirmiş...

Bu nedenle sanırım bu filmin adı *'Hoşçakal Dün'* olmalıydı... Çünkü, filme konu edilen dönem, bu ülkenin devrimci tarihinin en acı, en hassas, en özel, en buruk, en duygusal ve en gurur verici dönemini temsil ediyor pek çoğumuz için. Oysa film, gerçeklikten koparılmakla kalmamış, sinema bilmeyen insanların elinde acemice hazırlanmış... Hâl böyleyken, yâni düne bu denli saygısızlık yapılmışken, yarından söz etmek de anlamlı olmuyor...

Filmde, bir sinema yazarının, eleştirmeninin, bir sinema etiği ya da sinema estetiği uzmanının eleştirebileceği sayısız teknik aksaklık var... Elimden geldiğince bu işi onlara bırakıp, yalnızca izleyici gözüyle bakmayı ve beni çok rahatsız eden birkaç şeyi sıralayarak, tepkimi dile getirmeyi tercih ediyorum...

Belgesel olarak tanımlanan bir olayın sinemaya aktarımında, sinemanın vazgeçilmez gerekliliği olan dramatik yapıların da doğru kurulması gerekir. Vurulma sahnesi, tünel sahnesi, Deniz'in yakalanma sahnesi gibi saymakla bitmeyecek pek çok sahnenin, kötü bir şekilde dramatize edilmiş olması, sinematografik özensizliklerle de birleşince ortaya çıkan şeye sinema demek ne kadar doğru? Oyuncu seçiminin yanlışlığı bir yana, *'devrimci mutlaka köylü ve kürt olmalıdır'* dercesine, konuşmalara şive bozukluğu eklemek neyin göstergesi, neyin savaşı?... Ya Deniz'in bir daha belki hiç göremeyeceğini bile bile sevgilisini alnından öpmesi?..

Bu çaba birilerine daha fazla sempatik gelmek için mi acaba.

Çoğumuzun bildiği, kimimizin de fiilen yaşadığı, söz konusu filme konu olan döneme ait somut gerçekleri hiçe sayarak, eğitimli, bilgili ve görgülü genç insanlara, kötü İngilizce konuşturmak da aynı anlaşılmaz mantığın ürünü olmalı...

Doğru ya devrimci dediğin öpüşmez, yemez içmez, hatta gülmez!... Türkçe'yi de İngilizce de doğru konuşmaz!... Hatta devrimcinin devrimci olmasının asıl koşulu idam sehpasına kadar çıkmayı başarmaktır... Yoksa neyin uğruna savaştığının, neden yargılandığının pek önemi de yoktur!....

Ne yapmaya çalışıldığını anlamakta güçlük çekiyorum... Ben bir belgesel sinema izlemek için gittim o filme, kötü bir senaryo, kötü bir sinema tekniği ve kötü bir kurguya kurban edilmiş, çarpıtılmış bir gerçek görmek için değil...

Tarihi hiç kimsenin böyle tüketmeye hakkı yok!.. İlk zamanlar yapılan, *'Bu film idama karşı bir filmdir'* açıklaması yeterli gelmiyor bana, üstelik alkışlar sürdükçe, bunun bir dönem filmi olduğunun hatta bir Deniz Gezmiş filmi olduğunun kabullenilmesi çok daha sevimsiz geliyor!...

Birileri çıkıp belgesel film nedir anlatmalı.... Reis Çelik ve ekibi de dinlemeli... Çünkü eğer bunu bilselerdi, gerçek belgelere dayandığını iddia ettikleri bu filmin, en önemli bölümlerini *-ki bunun en çarpıcı örneği idam sehpasında söylenenlerdir-* görmezden gelmek gafletinde bulunmazlardı...

Bu nedenle, o dönemi yaşayan, o insanları tanıyanlar, tarihçiler ve özellikle de sinema yazarları, film hakkındaki fikirlerini açıkça söylemeli!... Sol kültürün gerçek aydınları' içinde olup da, *'bizim oğlan'*, *'bizim kız'* yaptı, alkışlamak lazım, destek vermek lazım ya da en azından susmak lazım diye düşünenleri kınıyorum...

Hele de ortaya çıkarılan şey, topluma mal edilen bir eserse, belgesel olduğu iddia edilen bir sinema filmiyse, mazur görüp susmanın, en az alkışlamak kadar ciddi bir hata olduğunu ve çok daha ciddi pek çok yanlışa davetiye çıkartmak anlamına geldiğini düşünüyorum...

Çünkü, bu alkışlar bir şeylerin üzerini örtemez... Kötü, her yerde kötüdür ve kim tarafından yapıldığının da önemi yoktur... Ve yanlışla, birleşince çok daha tehlikeli boyutlara gelir... Kendi kendimize yalan söylemekten vazgeçmeliyiz artık... Biz alkışlamaya devam ettikçe bu film daha çok iş yapacak ve haksızca çok para, bol ün kazandıracak sahiplerine...

Tarih bilincinden yoksun bir takım vasıfsız aydınlar, sinema konusundaki teknik cehaletleri ile günümüz medyasının 'olmazsa olmaz' *'rating'* kurallarını birleştirince ortaya böyle şeyler çıkacak anlaşılan... Bu filmi çekenler bir yana, filmi görüp de *'susmalı'* ya da, *'alışmalı ve alkışlamalı'* diyenlere başka hiçbir sözüm yok!... Pes!.

Aylin Süer - İstanbul

Kör, Sağır
Ve Dilsiz Muhabbeti

Kör:
Ne yerim vardı; ne yurdum
Bitmiyordu zaten derdim
Kafamı duvara vurdum
İşte ondan sonra görmez oldum.

Sağır:
Ne dersin anlamam
Be kardeşim
Benim de yoktur şugar eşim
Zaten ağrıyan sağ üst dişim
Olsun ben bunları
Kafiye için söyledim

Dilsiz:
Bir yazı yazar kağıda
Dialog gibisi yok şu dünyada.

Berrin Baştemir - Hatay

Mevzu; Adıyaman'da
Yapılan Ağaçlandırma Çalışması,

Amaç; Baraj çevresindeki toprak kaymasını engellemek. Hedef; beş milyon fide ve tohum dikilmesi.

İstanbul'daki üniversite öğrencilerini kapsayan bu harekette Adıyaman'a gidiş tarihi âni bir kararla bir hafta geri alındı. Söz konusu organizasyonda onbeş kadar sponsor bulunacaktı, fakat son anda hemen hemen hepsinin çekildiği söylentisi başladı. Hareket 5 Kasım'da otobüslerle olacaktı, ama sponsorlar çekildiği için ulaşım işi de bir nevi devletin üstüne kaldı. Bunun üzerine, mevcut otobüslerle bir kısım öğrenci 5 Kasım'da gönderilirken, çoğunluğu oluşturan büyük bir kısım da 6 Kasım sabahı uçakla gönderildi. Tabiki sebep öğrencilerimizin kıçı rahat etsin değildi. Araç kiralama masrafı olmadığı, sadece yakıt parası harcanarak çok sayıda insan taşınabilmesi çoğumuzun da ilk defa uçağa binmesine nail oldu. Aslında neden bir hafta geriye çekildi ve asıl amaçlar nelerdi?

1. Proje bir hafta öne çekilince, bizim için orada kurulan çadır kampı ve bunun yanında duş, wc gibi ihtiyaçlarımızı karşılayacak tesislerde bitirilemedi. Şimdi gelelim projenin öne çekilme amacına. Burada 6 Kasım gibi özel bir tarih projenin içine dahil oluyor. Amaç; 6 Kasım gününü bizim için özel hâle getiren güçlere karşı protesto eylemi yine düzenleneceğinden, İs-

tanbul'daki en azından bir kısım öğrenciyi İstanbul'dan uzaklaştırmak ve kalıp eyleme katılan öğrencilerle GAP'a giden öğrenciler arasında kendi içlerinde çelişki yaratıp, öğrencileri birbirine karşı kışkırtarak bölmek. Bunun bir örneği 8 Kasım günü Gözcü gazetesinde çıkan haber;

2. İstanbul'dan çıkılmadan önce yapılan toplantılar da öğrencilere, sivil bir girişim olduğu ve her şeyin öğrenciler tarafından yapılacağı söylenmişti. Gider gitmez ise göze çarpan bir afiş görüldü. "Öğrenci - Mehmetçik Elele". İstanbul'dan gelmeden önce kimseye söylenmeyen bu slogan ve gösterilmeyen bu afiş aniden ortaya çıktı. Giden insanların çoğu sonuçta muhalif insanlar olduklarından, o afiş gizlendi. Çünkü eğer o afişle yola çıkılsaydı milliyetçi olduklarını iddia eden kesim de bu kadar rağbet etmeyeceklerdi. Sonuçta bu işin enayisi belliydi ve bazı şeylerin gizlenmesi gerekiyordu.

3. Gerçekten Mehmetçik - Öğrenci elele ağaç mı diktiler? Tabii ki HAYIR. Sadece formalite icabı kameralara sırıtan birkaç asker ve birkaç öğrencinin yaptığı dikim dışında. Sağolsun medyanın olmayanı göstermekte üstüne yoktur zaten.

4. Bu arada hiç kimsenin oradaki askerlerle bir problemi olmadı. Zaten sorun bireylerle değil, farkında olmadan altına imza atılan mantıktaydı.

5. Barajın altında tarihi Samsat ilçesi ve köyleri kalıyor. Devlet mağdurlara yüksek tazminatlar ödüyor. Fakat bu insanların Adıyaman'da yatırım yapabilmesi için devletin YİNE harhangi bir desteği veya yönlendirmesi olmuyor.

6. En önemli madde: İlk dikim yapılmaya başlanan bölgeye üstüste iki gün gidildi, üçüncü gün dikim alanı değiştirilmişti. Kampta TV yok. Dışarıdan duyduğum kadarıyla diğer bölgeye gidilen günün akşamı medyanın bir kısmında kısık sesle, öğrencilerin diktiği ağaçların askerler tarafından söküldüğü iddia ediliyor. Hergün gazete gelen kampta ani bir kararla haberin TV'de yayınlandığı günden bir gün sonradan, yani yazılı basında yayınlanabileceği günden itibaren gazete satışı kaldırılıyor. Ki orada ki askerler ağaç dikilmesinin iyi olmayacağını, ileride örgüt için büyük ve güvenli bir orman olacağını muhabbetlerimiz esnasında söylüyorlardı.

7. Bölge de 1985 senesinden beri çatışma olmadığı söyleniyor. Biz oradayken güvenlikten sorumlu altıyüz asker vardı. Daha sonra ikibine çıkarıldı. Halktan insanlar yakınlarda bir bölgede çatışma olduğunu, Adıyaman'lı gençlerden bir tanesi "Siz buralarda olan olaylardan sadece duymanızda sakınca olmayanları duyuyorsunuz" sözleriyle aramızda yaratılan uçurumu bir kez daha dile getirmiş oldu.

8. Oy kullanma potansiyelinin son senelerde doğu ve güneydoğu anadoluda ki düşüşünde ki haklı sebepler ortada. Öğrenci - Mehmetçik elele sloganıyla halkın gözünde devletin yüceltilmesi amaçlanıyor.

9. Sonuçta; Mehmetçik - Öğrenci elele gibi göstererek, on beş gün boyunca öğrenciler orada tutulacak ve devletin yüceliği halkın gözünde artacaktı. Fakat tutmadı. Mesut Yılmaz'ı karşılamaya giden öğrenci sayısını, organizasyona dahil olan tüm öğrencilere böldüğümüzde 4 / 4000 = 1 / 1000 gibi bir rakam ortaya çıkıyor. Sizi çılgınlar, hadi oradan, sizi sevdiğimizi de nerden çıkardınız?

Orkun - İST.

Lütfen Biraz Daha Özen...

Evet ben, belki de haddim olmayarak sevgili Buzağı sakinlerine değil de bazı sayın Öküz yazar ve çizerlerine seslenmek istiyorum. Bazı Sayın Öküz Yazar ve Çizerleri, bilmem, farkındalar mı Buzağı'nın ... Bilmem, kendi yazıları, sayfaları, köşeleri, ürünleri dışındaki Öküz sayfalarını okuyorlar mı? Bir terbiyesizlik yapmak istemem ama söylemeden de geçemeyeceğim bir şey var: Buzağı'da yayınlanan bir çok ürün iç sayfalardakinden daha emek verilmiş, daha ince ürünler gibi görünüyor bana. Ben bazı Öküz yazar ve çizerlerinin Öküz sayfalarının kıymetini bilmelerini istiyorum. Bu dergi şarap gibi eskidikçe güzelleşiyor. Ben cilt halinde tekrar tekrar okuyorum ve Öküz'ü çok seviyorum. Öküz, ona ihtiyaç duyanların dergisidir artık! Yani bizim! lütfen biraz daha özen ve incelik.. Sevgilerimle...

İbrahim Budak - Sivas

Şiir Okudum

Şiir okudum
Bu akşam
Anneme

Ne okumaydı ama
kadın bağıra çağıra
kaçtı yanımdan.
Döndüğünde perişandı
Başı ağrıyordu
Ağzı kurumuştu
Ben olanlara şaşırıyor
ve gülüyordum

Bu akşam okuduğum şiir
Hasan Hüseyinindi
Dalmıştım
Bağırarak okuyordum
ve
şiirin insanı
bu kadar etkilediğini
Hiç görmemiştim

Türkan Gezer - Boyabat

Banyomun Yerlerindeki Sular...

Eve geldim, düşünüyorum. Düşünmeye, yani ciddi anlamda kafamı bir şeylere yormaya başladığım da bu hep ilk sen oluyorsun..

Kendime şaşkın bakıyorum aynada. Yani nasıl oluyor da bunca hızlı seni, bizi ve onu aklımdan geçirebiliyorum diye şaşırıyorum.

Şimdi aç karnıma ve eve gelip yapmayı planladığım onca şeye rağmen beni bu yazının başına oturtan ise banyonun yerindeki ıslaklıklar...

İstemsiz olarak aklıma gelişinin suçu banyonun yerlerini ıslak bırakanda değil mi?

Belki..

Senin, çorapların ıslandığında, bu yüzden karını boşayabileceğini söyleyişin geldi önce aklıma, sonra da buna aldırmayışım.. Ve son olarak 'o'nun mutlaka dikkat edeceğini düşündüm..

Hak ettiğin sevgiyi mi buldun bilmiyorum. Birbirimizi onca inciterek yaşadığımız ve canına okuduğumuz, her şeye rağmen yine de deli gibi özlediğim o ilişkiden sonra şimdi sadece senin anlattığın kadarı ile bildiğim 'dingin' bir ilişkin var..

Senin yanında o bahsedilen dinginliği yaşadığım nadir zamanlar; başım göğsünde öylece uzandığım ve sana hiç söylemesem de hep 'Tanrım n'olur beni şimdi öldür' dediğim zamanlardı..

Ben seni sevdiğim gibi kimseyi sevmedim. Burada anlatmaya çalıştığım bir azlık çokluk değil. Sevme şekli bahsettiğim.

Seni kıskandığım kadar yürekten kıskanarak, sana ağladığım kadar yürekten ağlayarak kimseyi sevmedim..

Sanırım en büyük sorun buydu. Seni bir türlü akıllı uslu sevemedim ben..

Hep bir şeyler vardı kendimi tutmama engel..

Şimdilerde daha iyi anladığım en büyük gerçek ise seni o kadar çok seviyordum ki senden nefret etmeye başlamıştım! Güçlü olma, sen gittiğin de yıkılmama gibi taktığım pek çok ciddi sorunum vardı, hatırlarsın..

Sensiz yaşayabileceğime dair inancım sıfırlanmıştı ve bunu yapabileceğime kendimi inandırmak ister gibi senden uzaklaşıyordum..

Sonunda gördüm sensiz yaşayabiliyordum; ayrıldık..

O arada yaşanmış pek çok acı olaysa sanki yardımcı olmuştu bana.

Ben seninle geçirdiğim tüm o günlerde hep canını acıttım senin. İstemediğin şeyler yaptım hep.. üzdüm seni, üzüldüğüne üzüldüm sonra..

Seni öyle çok sevdim ki senden nefret ettim sevgili..

Yazık ki ben seninle bir zaman ortak dostumuz olmuş o sevgili kız gibi (tanışma sebebimiz..) 'o mutlu olsun bana yeter' diyemedim hiç..

Ne zaman seni ve ardından bizi düşünsem yeni sevgilinin hiç belirmemiş görüntüsü gelip oturuyor düşüncelerimin ortasına..

Sen işten dönmeden banyonun yerlerini kontrol edeceğini düşünüp gülüyorum..

Kendime gülüyorum ona değil..

Seni unutamamışlığıma, seni hâlâ çok sevişime, senin kokunun hala burnumda tütüşüne gülüyorum.

Doğru seçimi yaptın ama sen seçim yaptığında ben kesinlikle bir seçenek değildim.

Hâlâ da kendimi senin için bir seçenek olarak görmek istemem.

Yine de diliyorum ki bir gün beni, kavgalarımızı ve başım göğsünde uzandığım zamanları özlersin.. Ben de, içimde kalmış bir ölme isteği ile belirginleşen o tatlı zamanları..

Bir şeyi daha hatırla bir gün olur da bana dönersen sana ama sadece sana banyomun yerleri hep ıslak..

Çünkü hala çok seviyorum seni..

Sinem - Ankara

Tebrik Ediyorum

Ayhan Bozkurt röportajını okudum. Şiirlerini takip ediyorum. Ayhan Bozkurt'u cesur davranışlarından dolayı tebrik ediyorum.

Sevim Tanlı - Samsun

Tanrım..

Yumurta hücresinin döllenmesiyle başlayıp, trigonometrik oranlardan yararlanılarak bulunan, çeşitkenar üçgenlerin arasıra sıkışan ve hareket formüllerinin gölgesinde kalıp, momenti alındıktan sonra yatay bileşenlerine ayrılıp Sinüs 60° ile çarpıldıktan sonra, dokular gibi sınıflandırılıp, (C_{1243} H_{89} $O_{693})_{96}$ ile tepkimeye sokulan, Oğuz Kağanlara özendirilmeye çalışılıp, Yıldırım Beyazıt'in müthiş yetenekleriyle (zorla) yoğrulmaya çalışılan hayatımı tutup, hâlâ sevmeye çalışmaya çalışıyorum.

Bana başarılar dilemek zorundasınız Tanrım!

Not: Bunu "müfredat" kelimesinden başka birşey bilmeyen öğretmenlerine ithaf ediyorum. Ayrıca "müfredat" kelimesinden de nefret ediyorum. Ayrıca YÖK'ü de kınıyorum. Ayrıca...

Gitarist / Diyarbakır

Yoksa

Beni işsizken sev
Polis tutarken savaş
Kayıpken ara
Yoksa
Bana iş vermişlerse
Köleysem bir zorbaya
Kaybolmuyorsam hiç
Sevsen de bir angarya.

Hiko Kavasoğlu - Artvin

Yapmam Gerekenleri Yapmayacağım, Yapmak İstediklerimi Yapmak İstiyorum

Kendi geleceğimi ellerimle, yüreğimle yürütmek istiyorum. Varsın vursunlar bileğime bir kelepçe. Vuramazlar ya beynime de başka bir kelepçe.

Varsın şöyle, böyle desinler. Varsın beni olduğum gibi değil de kendi oldukları gibi çirkef görsünler. Umurumda mı sanki. Ben buyum, ben kendimim. (Dostlar biliyor ya)

İsyanım sana yalaka dünya.. İsyanım tüm sessiz insanlara...

Hatice Akşahin - Malatya

Aminoasitler

Bazı aminoasitler vardır ki
kimse anlamaz onları

Gökçe Özkan - Adana

Hani Benim Canım Üniversitem

Üniversiteler yüksek nitelikteki teknolojiyi kullanan, bilim üreten, yönetsel ve bilimsel anlamda özerk olan, ülke ve dünya sorunları üzerinde özerk olarak çalışan, eleştiri yapan, tartışan, çözüm üreten elemanlar yetiştiren kurumlardır.

Ama malesef yıllardır bizim üniversitelerimiz bu tanıma muhalif olma konusunda polis-YÖK-idare omuz omuza saflarını sıklaştırmış, yılmadan direnirler. Bu durumda üniversitelerimize şu tanım uygun düşmektedir; bilimden tamamen uzak, bütün toplumsal olaylara tepkisiz, düşünmeyen üretmeyen, oturduğu yerde uyuklayan, ağzını açtığında *"-Türküm, doğruyum, çalışkanım, sarkık bıyıklıyım" diyen, "-Vatan, millet sakarya gerisi angarya" diyen, ağzını açtığında "-la gardaş üniversiteye ne fıstıklar gelmiş"* diyen, tartışmayı kavga olarak algılayan, eleştiriyi saldırı kabul eden, özeleştiri vermeyi gururuna yediremeyen, resmi ideolojinin verdiğine gözü kapalı kıçı açık balıklama dalan, kişiliksiz, üretimden uzak gençlik yaratan, kurumlardan ibarettir.

Geçenlerde Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün dağıttığı bir bildiriyle bu gerçek bir daha (bu bir dahaların sonu gelmeyeceğe benziyor) bel-

Arşam sitesi

gelendi. Bildirinin içeriği şöyleydi:

"Bazı öğrencilerin zaman zaman merkezi kafeterya'da ve kantinlerde toplu yemin yada toplu dua şeklinde, özünde siyasi nitelik taşıyan ve kurumumuzda huzur ve sukûnu bozacak gösteriler yapan öğrenciler hakkında Yüksek Öğrenim Kurulu Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 10.maddesi (10. madde: Üniv. atılma kapsamında...) *uyarınca soruşturma açılacaktır."*

Rektör: Prof. Dr. F. Koçoğlu

Ama bu bildiriden iki gün önce satır severler merkezi kafeteryayı işgal etmiş, sevgili sivil polisimiz Bozo ve tayfası refakatinde güya İtalya'yı protesto edip İstiklal Marşı okunduktan sonra sağa sola sataşmışlardır.

Bu azgınlıklarından sonra hiç bir satır sever kılına bile dokunulmamıştır.

Offf... Yeeeeeteeeerr...

"Ne Zaman Benim Üniversitem, Canım üniversitem" diyebileceğim...

Sami Zelal - Sivas

Şehir

Uyandım da
mavi kozasında
kıvranmakta
tırtıl kılıklı
şehir...

Yeter - İstanbul

Küçük Kızın Büyüklerle Dansı

- Küçük Bir Kızım Ben / Su Perilerinin İzinde / Yeryüzünün Kimliksiz Baharlarını Yaşayan / Küçücük Depdeli Depdebeşik Bir kızım Ben / Ve O Kocaman Adamların Utanmayan Yanlarını Öpüyorum!-

Sanırım dün geceydi, babam arsızca girdi rüyama. O'nu ne kovdum, ne de kal diyebildim. Babamdı; sarıydı sıcaktı, karaydı soğuktu. Sokaklarda ve düş fakiri gecelerde erkek yüzlerine baktım, hiçbirinde o yoktu.

Babamdı, omuzları eğik, efendiden bir adamdı. Hep kentinden ve kendinden kaçmak istedi. Terminallere gidip bir - iki saat volta attıktan sonra gitmekten vazgeçtiğini söyledi, karanlığın ticaretçi kuşlarına. Benim babam günahkardı ama Tanrıyı incitmedi. Belki de içine itildiği kavgalarda, erkeklerin fahişe yanlarını hiç görmedi, hiç bilmedi. Birbirimizle rastlantılar sonucu tanıştık, sıcaktı, yedi - sekiz dakikaydı, sıvı ve yapışkandı. Ben onun içinden kovulan bir yabancı oldum.

Tanrı yasa yapıcıdır, ben yasalara inanmam dedim sustu, bak bu aç köpek bakışlı adamlar sevgilimdir, köprümdür dedim, sustu!

Benim babam; kendi sesiyle bile boy ölçüşemeyen bir korkaktı dostlar. Yaşamı deneyimlerle zenginleştikçe yavaşladı. Ve o talihsiz, ırzına geçilmiş koyu renkli paltolarına sarıldıkça üşüdü, evimizin yakınlarında ayık ve uyanıkken sendeledi. Babam, renkli iplerin düğümünü çözemedi. Tahminsiz ve tatminsiz bir rüzgârda, kara buğday renkli gövdesiyle kanalizasyon çukuruna gömüldüğünde hiç mi hiç şansı kalmamıştı artık. O'na en çok talihsizlik yakıştı.

Benim babam, kara bir gölgeydi dostlar. Hiçbir masanın, hiçbir toplantının adamı olamadı. Salt amatör bir insandı. Otuz bir çektiğinde dilinin tutulduğunu söyledi, tarlabaşındaki küçüklük arkadaşları.

O profesyonel bir şeytanın acemisiydi, onsekizinde kendi mağarasını buldu. Şarkısız ve şiirsiz yaşadı, bölücülerden ve Kürtlerden abartılıca korktu. Ruhunu dolara, umudunu kredilere bağladı. Benim babam kendini eğitene, kırbaçlayana tapınan bir yerküreliydi dostlar.

Sanırım dün geceydi, babam arsızca girdi rüyama. O'nu ne kovabildim, ne de kal diyebildim. Babamdı sarıydı sıcaktı, babamdı karaydı soğuktu.

Bana yeraltı şehirlerinden mektup göndermedi... Bana Orta Asya'dan nasıl kovulduğunu anlatmadı. Hiç kimsede o yoktu, onda da hiç kimse yoktu...

Derya - Kadıköy

...

Dönse ne dönmese ne
Değirmen taşı aşınıyor ya
Ha bir ha bin derdin varmış
Çürüyor ya yüreğin
Damla da bir sel de
Bir ağlayana
Ağlama yeter ki
Dağ da bir düz de
Ayrılanlara
Ayrılma yeter ki

Bekir Aydın - Söke

Ben, Garip Türk Genci

Küçükken, sabahın en karanlık saatlerinde evimizin yakınından gelen bir ezan sesiyle uyanırdım ben. Zor zor gözlerimi açar, kollarımdan birini vücuduma destek yapıp yarı oturur halde, ürpererek ezanın bitmesini beklerdim.

Annemin akraba günleri olurdu 15 günde bir biraraya gelmiş onca ev kadınının koşturan zaman inat, bir yığın dedikoduyu yetiştirebilmek için durmaksızın yüksek sesli konuşmalarını dinlerdim.

Temiz, akıllı-uslu bir ev çocuğuydum. Hiç "sokak çocukları"ndan arkadaşım olmadı. Ben de gazoz kapaklarına yaptığım çamur pastaları, el kadarken bulup annemden gizli beslediğim bir sokak köpeğine ikram ederdim. – Birinci yaşgünü için gerçek bir pasta yapamadan, belediye zehirledi O'nu.–

En çok kötü çocuklar hasta bir sokak kedisine ya da yaralı bir sokak köpeğine işkence ettiklerinde üzülürdüm. İçe kapanıklığımı pısırıklığım yüzünden birşey söyleyemeyince kendimi tırnaklarımı avuçlarıma batırarak cezalandırırdım.

En büyük zevkim, girmenin yasak olduğu *"bizim sokaktaki belediye parkı"*na bekçiyi atlatıp gizlice girmek ve fıskiyelerin altında ıslanmaktı; bir de kocaman Atatürk heykelinin kucağına oturmak!

Saçlarım hep belime kadar insin isterdim, inerdi de! Şimdi, bunun anlamsızlığına karar verdiğim için ancak omuzlarıma değiyorlar.

Bu halimin anlamıyla ilgili içsel halkoylamam sonuçlanınca, belki de sıfıra vurdururum onları!

İlk rüşvetimi bakkala gitmek için annemden "paranın üstü" olarak aldım. Hiç de utanmadım.

Bir ara, bebek yüzlü bir sevgilim oldu sandım, O'nu da şeytan cebine koydu, aldı-götürdü.

Bir aşık olduğumda, bir de akşam haberlerini dinlerken kanım donduğunda anladım büyüdüğümü.

Şimdi, artık neye inanacağımı bilemeden, –daha doğrusu yalnızca hiçbir şeye inanmamam gerektiğini bilerek– bana sunulan her gerçeğin altında bir yalan arama savaşıyla çok yaşlandım. Üstelik daha sadece 19 yaşındayım.

Çiğdem Gürer

Kapıdan Sızan Sevgi...

Ben seni, en çok odamda sevdim!
Yastığımın buğusunda,
Çarşafımın boğuculuğunda...
En çokta yerdeki tozun
çamurlanışında sevdim.

Ben seni, en çok odamda sevdim!
Penceremin ayazında,
Oksijen fakiri havasında...
En çokta camdaki ritmik
nefesimde sevdim.

Ben seni, en çok odamda sevdim!
Acılarımı paylaştığım halıda,
Uykularımı kanattığım masada...
Ben seni en çok gözyaşlarımın göl olduğu yerde sevdim!... (Burda)

Aze - Kayseri

Sokak

Kadın- Saate baktı: *19:47 az sonra* diye düşündü, *az sonra evdeyim.* Aslında hiç sevmezdi bu ara sokağı, karanlıktı, tenhaydı ve o yalnızdı... Ama kestirmeydi de -çok üşümüştü, açtı, yorgundu. Uzun ve sıkıcı bir haftanın yorgunluğu... Sadece o kadar mı –hayır– uzun zamandır hayat onun için böyleydi: Ağır

Yirmi beşime geldim dedi, *yirmi beşinde çalışan bir neyim ben? Bir kız kurusu... Boşver, ne farkeder...* Rüyaları geldi aklına –iyi olanları– genç, akıllı bir koca ve çocuklar; haftada bir kez sinema veya tiyatro –Yazları kısa bir tatil– ailecek, mutlu ve güvenli... Son günlerde pek göremiyordu bu rüyaları –hep o korkunç şey– o giriyordu düşlerine... kanlı siyah bir şemsiye... Adımlarını hızlandırdı, eve varmalıydı, belki ablası da gelmişti... Ablası ve iki küçük yeğeni: Kötü bir evliliğin sevimli meyvaları...

Adam- *Az sonra* diye düşündü, *az sonra evdeyim.* Aslında hiç sevmezdi bu ara sokağı, karanlıktı, tenhaydı ve o uzun zamandır hep yalnızdı... Yine karısı geldi aklına: *"Merhum Eşi"* hiç alışamamıştı bu kelimeye hiç... Adımlarını hızlandırdı, eve varmalıydı belki bu akşam bir kadeh rakı bile içerdi; Eh o kadarına izin vardı –kimden izin?– kendinden, kendiliğinden disiplin– intizam– kıta dur!

Kadın- *Çirkin, sağlıklı bir kadınım ben... Yürü eve yürü...*
Adam- *Unuttum kadın teninin sıcaklığını... Ah merhume senden bana hatıra bu şemsiye...*
Kadın- *Ya biri görürse... ya ailem duyarsa ne derim?*
Adam- *Geçti senden beybaba geçti... hem elalem ne demez sonra! peki ben ne derim?*
Kadın- *Üşüdüm çok üşüdüm...*
Adam- *Yalnızlık ömür boyu...*
Adam- *Korkma bayan ürkme benden...*
Kadın- *Kimsin sen?*
Adam- *Siyah şemsiyeli adam... Peki ya sen?*
Kadın- *Bir ceset!*
Adam- *Bir katil!*
Kadın Adam- *Hepsi dedikodu...*
Adam Kadın- *İmdat!...*

Gece / İST.

Buldum...

Belki de zamanın bir oyunudur, kurnazlığıdır, suların hep bulanık kalması... Suların durulması, bulanık olmazsa ne anlam ifade eder ki!

Kafası Karışık Genç - Ankara

Seversen Herşeyi Unutursun...

Çare: İnsanın kendisidir, yağmurun yağacağını düşündüğün anda güneş açmasıdır.

Meral: Bilimlerin anasıdır, inanmak yerine bilmeyi istemektir.

Çözüm: Sevgidir, düşünce ve enerjiyi doğru kullanmaktır.

Tepki: Dünyaya gelen bebeğin ilk çığlığıdır, ikinci elin sesidir.

Utancı: Hala bir şeylerin kaybedilmediğinin göstergesidir.

Şüphe: Azı düşünmenin kaynağı, çoğu mutluluğun engeli

Kahramanlık: Hayatta ikinci olmayı kabullenmektir

Özlem: Bana göre kocaman bir X, Görünüşte canlı, diri. Uyurken bile kalp atışına bakmadan yaşadığının bilinmesi, İnsanları seven sıcak bir dost, iyi bir kardeş, güzel bir kız.

Davut H. Çağlar
Özlem Cömert

Geceleri İt Gibi Titriyorum,

Ve hiç duraksamadan mırıldanıyorum anılarımızı... *Ortaçgil* dinliyorum... İçimde gülümseyen bir bağımlılık hâline gelmen umurumda değil... Seni uslanmaz ama silahsız bir şekilde bekliyorum.

K.K. Funda / İstanbul

Anne

karpuz
leylek
anne
dokuz kişi karpuz yedik
bir de babam on
ağzımızı silmeden ölme emi
anne

İbrahim Doruk / Kars

Sayı: 56 / Ocak 1999
Sahibi: Şimera Yayıncılık Ltd.Şti.
Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Metin ÜSTÜNDAĞ
Haber Merkezi: Devrim ÖZDİNÇ, Hatice MERYEM, Ayhan Bozkurt **Grafik Uygulama:** Mustafa DEVRİM
Dizgi: Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali YAVUZ **Satış:** Cüneyt AYDIN
İşletme: Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN
Bina Görevlisi Yasin ADIYEKE **Tel:** 251 57 54 - 251 42 44 **Fax:** 251 52 67
Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Basla:** Ilıcak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay

Öküz Dergisi Abonelik Koşulları: Yurt İçi 1 Yıllık... 3.200.000... 6 Aylık... 1.600.000. / Amerika... 1 Yıllık... 60$... 6 Aylık... 30$... Uzakdoğu... 1 Yıllık... 75$.. - 6 Aylık.. 40$ / Avrupa... 1 Yıllık.. 55 DM (Posta) 6 Aylık.. 30 DM / Avrupa... 1 Yıllık.. 65 DM..(Uçak) 6 Aylık.. 35 DM.. **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462-0 - Dolar hesabı: 3002461-2 - TL hesabı: 1100384-7
(Hesap Numaralarının Hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine Aittir)

Arşamsoft

WHO ve KİM ile TALK WANDO

kutlukhan PERKER

BUKOWSKI'Yİ ÇOK SEVENLERİ HİÇ ANLAMIYORUM.

NEDEN?

KİMLERİN SEVDİĞİNE BAKIYORUM, ÇOĞUNLUKLA 25'İNDEN KÜÇÜK ROCKBAR BEBELERİ. ZATEN BAŞKA BİR ŞEY OLUYAMAYAN TİPLER. KELİME DAĞARCIKLARI ROCK ŞARKILARINDAKİ 120 KELİMEDEN İBARET. İÇMEK, SIÇMAK, KUSMAK FAVORİ LAFLAR.

BENCE SAÇMALIYORSUN. BÖYLE GENELLEME OLMAZ. YAŞI, BAŞI, İŞİ, GÜCÜ, KİŞİLİĞİ OTURMUŞ BİR SÜRÜ İNSAN TANIYORUM BEN BUKOWSKI HAYRANI OLAN, ONUN GİBİ GÜNDÜZLERİ KENDİLERİNİ SİLKELEYEREK YAŞAYACAK CESARETLERİ OLMADIĞI İÇİN, GECELERİ ONU OKUYARAK GÜNAH ÇIKARTIRLAR.

VE HEMEN HEPSİ İÇİN "CENNETTEN KOVULMA" BİR "VİCDAN" DIR O. KÜFÜRBAZLIĞINA KAPAYI TAKIP ELEŞTİRMEKSE EN KOLAY KAZALAMA METODU. OYSA BUKOWSKI, SOSYAL HAYAT UKALALIĞINA ASLA YAKALANIP TESLİM OLMAMIŞ BİR MODERN ZAMAN ROBENSONUDUR. PÜR-Ü PAKDIR, AŞKI DA PİSLİĞİ DE. SIÇAR, SIVAR, AMA İNSANIN EN DÜRÜST OLDUĞU YER VE ZAMAN DA TUVALETTEKİ HALİ DEĞİLMİDİR.

KAÇIMIZ TUVALETTE YALNIZKEN HAYALİ BİR ÖDÜL KONUŞMASI YAPMAMIŞIZDIR.

KONUYU SAPTIRIYORSUN. PİSLİK VE SALDIRGANLIK PÜR-Ü PAKLIKSA, SIRF İÇİNDEN ÖYLE GELDİĞİ İÇİN ÖNÜNE GELENİ DOĞRAYAN MANSON, RAMIREZ, DAHMER GİBİ YAMYAMLARA DA SALAVAT GETİRELİM O ZAMAN.

ASIL SAPTIRAN SENSİN. BUKOWSKI NE KATİL, NE HIRSIZ NE DE TERÖRİST SADECE BİZ NORMAL İNSANLARIN ALIŞTIKLARINI KARIN DEŞEN-JACK ESTETİĞİNDE ÖLDÜREN, ZAMANINI ARSEN LÜPEN ESTETİĞİN DE ÇALAN VE SIRADANLIĞI ÇAKAL CARLOS ESTETİĞİNDE TERÖRİZE EDEN BİR İHTİYAR DERVİŞTİ O...

AMA BİR FİGÜR OLARAK. ANLATTIĞIN ADAM KENDİNE DÖNÜK, KENDİNİ SEÇMİŞ BİR İNSAN FİGÜRÜ. BEN, ONU DEĞİL, EDEBİYAT ANLAYIŞINI VE MESELEYİ BUKOWSKİNİN ESERLERİNE DEĞİL YAŞAMINA DAYANDIRANLARI ANLAMIYORUM.

BUKOWSKI'Yİ SEVMEYEN SENMİYDİN, BENMİYDİM?.

NE FARKEDER Kİ?

PERKER '93

Akşamsefası

Domates Çorbası'nın Kutsal Bir Yemek Olduğuna İnanırım...

Bu gezegende doğdum.
Küçükken beyaz bir köpeğim vardı.
Tasma takılmasından nefret ederdi.
Havuzda yüzmeyi denizde yüzmeye tercih ederim.
Gözlerim onbeş yaşıma kadar kahverengiydi,
sonradan yeşil oldu.
İstanbulda en sevdiğim yer Yeşilköy hava alanıdır.
Ordan istediğiniz yere gidebilirsiniz.
Domates çorbasının kutsal bir yemek olduğuna inanırım.
Saat takmayı sevmem, ama genede takarım.
Kar yağınca kardanadam yapmaya,
kardanadam yapınca onu tekmeleyerek parçalamaya bayılırım.
Siyasetten hiç hoşlanmam ve ilgilenmem.
Gazete, kitap okumam.
Televizyonda sadece belgesel ve çizgi film seyrederim.
Sanat, kültür, felsefe benim için hiçbir şey ifade etmez.
Ve yahut da eder.
Yağmurda şemsiyesiz dolaşmayı severim.
Gökgürültüsü duyunca zevkten dört köşe olurum.
Bugün söylediğimi yarın inkar edebilirim.

REÇEL

YILBAŞINDA TÜM MÜZİK MARKETLERDE

Uzun yıllardır Leman Dergisi'nde karikatür çizen arkadaşımız Gökhan Dabak'ın ilk kasedi çıkıyor. Öküz olarak hayırlı başarılar dileriz

1992 Hacettepe konseri

Akşamsefası